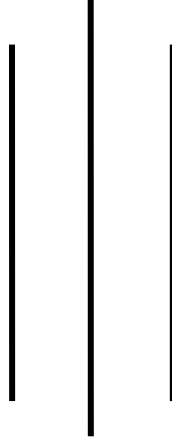

(२०७३ जेष्ठसम्म जारी भई कायम रहेका परिपत्र/सूचना समेतलाई समावेश गरी तयार गरिएको)

विदेशी विनिमय कारोवार गर्न
इजाजतपत्रप्राप्त बैंक वित्तीय संस्था र
अन्य निकायहरूलाई जारी गरिएको
एकीकृत परिपत्र - २०७४

(मिति २०७४/२/१९ देखि लागु)

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

विषय-सूची

१. आयात सम्बन्धी व्यवस्था	१
१.१ प्रतीतपत्र कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था	१
१.२ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाहेक अन्य मुलुकहरुबाट प्रतीतपत्र बाहेक D.A.P. (Documents Against Payment) त्यf D.A.A. (Documents Against Acceptance) को माध्यमबाट आयात गर्न सकिने सम्बन्धी व्यवस्था :	१८
१.३ तातोपानी भन्सार विन्दुमार्फत चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट हुने आयात कारोवार सम्बन्धमा	१९
१.४ कच्चा ऊनको आयात सम्बन्धी व्यवस्था ।	२०
१.५ परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता हुने निकायले भारतबाट प्रतीतपत्र मार्फत आयात गर्ने व्यवस्था ।	२१
१.६ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी प्रतीतपत्र मार्फत भारतबाट आयात गर्न पाइने मालसामानहरु तथा आयात गर्दा अपनाउनुपर्ने प्रक्रिया ।	२२
१.७ प्रतीतपत्र विना ड्राफ्ट/टि.टि. को माध्यमबाट हुने वस्तु आयात सम्बन्धी व्यवस्था :	२९
१.८ ग्लोबल टेण्डर मार्फत भारत बाट आयात हुने वस्तु तथा सेवा खरिद सम्बन्धी व्यवस्था :	३१
१.९ बैंक ग्यारेण्टीका आधारमा अग्रिम भुक्तानी पठाउने सम्बन्धमा ।	३१
१.१० विदेशी नागरिकको (तेस्रो मुलुक तथा भारतका) पारिश्रमिकको सटही व्यवस्था सम्बन्धमा :	३२
१.११ भारतबाट वस्तु तथा सेवा आयात गर्दा प्रदान गरिने सटही सुविधा तथा भारतीय रुपैयाँको खरीद/विक्री कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था :	३३
२. ACU कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था	५९
३. सुन आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी व्यवस्था	६२
४. सुन आपूर्ति, चाँदी आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी व्यवस्था	६९
५. निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था ।	७८
(१) निर्यातकर्ताहरुको लागि अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :	७८
(२) निर्यात प्रतीतपत्र प्रमाणित गरिदिने सम्बन्धी व्यवस्था :	८०
(३) DEEMED EXPORT लाई निर्यात सरह मान्यता दिने सम्बन्धी व्यवस्था :	८०
(४) तयारी पोसाकको निर्यात कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था :	८०
(५) निर्यातको कारोवार गर्ने तथा भुक्तानी प्राप्त गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :	८१
(६) दालजन्य वस्तुहरुको निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था ।	८२
(७) Cash Against Documents (CAD) को आधारमा मालसामान निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था :	८२
(८) निर्यात गर्ने भन्सार विन्दु सम्बन्धी व्यवस्था :	८२
६. निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी व्यवस्था	८९
७. परिवर्त्य विदेशी मूद्रा सटही सम्बन्धी व्यवस्था ।	९७

१. राहदानी बापतको सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :	९७
२. परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन नभएका निकायले तालिम, गोष्ठी, बैठक आदि भ्रमणमा जाँदा पाउने सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :	९९
३. परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन भएका निकायले तालिम, गोष्ठी, बैठक आदि भ्रमणमा जाँदा पाउने सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	९९
४. अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूले भारतमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :.....	१००
५. भिसा बापत संकलित नेपाली रुपैयाको सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :.....	१००
६. निर्यातकर्ताहरूलाई शाखा/सम्पर्क/प्रदर्शन कक्ष जस्ता कार्यालयको लागि सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१००
७. वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूलाई सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :	१०१
८. नेपाल समुद्रपार निकासी पैठारी संघमा आवद्ध कम्पनी/फर्मलाई सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१०२
९. विभिन्न प्रयोजनको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही सम्बन्धी व्यवस्था :.....	१०३
१०. मेशिनरी तथा औजारहरू भाडामा प्रयोग गरे बापतको सटही सुविधा सम्बन्धमा ।.....	१०५
११. विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने अगुवा आयोजक संस्था (Lead Organizer) लाई उपलब्ध हुने सटही व्यवस्था :.....	१०५
१२. प्याकेज टुर सम्बन्धी काम गर्ने टुर अपरेटरहरूलाई प्रदान गर्ने सटही सम्बन्धी व्यवस्था :	१०६
८. आप्रवास भिसामा विदेश जाने नेपाली नागरिकहरूलाई Settlement खर्च बापत प्रदान गर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही सुविधा सम्बन्धमा	११४
९. उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही सम्बन्धी व्यवस्था	११५
१०. नेपाली नागरिकले नगदै राख्न र सटही गर्न सक्ने नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्राका सम्बन्धमा.....	११९
११. नेपाल सरकार लगायत विभिन्न निकायलाई आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको सटही सुविधा सम्बन्धमा	१२३
१२. तेस्रो मुलुकबाट लिएको सेवाको भुक्तानीको लागि सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था	१२६
१३. रिप्याट्रिएशन सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१२८
१४. विदेशी मुद्राको बैंक ग्यारेण्टी जारी गर्ने व्यवस्था सम्बन्धमा ।.....	१४०
१५. इलेक्ट्रोनिक कार्ड मार्फत हुने कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१४२
१६. नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री तथा रकमान्तर सम्बन्धी व्यवस्था	१४७
१७. चिनियाँ मुद्रा युआन (Yuan) को कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था.....	१४९
१८. विदेशी मुद्रामा खाता खोल्ने र सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था	१५०
१९. वाणीज्य बैंकहरूले प्रवाह गर्न सक्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ऋण सम्बन्धी व्यवस्था.....	१६१
२०. एजेन्सी बैंकहरूमा राख्न सक्ने विदेशी विनिमय मौज्जात, Derivatives उपकरण, Forward Contact / Interest Rate Swap सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१६८

२१. वदेशी मुद्राको खरीद विक्री कारोवार, कमिसन र विनिमय दर प्रकाशन सम्बन्धी व्यवस्था.....	१७२
२२. परिवर्त्य वदेशी मुद्रामा ऋणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१७६
२३. वैदेशिक लगानीको प्रमाणपत्र, लेखाङ्कन तथा पूर्व सञ्चालन खर्च लगानीमा गणना सम्बन्धी व्यवस्था	१७८
२४. वदेशी मुद्रा कारोवारको इजाजत सम्बन्धी व्यवस्था	१८४
२५. विप्रेषण कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था.....	१८५
२६. मनिचेन्जरलाई प्रदान गरिने बट्टा तथा चुक्ता पूँजी सम्बन्धी व्यवस्था	१९१
२७. वदेशी विनिमय सटही रसीद सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	१९२
२८. सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी व्यवस्था.....	२०१
२९. विविध व्यवस्था	२२७
३०. वि.वि.नि.फाराम तथा इलप्लिभ च्भउयचतप्लन सम्बन्धी व्यवस्था.....	२३०
विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को प्रयोजनको लागि जारी गरिएका सार्वजनिक सूचनाहरु	२३२
(१) प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी : पूँजी, ऋण, व्याज तथा लाभांश सम्बन्धी सूचना :.....	२३२
(२) वदेशी लगानी (शेयर तथा ऋण) को लेखांकन गराउने सम्बन्धमा गोरखापत्रमा प्रकाशित सूचना.....	२३७
(३) नगद नेपाली तथा वदेशी मुद्रा ओसार पसारमा प्रतिबन्ध लगाइएको सम्बन्धी मिति २०७२।७।८ को निर्णयानुसार मिति २०७२।८।६ मा प्रकाशित सूचना	२३८
(४) नेपाली तथा वदेशी नागरिकले आफुसंग भएको वदेशी विनिमयको विवरण बुझाउने सम्बन्धी सूचना.....	२३९
(५) हुलाकबाट सामान निर्यात गर्ने सम्बन्धी सूचना.....	२४०
(६) नेपाल राष्ट्र बैंकलाई वदेशी मुद्रा समर्पण गरेमा पाउने सुविधा सम्बन्धी सूचना.....	२४५
(७) परिवर्त्य वदेशी मुद्राको विवरण पेश गर्ने सम्बन्धी सूचना	२४६
(८) वदेशी विनिमयमा ऋण लिने/दिने सम्बन्धी व्यवस्था ।.....	२४७
(९) वदेशी लगानी वापतको वदेशी मुद्रा भित्र्याउने, लेखांकन गराउने र लाभांश लैजान दिइएको स्थायी सटही अनुमतिपत्र बारेको सूचना	२५०

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०१ /२०७४

आयात सम्बन्धी व्यवस्था

भारत तथा अन्य मुलुकबाट हुने आयात सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्ग र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१.१ प्रतीतपत्र कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था

परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारत बाहेक अन्य मुलुकहरूबाट गरिने मालसामान आयातको लागि खोल्ने प्रतीतपत्र कारोवार सम्बन्धमा निम्न व्यवस्था कायम गरिएको छ ।

१.१.१ आयात प्रतीतपत्र खोल्दा अपनाउनु पर्ने प्रकृया :

(क) आयातकर्ताले पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू :

आयातकर्ताले आयात प्रतीतपत्र खोल्नु पूर्व सम्बन्धित बैंकले तोकेअनुसारको प्रतीतपत्र खोल्ने निवेदन (L/C Application) पूर्णरूपमा भरेर सो सँग निम्नानुसारका कागजातहरू संलग्न गर्नुपर्नेछ,

(१) आयातकर्ता फर्मको अद्यावधिक फर्म दर्ता प्रमाणपत्र

(२) अद्यावधिक आयकर दर्ता प्रमाणपत्र

(३) प्रोफर्मा इन्व्वाइस, इन्डेन्ट वा कन्ट्र्याक्ट पेपर (Proforma Invoice, Indent or Contract Paper)

यसरी संलग्न गरेको Proforma Invoice, Indent वा Contract Paper मा निम्न व्यहोरा स्पष्टरूपमा खुलेको हुनुपर्ने छ :

(अ) सामानको नाम, ब्राण्ड र मोडेल नम्बर भए सो समेत

(आ) सामान उत्पादन गर्ने मुलुकको नाम

(इ) इकाई मूल्य, परिमाण र जम्मा मूल्य

(ई) इन्कोटर्म (CIF, FOB, CFR, EXW आदि)

(उ) भुक्तानीको किसिम (Sight Payment, Usance भए कति समयको र Deferred Payment भएमा कति प्रतिशत डकुमेन्ट प्राप्त भएपछि र कति प्रतिशत सम्पूर्ण सामान प्राप्त भएपछि भुक्तानी हुने हो सो कुरा खुल्ने विवरण आदि)

(ऊ) कम्तीमा आठ Digit को हार्मोनिक कोड नं.

(ए) आयातकर्ता तथा निर्यातकर्ताको नाम, ठेगाना र टेलिफोन

(ख) वि.वि.नि.फाराम नं.३ भर्नुपर्ने :

आयात प्रतीतपत्र खोल्न निवेदन दिने आयातकर्ताले माथि दफा १.१.१ को खण्ड (क) मा उल्लिखित कागजातहरूका साथमा यसै परिपत्र साथ संलग्न वि.वि.नि.फाराम नं.३ विधिवत रूपमा भरेर संलग्न गर्नुपर्नेछ । वि.वि.नि.फा.नं. ३ भर्दा ३ प्रति भर्नु पर्नेछ । पहिलो प्रति फाइलमा राख्नु पर्दछ भने दोश्रो र तेस्रो प्रति क्रमशः सम्बन्धित भन्सार

कार्यालयमा र यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ । एउटै प्रतीतपत्र मार्फत एकभन्दा बढी समूह अन्तरगतका सामानहरुको प्रतीतपत्र खोल्दा वा भुक्तानी गर्दा समूह अनुसार भिन्दाभिन्दै मूल्य तथा परिमाण अनिवार्यरूपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(ग) **भन्सार विन्दु सम्बन्धी व्यवस्था :**

- (१) आयात प्रतीतपत्र खोल्दाकै अवस्थामा आयात गरिने मालसामान जुन जुन भन्सार विन्दुबाट भित्रिने हो सो भन्सार विन्दुको नाम र ठेगाना प्रतीतपत्रमा अनिवार्यरूपले उल्लेख गर्नुपर्नेछ, तथा सोही भन्सार विन्दु मार्फत आयात हुने प्रतीतपत्रका कागजातहरु मध्ये कम्तीमा Invoice अथवा Transport Document मध्ये कुनै एकमा सो नाका उल्लेख हुने गरी खोल्नु पर्ने छ ।
- (२) एक भन्दा बढी भन्सार विन्दुबाट आयात गर्दा प्रत्येक भन्सार विन्दुबाट आयात हुने मालवस्तुको परिमाण र रकम प्रतीतपत्रमा स्पष्टरूपमा खुल्नुपर्ने र मालवस्तु आयात भए/नभएको सम्बन्धित बैंकले अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।
- (३) कुनै भन्सार कार्यालयबाट मालवस्तु आयात गर्ने गरी प्रतीतपत्र खोलेको तर कारणवस सो भन्सार कार्यालयको सट्टा अन्य भन्सार कार्यालयबाट आयात गर्नुपर्ने अवस्था परेमा सम्बन्धित आयातकर्ताबाट भन्सार परिवर्तन गर्नुपर्ने औचित्य पुष्टि हुने कागजात लिई प्रतीतपत्र खोलेको बैंकले आयात हुने भन्सार नाका संशोधन गरेको प्रमाण (वि.वि.नि.फाराम) आयात हुने भन्सार कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने छ । यसरी आयात हुने भन्सार विन्दु परिवर्तनका लागि अन्य निकायको अनुमति वा सिफारिस आवश्यक पर्ने छैन । यस प्रयोजनको लागि एकपटक वि.वि.नि.फाराम जारी भइसके पछि सोको सक्कल प्रति प्राप्त नभई अर्को वि.वि.नि फारम जारी गर्न पाइने छैन ।
- (४) नेपाल सरकार अन्तरगतका विभिन्न कार्यालय, आयोजना तथा सरकारी संस्थानहरुले आयात गर्ने सामान बाहेक अन्य आयातकर्ताहरुले तेस्रो मुलुकबाट भारतको कोलकाता/हल्दिया बन्दरगाह हुँदै (ट्रक वा रेलमार्ग मार्फत) आयात गरिने सम्पूर्ण वस्तुहरु निम्न भन्सार नाकाहरुबाट मात्र नेपाल भित्र्याउनु पर्नेछ ।
(क) मेची भन्सार (ख) विराटनगर भन्सार (ग) वीरगञ्ज भन्सार (घ) भैरहवा भन्सार (ङ) नेपालगञ्ज भन्सार (च) धनगढी भन्सार (छ) वीरगञ्ज सुख्खा बन्दरगाह भन्सार ।
- (५) सम्पूर्ण आयातकर्ताहरुले तेस्रो मुलुकबाट भारतको विशाखापतनम बन्दरगाह हुँदै तोकिए बमोजिम ट्रक वा रेलमार्ग मार्फत आयात गरिने सम्पूर्ण वस्तुहरु निम्न भन्सार नाकाहरुबाट मात्र नेपाल भित्र्याउनु पर्नेछ ।
(क) विराटनगर भन्सार (ख) वीरगञ्ज भन्सार (ग) भैरहवा भन्सार (घ) नेपालगञ्ज भन्सार (ङ) वीरगञ्ज सुख्खा बन्दरगाह भन्सार ।
- (६) हवाई मार्ग प्रयोग भई आयात गरिने सामानको हकमा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल भन्सार कार्यालयबाट पनि प्रतीतपत्र अन्तर्गतको सामान आयात गर्न सकिनेछ ।
- (७) चिनियाँ भूभाग भई ट्रक वा रेलमार्गबाट प्रतीतपत्रमार्फत आयात गर्दा निम्न भन्सार नाकाहरुबाट सामान आयात गर्नु पर्नेछ ।
(क) तातोपानी भन्सार, सिन्धुपाल्चोक (ख) रसुवा भन्सार, रसुवा
- (८) कोलकाता/हल्दिया तथा विशाखापतनम बन्दरगाह हुँदै सामान आयात गर्न खोलिएका प्रतीतपत्रहरुको सम्बन्धित बन्दरगाहबाट सामान छुटाउने प्रयोजनको लागि छुट्टाछुट्टै विवरण तयार गरी यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(९) प्रतीतपत्र अन्तरगत भारतबाट मालसामान आयात गर्दा समेत उल्लिखित व्यवस्थाहरु लागु हुनेछ ।

(घ) **केन्द्रीय स्तरबाट अनुगमन हुनुपर्ने :**

अमेरिकी डलर ५० हजार वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भन्दा बढी रकमको प्रतीतपत्रहरु खोलिएको अवस्थामा सम्बन्धित बैंकको केन्द्रीय कार्यालयले अनिवार्यरूपमा अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।

(ङ) **प्रतीतपत्रको रकम संशोधन :**

बैंकले प्रतीतपत्र खोलिसके पछि प्रतीतपत्रमा उल्लिखित रकमको दश प्रतिशतभन्दा बढी हुने गरी संशोधन गर्नुपरेमा नियमानुसार गर्नुपर्ने अन्य कुराहरुका अतिरिक्त आफ्नो केन्द्रीय कार्यालयको समेत स्वीकृति लिनुपर्नेछ । तर, संशोधित रकम अमेरिकी डलर एकहजार वा त्यस बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा वा सो भन्दा कम हुने भएमा त्यस्तो स्वीकृति लिन आवश्यक पर्ने छैन ।

१.१.२ प्रतीतपत्रमा संशोधन

माथि दफा १.१.१ को खण्ड (क) मा उल्लिखित Proforma Invoice, Indent वा Contract Paper का आधारमा आयात प्रतीतपत्र खोलिसकेपछि Beneficiary र Applicant दुबैको स्वीकृतिमा त्यस प्रतीतपत्र उपर संशोधन गर्नुपरेमा नियमानुसार संशोधन गर्न सकिनेछ । (द्रष्टव्य: प्रतीतपत्र खोल्दा वा संशोधन गर्दा All Discrepancies Acceptable भन्ने जस्ता Clause राख्न पाइने छैन)

१.१.३ प्रतीतपत्रको सेटलमेन्ट तथा भुक्तानी प्रकृया:

(क) आयातकर्ता (Applicant) को अनुरोधमा नियमानुसार खोलिने प्रतीतपत्र Opening Bank ले आफ्नो Correspondent बैंक मार्फत विदेशस्थित Beneficiary को नाममा स्वीफ्ट मार्फत पठाउनु पर्नेछ । यसरी पठाएको प्रतीतपत्र अन्तर्गत Beneficiary द्वारा तयार पारिएका प्रतीतपत्र सम्बन्धी कागजातहरु (L/C Documents) Negotiating Bank बाट Opening Bank मा प्राप्त भएपछि नियमानुसार त्यस्ता कागजातहरु प्रतीतपत्रको शर्त अनुसार छ/छैन जाँच गरेपछि मात्र प्रतीतपत्रको Settlement गरी भुक्तानी प्रकृया अघि बढाउनु पर्नेछ ।

(ख) यसरी गरिने भुक्तानी प्रकृया Reimbursement Basis मा खोलिएका प्रतीतपत्रमा, Collection basis मा भुक्तानी गरिने गरी खोलिएका प्रतीतपत्रमा र Usance Basis मा खोलिने प्रतीतपत्रमा फरक फरक हुने भएकोले सोही बमोजिम भुक्तानी प्रकृया पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(ग) प्रतीतपत्रको रकम भुक्तानी गर्दा ACU अन्तरगतका मुलुकहरुमा (भारत बाहेक) ACU को विद्यमान व्यवस्था अनुसार ACU Mechanism अन्तरगत रही भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

(घ) भारत तथा अन्य तेस्रो मुलुकमा भुक्तानी गर्दा Opening Bank को सम्बन्धित परिवर्त्य विदेशी मुद्रा अन्तरगतको Nostro Account बाट Negotiating bank मार्फत Beneficiary को खातामा पठाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । Beneficiary लाई सोभै ड्राफ्ट, टि.टि वा Wire Transfer को माध्यमबाट भुक्तानी गर्न पाइने छैन ।

(ङ) Negotiating Bank बाट प्राप्त भएका आयात प्रतीतपत्र सम्बन्धी कागजातहरु (L/C Documents) प्रतीतपत्रको सेटलमेन्ट पछि आयातकर्ताको सामान भारतीय बन्दरगाहबाट छुटाउने प्रयोजनको लागि दरपीठ गरी हस्तान्तरण गर्दा आयातकर्ताको आवश्यकता अनुसार उसैले तोकेको क्लियरिङ एण्ड फरवार्डिङ एजेन्टको नाममा दरपीठ गरी हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ । यस प्रयोजनका लागि बैंकहरुले क्लियरिङ एण्ड फरवार्डिङ एजेन्टहरुको प्यानल खडा गरी सोही प्यानलमा रहेका एजेन्ट तथा कम्पनीहरु मार्फत मात्र कारोवार गर्नुपर्नेछ ।

१.१.४ वि.वि.नि.फाराम नं.४ जारी गर्नु पर्ने :

- (क) प्रतीतपत्रमार्फत आयात गरिएको सामान तोकिएको भन्सार नाकाबाट नेपाल भित्र्याउनका लागि प्रतीतपत्र खोल्ने बैंकले वि.वि.नि.फाराम नं.४ जारी गर्नु पर्नेछ । वि.वि.नि.फाराम नं.४ को नमूना यसै परिपत्रसाथ संलग्न गरिएको छ । उक्त फारामका साथमा बैंकले निम्न अनुसारका कागजातहरु समेत प्रमाणित गरी साथसाथै पठाउनु पर्नेछ ।
- (१) "Certified True Copy" भनी छाप लगाएर अधिकार प्राप्त अधिकारीले दस्तखत गरेको प्रतीतपत्रको छविचित्र (संशोधन भएको भए सो समेत उल्लेख भएको)
 - (२) व्यापारिक बीजक (Commercial Invoice)
 - (३) प्याकिङ्ग लिष्ट (Packing List) (प्रतीतपत्रमा माग गरिएको अवस्थामा मात्र)
 - (४) उत्पत्तिको प्रमाणपत्र (Certificate of Origin)
 - (५) ढुवानी सम्बन्धी कागजात (Transport Document)
 - (६) बीमा सम्बन्धी कागजात (Copy of Insurance Document)
- (ख) वि.वि.नि.फाराम नं. ४ तयार गर्नु पर्ने : प्रतीतपत्र खोल्दा यसै परिपत्रसाथ संलग्न नमूना बमोजिमको ४ प्रति वि.वि.नि. फा.नं. ४ तयार गरी देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ :
- (१) पहिलो र दोश्रो प्रति माथि १.१.४(क) मा (१) देखि (६) सम्म उल्लेख गरिएका कागजातहरु सँगै भन्सार कार्यालयमा पठाउने ।
 - (२) तेस्रो प्रति यस बैंकलाई उपलब्ध गराउने ।
 - (३) चौथो प्रति कार्यालय प्रयोजनको सम्बन्धित बैंकले राख्ने ।
 - (४) भन्सार कार्यालयलाई उपलब्ध गराइएका २ प्रति मध्ये १ प्रति सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट सामान भित्रिएको प्रमाणित भइसकेपछि सम्बन्धित बैंकमा फिर्ता पठाउने व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
 - (५) यसरी पठाएको वि.वि.नि.फाराम नं.४ जारी भएको मितिले तीन महिनासम्म (तल दफा १.१.५(क) को (३) मा उल्लेख भए बाहेक) पनि भन्सार कार्यालयबाट (सामान नेपाल भित्रिएको प्रमाण स्वरूप) फिर्ता नआएमा त्यस्ता प्रतीतपत्रको कारोबार गर्ने आयातकर्ताहरुको फेहरिस्त उक्त तीन महिना समाप्त भए पश्चात् आउने महिनाको पहिलो सात दिन भित्र सम्बन्धित बैंकले यस बैंकलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
 - (६) Usance तथा Deferred Payment प्रतीतपत्र अन्तरगत हुने आयातको हकमा पनि सम्बन्धित आयातकर्ताले बैंकबाट कागजात छुटाउँदा वि.वि.नि.फा.नं.४ भरेर त्यसमा पछि गरिने भुक्तानी सम्बन्धी कुरा उल्लेख गरी भन्सार प्रयोजनको लागि जारी गर्नु पर्ने ।
 - (७) Usance तथा Deferred Payment प्रतीतपत्रको भुक्तानी सामान भित्रिएको निश्चित समयपछि मात्र गरिने हुँदा त्यस्तो भुक्तानीको हकमा वि.वि.नि.फा.नं. ४(घ) को थप व्यवस्था गरिएकोले त्यस्तो भुक्तानी गरिएपछि संलग्न नमूना बमोजिमको वि.वि. नि.फा.नं. ४(घ) भरेर नियमित रूपमा यस बैंकमा पठाउनु पर्ने ।

१.१.५ धरौटी सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुनेगरी सबै देशहरुबाट (भारत सहित) मालसामान आयात गर्न खोलिएका आयात प्रतीतपत्रमा लिनुपर्ने धरौटी सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ । बैंकहरुले आयातकर्ताबाट धरौटी लिँदा देहाय बमोजिम लिन सक्नेछन् :
- (१) आयातकर्ताबाट सोभै नगद जम्मा लिएर ।
 - (२) आयातकर्ताको निक्षेप खाता/ओभर ड्राफ्ट खाता खर्च गरी ।

- (३) नेपाल सरकारबाट जारी भएका राष्ट्रिय वचतपत्र, राष्ट्र ऋणपत्र र ट्रेजरी बील जस्ता उपकरणहरू धितो राखेर ।
- (४) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मान्य हुने ऋणपत्र तथा वण्ड र त्यस्ता संस्थाहरूको मुद्दती रसीद धितो राखेर ।
- (५) चल्ती तथा वचत खाताको मौज्जात एयरमार्क गरेर ।
- (६) ओभर ड्राफ्ट लगायत अन्य फण्डेड कर्जाको लिमिट एयर मार्क गरेर ।
- उपर्युक्त लिइने धरौटी रकम बैंकहरूले प्रतीतपत्र खोल्दा लिने गरेको सुरक्षण मार्जिनको अतिरिक्त हुनेछ ।
- (ख) काठमाडौं उपत्यकास्थित प्रतीतपत्र कारोवार गर्ने बैंकका केन्द्रीय कार्यालय लगायत सबै शाखा कार्यालयहरूले यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयमा खोलिएका तत्-तत् बैंकहरूको केन्द्रीय कार्यालयको मुख्य खाताबाट प्रतीतपत्रको धरौटी सम्बन्धी कारोवार गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) काठमाडौं उपत्यका बाहिरका बैंक शाखा/कार्यालयहरूले आ-आफ्नो क्षेत्रस्थित यस बैंकका कार्यालयहरूमा खोलेका मुख्य खाताबाटै प्रतीतपत्रको धरौटी सम्बन्धी कारोवार गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) प्रतीतपत्र कारोवार गर्ने बैंकका कार्यालयहरूलाई आधिकारिक मागका आधारमा यस बैंकको सम्बन्धित कार्यालयबाट छुट्टा छुट्टै चेकबुक उपलब्ध गराइनेछ । (कुन परिपत्रको हो हेर्ने)
- (ङ) उद्योगहरूले प्रतीतपत्र मार्फत गर्ने आयातको हकमा Negotiating Bank बाट प्रतीतपत्रका कागजातहरू प्राप्त भएपछि प्रतीतपत्रका कागजातमा उल्लिखित रकमको २ (दुई) प्रतिशत रकम धरौटी बापत लिनु पर्नेछ । यसरी धरौटी लिएर मात्र वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नु पर्नेछ । Sight/ Usance/ Deferred Payment जुनसुकै प्रकारको प्रतीतपत्र भएतापनि यहि व्यवस्था लागु हुनेछ । आयातकर्ता उद्योगले चाहेमा उक्त धरौटी रकम बराबरको एकाण्टपेयी चेक प्रतीतपत्रमा उल्लेख गरिएको भन्सार कार्यालयको नाममा जारी गर्न सकिनेछ । यसरी जारी भएको चेक माथि दफा १.१.५ को (ख) र (ग) मा व्यवस्था भए बमोजिमका खाताबाट खर्च गर्नु पर्नेछ । तर निम्न कागजात संलग्न भई आएको अवस्थामा भने धरौटी लिन नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१) नेपाल सरकार भन्सार विभागले सम्बन्धित आयातकर्ताको नाममा जारी गरेको वण्डेड वेयरहाउसको प्रमाणपत्र । (त्यस्तो प्रमाणपत्रको म्याद गुज्रेको अवस्थामा नवीकरण गरिएको हुनुपर्ने छ) ।
- (२) आयात गरेको मालसामान छुटाउन नेपाल सरकारको सम्बन्धित भन्सार कार्यालयको नाममा जारी गरिएको बैंक ग्यारेण्टीको प्रतिलिपि ।
- (च) व्यापारिक फर्मद्वारा प्रतीतपत्रमार्फत गरिने आयातको हकमा प्रतीतपत्र अन्तर्गत भुक्तानी पठाउनु अघि प्रतीतपत्र रकम (डकुमेन्ट भ्यालु) को १० प्रतिशत रकम धरौटीको रूपमा लिएर मात्र वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नुपर्नेछ । तर, व्यापारिक फर्मबाट लिइने यसप्रकारको धरौटी लिने समय भने प्रतीतपत्रमा उल्लिखित भुक्तानीको शर्त (Payment terms) अनुसार फरक पर्न सक्नेछ ।
- (१) प्रतीतपत्र अन्तर्गत कुनै Document Collection को आधारमा प्राप्त हुन आएमा वा Negotiate भई आएमा समेत प्रतीतपत्र जारी गर्ने बैंकले Document प्राप्त भएपछि कागजात छुटाउने (Document Release) गर्ने बखतमा रकम भुक्तानी गर्नु अघि Document Value को १० (दश) प्रतिशत धरौटीको रूपमा लिई वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (२) प्रतीतपत्रमा भुक्तानीका शर्तहरू T.T.Reimbursement basis भएको खण्डमा प्रतीतपत्र जारी गर्नुभन्दा पहिला नै प्रतीतपत्रमा उल्लिखित रकमको (Tolerance

भएमा सो समेत) १० प्रतिशत धरौटी रकम लिएर मात्र प्रतीतपत्र जारी गर्नु पर्नेछ र वि.वि.नि.फा.नं.४ पनि जारी गर्नु पर्नेछ । यसरी जारी भएका वि.वि.नि.फा.नं.४ सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित भई बैंकमा बुझाउनु पर्ने म्याद १२० दिन कायम हुनेछ ।

(३) माथि दफा १.१.५ को (च) को (१) र (२) अनुसार लिएका १० प्रतिशत धरौटी रकम आयातकर्ताले चाहेमा प्रतीतपत्रमा उल्लिखित भन्सार कार्यालयका नाममा एकाउण्टपेयी चेक माथि खण्ड १.१.५ को (ख) र (ग) मा व्यवस्था भएका खाताहरुबाट खर्च हुने गरी जारी गर्नु पर्नेछ ।

(४) यसरी जारी गरिएको प्रत्येक चेकको पछाडि देहाय बमोजिमका कुराहरु प्रष्टरूपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(अ) प्रतीतपत्र नम्बर

(आ) आयातकर्ताको नाम

(इ) व्यापारिक बीजक नम्बर

(ई) बीजकमा उल्लिखित विदेशी मुद्रा रकम

(उ) निर्यातकर्ताको नाम

(ऊ) वि.वि.नि.फा.नं.४ को सिरियल नं.

उपर्युक्तानुसार आयातकर्ताले बुझाउनु पर्ने भन्सार महशुल लगायत अन्य राजस्व रकमको प्रयोजनको लागि समेत उक्त चेकको रकम प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

(छ) माथि दफा १.१.५ को (ङ) र (च) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सम्बन्धित बैंकले Clean Document को आधारमा उल्लिखित म्यादभित्र भुक्तानी गरेपश्चात् आयातकर्ताले Document छुटाउन नआएको वा आयातकर्ताले बैंकलाई भुक्तानी दिई नसकेको अवस्थामा पनि वि.वि.नि. फा.नं.४ अनिवार्यरूपले जारी गर्नु पर्नेछ । आयातकर्तालाई सो फाराम दिने वा नदिने भन्ने कुरा सम्बन्धित बैंक आफैले निर्णय गर्न सक्नेछ ।

(ज) उपर्युक्त अनुसार जारी भएका धरौटी रकमका चेकहरु सम्बन्धित भन्सार कार्यालय मार्फत यस बैंकको बैकिङ्ग कार्यालय, थापाथली लगायत उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरुमा प्राप्त भएपछि ती चेकहरु (तल दफा (ज) अनुरूप रित नपुगेका समेत) आफ्नै कार्यालयमा रहेको खाताको भए सोही खाता खर्च गरी र अन्य कार्यालयको भए बील खरीदका माध्यमबाट भन्सार कार्यालयलाई तत्काल भुक्तानी दिई प्रचलित व्यवस्था बमोजिम हिसाव मिलान गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भन्सार कार्यालयको नाममा चेक जारी गरे पछि सम्बन्धित बैंकले यस बैंकको बैकिङ्ग कार्यालय वा जिल्लास्थित कार्यालयमा रहेका मुख्य खातामा पर्याप्त रकम राख्नु पर्दछ । भन्सारबाट प्राप्त चेकहरु बापत खर्च लेख्दा कथम्कदाचित खातामा पर्याप्त मौज्जात नभएमा नपुग रकममा रु.१,०००/- वा बैंकदर + २ प्रतिशतका दरले लगाइने व्याजमध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम हर्जाना लगाइने छ ।

(ञ) भन्सार कार्यालयका नाममा जारी गरिने यस्ता चेकहरुमा Protectograph, मिति, जारी गर्ने बैंकको नाम, ठेगाना लगायत चेक तयार गर्दा नियमानुसारका सबै रीत पुऱ्याई जारी गर्नु पर्नेछ । कथम्कदाचित रीत नपुऱ्याई जारी भएको अवस्था देखिएमा जे जस्तो अवस्थाको भएपनि सम्बन्धित बैंकको खाता खर्च गरी भन्सार कार्यालयलाई भुक्तानी दिने व्यवस्था गर्नु पर्ने भएकोले यसबाट पर्न जाने नकारात्मक प्रभावको जिम्मेवारी चेक जारी गर्ने सम्बन्धित बैंककै हुनेछ । साथै, कुनै बैंकले यस्तो चेक जारी गर्दा उल्लिखित रीत नपुऱ्याएको अवस्थामा रीत नपुगेको प्रत्येक चेकको लागि रु.५००/- का दरले हर्जाना लगाइनेछ ।

- (ट) यदि कुनै आयातित मालसामानमा लाग्ने सम्पूर्ण भन्सार आयातित वस्तुको मूल्यको महसूल १० (दश) प्रतिशत भन्दा कम भएको कारण १० (दश) प्रतिशत बराबर रकमको चेक जारी गर्न उपयुक्त नहुने व्यहोराको निवेदन आयातकर्ताबाट प्राप्त भएमा उक्त निवेदनमा उल्लेख गरे अनुसारको प्रतिशतले हुने रकम बराबरको चेक जारी गर्ने र बाँकी रकम धरौटीको रूपमा लिई वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नुपर्नेछ । उपर्युक्त धरौटी रकम सम्बन्धित बैंकले फिर्ता दिन सक्नेछ । यस्तो रकम फिर्ता दिनुअघि सम्बन्धित बैंकले देहायका कागजातहरू प्राप्त गरेको हुनुपर्ने छ :
- (१) भन्सार कार्यालयबाट दरपीठ भई आएको वि.वि.नि.फा.नं.४ को सक्कल प्रति
 - (२) प्रज्ञापनपत्रको प्रतिलिपि
 - (३) राजस्व तिरेको रसीद
- कथम्कदाचित धरौटी बापतको चेकहरू रद्द गर्नु परेमा निम्न कागजात हेरी जाँची सम्बन्धित बैंक आफैले रद्द गर्न सक्नेछ ।
- (अ) आयात भन्सार प्रज्ञापनपत्र ।
 - (आ) राजस्व बापत रकम बुझाएको निस्सा ।
 - (इ) सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित भई आएको वि.वि.नि.फा.नं.४
- (ठ) व्यापारिक फर्म र औद्योगिक फर्म बाहेक निम्न प्रतीतपत्रहरूमा माथि उल्लेख भए बमोजिम धरौटी लिनु नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता भएका खातावालाले सो खाता खर्च हुने गरी खोलेका प्रतीतपत्रहरू
 - (२) कूटनीतिक सुविधा प्राप्त निकायले खोलेका प्रतीतपत्रहरू
 - (३) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व प्राप्त संस्थानहरूले खोलेका प्रतीतपत्रहरू
 - (४) विदेशी ऋण, सहयोग र सहायता अन्तर्गत विदेशबाटै शोधभर्ना (Reimbursement) हुने गरी खोलिएका प्रतीतपत्रहरू
- (ड) प्रतीतपत्र खोल्ने बैंकको शाखा कार्यालयबाट जारी भइसकेको वि.वि.नि.फा.नं.४ निर्धारित समयभित्र फिर्ता आए/नआएको र धरौटी बापत जारी चेकहरू भुक्तानी भए/नभएको बारे सम्बन्धित कार्यालयले नियमित रूपले अनुगमन गर्नुपर्नेछ । कथम्कदाचित, चेक जारी भएको मितिले बढीमा ९० (नव्वे) दिनभित्र (माथि १.१.५ को खण्ड (च) को (२) मा उल्लेख भएको हकमा १२० दिनभित्र) पनि कुनै चेकको भुक्तानी नभएको देखिन आएमा त्यस्ता चेक सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण उक्त ९० अथवा १२० दिनको म्याद समाप्त भए पश्चात् आउने महिनाको पहिलो सात दिनभित्र यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ । यस सम्बन्धी तोकिएका कुनै फाराम निर्धारित समयभित्र नआएमा सोको जानकारी समेत यस विभागलाई दिनुपर्नेछ ।
- (ढ) भन्सार कार्यालयको नाममा जारी गरिएका धरौटी बापतका चेक म्यादभित्र प्रयोग हुन नसकी म्याद थप गर्न आएमा सम्बन्धित बैंक आफैले त्यस्ता चेकको म्याद थप गर्न सक्ने अथवा उक्त चेकको सक्कल नै फिर्ता लिई सोको सट्टामा नयाँ चेक जारी गर्न समेत सकिनेछ ।
- (ण) प्रतीतपत्र नखोली ड्राफ्ट/टि.टि./DAP/DAA को माध्यमबाट आयात गर्दा लिइने २ प्रतिशत, १० प्रतिशत अथवा १५ प्रतिशत धरौटीको सम्बन्धमा पनि चेक सम्बन्धी माथि उल्लिखित व्यवस्था लागु हुनेछ । चेकको पछाडि विवरण भर्दा प्रतीतपत्र नम्बरको सट्टा Draft /T.T. Reference/DAP/DAA नम्बर उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

- (त) कुनै पनि आयात प्रतीतपत्रको लागि स्थायी सीमा (Permanent Limit) स्वीकृत गराई कारोवार गर्ने उद्योगी/व्यवसायीले चाहेमा आवश्यक धरौटी बराबरको रकम स्वीकृत कोषमा आधारित सीमा (Funded Limit) लाई मार्किङ गरेर पनि वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्न सक्नेछन् ।
- (थ) रासायनिक मलको आयातमा निजी क्षेलाई समेत सहभागिता गराउने व्यवस्था भएकोले सो प्रयोजनको लागि रासायनिक मलको Specification अनुसार आयात प्रतीतपत्र खोल्नुपर्ने छ र सो प्रतीतपत्रको १ (एक) प्रति नेपाल सरकार, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, रासायनिक मल इकाइ, सिंहदरबारमा पठाउनु पर्नेछ । कुनै आयातकर्ताले प्रतीतपत्र मार्फत रासायनिक मल आयात गर्न चाहेमा सम्बन्धित बैंक आफैले देहाय बमोजिम प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही प्रतीतपत्र खोल सकिनेछ ।
- (१) रासायनिक मलको आयात मूल्यको २ प्रतिशतले हुने रकम बराबरको नगद वा बचतपत्र वा विकास ऋणपत्र वा सम्बन्धित बैंकलाई मान्य हुने सुरक्षणपत्र धरौटीको रूपमा राखी प्रतीतपत्र खोल सकिनेछ ।
- (२) रासायनिक मलको आयात प्रतीतपत्र खोलिसकेपछि प्रतीतपत्र रकम बराबरको मल आयात नभएमा सम्बन्धित बैंकले त्यस्ता सुरक्षणपत्र रोक्का गरी ७ (सात) दिनभित्र यस विभागलाई अनिवार्यरूपमा जानकारी गराउनुपर्ने ।
- (३) बैंक ग्यारेन्टीको आधारमा रासायनिक मल आयात गर्नुपरेमा भने यस बैंकको स्वीकृति अनिवार्य रूपमा लिनुपर्ने छ ।

१.१.६ आयात प्रतीतपत्र सम्बन्धी अन्य अनिवार्य व्यवस्थाहरू :

- (क) प्रतीतपत्र खोलेको मितिभन्दा अघि ढुवानीकर्ता (Transporter) बाट जारी भएको ढुवानी सम्बन्धी कागजात (Transport Documents) को आधारमा बैंकले प्रतीतपत्रको भुक्तानी दिन तथा सो प्रतीतपत्रसँग सम्बन्धित अन्य कामकारवाही गर्नुपरेमा Uniform Customs & Practice for Documentary Credit UCP 600 अन्तर्गत रही आयात गरिने सामान भन्सार विन्दुमा आई पुगिनसकेको भनी सम्बन्धित आयातकर्ताले स्वघोषणा गरेको कागजात सहित प्रतीतपत्र संशोधन गरिदिन निवेदन गरेमा सो बमोजिम संशोधन गर्न सकिनेछ । भारतबाट सामान ढुवानी हुने गरी खोलिएको प्रतीतपत्रको हकमा त्यस्तो Declaration आवश्यक पर्ने छैन ।
- (ख) दफा १.१.६ को (क) मा उल्लिखित ढुवानी सम्बन्धी कागजात (Transport Document) जारी भएको मितिभन्दा ४५ (पैंतालीस) दिन पछि सम्बन्धित बैंकमा प्राप्त हुन आएमा त्यस्ता प्रतीतपत्रको छुट्टै विवरण मासिक रूपमा यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (ग) भन्सार कार्यालयबाट वि.वि.नि.फा.नं.४ प्राप्त भएपछि सम्बन्धित बैंकले भन्सार रसीदको फोटोकपी सक्कल रसीदसँग भिडाई प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ ।
- (घ) आयातकर्ताले बैंकसँग प्रतीतपत्र सम्बन्धी कारोवार गर्दा सम्बन्धित फर्म वा कम्पनीको नाममा खोलिएको खाताबाट मात्र गर्नु पर्नेछ । फर्म वा कम्पनीको नाममा खाता खोल्दा सम्बन्धित फर्म वा कम्पनीको अधिकारप्राप्त अधिकारी स्वयं उपस्थित भई गरेको दस्तखत सम्बन्धित बैंकका अधिकृतबाट सनाखत गरी प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) खाता खोल्दा आवश्यक पर्ने कागजातका प्रतिलिपिहरू सम्बन्धित बैंकका अधिकृतले सक्कल कागजात हेरी प्रमाणित गर्नुपर्नेछ ।
- (च) प्रतीतपत्र खोल्नको लागि आवश्यक पर्ने निम्न कागजातका प्रतिलिपिहरू प्रत्येक आर्थिक वर्षमा एकपटक सम्बन्धित बैंकका अधिकृतले सक्कल हेरी प्रमाणित गरी फाइलमा सुरक्षित राख्नुपर्नेछ ।
- (१) अद्यावधिक भएको फर्मको दर्ता प्रमाणपत्र वा कम्पनी दर्ता प्रमाणपत्र

- (२) आयकर दर्ता प्रमाणपत्र
 (३) फर्म/कम्पनीका सञ्चालकहरुको नागरिकताको प्रमाणपत्र/राहदानी
 (४) अधिकारप्राप्त व्यक्तिको नागरिकताको प्रमाणपत्र/राहदानी
- (छ) बैंकमा प्रतीतपत्र खोल्ने फर्म वा कम्पनीले आफ्नो तर्फबाट काम गर्न कसैलाई अख्तियारी दिँदा फर्म वा कम्पनीका प्रोप्राइटर वा संचालक वा कार्यकारी प्रमुख जस्ता आधिकारिक व्यक्ति स्वयं उपस्थित भई सही गरी अख्तियारी दिने र अख्तियारी पाउने व्यक्तिको वास्तविक पहिचान (नाम, थर, ठेगाना, निजसँगको सम्बन्ध, टेलिफोन नम्बर, Fax नम्बर तथा नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि) बैंकलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । तर, नेपाल सरकार, नेपाल सरकारको स्वामित्व रहेको संस्था वा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको हकमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले प्रमाणित गरेको अख्तियारी भए पुग्ने भएकोले यो दफा र दफा १.१.६ को (घ) लागु हुने छैन ।
- (ज) माथि दफा १.१.६ को (छ) बमोजिम अख्तियारी दिँदा अख्तियारी पाउने व्यक्तिले गरेको काम कारवाहीको सम्पूर्ण जिम्मेवारी अख्तियारी दिने व्यक्ति/पदाधिकारी समेतको हुने व्यहोराको लिखत गराउनु पर्नेछ ।
- (झ) सम्बन्धित बैंकले प्रचलित निर्देशनको अधीनमा रही अरू कसैको जमानतमा प्रतीतपत्र खोल्दा प्रतीतपत्रमा उल्लिखित सामान आयात नभई विदेशी मुद्रा अपचलन भएमा वा राजस्व चुहावट भएमा प्रतीतपत्र खोल्ने निवेदनसँगै त्यस्तो जमानी दिने व्यक्ति फर्म वा कम्पनी समेत पूर्ण जिम्मेवारी हुने व्यहोराको कागज गराउनु पर्नेछ ।
- (ञ) सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फिर्ता प्राप्त भएको वि.वि.नि.फा.नं.४ को प्रमाणिकता यकीन गर्न भन्सार अधिकृतहरुको अद्यावधिक दस्तखत नमूना भन्सार कार्यालयले अनिवार्य रूपमा बैंकहरुलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ट) बैंकले जारी गर्ने वि.वि.नि.फा.नं.४ को प्रमाणिकता यकीन गर्न बैंकका अधिकृतहरुको अद्यावधिक दस्तखत नमूना बैंकले भन्सार कार्यालयहरुमा अनिवार्यरूपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ठ) वि.वि.नि.फा.नं.४ लगायत प्रमाणित गर्नुपर्ने सबै कागजात प्रमाणित गर्दा सम्बन्धित अधिकृतको दस्तखत नमूना अनुरूपकै दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।
- (ड) वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्दा र फिर्ता पठाउँदा निम्नानुसारको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :
- (१) बैंक र भन्सारबीच कागजात आदान प्रदान गर्दा शिल (लाहा) छाप प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (२) बैंकले वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्दा प्रत्येक भन्सार बिन्दुपिच्छे अलगअलग फाइल खडा गरी सोही फाइलबाट सिलसिला मिलाई सिरियल नम्बर राख्नु पर्नेछ ।
- (३) भन्सार कार्यालयले पनि वि.वि.नि.फा.नं.४ प्रमाणित गरी बैंकमा पठाउँदा बैंकको शाखा अनुसार अलग अलग फाइल खडा गरी सोही फाइलबाट सिलसिला मिलाई सिरियल नम्बर राख्नु पर्नेछ ।
- (४) भन्सार कार्यालयले माथि खण्ड ड(३) अनुसार राखिएको अभिलेखको प्रतिलिपि १५/१५ दिनमा सम्बन्धित बैंकको शाखामा अनिवार्यरूपले पठाउनु पर्नेछ ।
- (५) भन्सार कार्यालयबाट अभिलेख प्राप्त भएपछि सम्बन्धित बैंकले आफ्नो अभिलेख (सिरियल नम्बर र रकम) सँग भिडाउनु पर्नेछ, र नभिडेमा अबिलम्ब सोको जानकारी यस बैंकलाई दिनु पर्नेछ ।
- (ढ) सम्बन्धित बैंकले मूलप्रतिको अभावमा प्रतिलिपि कागजात (Copy Document) को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नुपर्ने भएमा आयातकर्ताबाट प्रतीतपत्रमा उल्लिखित सम्पूर्ण कागजातको प्रतिलिपि प्राप्त गरी तिनलाई प्रतीतपत्रसँग Cross Verify गरी

उचित लागेमा त्यस्ता कागजातमा दरपीठ गरी आयातित वस्तुको मूल्य बराबरको रकम लिएर मात्र वि.वि.नि. फा.नं. ४ जारी गर्नुपर्ने छ। निर्यातकर्तालाई भुक्तानी पठाउँदा भने निर्यातकर्ताको बैंकबाट प्राप्त आधिकारिक कागजातहरूको आधारमा मात्र पठाउन पाइनेछ। पछि भुक्तान हुने गरी खोलिएको प्रतीतपत्र (Usance L/C) को हकमा भने आयातित मालसामान को मूल्य बराबरको रकम लिनुपर्ने व्यवस्था लागु हुने छैन।

- (ण) Copy Document को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी भएको मितिले ४५ दिनभित्र Original Document पेश भैसक्नु पर्नेछ। अन्यथा सोही आयातकर्तालाई पुनः Copy Document को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्न मिल्ने छैन। यस्तो म्याद भित्र Original Document पेश नभएको अवस्थामा उक्त म्याद नाघेको १५ दिनभित्र यस बैंकलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।
- (त) Original Document प्राप्त भएपछि Copy Document सँग रुजु (Verify) गर्नुपर्ने र कथमकदाचित् फरक भएको पाइएमा Original Document प्राप्त गरेको मितिको १५ दिनभित्र त्यस्ता विषयहरू यस बैंकलाई जानकारी गराउनु पर्ने छ।
- (थ) सामान्यतया रेड क्लज (Red Clause) राखी प्रतीतपत्र खोल्न पाइने छैन। तर आयात प्रतीतपत्रको माध्यमबाट अग्रिम भुक्तानी पठाउने हकमा त्यस्तो अग्रिम भुक्तानी आयातकर्ताको आफ्नै परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा रहेको मौज्जातबाट खर्च व्यहोरिने हो भने अग्रिम भुक्तानीको व्यवस्था समेत राखी वस्तु तथा सेवा संगसंगै आयात हुने भएमा आयात प्रतीतपत्र खोल्न सकिनेछ। यस्तो प्रतीतपत्रमा सेवाको अंश कुल प्रतीतपत्र मूल्यको १० प्रतिशत भन्दा बढी हुनुहुनेछैन। यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित बैंकले भुक्तानी भए अनुरूपको वस्तु/सेवा आयात भए/नभएको बारे अनिवार्य रूपमा अनुगमन गर्नुपर्नेछ र कथमकदाचित् तोकिएको समयभित्र उक्त वस्तु/सेवा आयात भएको नपाइएमा अनिवार्य रूपमा यस विभागलाई जानकारी दिनुपर्नेछ।
- (द) माथि उल्लेख भएको अवस्था बाहेक माल वस्तु आयात गर्न प्रचलित व्यवस्था बमोजिम खोलिएका प्रतीतपत्र अन्तर्गत अग्रिम भुक्तानी पठाउनुपरेको खण्डमा देहायमा उल्लिखित शर्तहरूको अधीनमा रही त्यस्तो अग्रिम भुक्तानी पठाउन सकिने छ।
- (१) त्यस्तो अग्रिम भुक्तानी गर्नु परेमा सामान्यतया Beneficiary को तर्फबाट भुक्तानी पठाइने रकम बराबरको बैंक ग्यारेण्टी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- (२) कथमकदाचित् Beneficiary ले त्यस्तो बैंक ग्यारेण्टी उपलब्ध गराउन नसक्ने अवस्था भएमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम टि.टि को सीमासम्मको रकम अग्रिम भुक्तानी पठाउन सकिनेछ। तर सो सीमाभन्दा बढी रकम पठाउनु पर्ने भएमा L/C Value को थप १० (दश) प्रतिशत धरौटी लिई बढीमा L/C Value को ५० प्रतिशतसम्म पठाउन सकिनेछ।
- (३) काम सम्पन्न भएको प्रमाणको आधारमा ड्राफ्ट, टि.टि. र प्रतीतपत्र जारी गर्ने बैंकले नै यस्तो धरौटी रकम फुकुवा गर्न सक्नेछ।
- (४) काम सम्पन्न भएको निस्सा पेश गर्नुपर्ने समयवधि बढीमा ६ (छ) महिना कायम गर्नु पर्नेछ। तर, जलविद्युत लगायतका निर्माण सम्पन्न गर्न लामो समय लाग्ने परियोजनाहरूका हकमा भने यस्तो निस्सा पेश गर्ने समयवधि ६ महिना भन्दा बढी लाग्ने अवस्था देखिएमा सो अवधि बैंकहरू आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछन।
- (५) तोकिएको समयवधिभित्र काम सम्पन्न गरी सोको निस्सा पेश नगरेको खण्डमा उक्त कार्यबाट विदेशी मुद्रा अपचलन भएको मानिने छ। यस्तो अवस्थामा प्रतीतपत्र जारी गर्ने बैंकले त्यस्तो प्रतीतपत्र सम्बन्धी विवरण उक्त म्याद समाप्त

भए पश्चात् आउने महिनाको पहिलो ७ (सात) दिनभित्र यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ। यस सम्बन्धी थप कारवाही प्रचलित कानून बमोजिम गरिने छ।

(६) उपर्युक्त बमोजिमको व्यवस्था बाहेक अन्य अवस्था सिर्जना भएमा यस विभागको स्वीकृति लिनुपर्नेछ।

- (ध) कम्पनी बाहेक अन्य फर्मको हकमा दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लिखित पुँजीको २० (बीस) गुणाभन्दा बढी रकमको प्रतीतपत्र दायित्व बाँकी रहने गरी प्रतीतपत्र खोल्न पाइने छैन।
- (न) आयातित मालसामानको उत्पत्तिको प्रमाणपत्र (Certificate of Origin) चेम्बर अफ कमर्स, सरकारी कार्यालय, सम्बन्धित संघ संस्था जस्ता अधिकार प्राप्त सम्बन्धित निकायबाट जारी भएको हुनुपर्ने छ। तर, आयातकर्ताले मन्जुरी गरेमा निर्यातकर्ताले जारी गरेको उत्पत्तिको प्रमाणपत्र (Certificate of Origin) पनि मान्य हुनेछ।
- (प) बैंकले कुनै फर्म/कम्पनीसँग पहिलो पटक प्रतीतपत्र कारोवार गर्दा त्यस्तो फर्मको व्यापारिक हैसियत, अनुभव, फर्म वा कार्यालय रहेको स्थान, फोन नम्बर, फ्याक्स (Fax) नम्बर, हिस्सेदारहरू तथा सञ्चालकहरूको विश्वसनियताको सम्बन्धमा विस्तृत जानकारी लिएर मात्र कारोवार गर्नु पर्नेछ।
- (फ) प्रत्येक बैंकले प्रतीतपत्र कारोवार गर्ने आफ्ना कार्यालयहरूको वार्षिक रूपमा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ९० दिन भित्रमा आन्तरिक लेखा परीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ।
- (ब) आयात हुने मालसामानहरू (जस्तै: औद्योगिक फर्म/कम्पनीहरूले आयात गर्ने मेशिनरी तथा औजारहरू आदि) को सूची लामो भएको कारणले सम्पूर्ण वस्तुहरू प्रतीतपत्रमा खुलाउन व्यवहारिक दृष्टिकोणले नसकिने भएमा प्रचलित व्यवस्था अनुसार उक्त प्रतीतपत्रसँग सम्बन्धित वि.वि.नि.फा.नं.३ एवम् प्रतीतपत्रको विवरण सम्बन्धित निकायमा पठाउँदा अनिवार्य रूपले जुन Proforma Invoice को आधारमा प्रतीतपत्र खोलिएको हो सो Proforma Invoice मा सम्बन्धित बैंकले आफूले खोलेको प्रतीतपत्र नम्बर समेत उल्लेख गरी उक्त Proforma Invoice को प्रमाणित प्रति संलग्न गर्नुपर्नेछ।
- (भ) यस सम्बन्धमा हार्मोनिक कोड नम्बर उल्लेख गर्दा नेपाल सरकार, भन्सार विभागले प्रकाशित गर्ने भन्सार महशुल दरबन्दी किताबमा उल्लेख गरे अनुरूप कम्तीमा ८ (आठ) अङ्कको कोड नं. अनिवार्यरूपले उल्लेख गर्नुपर्नेछ। उपर्युक्त आठ अङ्कको कोड नं. अनिवार्य रूपले Proforma Invoice मा नै उल्लेख भएको हुनुपर्ने तथा प्रतीतपत्रमा समेत उल्लेख गर्नुपर्नेछ।
- (म) तेस्रो मुलुकको बैंकबाट Advise हुने गरी खोलिएको प्रतीतपत्र मार्फत भारतबाट सामान Shipment गर्न तथा त्यस्तो आयातको भुक्तानी भारतमा गर्न पाइने छैन। तर बहुराष्ट्रिय कम्पनीहरूको भारतस्थित कार्यालयको नाममा प्रचलित व्यवस्था अन्तरगत प्रतीतपत्र खोली तेस्रो मुलुकमा निर्मित वस्तुहरू तेस्रो मुलुकबाट Shipment भएको आधारमा हुने आयातको भुक्तानी भारतमा समेत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा गर्न सकिनेछ।
- (य) Transferable L/C अन्तर्गत जुन पार्टीको नाममा L/C लाई Transfer गरिने हो उक्त पार्टीको नाम L/C मा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्ने छ। साथै अमेरिकन डलर ५० (पचास) हजार वा सो भन्दा बढी मूल्यको Transferable L/C को हकमा Transferee Party को तल १.१.११ मा उल्लेख भए अनुसारको सन्तोषजनक व्यापारिक साख सूचना (Business Credibility Information Report) लिएर मात्र L/C खोल्न अथवा संशोधन गर्न पाइनेछ।
- (र) कुनै आयोजना विशेषको निमित्त दुई वा दुई भन्दा बढी फर्म अथवा कम्पनी मिलेर Joint Venture (J/V) स्थापना गरेको अवस्थामा उक्त J/V नेपाल सरकारको कुनै आधिकारिक निकायमा दर्ता हुनुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था नभएको यथार्थलाई मध्यनजर राख्दै त्यस्तो J/V

ले आयोजनाको निमित्त प्रतीतपत्र खोल्न अनुरोध गरेमा उक्त J/V को J/V Agreement, स्थायी लेखा नम्बर (PAN) प्रमाणपत्र, उक्त J/V मा सामेल भएका फर्म अथवा कम्पनीहरूको माथि दफा १.१.१ को (क) अनुसारका कागजात छुट्टा छुट्टै लिई तथा आयोजनाको करार सम्बन्धी कागजात समेत पेश गर्न लगाई प्रतीतपत्र खोल्न सकिने छ ।

(ल) FOB/FCA/EXW/FAS जस्ता Incoterms को आधारमा प्रतीतपत्र खोलिएको अवस्थामा विदेशस्थित कम्पनीबाट ढुवानी व्यवस्था गराई आयातकर्ताले Freight खर्च बापत भारतबाहेक अन्य मुलुकमा भुक्तानी गर्न अनुरोध गरेमा भुक्तानी गर्नु पर्ने पक्षको आधिकारिक निवेदनसाथ देहायका कागजातका आधारमा यस्तो भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।

(१) ढुवानीको लागत प्रष्ट हुने सम्बन्धित पक्षले जारी गरेको Invoice/Bill को सक्कल प्रति ।

(२) मालसामान आयातको लागि जारी भएको प्रतीतपत्र वा ड्राफ्ट अथवा SWIFT Message को प्रतिलिपि ।

१.१.७ युसान्स प्रतीतपत्र (Usance L/C) को सम्बन्धमा :

(क) औद्योगिक फर्महरूले खोल्ने आयात प्रतीतपत्रको हकमा युसान्सको अवधि आयातकर्ता र निर्यातकर्ताको सहमति बमोजिम सम्बन्धित बैंकले नै तय गर्न सक्नेछन् ।

(ख) व्यापारिक फर्महरूले गर्ने आयातको हकमा युसान्स प्रतीतपत्रको अवधि १२० दिनभन्दा बढी गर्न पाइने छैन ।

(ग) Usance/Deferred Payment प्रतीतपत्रका डकुमेन्ट सम्बन्धित बैंकले चाहेको खण्डमा आयातकर्ता र निर्यातकर्ताको सहमति बमोजिम Discount गर्न सकिने छ । Document Discount गर्दा लाग्ने व्याज लगायतका बैंक चार्जहरू Beneficiary ले नै व्यहोर्नु पर्नेछ ।

१.१.८ बण्डेड वेयरहाउस (Bonded Warehouse) अन्तर्गत आयात गर्ने वस्तुका सम्बन्धमा ।

प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएका तयारी पोसाक उद्योग स्वयम्ले आ-आफ्नो उद्योगको निमित्त विदेशबाट कच्चा पदार्थ आयात गर्ने भएमा त्यस्ता उद्योगहरूलाई Usance प्रतीतपत्रको सुविधा दिने र यस प्रकारको सुविधा बण्डेड वेयर हाउस (Bonded Warehouse) अन्तर्गत आयात गर्न दिने मालसामानहरूमा मात्र प्रदान गर्न सकिनेछ ।

१.१.९ आयात प्रतीतपत्रमा उल्लिखित रकमभन्दा बढी रकमको कागजात (Documents) प्राप्त भएको अवस्थामा सम्बन्धित प्रतीतपत्रको शर्त भित्र रही जतिसुकै रकमको त्यस्ता कागजात पनि स्वीकार गर्न सकिनेछ ।

१.१.१० व्याक टु व्याक (Back to Back) प्रतीतपत्र कारोवार सम्बन्धमा ।

तयारी पोसाक उद्योगहरूले आफ्नो उद्योगको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (कपडा) व्याक टु व्याक प्रतीतपत्रको माध्यमबाट पनि आयात गर्न सकिने छ । यसरी व्याक टु व्याक प्रतीतपत्र खोल्दा आयात गरिएका कच्चा पदार्थ (कपडा) को भुक्तानी सो कच्चा पदार्थबाट निर्मित तयारी पोसाक निर्यात गरी भुक्तानी प्राप्त भएपछि, सोही भुक्तानी (Export Proceeds) मध्येबाट मात्र आयात प्रतीतपत्रको Payment Terms मा उल्लिखित शर्त अनुरूप भुक्तानी हुने व्यहोरा Back to Back प्रतीतपत्रमा अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्नेछ । Back to Back L/C को माध्यमबाट तयारी पोसाक उद्योगले कपडा आयात गर्दा निम्न कुराहरूको आधारमा मात्र गर्नुपर्नेछ ।

- (क) तयारी पोसाक निर्यात गर्ने उद्योगको नाममा समुद्रपार मुलुकको क्रेताले उक्त उद्योगबाट उत्पादित तयारी पोसाक खरिद गर्न प्रतीतपत्र खोलेको हुनुपर्नेछ ।
- (ख) तयारी पोसाक निर्यात उद्योगलाई प्राप्त हुने प्रतीतपत्रमा तयारी पोसाकको निर्यातको भुक्तानी ९० (नब्बे) दिन भित्र हुने शर्त राख्नु पर्नेछ ।
- (ग) तयारी पोसाक उद्योगले आयात गर्ने कच्चा पदार्थ कपडाको भुक्तानी निर्यात आर्जन मध्येबाट हुने हुँदा यस्ता उद्योगको नाममा कच्चा पदार्थ आपूर्ति गर्ने निर्यातकर्तालाई मन्जुर भएमा Back to Back L/C खोल्न सकिने छ ।
- (घ) तयारी पोसाक उद्योगलाई प्राप्त हुने उपर्युक्त प्रतीतपत्रमै निर्यात हुने तयारी पोसाकको FOB मूल्यको बढीमा ५० प्रतिशतसम्मको रकमबाट तयारी पोसाक उद्योगले आयात गर्ने कच्चा पदार्थ कपडाको भुक्तानी गर्ने र बाँकी रकम नेपालमा भुक्तानी पठाउने शर्तनामा हुनु पर्नेछ ।

१.१.११ परिवर्त्य विदेशी मुद्राको प्रतीतपत्र कारोवार मार्फत हुन सक्ने विदेशी विनिमयको अपचलनलाई नियन्त्रण गर्ने दृष्टिकोणबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्राको प्रतीतपत्र मार्फत आयात र निर्यात कारोवार गर्नु अघि अनिवार्य रूपमा व्यापारिक शाख सूचना (Business Credibility Information) लिने सम्बन्धमा देहायको व्यवस्था गरिएको छ ।

- (क) अमेरिकी डलर ५० हजार वा सो भन्दा बढीको आयात वा निर्यात प्रतीतपत्र खोल्नु अघि निर्यात गर्ने विदेशी फर्म/कम्पनी वा संस्थाको व्यापारिक शाख सूचना (Business Credibility Information) सम्बन्धी जानकारी लिनु पर्नेछ । ५० हजार भन्नाले (संशोधन गरी रकम थप गरिएको भए सो समेत) गणना हुनेछ ।
- (ख) निर्यात प्रतीतपत्र अन्तर्गत निर्यात डकुमेण्टहरु Negotiation वा Purchase गर्नु अघि विदेशस्थित खरिदकर्ताको व्यापारिक शाख सूचना (Business Credibility Information) सम्बन्धी जानकारी लिनु पर्नेछ ।
- (ग) साख सूचना नेपालस्थित यस्तो काम गर्ने कुनै निकाय वा नेपालमा शाखा कार्यालय भएका अन्तर्राष्ट्रिय कुनै प्रतिष्ठित निकायहरूको प्रतिनिधिमार्फत सम्बन्धित बैंक आफैले साख सूचना लिनु पर्नेछ ।
- (घ) Credit Risk वा High Credit Risk वा Rating not Determined भन्ने जस्ता व्यहोरा उल्लेख भई आएको हकमा प्रतीतपत्र खोल्नु परेमा सामान्य अवस्थामा जुन तहबाट प्रतीतपत्र खोल्न अनुमति निकासा हुन्छ सो तहभन्दा एक तहमाथिको निकासा अनिवार्य रूपले लिनुपर्नेछ । Rating स्पष्ट उल्लेख नभई Satisfactory/Good Conduct of Account मात्र उल्लेख छ भने त्यस्तो अवस्थामा सो अनुमति आवश्यक पर्ने छैन ।
- (ङ) एक पटक लिइएको यस्तो व्यापारिक साख सूचना (Business Credibility Information) एक वर्षसम्मका लागि मात्र मान्य हुनेछ ।
- (च) सरकारी तथा अर्ध सरकारी निकायहरूले Global Tender को आधारमा प्रदान गरेको Contract अन्तर्गत खोलिने प्रतीतपत्रहरूको हकमा यस्तो व्यापारिक साख सूचनाको आवश्यकता पर्ने छैन ।
- (छ) एउटा बैंकले प्राप्त गरेको सूचना अरू बैंकहरूले पनि प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।
- (ज) यस्तो साख सूचना प्रतीतपत्र खोल्ने सम्बन्धित बैंकको Correspondent बैंकबाट पनि लिन सकिनेछ ।
- (झ) Back to Back प्रतीतपत्र, Usance तथा Deferred Payment प्रतीतपत्रहरूको हकमा साख सूचना लिनु पर्नेछैन । साथै, भुक्तानीको शर्त आंशिक रूपमा Sight तथा आंशिक रूपमा Usance अथवा Deferred Payment भएको अवस्थामा पनि साख सूचना आवश्यक पर्ने छैन ।

(ब) नेपाली निर्यातकर्ताहरूले आफूले प्राप्त गरेको प्रतीतपत्रको आधारमा निर्यात गर्दा प्रतीतपत्रमा उल्लेख गरेका सम्पूर्ण Terms and Conditions हरू पालना हुन्छ भने त्यस्ता क्लिन (Clean) डकुमेण्टहरूको Negotiation वा Purchase गर्दा साख सूचना आवश्यक पर्ने छैन ।

१.१.१२ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी खोलिएका आयात प्रतीतपत्रहरू र ती प्रतीतपत्रहरू अन्तरगत हुने विदेशी मुद्रा भुक्तानी सम्बन्धी अनुगमन प्रकृत्यालाई बढी प्रभावकारी बनाउन प्रतीतपत्र सम्बन्धी सूचना व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ :

- (क) सम्बन्धित बैंक तथा सो बैंक अन्तर्गतका प्रतीतपत्र कारोवार गर्ने सबै शाखा कार्यालयले प्रतीतपत्र खोलेको विवरणहरू वि.वि.नि.फा.नं.३ को आधारमा इलेक्ट्रोनिक माध्यमबाट यस विभागमा दैनिक रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (ख) प्रतीतपत्र अन्तर्गत गरिएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको भुक्तानी विवरण पनि यस बैंकले तोकिएको आयातको भुक्तानी प्रमाणपत्र वि.वि.नि.फा.नं.४ को आधारमा इलेक्ट्रोनिक माध्यमबाट यस विभागमा दैनिक रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (ग) माथि १.१.१२ (क) र (ख) मा उल्लेख गरिए अनुसारको विवरणहरू मुख्य कार्यालयले संकलन गरी यस बैंकमा पठाउनुपर्नेछ । सो कार्यको लागि यस बैंकबाट व्यवस्था गरिएको Branch Code को प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) इलेक्ट्रोनिक माध्यमबाट Data Transmit गर्नका लागि यस बैंकबाट व्यवस्था गरिएको Data Base Structure अनुसार Data Entry गरी फाइलहरू तयार गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) Data Entry को लागि तयार गरिएको बैंक कोड, भन्सार कोड, युनिट कोडको विवरण समेत यस बैंकबाट तयार गरिए अनुसार हुनेछ ।
- (च) आयात हुने मालसामानहरूको लागि नेपाल सरकारले भन्सार महसुल दरवन्दीमा उल्लेख गरे बमोजिमको आठ अंकको Harmonized Code प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) भारतको कोलकाता तथा विशाखापतनम् बन्दरगाह भई आउने गरी तेस्रो मुलुकबाट सामान आयात गर्न खोलिएको प्रतीतपत्रहरूको (संशोधन भए सो समेत) विवरण सम्बन्धित प्रत्येक शाखाबाट सिधै वाणिज्य विभाग समेतलाई साप्ताहिक रूपमा यसैसाथ संलग्न अनुसूची १.४ बमोजिम सिलसिलेवार नम्बर उल्लेख गरी पठाउनु पर्नेछ ।
- (ज) यस व्यवस्था अन्तर्गत प्राप्त हुनुपर्ने सम्पूर्ण विवरणहरू समयमा उपलब्ध नभएमा आयातकर्ताहरूलाई आयातित मालसामान छुटाउने प्रक्रियामा अवरोध आउन सक्ने सम्भावना रहेको र यसबाट हुने कुनै किसिमको हानी नोक्सानीको सम्पूर्ण जिम्मेवारी समयमै सूचना प्रदान नगर्ने सम्बन्धित बैंकको नै हुने छ । Data Transmit गर्न आवश्यक पर्ने अन्य कुनै सूचना तथा विवरणका लागि यस विभागमा सम्पर्क गर्नु पर्नेछ ।

१.१.१३ प्रचलित व्यवस्था अन्तरगत रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा तथा भारतीय रुपैयाँमा भुक्तानी हुने गरी आयात प्रतीतपत्र खोल्दा सम्बन्धित निकायको पूर्व स्वीकृति अनिवार्य रूपमा लिएर मात्र खोल्नु पर्ने आयात प्रतीतपत्रहरू सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) मदिरा निकासी पैठारी :
मदिरा ऐन, २०३१ अनुसार कुनै पनि फर्म तथा कम्पनीले मदिरा निकासी पैठारी गर्नु पर्दा नेपाल सरकार, आन्तरिक राजस्व विभागको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।
- (ख) पोप्तादानामा परिमाणात्मक बन्देज :
पोप्तादाना (Poppy Seed) को आयातमा परिमाणात्मक बन्देज लागु रहेको हुँदा नेपाल सरकार, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले स्वीकृति दिएको परिमाण बाहेकको आयात प्रतीतपत्र खोल्न पाइने छैन ।
- (ग) पुराना कपडा, धातु तथा प्लाष्टिकबाट बनेका सामान तथा यन्त्रोपकरण :

उद्योगले पैठारी गर्ने बाहेक व्यापारिक फर्महरूले पैठारी गर्ने पुराना कपडा, धातु तथा प्लाष्टिकबाट बनेका सामान तथा यन्त्रोपकरणको हकमा त्यस्तो प्रतीतपत्र खोल्नु अघि नेपाल सरकार, वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति रूपले लिनुपर्नेछ ।

(घ) नेपाल सरकार, वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने मालसामानहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

(१) धातु : Copper, Brass, Bronze, Aluminum र Zinc Scraps को हकमा सम्बन्धित सामान घातक पत्र (Hazardous Scrap) भए नभएको सम्बन्धमा नेपाल सरकार, वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयका अधिकृतहरूले निरीक्षण गरी घातक नभएको व्यहोरा सिफारिस गरेको धातु आयात गर्न सकिनेछ । आयात गरिने Scrap हरु Institute of Scrap Recycling Industry's (ISRI) Scrap Specification अनुसार हुनुपर्नेछ । उक्त बमोजिमका Scrap हरु आयात गर्नु पर्ने भएमा प्रतीतपत्र खोल्नु पूर्व उक्त मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) कपडा : बाढी, पहिरो, आगजनी जस्ता दैवी विपत्तिको सन्दर्भमा सहयोग स्वरूप आयात हुने पुराना कपडालाई नेपालको कुनै स्वास्थ्य संस्थाका पञ्जिकृत चिकित्सकले रोगमुक्त भनी लिखित प्रमाणित गरी दिएका पुराना कपडा । तर अरु कुनैपनि प्रयोजनमा पुराना कपडा आयात गर्न पाइने छैन ।

(३) प्लाष्टिकबाट बनेका सामान : Plastic Scrap को सम्बन्धमा Scrap Plastic र Recycled Granules को आयातमा २०५३ सालदेखि लगाइएको प्रतिबन्ध यथावतै रहेको छ ।

(४) यन्त्रोपकरण: व्यापारिक प्रयोजनको लागि कुनै पनि Second Hand सामानहरू आयात गर्न पाइने छैन । जस्तै:

(क) टेलिभिजन (ख) फ्याक्स (ग) फ्रिज (घ) रेफ्रिजेरेटर (ङ) एयर कण्डिसनर (च) फोन (छ) कम्प्युटर (ज) प्रिण्टर (झ) फोटोकपी (ञ) फ्यान (ट) अफसेट मेसिन (ठ) ओभन (ड) वासिङ्ग मेशिन (ढ) ड्रायर मेशिन । (ण) वायु प्रदुषण वृद्धि गर्न सक्ने मोटरका Engine का Pump, cylinder piston, head जस्ता पुराना सामान समेत आयात गर्न पाइने छैन ।

(ङ) ओजोन तहलाई नष्ट गर्ने/नगर्ने पदार्थहरू :

(१) नेपालभित्र ओजोन तहलाई नष्ट गर्ने पदार्थहरूको पैठारी एवम् उपभोगलाई नियन्त्रित गर्ने विषयको मिति २०५७ साल असोज ९ गतेको नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित सूचनाको खण्ड ३ मा सोही सूचनाको खण्ड १ को प्रकरण (क) र (ख) मा उल्लिखित ओजोन तहलाई नष्ट गर्ने पदार्थहरू ODS Refrigerant Gas (R-22 वा HCFC-22) को आयातका लागि प्रतीतपत्र खोल्नु अघि नेपाल सरकार, विज्ञान, प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) ओजोन तहलाई नष्ट नगर्ने पदार्थहरू Non-ODS Refrigerant Gas को आयातका लागि वाणिज्य बैंकहरू मार्फत प्रतीतपत्र खोल्दा नेपाल सरकार, विज्ञान तथा वातावरण मन्त्रालयको सिफारिस आवश्यक पर्ने छैन ।

(च) जैविक पदार्थ, चल्ला वा माछाका भूरा वा पशु दाना निकासी वा पैठारी गर्न चाहने व्यक्ति/फर्म/कम्पनीले तोकिएको निकायबाट सिफारिस पत्र लिनु पर्नेछ । (जैविक पदार्थ (Biological Substances) भन्नाले पशु विकास वा पशु स्वास्थ्यको लागि प्रयोग गरिने जीवाणु वा विषाणुयुक्त औषधी, खोप वा जैविक रसायन सम्भन्नु पर्छ ।)

१.१.१४ खाद्य पदार्थ आयात गर्न खोलिने प्रतीतपत्र सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) खाद्य तथा पेय पदार्थ आयात गर्दा नेपाल सरकार, कृषि मन्त्रालय, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागबाट जारी भएको आयात अनुमतिपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि अनिवार्यरूपमा लिनुपर्नेछ।
- (ख) उपर्युक्त बमोजिम प्रतीतपत्र खोल्दा त्यस्तो अनुमतिपत्रमा उल्लेख भए अनुसारको आयातकर्ता/निर्यातकर्ता, परिमाण र मूल्य आयात अनुमतिपत्रसँग पूर्णरूपमा मेल खाएको हुनुपर्नेछ।

१.१.१५ देहायका वस्तुहरू पैठारीका लागि पूर्ण बन्देज गरिएको छ :

- (क) स्वास्थ्यलाई हानी गर्ने सामानहरू :
 - (अ) अफिम, मर्फिया जस्ता लागु पदार्थहरू।
 - (आ) साठी प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएका मदिराहरू।
- (ख) हातहतियार र बिस्फोटक पदार्थहरू (नेपाल सरकारको इजाजतपत्रप्राप्त बाहेक)
 - (अ) खरखजाना बनाउन चाहिने आवश्यक सामानहरू
 - (आ) बन्दुकहरू र बन्दुकका गोलीहरू
 - (इ) कागज बाहेकका केपहरू (Capes)
 - (ई) अन्य बिस्फोटक पदार्थहरू र हातहतियारहरू
- (ग) रेडियो सञ्चार (लाइसेन्स) नियमावली, २०४९ को नियम १८ बमोजिम लाइसेन्स लिन नपर्ने रेडियो यन्त्र बाहेक वायरलेस, वाकिटकी, कर्डलेस, प्रसारण यन्त्र, स्याटेलाइट कम्युनिकेसन, स्याटेलाइट रिसिभर, लिङ्ग रेडियो उपकरण जस्ता रेडियो उपकरण र अन्य यस्तै शब्दबाहक, संवादवाहक, दृश्यवाहक, तथ्याङ्कवाहक, रेडियो यन्त्रहरू (नेपाल सरकारको स्वीकृति प्राप्त बाहेक)
- (घ) मूल्यवान धातु (सुन चाँदी बाहेक)
- (ङ) गोमांस
- (च) प्लाष्टिकका भुत्रोहरू एवम् पुनः प्रशोधित (Recycled) प्लाष्टिकका दानाहरू। (तत्कालीन वाणिज्य मन्त्रालयको मिति २०५३।३।३३ को सूचना अनुसार)
- (छ) भारत, बङ्गलादेश, श्रीलङ्का र भुटान बाहेक एशियाका अन्य सबै मुलुकहरूबाट जिवित पंक्षी, कुखुरा लगायत अन्य चरा जाती र त्यस्तो अप्रशोधित मासु तथा अण्डा लगायत पंक्षीजन्य अप्रशोधित सामग्रीहरू
- (ज) सौर्य विद्युत प्रविधि मार्फत हुने ऊर्जा उत्पादनमा प्रयोग हुने सोलार इन्भर्टर बाहेकका इन्भर्टर/Home UPS तथा तिनका पार्ट्स समेत
- (झ) औषधी व्यवस्था विभागद्वारा समय समयमा जारी हुने प्रतिबन्धित औषधीको सुचीमा परेका औषधी, Narcotics तथा Psychotropic Substances

१.१.१६ खाने तेल आयात गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) नेपाल सरकार, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको मिति २०६४/६/१० को पत्र तथा औद्योगिक प्रवर्द्धन बोर्डको १८१ औं बैठकको निर्णयानुसार उद्योगहरूले औद्योगिक कच्चा पदार्थको रूपमा पैठारी गर्ने भन्दा बाहेक आयातकर्ता फर्म/कम्पनीले बजारमा सोभै विक्री वितरण गर्ने प्रयोजनको निमित्त प्रशोधित तेलको २० (बीस) किलोग्राम भन्दा बढी तेलको Consumer Pack वा खुला प्रशोधित तेल आयात गर्न पाइने छैन।
- (ख) उत्पादनमुलक उद्योगहरूले कच्चा वस्तुको रूपमा प्रयोग गर्ने तेल Bulk मा आयात गर्दा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागको सिफारिस र मापदण्ड बमोजिम मात्र आयात गर्न पाइनेछ। तर, उद्योगहरूले अन्य कुनै मालसामान उत्पादन गर्न आफूले मात्र विशेष किसिमले प्रयोग गर्ने गरी कच्चा पदार्थको रूपमा आयात गर्ने प्रशोधित तेल (उदाहरणार्थ

Noodles को लागि स्वयमंले प्रयोग गर्ने Refined Bleached and Deodorized (RBD) Palm Oil र यस्तै अन्य उद्योगले प्रयोग गर्ने RBD Canola Oil, RBD Super Palmolein, RBD Ground Nut Oil, RBD Coconut Oil, Refined Mustard Oil, Coconut Oil, Clove Leaf Oil) को हकमा माथि उल्लिखित व्यवस्था लागु हुने छैन ।

१.१.१७ सवारी वा ढुवानीका साधनहरु पैठारी सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) निर्माता कम्पनी वा निजको आधिकारिक बिक्रेताबाट खरिद गरिएका नयाँ सवारी वा ढुवानीका साधनहरु नेपालस्थित आधिकारिक बिक्रेताले मात्र पैठारी गर्ने पाउनेछ ।
- (ख) रिकणडीसन, प्रयोग भइसकेको वा नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०५६ भित्र नपर्ने सवारी वा ढुवानी लगायत अन्य साधनहरु पैठारी गर्न पाइने छैन ।

१.१.१८ भारत बाहेक अन्य मुलुकहरुबाट CIF बाहेकका मूल्यमा प्रतितपत्र मार्फत आयात गर्दा प्रचलित व्यवस्थाका अतिरिक्त देहायका व्यवस्था समेत पालना गर्नुपर्नेछ ।

- (क) सामान आयात गर्दा सम्भव भएसम्म नेपाली विमा कम्पनीहरुबाट विमा गराउनुपर्नेछ ।
- (ख) विदेशबाट विमा गराउनुपर्ने भएमा ढुवानी तथा वीमाको लागत प्रष्ट हुने कागजात/वील संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) ढुवानी तथा वीमाको लागत प्रष्ट रुपमा छुट्टै देखिने गरी वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) विदेश स्थित कम्पनीबाट ढुवानी तथा वीमाको व्यवस्था गराई भारतबाहेक अन्य मुलुकमा भुक्तानी गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित कम्पनीले जारी गरेको Invoice/Bill को आधारमा प्रतीतपत्र जारी गर्ने बैंकले उक्त Invoice/Bill मा उल्लेखित रकमको सटही सुविधा सम्बन्धित एजेन्सीको नाममा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१.१.१९ भारतबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी गरी software आयात सम्बन्धि व्यवस्था :

नेपालका संघ संस्था तथा कम्पनीहरुले भारतबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी Software खरिद गर्नु परेमा एकपटकमा बढीमा अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) सम्मको Software एल.सी.मार्फत देहायको प्रकृया पूरा गरी आयात गर्न पाउने छन् ।

- (क) प्रचलित व्यवस्था बमोजिमका प्रावधान पूरा गरी प्रतीतपत्र खोल्नु पर्नेछ ।
- (ख) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भारतबाट निर्यात हुँदा भारत सरकारबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा निर्यात गर्दा छुट दिए बमोजिमका कर, अन्तशुल्क नलिएको देखिने बीजक वा इन्भ्वाइस हुनुपर्ने छ ।
- (ग) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम भन्सार बिन्दु नभई On-line मार्फत आयात हुने सफ्टवेयरको हकमा अग्रिम कर तिरेको रसीद पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) भन्सार बिन्दु भएर आयात हुने सफ्टवेयरको हकमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिमको प्रकृया पूरा गर्नु पर्नेछ ।

१.१.२० विकास बैंकहरुले प्रतीतपत्र कारोवार गर्ने व्यवस्था सम्बन्धमा :

प्रतीतपत्र सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्थाहरु पालना गर्दै देहायका शर्तहरुका अधीनमा रही राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंकहरुलाई पनि नियमानुसार यस बैंकबाट इजाजतपत्र लिई देहायको शर्तहरु पालना गर्ने गरी प्रतीतपत्र कारोवार गर्न स्वीकृति प्रदान गर्न सकिने छ ।

- (क) आफैले लगानी/प्रवर्द्धन गरेका ऊर्जा उत्पादन, विकास र प्रसारणका परियोजनाहरुको प्रयोजनको लागि मात्र प्रतीतपत्र सम्बन्धी कारोवार गर्न सक्ने ।
- (ख) बैंकले SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) को सदस्यता लिएको हुनु पर्ने ।
- (ग) अन्तर्राष्ट्रिय एजेन्सीहरुसँगको व्यवसायिक कारोवारको सम्बन्ध कायम भएको न्यूनतम ३ वर्ष पूरा भएको हुनु पर्ने ।

(घ) शीघ्र सुधारात्मक कारवाही सम्बन्धी विनियमावली बमोजिम विगत दुई वर्षभित्र कुनै किसिमको कारवाही भएको हुन नहुने ।

१.२ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाहेक अन्य मुलुकहरुबाट प्रतीतपत्र बाहेक D.A.P. (Documents Against Payment) तथा D.A.A. (Documents Against Acceptance) को माध्यमबाट आयात गर्न सकिने सम्बन्धी व्यवस्था :

१.२.१ **D.A.P. (Documents Against Payment)** को माध्यमबाट गरिने आयातका सम्बन्धमा ।

- (क) **International Chamber of Commerce** को **Uniform Rules for Collections (URC), ICC Publication No. 522** मा भएको प्रावधान अनुरूप कारोवार तथा भुक्तानी व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ । यस्तो भुक्तानी आयात सम्बन्धी कागजात प्राप्त भएको आधारमा गर्न सकिनेछ ।
- (ख) आयात गर्ने फर्म/कम्पनी/संस्था विधिवत रुपमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र (नवीकरण गर्नुपर्ने भए नवीकरण समेत भएको) र अद्यावधिक आयकर दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि अनिवार्य रुपले लिनु पर्नेछ ।
- (ग) यसरी आयात गर्ने वस्तुहरूसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कागजातहरु (Documents) बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत नै आएको हुनुपर्ने छ ।
- (घ) CIF बाहेक अन्य आधारमा आयात गर्दा मालसामानको नाम, इकाई मूल्य, ढुवानी भाडा र बीमा दस्तुरको छुट्टाछुट्टै मूल्य देखिने Invoice अनिवार्य रुपमा संलग्न भएको हुनुपर्ने छ ।
- (ङ) माथी दफा १.१.५ मा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार धरौटी लिई वि.वि.नि.फा.नं.४ अनिवार्य रुपमा जारी भएको हुनुपर्ने छ ।
- (च) वि.वि.नि. फा.नं.४ सँग सम्बन्धित अन्य व्यवस्थाहरु माथी दफा १.१.४ मा उल्लेख भए अनुसार नै गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) प्रतीतपत्र नखोलि भारतको कोलकाता तथा विशाखापतनम बन्दरगाह भई तेस्रो मुलुकबाट आयात हुने मालसामानको हकमा नेपाल सरकार, वाणिज्य विभागले जारी गर्ने इजाजतपत्र आवश्यक पर्ने हुँदा सो व्यहोराको जानकारी कोलकाता तथा विशाखापतनमबाट आयात गर्ने प्रत्येक आयातकर्तालाई अनिवार्य रुपमा गराउनु पर्नेछ ।
- (ज) यस व्यवस्था अनुसार गरिने आयात वापतको भुक्तानीको विवरण मासिक रुपमा यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१.२.२ **D.A.A. (Documents Against Acceptance)** का माध्यमबाट गरिने आयात :

- (क) **International Chamber of Commerce** को **Uniform Rules for Collections (URC), ICC Publication No. 522** मा भएको प्रावधान अनुरूप कारोवार तथा भुक्तानी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (ख) कागजातहरु बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत आई भुक्तानी पनि बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत नै पठाउनु पर्नेछ ।
- (ग) कागजात स्वीकार गरेपछि सम्बन्धित आयातकर्ताको तर्फबाट आधिकारिक पदाधिकारीद्वारा कागजातका शर्त अनुरूप निर्दिष्ट समयमा भुक्तानी गर्ने प्रतिबद्धता जाहेर भएको कागजात लिनुपर्नेछ ।
- (घ) भारत र भुटानबाट हुने आयातको हकमा भारतीय रुपैयामा मात्र भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलस्थित भन्सार नाका बाहेक अन्य भन्सार नाकाबाट हुने आयातको लागि नेपाल सरकार, वाणिज्य विभागबाट इजाजत लिनुपर्नेछ ।

- (च) दफा १.१.५ मा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार धरौटी लिई दफा १.१.४ मा उल्लेखित व्यवस्था अनुसार वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) मालसामान आयात भैसकेको आधिकारिक प्रमाण (जस्तै, सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित गरेको वि.वि.नि.फा.नं.४, प्रज्ञापनपत्र तथा भन्सार दस्तुर बुझाएको रसीद) र प्राप्त कागजातमा उल्लिखित मालवस्तु तथा मूल्य ठीक देखिएमा मात्र भुक्तानी पठाउनु पर्नेछ ।
- (ज) अग्रिम भुक्तानी पठाउनु पर्ने भएमा प्रत्येक Consignment को लागि सम्झौता MOU/Purchase Order/Proforma Invoice मा उल्लिखित मूल्यको ५० प्रतिशत वा टि.टि. मार्फत पठाउन सकिने सीमासम्मको विदेशी मुद्रा मध्ये घटी हुने रकमसम्म मात्र पठाउन सकिनेछ । सोभन्दा बढी अग्रिम भुक्तानी पठाउनुपर्ने भएमा निर्दिष्ट समयभित्र Shipment नभएमा अग्रिम भुक्तानी रकम फिर्ता हुने शर्त रहेको विदेशस्थित प्रतिष्ठित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको बैंक ग्यारेण्टीको आधारमा मात्र पठाउन सकिनेछ । यसरी आयात गर्ने वस्तुहरूसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कागजातहरू (Documents) बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत नै आएको हुनुपर्ने छ ।
- (झ) स्वीकार गरेको कागजातको भुक्तानी प्रत्याभूतिको लागि कुनै किसिमको सुरक्षण राख्न वा ग्यारेण्टी जारी गर्न पाइने छैन ।
- (ञ) यस सम्बन्धी अन्य कार्यविधि तथा व्यवस्थाहरू यसै परिपत्रको दफा १.२.१ बमोजिम हुनेछ ।
- (ट) यस व्यवस्था अनुसार गरिने आयात वापतको भुक्तानीको विवरण मासिक रूपमा यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१.३. तातोपानी भन्सार विन्दुमार्फत चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट हुने आयात कारोवार सम्बन्धमा ।
तातोपानी भन्सार विन्दुमार्फत हुने आयात कारोवारको सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था लागु गरिएको छ ।

- १.३.१ अधिकतम अमेरिकी डलर ३ हजारसम्मको सामान आयातको लागि नगद विदेशी मुद्रा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।
- १.३.२ बढीमा टि.टि.मार्फत आयात गर्न तोकिएको सीमासम्मको सामान आयात गर्नको लागि ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट भुक्तानी पठाउन सकिने छ ।
दफा १.३.१ र १.३.२ दुवै व्यवस्था अन्तर्गत सटही प्रदान गर्दा निम्न प्रक्रिया अनुरूप गर्नुपर्ने छ ।
 - (क) आयातकर्ता विधिवत् रूपमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको हुनुपर्ने
 - (ख) नवीकरण गर्नुपर्ने भए अध्यावधिक नवीकरण समेत भएको कर प्रमाणपत्र संलग्न हुनुपर्ने
 - (ग) प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत आयात गर्न पाइने सामानको लागि मात्र यो सुविधा प्रदान गर्नु पर्ने
 - (घ) नगद विदेशी मुद्रा तथा ड्राफ्ट/टि.टि.बाट भुक्तानी गर्न चाहने आयातकर्ताबाट माथि उल्लिखित कागजातहरू संलग्न गरी यसैसाथ संलग्न नमूना बमोजिमको वि.वि.नि.फा.नं.३ (ख) भराई लिनुपर्नेछ । साथै, नगद विदेशी मुद्रा/ड्राफ्ट/टि.टि. उपलब्ध गराउने बेलामा वि.वि.नि.फा.नं.४(ख) भरी सम्बन्धित भन्सार कार्यालयको नाममा पठाउनु पर्ने ।
 - (ङ) तोकिएको अवधिभित्र भन्सारबाट सामान पैठारी भएको प्रमाणित हुने वि.वि.नि.फा.नं.४ (ख) पेश नगर्नेको हकमा यस विभागमा जानकारी दिनुपर्ने ।
 - (च) सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले नगद विदेशी मुद्रा/ड्राफ्ट/टि.टि.जारी हुँदाकै बखत आयातकर्ताबाट माग भएको सटही रकमको १५ प्रतिशत बराबरको रकम धरौटीको रूपमा अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ । भन्सार महशुल प्रयोजनका लागि सो धरौटी रकम

बराबरको चेक जारी गर्ने र चेकको पछाडि विवरण लेख्ने व्यवस्था दफा १.१.५ को खण्ड च(४) बमोजिम गर्नुपर्ने ।

- (छ) वि.वि.नि.फा.नं.४ (ख) मा उल्लिखित रकमको सम्पूर्ण मालसामान आयात भएको खण्डमा मात्र धरौटी बापत जारी भएको १५ प्रतिशतको चेक प्रयोग गर्न मिल्ने ।
- (ज) तातोपानी भन्सार कार्यालयको नाममा जारी भएका चेकहरू कारणवस रद्द गर्नु परेको खण्डमा यस विभागको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने ।

उपर्युक्त प्रकृया पूरा नगरी क्रेडिट सुविधा अन्तरगत आयात भइसकेको मालसामान भुक्तानी गर्न पाइने छैन ।

- १.३.३ क्रेडिट सुविधा अन्तरगत भएको आयातको आधारमा भुक्तानी गर्न पाइने छैन ।
- १.३.४ बढीमा टि.टि.मार्फत आयात गर्न तोकिएको सीमासम्मको सामान आयात गर्नको लागि ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट भुक्तानी पठाउन सकिने छ । टि.टि. मार्फत आयात गर्न पाइने सीमा भन्दा बढीको भुक्तानीको हकमा प्रतीतपत्रमार्फत मात्र कारोवार गर्नुपर्नेछ । यसरी प्रतीतपत्र कारोवार गर्दा तेस्रो मुलुकबाट हुने आयात प्रतीतपत्र कारोवार सम्बन्धी व्यवस्थाका सबै प्रावधानहरू तातोपानी नाकाबाट हुने आयातका लागि पनि लागु हुनेछन् ।
- १.३.५ यस व्यवस्था अन्तर्गत प्रदान गरिएको सटही सम्बन्धी विवरणहरू अनुसूची १.७ बमोजिम प्रत्येक महिनाको १ गतेदेखि १५ गतेसम्म भएको कारोवारको पहिलो पटक र १६ गतेदेखि मसान्तसम्म भएको कारोवारको दोश्रोपटक गरी अवधि सकिएको बढीमा ७ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

१.४ कच्चा ऊनको आयात सम्बन्धी व्यवस्था ।

१.४.१ टि.टि. मार्फत तिब्बतबाट गरिने कच्चा ऊनको आयात व्यवस्थाका सम्बन्धमा :

तिब्बतबाट आयात गरिने कच्चा ऊनको भुक्तानी प्रतीतपत्र बाहेक ड्राफ्ट/टि.टि.का माध्यमबाट गर्दा निम्न प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

- (क) सम्बन्धित आयातकर्ताबाट निवेदन सहित क्रेता र बिक्रेता बीचको सम्झौतापत्र हुनु पर्नेछ । यस्तो किसिमको सम्झौतामा चिनीयाँ राजदूतावास वा नेपाल हिमालपार व्यापार संघले प्रमाणित गरेको हुनुपर्ने छ ।
- (ख) फर्म रजिष्ट्रेशन प्रमाणपत्र, आयकर दर्ता प्रमाणपत्र र प्रोफर्मा इन्क्वाइस (Proforma Invoice) संलग्न हुनुपर्नेछ । सम्झौता पत्र (Contract Paper) भएको हकमा सो समेत निवेदन साथ लिनुपर्नेछ ।
- (ग) अग्रिम भुक्तानी गरी कच्चा ऊन आयात गर्नेको हकमा नेपाल भित्रिएको प्रमाण स्वरूप भन्सार प्रज्ञापनपत्र र भुक्तानी दिएको निस्सा पेश गर्ने शर्तमा माथि खण्ड (क) र (ख) मा उल्लिखित कागजातहरूको आधारमा ड्राफ्ट वा टि.टि. को माध्यमबाट भुक्तानी हुने गरी सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (घ) कच्चा ऊन आयातको लागि जारी हुने प्रतीतपत्र तथा ड्राफ्ट/टि.टि. र कलेक्सनमा समेत २ प्रतिशत भन्सार धरौटी लिनु पर्नेछ ।
- (ङ) प्रचलित व्यवस्था अनुसार वि.वि.नि.फा.नं. ४, ४(क) र ४(ख) जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (च) प्रचलित व्यवस्था अनुसार धरौटी रकमको सम्बन्धित भन्सार कार्यालयको नाममा चेक जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम आयात हुने वस्तुहरूको भुक्तानीको लागि सटही सुविधा प्रदान गर्दा भन्सार महसुल भुक्तानी गरेको रसीदको सक्कल प्रतिमा सटही प्रदान भएको दरपीठ गरेपछि सो सक्कलप्रति बैकमै राखी सक्कल प्रति बैकमा रहेको व्यहोरा प्रमाणित गरी सोको प्रतिलिपि सम्बन्धित आयातकर्तालाई दिनु पर्नेछ ।

- (ज) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम वस्तु आयात भएको प्रमाणित हुने अन्य कागजातहरूका साथै व्यापारिक बीजक (Commercial Invoice) र ढुवानी सम्बन्धी कागजात (Transport Document) का प्रतिलिपि समेत लिनु पर्नेछ ।
- (झ) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट हुने कच्चा ऊन तिब्बतस्थित निर्यातकर्ताबाटै आयात गरी सोको भुक्तानी पनि सोही निर्यातकर्ताको तिब्बत स्थित बैंक खातामा जम्मा हुनु पर्नेछ ।
- (ञ) क्रेडिट सुविधा अन्तरगत आयात गर्न पाइने छैन ।
- (ट) ड्राफ्ट, टि.टि तथा कलेक्सन मार्फत आयात गर्दा सो सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरू यस्तो आयातमा पनि पालना गर्नुपर्नेछ ।

१.४.२ प्रतीतपत्र मार्फत गरिने कच्चा ऊनको आयात व्यवस्था :

- (क) विदेशबाट कच्चा ऊन पैठारी गर्दा प्रचलित व्यवस्थाको अधीनमा रही खोलिने प्रतीतपत्रमा सो कच्चा ऊन ४-६ (इन्च) लम्बाइको हुनुपर्ने छ । कच्चा ऊन ४-६ (इन्च) लम्बाइको हुनुपर्ने शर्त चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बाहेक अन्य मुलुकबाट हुने कच्चा ऊन आयातको लागि मात्र लागु हुनेछ । साथै यस्तो प्रतीतपत्र खोल्दा व्यापार तथा निर्यात प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिस अनिवार्य रूपमा संलग्न हुनुपर्नेछ ।
- (ख) परिपत्रका अन्य शर्तहरू पूरा गरी चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट समेत प्रतीतपत्र मार्फत कच्चा ऊन आयात गर्न सकिनेछ ।
- (ग) विधिवत दर्ता भई अनुमति प्राप्त गरेका स्वेटर उद्योगहरूलाई आवश्यक पर्ने २-३ (इन्च) लम्बाई र १४-२९ माइक्रोन मोटाईको कच्चा ऊन समेत तोकिएको स्किम बमोजिमको परिमाणमा व्यापार तथा निकासी प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिस बमोजिम प्रतीतपत्रको माध्यमबाट आयात गर्न सकिनेछ ।
- (घ) कच्चा ऊन आयातको लागि जारी हुने प्रतीतपत्र तथा ड्राफ्ट/टि.टि र कलेक्सनमा समेत २ प्रतिशत भन्सार धरौटी लिनु पर्नेछ ।
- (ङ) प्रचलित व्यवस्था अनुसार वि.वि.नि.फा.नं. ४, ४(क) र ४(ख) जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (च) प्रचलित व्यवस्था अनुसार धरौटी रकमको सम्बन्धित भन्सार कार्यालयको नाममा चेक जारी गर्नु पर्नेछ ।

१.५ परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता हुने निकायले भारतबाट प्रतीतपत्र मार्फत आयात गर्ने व्यवस्था ।

परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता हुने देहायका निकायले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने गरी भारतबाट आयात गर्न अनुरोध गरेमा देहाय अनुसारको प्रक्रिया पूरा गरी आ-आफ्नो परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खाताबाट खर्च व्यहोरिने गरी खुला इजाजत (Open General License-OGL) अन्तर्गतका सामान प्रतीतपत्रको माध्यमबाट आयात गर्न सकिने छ ।

१.५.१ प्रतीतपत्र खोल्न ग्राह्य हुने आयातकर्ताहरू :

- (क) दातृ संस्थाको नाममा खोलेको विदेशी मुद्रा खातावाला,
- (ख) विदेशी मुद्रा खाता भएका कुटनैतिक नियोगहरू,
- (ग) विदेशी मुद्रा खाता भएका विदेशी नागरिक तथा विदेशी संघ संस्थाहरू
- (घ) ग्लोबल टेण्डर अन्तर्गत ठेक्का प्राप्त गर्ने विदेशी मुद्राको खाता भएका नेपाली तथा विदेशी ठेकेदारहरू ।

१.५.२ प्रतीतपत्र खोल्दा निम्नानुसारको प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्नेछ :

- (क) सम्बन्धित निर्यातकर्ताले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा जारी गरेको Proforma Invoice पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) ग्लोबल टेण्डर अन्तर्गत ठेक्का प्राप्त गर्ने नेपाली तथा विदेशी ठेकेदारहरूले गर्ने आयातको हकमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय (मन्त्रालय, विभाग र आयोजना) बाट आयात

गरिने सामानहरू उक्त आयोजनाको लागि हो भन्ने सिफारिसपत्र अनिवार्य रूपले लिनुपर्ने छ ।

(ग) ढुवानी खर्चको हकमा CIF नेपाल भन्सार नाका उल्लेख भई आएको हकमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न सकिने छ । विमाको हकमा स्वदेशकै विमा कम्पनीबाट विमा गराउनु पर्नेछ ।

(घ) प्रतीतपत्र सम्बन्धी अन्य प्रचलित व्यवस्थाहरू सवै पालना गर्नुपर्नेछ ।

१.६ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी प्रतीतपत्र मार्फत भारतबाट आयात गर्न पाइने मालसामानहरू तथा आयात गर्दा अपनाउनुपर्ने प्रक्रिया ।

१.६.१ देहाय बमोजिमका नाम तथा हार्मोनिक कोड भएका वस्तुहरू परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाट प्रतीतपत्र मार्फत पैठारी गर्न सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।

क.सं.	हार्मोनिक कोड	वस्तुहरू
१	१३.०१.०२	Extracts
२	२१.०६.९०.४०	Soft Drink Concentrate
३	२७.१०.१९.११	Furnace Oil
४	२७.१३.२०	Bitumen
५	२८	सवै औद्योगिक रसायनहरू(मानव औषधी बनाउने केमिकल बाहेक)
६	२८.०३	Carbon Black
७	२९.०१.१०	L.L.P. (Light Liquid Paraffin)
८	२९.०२.२०	Benzene/Toluene
९	२९.०५.११	Methanol
१०	२९.०५.१६.००	2-Ethyl Hexanol
११	२९.०५.३१	Ethylene Glycol
१२	२९.०५.४४.००	Sorbitol
१३	२९.१५.००	Methyl Salicylate
१४	२९.१५.२१.००	Acetic Acid
१५	२९.१५.३२	Vinyl Acetate Monomer
१६	२९.१६.१२	Butyl Acrylate Monomer / 2-Ethyl Hexyls Acrylate
१७	२९.१७.३४	Dibutyl Phthalate
१८	२९.१७.३५	Phthalic Anhydride
१९	२९.१७.३६	Terephthalic Acid
२०	२९.२२	Oxygen Function Amino-Compounds
२१	२९.२४	Carboxamide Function Compounds
२२	२९.३३	Heterocyclic Compounds
२३	२९.३४	Nucleic Acids
२४	२९.४१	Antibiotics
२५	३२.१५	Printing Ink
२६	३३.०२.९०	Flavour (ढूथपेष्टमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ, Odoriferous Substances र Perfume
२७	३४.०२.९०.१०	LABSA (डिटरजेन्टमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ)

३८	३८.१७.१०	Mixed Alkyl benzenes
३९	३८.२३.११.००	Stearic Acid
३०	३८.२३.१९.००	Palm Steearin DFA / Palm Karnel DFA
३१	३९.०१.१० र ३९.०१.२०	Polyethylene
३२	३९.०२.१०	Polypropylene
३३	३९.०३.१९.००	Polysterence
३४	३९.०५.३०	Poly Vinyl Alcohol
३५	३९.०७.६०.००	Plastic Pet Chips / Pet Resin
३६	३९.११.९०	PVC Resin
३७	३९.२०	Polyethylene
३८	३९.२०.२०	Polypropylene Films/Noodle Strapper
३९	३९.२०.५९	Printed Laminated Web
४०	३९.२०.५९.००	Seasoning Wrapper
४१	४०.०१	प्राकृतिक रबर (Natural Rubber)
४२	४०.०२	सिन्थेटिक रबर (Synthetic Rubber)
४३	४८.०१.००.००	News Print Paper
४४	४८.०२.०० र ४८.०६.००	कागजहरू (Papers)
४५	४८.१०	Paper
४६	५०.०४ र ५०.०५	सिल्क यार्न (Silk Yam)
४७	५१.०६	उनी यार्न Yam या Carded wool (होजियारी बाहेक)
४८	५१.०७	उनी यार्न Yam या Combed wool (होजियारी बाहेक)
४९	५१.०८	उनी यार्न Yam या fine animal hair (होजियारी बाहेक)
५०	५२.०१	कपास
५१	५२.०५ र ५२.०६	सूतियार्न
५२	५२.०५.११ देखि ५२.०५.१४ सम्म ५२.०६.११ देखि ५२.०६.१४ सम्म	कटन यार्न र यार्न
५३	५४.०२	५४.०२ मा उल्लेख भएको कृत्रिम यार्न (५४.०२.४२ मा उल्लेखित Partially Oriented Polyster Yam र ५४.०२.४९ मा उल्लेखित Synthetic Filament Yam बाहेक)
५४	५४.०२.४६	पोलिष्टर पार्सियली ओरिन्टेड यार्न
५५	५४.०२.४९	Synthetic Filament Yam
५६	५४.०३, ५५.०९, ५५.१०	कृत्रिम यार्न (होजियारी यार्न बाहेक)
५७	५५.०१, ५५.०२, ५५.०३, ५५.०४, ५५.०६, ५५.०७	मानव निर्मित कृत्रिम फाइबरहरू
५८	५५.०३.२०	पोलिष्टर फाइबर

५९	५५.०४.१०	भिस्कोज रेयन Viscose Rayon (फाइबर), Viscose Staple Fibre
६०	५९.०२	टायर कर्ड फेब्रिक (Tyre Cord)
६१	७०.१०.९०.००	Carboys, Bottles, Plasks, Jar, Pots.
६२	७२०३.१०.००	Sponge Iron
६३	७२.०४.४९	M. S. Scrap
६४	७२.०६	फलाम इनगोट (Iron Ingot)
६५	७२.०७	माइल्ड स्टिल बीलेट (M S Billet)
६६	७२.०८ को २७.००, ३६.००, ३७.००, ३८.००, ३९.००, ५१.००, ५२.००	हटरोल सिट इन क्वायल (Hot rolled sheet in coil)
	७२.०८.५१ र ७२.०८.५२	हटरोल सिट नट इन क्वायल (Hot rolled sheet not in coil)
६७	७२.०९ को १५.००, १६.००, १७.०० र १८.००	कौल्डरोल सिट इन क्वायल (Cold rolled sheet in coil)
६८	७२.१०.१२	टिन प्लेट (Tin Plate)
६९	७२.११.१४.००	Hot Rolled Sheet in Coil
७०	७२.११.१९.००	Hot Rolled Sheet in Coil
७१	७२.१३.९१.१०	एम.एस. वायर रड इन क्वायल (M S rod in coil)
७२	७२.१७.२०	Bead Wire (कपर कोटेड)
	७२.१७.३०	
	७२.१७.९०	
७३	७२.१८.९९	स्टिल ब्यूम
७४	७२.१९	स्टिल प्लेट
७५	७२.२६.११	Silicon Steel
७६	७४.०४.००.००	कपर वेष्ट र स्क्याप (Copper Waste and Scrap) आल्मुनियम वेष्ट र स्क्याप (Aluminum Waste and Scrap) (दुवै वस्तु वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सूचना बमोजिम मात्र)
	७६.०२.००.००	
७७	७४.०७.१०.००	Copper Rods
७८	७४.०८.११.००	Copper Wire
७९	७६.०१	आल्मोनियम इनगट बीलेट
८०	७६.०४ र ७६.०५	आल्मोनियम रड इन क्वायल
८१	७६.१२.१०.००	Tubes
८२	७९.०१.११.००	Zinc
८३	७९.०१.२०	Zinc Alloy
८४	८३.०९.१०.००	Metal Crown Corks
८५	८४	सम्पूर्ण मेसिनरी उपकरणहरू (पार्टपुर्जा बाहेक)
८६	८५.०१, ८५.०२	विद्युतीय मोटर, जेनेरेटिङ सेट
८७	८५.०४.९०	Amorphous Metal cores
८८	८५.०७.९०.००	PP Battery Container & Battery Separator

८९	८५.२९.९०	Spare Parts for TV Receiver
९०	८५.४०.११	TV Picture Tube
९१	भाग उल्लेख नभएको	तयारी पोसाक निर्यात उद्योगले आफ्नो परिवर्त्य विदेशी मूद्रा आर्जनको ५० प्रतिशत सम्मको आर्जनले खाम्ने गरी कच्चा पदार्थको रूपमा आयात गर्न पाउने कपडा (Fabrics)
९२	१७.०२.३०	Dextrose Anhydrous I.P. र भन्सार विभागबाट वर्गिकृत Glucose and Glucose Syrup
९३	२५.२३.१०.००	क्लिङ्कर
९४	२७.१०.१९.१६	एम.टी.ओ. (मिनरल टरपेन्टाईन आयल)
९५	२७.१०.१९.९०	पेट्रोसोल
९६	२९.१६	Unsaturated Acyclin Monocarboxylic Acid
९७	२९.३५.००	Sulphonamides, Sulphamethoxazole, Sulphafurazole, Sulphadiazine, Sulphadimidine, Sulphacetamide
९८	२९.३५.११	Sulphamethoxazole
९९	२९.३५.१२	Sulphafurazole
१००	२९.३५.१३	Sulphadiazine
१०१	२९.३५.१४	Sulphadimidine
१०२	२९.३५.१५	Sulphacetamide Sulphamethoxy,pyridarine, Sulphamethiazole, Sulphamoxole,Sulphamide:
१०३	२९.३५.२१	Sulphamethoxy, pyridarine
१०४	२९.३५.२२	Sulphamethiazole
१०५	२९.३५.२३	Sulphamoxole
१०६	२९.३५.२४	Sulphamide
१०७	२९.४२	Other Organic Compounds
१०८	३२.१२.९०.००	जायलिन, लाइट सोलभेन्ट नेप्या
१०९	३३.०२.१०	एसेन्स फ्लेवर
११०	९६०२.००.००	Geltain Capsules (Empty)
१११	३९.०५.४२.००	पेंटा एरीथ्रीटोल
११२	३९.२०	Polyester, Polythelyne, BOPP,Pvc, OPP, CPP का Film
११३	३९.२१.१९	प्रिन्टेड च्यापर
११४	३९.२३.९०	प्लाष्टिक ललिपप स्टीक
११५	४८.२३.९० (७६.०७.२०)	चुइङ्गम च्यापर
११६	७०.१०.२०	Stoppers, Lids and Other Closures
११७	७२.०१.१०.००	पिग आइरन
११८	७२.११.२३	CRCA Strips (76.20 MM)
११९	७६.०७	Aluminum foils
१२०	७९.०१.१२.००	Zinc
१२१	८५.०४.२२.००	3000 KVA Transformer
१२२	७२.२८.२०.००	Flat Spring
१२३	७८.०१.१०.००	Pure /Refined Lead
१२४	७८.०१.९१.००	Antimony lead Alloy
१२५	२९०५.१३.००	N Butanol
१२६	२९०५.१४.००	ISO Butanol
१२७	७२१६.२२.००	एंगल
१२८	७२१६.४०.००	एंगल

१२९	७२१६.५०.००	एंगल
१३०	७६०६.९१.००	आल्मोनियम सर्कल
१३१	२९१२.६०.००	Parafarmaldehyde
१३२	२९३३.६१.००	Melamin
१३३	३८२४.९०.००	Alkyl Ester (Bio-Fuel)
१३४	१५२०.००.००	Glycerol (Glycerine)
१३५	-	LP Gas (उपभोग्य इन्धन)
१३६	७४०३.११.००	Cathodes and Sections of Cathodes
१३७	७६०१.१०.४०	आल्मोनियम वायर रड
१३८	२४.०१	Unmanufactured Tobacco, Tobacco Refuse
१३९	२४.०३	Other manufactured tobacco and manufacture tobacco substitutes homogenized Or reconstituted tobacco extracts and essences cut tobacco, Process tobacco.
१४०	२९१८.१६.००	Carboxylic acids with additional oxygen function and their anhydrides, halides, peroxides and peroxyacids; their halogenated, sulphonated, nitrated or nitrosated derivatives. -Carboxylic acids with 2alcohol function, but without other oxygen function, their anhydrides, halides, peroxides, peroxyacids and their derivatives. Calcium Gluconate (Gluconic acid, its salts and esters)
१४१	३५०५.१०.००	Dextrins and other modified starches (for example, pregelatinised or esterified starches) ; glues based on starches, or on dextrins or other modified starches. -White Dextrine (Dextrins and other modified starches)
१४२	७४०३.२१.००	Refined copper and copper alloys, unwrought -Copper alloys: -Copper-Zink base alloys (brass)
१४३	७४०५.००.००	Master alloys of Copper
१४४	७४०७.२१.००	Copper bars, rods and profiles. -Of copper alloys: -Of Copper-Zink base Alloyes (brass)
१४५	७४०८.१९.००	Copper wire. Of refined copper: -Others (of refined Copper)
१४६	७४०८.२१.००	Copper wire. -Of copper alloys:-Of Copper- Zink base alloys (brass)
१४७	७४०९.११.००	Copper plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.15 mm. -Of refined copper: -In Coils
१४८	७४०९.१९.००	Copper plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.15 mm. -Of refined copper: -Others
१४९	७४०९.२९.००	Copper plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.15 mm. -Of copper-zinc base alloys (brass): -Others
१५०	७४०९.३९.००	Copper plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.15 mm. -Of copper-tin base alloys (bronze): -Others
१५१	७४०९.४०.००	Copper plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.15 mm. -Of Copper-Nickel base alloys (Cupronickel) or Copper Nickel-Zinc base alloys (Nickel Silver)
१५२	७४११.१०.००	Copper tubes and pipes. -Of refined Copper
१५३	७४११.२१.००	Copper tubes and pipes. -Of Copper-Zink base alloys (brass)
१५४	७४११.२२.००	Copper tubes and pipes. -Of Copper-Nickel base alloys (Cupronickel) or Copper-Nickel-Zinc base alloys (Nickel Silver)
१५५	७६०६.९१.००	Aluminium plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.2 mm. -Rectangular (including square): -Of Aluminium, not alloyed
१५६	७६०८.१०.००	Aluminium tubes and pipes. -Of Aluminium, not alloyed
१५७	७६०८.२०.००	Aluminium tubes and pipes. -Of Aluminium alloys
१५८	२७१०.१९.१४	Transformer Oil
१५९	८५४४.११.१०	Rectangular Enameled (Insulated) Copper Wire/Strip
१६०	८५४६.२०.००	Ceremics Bushings (Electrical Insulators)
१६१	२००८.९९.१०	Mango Pulp

१.६.२ दफा १.६.१ मा उल्लिखित वस्तुहरू परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खर्च गरी भारतबाट आयात गर्दा निम्न बमोजिमको प्रक्रिया अपनाउनुपर्ने छ ।

- (क) उल्लिखित मालसामानहरू प्रतीतपत्र मार्फत मात्र आयात गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) भारतको उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीबाट मात्र त्यस्ता मालसामान आयात गर्नु पर्नेछ । यदि कुनै भारतीय उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीले आफुले उत्पादन गरेको सामान आफैले बेच्ने नभई आफ्नो Sole Agent बाट मात्र विक्री वितरणको कार्य गर्ने गरेको अवस्था विद्यमान भएमा त्यस्ता Sole Agent बाट पनि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भारतबाट तोकिएका वस्तुहरू आयात गर्न सकिनेछ । यसका लागि उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीबाट तोकिएको Sole Agent भएको प्रमाण लिनुपर्नेछ । प्रतीतपत्रका कागजातहरू (L/C Documents) का साथमा जुन उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीले Sole Agent तोकिएको हो त्यसै उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीको ARE फर्म संलग्न हुनुपर्ने छ ।
- (ग) नेपालमा दर्ता भएका उत्पादनमूलक औद्योगिक फर्म, उर्जामूलक उद्योगहरू, नेपालमा विधिवत रूपमा दर्ता भएका निर्माण व्यवसायीहरू र पत्र-पत्रिका प्रकाशन गर्ने प्रकाशन गृहहरू लगायतले माथि उल्लिखित मालसामानहरू आयात गर्न पाउनेछन् ।
साथै स्कूल, कलेज, युनिभर्सिटी, हस्पिटल, नर्सिङ्गहोम लगायतका संगठित निकाय (व्यक्ति विशेष बाहेक) हरुलाई पनि आफ्नो प्रयोजन (व्यापारिक प्रयोजनको लागि बाहेक) को लागि मात्र **Generator Set** (हार्मोनिक कोड नं.८५.०१ र ८५.०२ मा उल्लेख भएको) आयात गर्न दिन सकिनेछ ।
- (घ) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी माथि उल्लिखित वस्तुहरू भारतबाट आयात गर्न पाइने व्यवस्था बमोजिम खोलिएका प्रतीतपत्रहरू अन्तर्गत भुक्तानी पठाउँदा हुवानी तथा विमा शुल्क बापतको हकमा भारतीय रूपैयाँमा मात्र भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

१.६.३ प्रत्येक प्रतीतपत्रमा अनिवार्य रूपमा निम्न व्यहोरा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

- (क) प्रत्येक प्रतीतपत्र अन्तर्गत प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको Invoice सँगै Invoice मा उल्लिखित विदेशी मुद्रा रकम बराबरको ARE फारामको वा Nepal Invoice (अर्थात् Invoice of goods liable to central excise duty in India transmitted under Excise Seal to Nepal) भन्ने फारामको नम्बर र मिति उल्लेख गरिएको Bill of Export for duty free goods (निर्यातकर्ताले भने) नामक फर्म अनिवार्य रूपले संलग्न हुनुपर्ने वा नेपाल इन्भ्वाईस (ARE) नामक फर्म को नम्बर र मिति उल्लेख छ भने Bill of Export for goods under claim for duty drawback नामक फर्म हुनुपर्नेछ ।
सो नभएमा भारतीय रूपैयाँमा मात्र भुक्तानी हुनेछ । तर, निर्यातकर्ता भारतको Special Economic Zone भित्रको निकाय हुन् भने त्यस्ता निर्यातको हकमा ARE फर्म आवश्यक पर्ने छैन । त्यस्ता निर्यातहरू Special Economic Zone बाट नै निर्यात भएको भन्ने व्यहोरा प्रमाणित हुने कागजात सम्बन्धित भारतीय Customs बाट प्रमाणित भई आएको हुनु पर्ने छ ।
- (ख) Partial Shipment हुने गरी खोलिएको प्रतीतपत्रहरूको हकमा भने माथि दफा १.६.३ को (क) मा उल्लिखित ARE वा Nepal Invoice मा उल्लिखित परिमाण तथा मूल्य र Bill of Export for duty free goods नामक फर्ममा उल्लिखित परिमाण तथा मूल्यमा फरक पर्न सक्ने हुँदा यसलाई कैफियत मान्न आवश्यक हुने छैन ।
- (ग) यस्तो प्रतीतपत्रहरू अन्तर्गत नियमानुसार जारी गरिने वि.वि.नि.फा.नं.४ मा अन्य व्यहोराको अतिरिक्त माथि दफा १.६.३ को (क) मा व्यवस्था भए बमोजिम ARE वा Nepal Invoice को नम्बर र मिति अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

- (घ) भारतस्थित निर्यातकर्ता Manufacturing Unit हो र उक्त Unit ले Excise Duty Free Goods निर्यात गरेको हो भन्ने प्रमाणको रूपमा मात्र उत्पादनकर्ताले जारी गरेको ARE Form माग गर्ने तर प्रतीतपत्रमा उल्लिखित वस्तुको परिमाण, रकम यकीन वा भिडाउने कागजातको रूपमा ARE लाई लिन आवश्यक पर्ने छैन ।
- (ङ) नेपाल तयारी पोसाक उद्योग संघले सिफारिस गरेको आधारमा नेपालका तयारी पोसाक उद्योगहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुनेगरी भारतबाट आयात गर्ने पावरलुम कपडा, यार्न डाईड कपडा (सुती रेयन आदि) र निटेड कपडाको हकमा ARE भन्ने फारामको वा Nepal Invoice (अर्थात् Invoice of goods liable to central excise duty in India transmitted under Excise Seal to Nepal) भन्ने फारामको नम्बर र मिति उल्लेख गरिएको Bill of export for duty free goods (निर्यातकर्ताले भर्ने) नामक फाराम पेश गर्नु पर्ने छैन ।

१.६.४ आयातको लागि संलग्न हुनुपर्ने कागजातहरू

- (क) भारतीय उत्पादनकर्ताको प्रोफर्मा इन्व्वाइस (Proforma Invoice) वा सम्झौता ।
 (ख) नेपाली आयातकर्ताको फर्म वा कम्पनी दर्ता प्रमाणपत्र
 (ग) आयकर दर्ता प्रमाणपत्र ।

१.६.५ यसै परिपत्रको दफा १.६.१ अन्तर्गतको क.सं. ४६, ४७, ४८ र ४९ अन्तर्गत पर्ने वस्तुहरू आयात गर्दा निम्न बमोजिमका थप प्रक्रियाहरू पुऱ्याउनु पर्नेछ :

- (क) ठूला कपडा उद्योगहरूलाई आवश्यक हुने धागोहरूको हकमा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघको सिफारिसमा नेपाल सरकार, उद्योग विभागले स्वीकृति प्रदान गरे बमोजिम प्रतीतपत्र खोली आयात गर्नुपर्ने छ ।
 (ख) भारतको उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीबाट मात्र आयात गर्नुपर्ने छ ।
 (ग) नेपालमा दर्ता भएको कपडा उत्पादन गर्ने औद्योगिक फर्मले मात्र आयात गर्नु पर्नेछ ।

१.६.६ माथि दफा १.६.१ को क.सं.६५ अन्तर्गतको माइल्ड स्टिल बीलेट आयात गर्दा पुऱ्याउनुपर्ने थप प्रक्रिया :

भारतबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने गरी फलामे छड उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले एम.एस. बीलेट आयात गरेकोमा त्यस्ता उद्योगहरूले Original Document पेश नभए तापनि Copy Document को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्न अनुरोध गरेमा निम्न शर्त अन्तर्गत रही वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्न सकिने छ ।

- (क) आयात हुने मालसामान वस्तुको मूल्य बराबरको ग्यारेन्टी लिनुपर्ने तर आयात प्रतीतपत्रको Document अनुसारको सम्पूर्ण रकम भुक्तानी गर्नेको हकमा ग्यारेन्टी लिनु पर्ने ।
 (ख) Copy Document को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी भएको मितिले ४५ दिनभित्र Original Document पेश भई सक्नु पर्ने, अन्यथा सोही आयातकर्तालाई पुनः Copy Document को आधारमा वि.वि.नि.फा.नं.४ जारी गर्न नमिल्ने । साथै, यस्तो म्याद भित्र Original Document पेश नभएका प्रतीतपत्रहरूको विवरण सो म्याद समाप्त भएको ७ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नु पर्ने । यस प्रयोजनको लागि प्रतीतपत्र नम्बर र चलान भई आउने सामानहरूको परिमाण स्पष्ट भएको Consignment Note/Carrier Note को Fax Copy लाई पनि Copy Document को रूपमा लिन सकिने ।
 (ग) Original Document प्राप्त भएपछि Copy Document सँग Verify गर्नुपर्ने । कथमकदाचित् फरक भएको पाइएमा त्यस्ता प्रतीतपत्रहरूको विवरण यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने र यस विभागबाट Clearance प्राप्त भएपछि मात्र त्यस्ता आयातसँग सम्बन्धित ग्यारेन्टी फुकुवा गर्न पाइने ।
 (घ) माथि उल्लिखित दफा १.६.३ मा उल्लिखित सबै व्यवस्थाहरू यथावत् रहनेछन् ।

- १.६.७ माथि दफा १.६.१ को सि.नं.९१ अन्तरगतको कपडा आयात गर्दा पुऱ्याउनु पर्ने थप प्रक्रिया :
- (क) कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग गरिने कपडा आयात गर्नको लागि प्रतीतपत्र खोल्न नेपाल तयारी पोसाक उद्योग संघको सिफारिस अनिवार्य रूपमा हुनुपर्ने ।
 - (ख) भारतमा विधिवत् दर्ता भएको निर्यात गर्ने फर्म/कम्पनी मार्फत पनि उपर्युक्त कपडा आयात गर्न सकिनेछ । तर, निर्यात गर्ने फर्म कम्पनीलाई भारतको The Director General of Foreign Trade ले प्रदान गरेको कोड नम्बर सम्बन्धी कागजात अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित बैंकमा पेश हुनुपर्ने छ ।
 - (ग) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन हुने मूल प्रतीतपत्र रकम मध्ये ५० (पचास) प्रतिशत रकम ननाने गरी Back to Back L/C खोली भारतबाट कच्चा पदार्थ कपडा आयात गर्न सक्नेछ ।
 - (घ) यसरी आयात गर्ने कच्चा पदार्थ कपडाको भुक्तानी उक्त कपडाबाट तयारी पोसाक बनाई निर्यात गरेपछि प्राप्त हुने भुक्तानीबाट मात्र गर्नु पर्नेछ ।
 - (ङ) इरिभोकेवल एल.सी.(Irrevocable L/C) अन्तर्गत मात्र यसप्रकारको Back to Back L/C खोल्न मिल्नेछ ।

१.६.८ माथि दफा १.६.१ को क.सं. ६३ मा उल्लिखित M.S. Scrap को आयात गर्दा नेपाल सरकार, वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति अनिवार्य रूपले लिनु पर्नेछ ।

१.६.९ माथि दफा १.६.१ क.सं. १३५ मा रहेको LP Gas को हकमा नेपाल सरकारबाट LP Gas आयात र थोक विक्री इजाजत प्रमाण-पत्र प्राप्त कम्पनीहरूले मात्र आयात गर्न पाउने छन् ।

१.७ प्रतीतपत्र बिना ड्राफ्ट/टि.टि. को माध्यमबाट हुने वस्तु आयात सम्बन्धी व्यवस्था :

भारत बाहेक तेस्रो मुलुकहरूबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी सामान आयात गर्दा सोको भुक्तानी ड्राफ्ट/टि.टि. बाट गर्ने सम्बन्धमा निम्न बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

- १.७.१ आयातकर्ता विधिवत रूपमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ ।
- १.७.२ नवीकरण गर्नुपर्ने भए नवीकरण समेत भएको आयकर दर्ता प्रमाणपत्र संलग्न हुनुपर्ने छ ।
- १.७.३ रकम खुल्ने प्रोफर्मा इन्व्वाइस (Proforma Invoice) संलग्न हुनुपर्ने छ । उक्त, प्रोफर्मा इन्व्वाइसमा आयात गरिने वस्तुको HS Code, नाम, परिमाण, प्रति इकाई मुल्य, कुल मुल्य र सामान भित्रिने भन्सार बिन्दु समेत उल्लेख हुनुपर्नेछ । साथै, वि.वि.नि. फा.नं. ४(क) जारी गर्दा सोही बमोजिम जारी गर्नुपर्नेछ ।
- १.७.४ ड्राफ्ट/टि.टि.मार्फत भुक्तानी पठाउँदा Supplier को नाउँमा मात्र भुक्तानी पठाउन सकिनेछ ।
- १.७.५ यस्तो सटही सुविधा बढीमा एक पटकमा अमेरिकी डलर ५०,००० (पचास हजार) वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्मको लागि मात्र प्रदान गर्न सकिनेछ । यसरी टि.टि. मार्फत सटही प्रदान गर्दा अमेरिकी डलर २५,००० भन्दा बढी विदेशी मुद्राको सटही उपलब्ध गराउदा Beneficiary को Business Credibility Information लिने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ । साथै, सम्बन्धित फाइलमा सोको अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।
 - (क) साख सूचना नेपालस्थित यस्तो काम गर्ने कुनै निकाय वा नेपालमा शाखा कार्यालय भएका अन्तर्राष्ट्रिय कुनै प्रतिष्ठित निकायहरूको प्रतिनिधिमार्फत सम्बन्धित बैंक आफैले साख सूचना लिनु पर्नेछ ।
 - (ख) Credit Risk वा High Credit Risk वा Rating not Determined भन्ने जस्ता व्यहोरा उल्लेख भई आएको हकमा टि.टि.खोल्नु परेमा सामान्य अवस्थामा जुन तहबाट टि.टि.खोल्न अनुमति निकासो हुन्छ, सो तहभन्दा एक तहमाथिको निकासो अनिवार्य रूपले लिनुपर्नेछ । Rating स्पष्ट उल्लेख नभई Satisfactory/Good Conduct of Account मात्र उल्लेख छ भने त्यस्तो अवस्थामा सो अनुमति आवश्यक पर्ने छैन ।

- (ग) एक पटक लिइएको यस्तो व्यापारिक साख सूचना (Business Credibility Information) एक वर्षसम्मका लागि मात्र मान्य हुनेछ ।
- १.७.६ यस व्यवस्था अन्तर्गत एउटा Beneficiary ले भुक्तानी पाउने गरी एउटै Applicant द्वारा अमेरिकी डलर ५०,००० (पचास हजार) वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भन्दा बढी हुने गरी यस्तो सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन । एउटै Beneficiary लाई अमेरिकी डलर ५०,००० (पचास हजार) भुक्तानी दिई सकेपछि सो बापतको सामान Shipment नभई टि.टि.मार्फत अर्को भुक्तानी पठाउन सकिने छैन । सो Applicant द्वारा सोही बैंक वा अन्य बैंक मार्फत सोही Beneficiary लाई ड्राफ्ट/टि.टि बाट रकम नपठाएको र सोही Beneficiary बाट ड्राफ्ट/टि.टि अन्तर्गतको मालसामान Shipment हुन बाँकी नरहेको स्वघोषणा लिनुपर्नेछ ।
- १.७.७ यस सुविधा अन्तर्गत सामान एकमुष्ट सिपमेण्ट हुने प्रतिबद्धता प्राप्त भएमा पटक पटक (Partially) गरी अमेरिकी डलर ५०,००० (पचास हजार) मा नबढ्ने गरी रकम पठाउन सकिनेछ । तर, त्यस्तो सामान अधिल्लो पटक सटही लिएको ९० दिन भित्र आयात गरिसक्नु पर्नेछ ।
- १.७.८ यस्तो सुविधा अन्तर्गत सामान आयात गर्दा अनिवार्य रूपले Airwaybill/Shipment/Transport Document पेश भएको हुनुपर्नेछ । Hand Carry गरी सामान ल्याउनेको हकमा यो सुविधा उपलब्ध हुने छैन ।
- १.७.९ यस व्यवस्था अन्तर्गत आयात हुने बढीमा अमेरिकी डलर ५०० (पाँचसय) सम्म मूल्यका लत्ता कपडा, श्रृंगारका क्लिप/काँटा, जुत्ता, चप्पल, खानेकुरा जस्ता वस्तु मात्रका लागि Airwaybill/ Shipment/Transport Document आवश्यक नहुने तर त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयको काउन्टर डिपोजिट रसीदको प्रतिलिपि हुनुपर्ने छ ।
- १.७.१० भारतको कोलकाता तथा विशाखापतनम बन्दरगाह भई तेस्रो मुलुकबाट आयात हुने वस्तुहरूको हकमा प्रतीतपत्र नखोलिएका हकमा नेपाल सरकार, वाणिज्य विभागले जारी गर्ने इजाजतपत्र आवश्यक पर्ने हुँदा सो व्यहोरा कोलकाता तथा विशाखापतनमबाट आयात गर्ने प्रत्येक आयातकर्तालाई बैंकले अनिवार्य रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- १.७.११ खुल्ला इजाजत (OGL) अन्तर्गतका सामानहरूको लागि मात्र यो सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- १.७.१२ यस प्रयोजनको लागि प्रदान गरिएको ड्राफ्ट/टि.टि.को मिति उपर्युक्त काउन्टर डिपोजिट रसीदको मितिभन्दा अधिको हुनुपर्नेछ ।
- १.७.१३ यस्तो सुविधा लिन चाहने आयातकर्ताबाट माथि उल्लेखित कागजातहरू संलग्न गरी यसैसाथ संलग्न वि.वि.नि.फा.नं.३(क) भराई राख्नुपर्नेछ । साथै ड्राफ्ट/टि.टि. उपलब्ध गराउने बेलामा संलग्न वि.वि.नि.फा.नं.४(क) भरी सम्बन्धित भन्सार कार्यालयको नाममा पठाउनु पर्नेछ ।
- १.७.१४ यस व्यवस्था अन्तर्गत सम्बन्धित भन्सार कार्यालयको नाममा वि.वि.नि.फाराम जारी गर्दा आयातकर्ताले भुक्तानी पठाउने प्रयोजनको लागि पेश गरेको Proforma Invoice र Commercial Invoice रुजु गरी तथा आयात सम्बन्धी अन्य कागजात समेत सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले प्रमाणित गरी उक्त फारामसाथ संलग्न गर्नु पर्नेछ ।
- १.७.१५ तोकिएको अवधिभित्र भन्सारबाट सामान पैठारी भएको प्रमाणित हुने वि.वि.नि.फा.नं.४(क) एवम् Airwaybill/Shipment/Transport Document पेश नगर्नेहरूको विवरण ७ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- १.७.१६ सम्बन्धित बैंकले ड्राफ्ट/टि.टि. जारी हुँदाकै बखत आयातकर्ताबाट सटही रकमको १० (दश) प्रतिशत बराबरको रकम धरौटीको रूपमा अनिवार्य रूपमा लिनुपर्नेछ । धरौटी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था इ.प्रा. परिपत्र संख्या : १ को “धरौटी सम्बन्धी व्यवस्था” मा उल्लेख भए बमोजिम नै हुनेछ । सो धरौटी रकम बराबरको चेक जारी गर्ने सम्बन्धमा आयात प्रतीतपत्र सम्बन्धी व्यवस्था

बमोजिम नै कायम गरिएको छ । तर, आयातकर्ताको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता खर्च हुने अवस्थामा भने धरौटी सम्बन्धी यो व्यवस्था लागु हुने छैन ।

१.७.१७ यस्तो सटही सुविधा माग गर्ने आयातकर्ताहरूबाट आयात गरिने वस्तुहरू आयात गरी नसकेको प्रतिबद्धता समेत अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ ।

१.७.१८ भारत बाहेक तेस्रो मुलुकबाट सामान आयात गर्ने प्रयोजनको लागि पठाइएको अग्रिम भुक्तानी वापतको रकम कारणवश विक्रेताले सामान नपठाई रकम नै फिर्ता पठाएको अवस्थामा भन्सार कार्यालयको नाममा जारी गरिएको चेक सम्बन्धित बैंक स्वयमले रद्द गर्न सक्नेछ ।

१.७.१९ **खाद्य पदार्थ आयात गर्ने सम्बन्धी थप व्यवस्था :**

(क) टि.टि. मार्फत खाद्य पदार्थ आयात गर्दा टि.टि जारी गर्नु अगावै नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट आयात अनुमतिपत्र लिनुपर्नेछ ।

(ख) उपर्युक्त बमोजिम टि.टि जारी गर्दा त्यस्तो अनुमतिपत्रमा उल्लेख भए अनुसारको आयातकर्ता/निर्यातकर्ता, परिमाण र मूल्य आयात अनुमतिपत्रसँग पूर्णरूपमा मेल खाएको हुनुपर्नेछ ।

१.८ **ग्लोबल टेण्डर मार्फत भारत बाट आयात हुने वस्तु तथा सेवा खरिद सम्बन्धी व्यवस्था :**

१.८.१ विभिन्न निकाय, आयोजना, परियोजना तथा अन्य संगठित निकायहरूले आफुलाई आवश्यक पर्ने वस्तु तथा सेवाहरू ग्लोबल टेण्डर मार्फत भारतबाट आयात गर्दा प्रचलित व्यवस्थाहरू अन्तर्गत रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा समेत भुक्तानी गर्न सकिने छ ।

१.८.२ उल्लेखित व्यवस्था अन्तर्गत रही विभिन्न निकाय, आयोजना, परियोजना तथा अन्य संगठित निकायहरूले ग्लोबल टेण्डर अन्तर्गत भारतबाट आयात गर्ने वस्तुको हकमा Nepal Invoice ARE/ Bill of Export जारी गराई रहनु नपर्ने तर ग्लोबल टेण्डर अन्तर्गत नै सामान आयात भएको यकीन हुने विवरण भने लिनुपर्ने छ ।

१.८.३ सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ लागु हुने संघ सस्था प्रतिष्ठान आदीले ग्लोबल टेण्डर अन्तर्गत भारतबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी प्रतितपत्र मार्फत आयात गर्दा भाडा तथा वीमा वापतको रकम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न सकिने छ ।

१.९ **बैंक ग्यारेण्टीका आधारमा अग्रिम भुक्तानी पठाउने सम्बन्धमा ।**

१.९.१ परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा (भारतबाहेक) अन्य मुलुकहरूबाट गरिने वस्तु तथा सेवा (लिज समेत) आयात गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

(क) आयात गर्ने फर्म/कम्पनी/निकायले देहाय बमोजिमका कागजातहरू पेश गर्नु पर्नेछ

(१) आयातकर्ता फर्म/कम्पनी/निकायको अद्यावधिक फर्म दर्ता प्रमाणपत्र

(२) अद्यावधिक आयकर दर्ता प्रमाणपत्र ।

(३) अद्यावधिक कर चुक्ता प्रमाणपत्र

(४) करारपत्र (Contract Paper) वा सम्झौतापत्र (Agreement Paper) र निर्यातकर्ताको लेटरहेड सहितको प्रोफर्मा इन्व्वाइस ।

(ख) प्रोफर्मा इन्व्वाइस, करारपत्र (Contract Paper) वा सम्झौतापत्र (Agreement Paper) मा निम्न व्यहोरा खुलेको हुनुपर्ने छ :

(१) सामानको नाम, ब्राण्ड र मोडेल नम्बर भए सो समेत ।

(२) सामान उत्पादन गर्ने मुलुकको नाम ।

(३) इकाई, मूल्य, परिमाण र जम्मा मूल्य ।

(४) सेवा आयात गरिने भएमा आयात सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण करारपत्र (Contract Paper) वा सम्झौतापत्र (Agreement Paper) मा खुलाइएको हुनुपर्ने ।

- (ग) भुक्तानी पठाउँदा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया : कुनै फर्म/कम्पनी/निकायले वस्तु तथा सेवा (लिज समेत) आयात गर्दा देहाय बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई अग्रिम भुक्तानी पठाउन सक्नेछन् :
- (१) विदेशी बैंकको बैंक ग्यारेण्टीका आधारमा आंशिक वा पूरै रकम अग्रिम भुक्तानी पठाउन सकिनेछ ।
 - (२) वस्तु आयात गर्दाको हकमा टि.टि.मार्फत आयात गर्न तोकिएको सीमाभन्दा बढी रकमको आयात गर्ने भएमा विदेशी बैंकको बैंक ग्यारेण्टी आवश्यक पर्नेछ ।
 - (३) नेपाली वायुसेवा कम्पनीहरूले हवाई जहाजका इन्जिन वा पार्टपूजा जस्ता सामान आयात गर्दा सम्बन्धित नियमनकारी निकाय (नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण) को सिफारिस समेतका कागजातका आधारमा प्रचलित व्यवस्था अन्तरगत रही अमेरिकी डलर १ लाखसम्मको अग्रिम भुक्तानी बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयमले पठाउन सक्नेछन् । तर यस प्रयोजनको लागि विदेशी बैंकको बैंक ग्यारेण्टी आवश्यक पर्ने छैन ।
 - (४) सेवा आयात गर्दाको हकमा अमेरिकी डलर १०,०००/- (दश हजार मात्र) वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भन्दा बढी रकमको विदेशी मुद्रा अग्रिम भुक्तानी गर्नु पर्ने भएमा विदेशी बैंकको बैंक ग्यारेण्टी आवश्यक पर्नेछ ।
 - (५) अमेरिकी डलर १०,०००/- भन्दा बढी रकमको सेवा आयात गर्दा नियामक निकायको सिफारिस लिनुपर्नेछ ।
 - (६) उक्त बैंक ग्यारेण्टी कारोवार सम्पन्न भई सक्ने समयलाई खाम्ने गरी बनाइएको हुनुपर्ने छ ।
 - (७) समयमा मालसामान आयात तथा सेवा खरिद भए नभएको सम्बन्धमा बैंक स्वयमले अनुगमन गर्नुपर्नेछ । विदेशी बैंकबाट जारी गरेको बैंक ग्यारेण्टी कारोवार सम्पन्न हुने समयभन्दा न्यूनतम १ महिनाभन्दा बढी अवधीको म्याद भएको हुनुपर्नेछ । उक्त अवधीभित्र मालसामान आयात तथा सेवा खरिद आयात नभएमा बैंक ग्यारेण्टी जफत गरी ७ दिनभित्र सोको विवरण यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१.१० विदेशी नागरिकको (तेस्रो मुलुक तथा भारतका) पारिश्रमिकको सटही व्यवस्था सम्बन्धमा :

१.१०.१ कुनै फर्म, कम्पनी तथा संस्थामा कार्यरत तेस्रो मुलुकका विदेशी नागरिकहरूले रोजगारदातासँग गरेको करारमा उल्लिखित तलब भत्ता तथा अन्य सुविधा बापतको रकममा प्रचलित कानून बमोजिम कर कट्टी पश्चात हुन आउने रकमको बढीमा ७५ (पचहत्तर) प्रतिशतसम्म परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा देहायका कागजातका आधारमा सम्बन्धित मुलुकमा पठाउन सकिने छ ।

(क) आवश्यक कागजातहरू :

- (१) सम्बन्धित व्यक्तिको निवेदन
 - (२) रोजगारदाता फर्म, कम्पनी तथा संस्थाको सिफारिसपत्र
 - (३) नेपाल सरकार, श्रम विभागको श्रम स्वीकृति पत्र
 - (४) कर्मचारी परिचयपत्र र नियुक्तिपत्र/सम्भौतापत्र
 - (५) पारिश्रमिक कर तिरेको प्रमाण वा भौचरको प्रतिलिपि
 - (६) प्रवेशाज्ञा (भिसा) वहाल सम्बन्धी प्रमाण
- (ख) सञ्चयकोष, अवकास कोष र उपदान बापतको रकमको हकमा नियमानुसार लाग्ने कर कट्टा गरी पाउने पूरै रकम पठाउन सकिनेछ ।

(ग) यस्तो रकम बढीमा मासिक अमेरिकी डलर ३ हजारका दरले वार्षिक अमेरिकी डलर ३६ हजारसम्म भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।

१.१०.२ कुनै फर्म, कम्पनी तथा संस्थामा कार्यरत भारतीय नागरिकहरूले रोजगारदातासँग गरेको करारमा उल्लिखित तलब भत्ता तथा अन्य सुविधा बापतको रकममा प्रचलित कानून बमोजिम कर कट्टी पश्चात हुन आउने रकमको बढीमा ७५ (पचहत्तर) प्रतिशत सम्म भारतीय मुद्रामा देहायका कागजातका आधारमा पठाउन सकिने छ ।

(क) आवश्यक कागजातहरू :

- (१) सम्बन्धित व्यक्तिको निवेदन
- (२) रोजगारदाता फर्म, कम्पनी तथा संस्थाको सिफारिसपत्र
- (३) कर्मचारी परिचयपत्र र नियुक्तिपत्र/सम्भौतापत्र
- (४) पारिश्रमिक कर तिरेको प्रमाण वा भौचरको प्रतिलिपि

(ख) सञ्चयकोष, अवकास कोष र उपदान बापतको रकमको हकमा नियमानुसार लाग्ने कर कट्टा गरी पाउने पूरै रकम पठाउन सकिनेछ ।

१.११ भारतबाट वस्तु तथा सेवा आयात गर्दा प्रदान गरिने सटही सुविधा तथा भारतीय रूपैयाँको खरीद/विक्री कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था :

नेपाल भारत बीच हुने वस्तु तथा सेवा आयात र भारतीय रूपैयाँ खरीद/विक्री कारोवार सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत सबै कार्यालयहरू तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्था र मनिचेन्जरहरूलाई समेत लागु हुने गरी देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ ।

१.११.१ नेपाल र भारतबीच हुने व्यापारिक कारोवारको लागि सटही व्यवस्था :

(क) मालसामान आयातको भुक्तानीका लागि प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही प्रतीतपत्र, ड्राफ्ट वा टि.टि. को माध्यमबाट भारतीय रूपैयाँको सटही प्रदान सकिनेछ यसरी सटही प्रदान गर्दा यसैसाथ संलग्न नमूना बमोजिमको वि.वि.नि.फा.नं.४ (ग) जारी गर्नु पर्नेछ ।

(ख) भुक्तानीका स्पष्ट शर्तहरू उल्लेख भएको प्रो-फार्मा इन्भ्वाइस वा अन्य कागजातको आधारमा अग्रिम तथा आंशिक रूपमा समेत यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने छ । यसरी आंशिक रूपमा सटही सुविधा प्रदान गरेको अवस्थामा पूरै रकमको सटही प्रदान गरिसके पछि वा आयातकर्ताले सटही सुविधा लिएको रकम मात्रको मालसामान आयात हुने व्यहोरा उल्लेख गरी निवेदन दिएको अवस्थामा सटही मिति र रकम समेत उल्लेख गरी सटही प्रदान भएको पूरै रकमको वि.वि.नि. फा.नं.४ (ग) जारी गर्नु पर्नेछ । अग्रिम भुक्तानी रकमबाट पटके ढुवानी (Partial Shipment) को माध्यमबाट आयात हुने भएमा सम्बन्धित आयातकर्ताको निवेदन बमोजिम पटके ढुवानी हुने रकमसम्मको वि.वि.नि.फा.नं ४ (ग) समेत जारी गर्न सकिनेछ ।

(ग) आंशिक रूपमा सटही प्रदान गरेको अवस्थामा सटही प्रदान गर्दा लिएको कागजातमा उल्लिखित अवधिभित्र पूरै सटही सुविधा लिई वि.वि.नि. फा.नं.४ (ग) जारी गराउन नआउने वा सटही लिएको रकम फछ्यौट नगराउने आयातकर्ताको नाम ठेगाना, सटही लिएको मिति र रकम सहितको विवरण यस विभागलाई अबीलम्ब रूपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(घ) आयात गरेका मालसामान नियमित प्रकृया अनुरूप भन्सार जाँचपास भएपछि सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट वि.वि.नि. फा.नं.४(ग) मा प्रमाणित गरी सो प्रमाणित फारामको १

प्रति सम्बन्धित बैंकलाई नै फिर्ता गर्नु पर्नेछ । प्रमाणित भएको यस्तो फाराम सम्बन्धित आयातकर्ता मार्फत पनि बैंकमा फिर्ता गर्न सकिनेछ ।

(ड) आयात गरेका मालसामान नियमित प्रक्रिया अनुरूप भन्सार छुटाई लगिसकेपछि सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट उपर्युक्त वि.वि.नि.फा.नं.४(ग) मा दरपीठ गरी सोही फाराममा उल्लेख गरे अनुरूप गर्नु पर्नेछ ।

(च) क्रेडिट सुविधा अन्तर्गत वा उधारोमा आयात भई सकेका मालसामानको हकमा वि.वि.नि. फा.नं.४ (ग) जारी गर्नु पर्ने छैन । तर, त्यस्तो आयातको भुक्तानी गर्दा कागजात अनुरूपका मालसामान आयात भई सकेको र पछि भुक्तानी गर्नु पर्ने व्यहोरा प्रमाणित हुने देहायका कागजातहरूको आधारमा ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट सम्बन्धित निर्यातकर्ताको नाममा भुक्तानी हुने गरी सटही दिन सकिनेछ :

- (१) भुक्तानीको शर्त उल्लेख भएको वा उधारो विक्री गरेको पुष्टि हुने क्रेडिट बील बीजक
- (२) सामान ढुवानी भएको पुष्टि हुने ढुवानी सम्बन्धी कागजात
- (३) आयात भएको पुष्टि हुने भन्सार प्रज्ञापनपत्र
- (४) राजस्व तिरेको रसीद
- (५) ९० दिनपछि भुक्तानी हुने भएमा सम्बन्धित पक्षले बील बीजक नं. र रकम समेत उल्लेख गरी भुक्तानी दावि गरेको पत्र

यसरी सटही प्रदान गरेपछि प्रज्ञापनपत्र र राजस्व तिरेको रसीद लगायतका सक्कल कागजातहरूमा सटही प्रदान गरेको व्यहोरा दरपीठ गरी बैंक/वित्तीय संस्थाको छाप लगाई सो कागजातका प्रतिलिपिहरू सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

(छ) भारतबाट प्रतीतपत्र अन्तरगत मालसामान आयात गर्दा परिपत्र संख्या १ को दफा १.१ मा भएको व्यवस्था पालना हुनेगरी प्रतितपत्र सम्बन्धी कारोवार गर्नुपर्नेछ । तर, त्यस्तो आयातमा भन्सार धरौटी लिन भने अनिवार्य हुने छैन ।

(ज) तेस्रो मुलुक तथा भारतबाट मालसामान आयात गर्ने क्रममा क्लियरिङ्ग, फर्वाडिङ्ग, ढुवानी, भाडा भरौट आदिको लागि भुक्तानी गर्नु पर्ने पक्षको आधिकारिक निवेदन साथ देहायका कागजातका आधारमा सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने छ :

- (१) आयातकर्ता आफैले त्यस्तो खर्चको भुक्तानी नगर्ने भएमा एजेन्टलाई काम सुम्पिएको व्यहोरा खुल्ने कागजात
- (२) कार्गो, क्लियरिङ्ग/फर्वाडिङ्ग एजेन्सीबाट सम्बन्धित पक्षको नाममा जारी भएको रकम र प्रयोजन खुलेको बील बीजक
- (३) ढुवानी सम्बन्धी कागजात (वि.एल., एच.वि.एल, कन्साइन्मेण्ट नोट, एल.आर., आर.आर, सि.टी.डी, आदि) को प्रतिलिपि
- (४) निर्यातकर्ताले आयातकर्ताको नाममा जारी गरेको आयात हुने मालसामानको मूल्य र मूल्य आधार तथा स्थान (ऋक्षि, डिद्य आदि) खुलेको प्रोफर्मा वा कर्मसियल इन्भ्वाइस वा अन्य कागजात
- (५) आयातकर्ता आफैले भुक्तानी गर्ने भएमा आयात भएको पुष्टि हुने भन्सार प्रज्ञापनपत्र र राजस्व तिरेको रसीदको प्रतिलिपि
- (६) मालसामान आयातको लागि जारी भएको प्रतीतपत्र वा ड्राफ्ट टि.टि. को प्रतिलिपि र क्रेडिट सुविधामा आयात हुने भएमा सो व्यहोरा खुल्ने कागजात वा आयातकर्ताको स्वघोषणा

- (भ्र) तेस्रो मुलुकमा सामान निर्यात गर्दा ढुवानी/क्लयरिङ्ग/फर्वाडिङ्ग आदिको लागि सम्बन्धित पक्षको आधिकारिक निवेदन साथ देहायका कागजात लिई सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने छ :
- (१) एजेन्ट मार्फत गर्ने भएमा सम्बन्धित एजेन्टलाई काम सुम्पिएको व्यहोरा खुल्ने कागजात
 - (२) एजेन्सीबाट सम्बन्धित पक्षको नाममा जारी भएको वील बीजक वा अन्य कागजात
 - (३) सामान निकासी भएको प्रमाणित हुने भन्सार प्रज्ञापनपत्र र राजस्व तिरेको रसीद
 - (४) ढुवानी सम्बन्धी कागजातको प्रतिलिपि
 - (५) निर्यातकर्ताले जारी गरेको निर्यात हुने मालसामानको मूल्य आधार तथा स्थान CIF, FOB आदि) खुलेको प्रोफर्मा वा कर्मासियल इन्भ्वाइस वा अन्य कागजातको प्रतिलिपि
- (ञ) भारतीय पत्रपत्रिकाको भुक्तानी पठाउँदा पत्रपत्रिका पठाउने कम्पनीको बीजकको आधारमा एकाउन्टपेयी ड्राफ्ट/टि.टि./मेल ट्रान्सफर आदिको माध्यमबाट भुक्तानी हुने गरी प्रमाण राखी सटही दिन सकिनेछ ।
- (ट) यस परिपत्रमा स्पष्ट उल्लेख भएका सेवा सुविधा बाहेक अन्य सेवा सुविधा उपयोग गरे बापतको भुक्तानी पठाउनु परेमा यस विभागबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (ठ) नेपाली नागरिक तथा नेपालमा विधिवत दर्ता भएका फर्म, कम्पनी, संघ संस्थाले भारतस्थित नियोग, संघ, संस्था, कम्पनीसँग लिने विभिन्न सेवा शुल्क भुक्तानीको लागि भारतीय रूपैयाँ १ लाखसम्मको सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ । यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्दा सटही रकमलाई पुष्टि गर्ने वील/बीजक वा अन्य कागजात र सटही माग गर्ने व्यक्ति भए निजको नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र फर्म, कम्पनी, संघ संस्था आदि भएमा विधिवत दर्ता भएका अध्यावधिक प्रमाणपत्रहरूको प्रतिलिपिका साथै नियमानुसार कर लाग्ने भएमा कर दाखिला गरेको प्रमाण लिनुपर्ने छ ।
- (ड) माथी खण्ड (ठ) को अवस्था बाहेक नेपालमा विधिवत दर्ता भई कारोवार गर्न स्वीकृति प्राप्त गरेका नेपाली तथा विदेशी संघ/संस्था/कम्पनी आदिले भारतस्थित संघ/संस्था/कम्पनीसँग विविध सेवा सुविधा लिने सम्झौता/सहमति बमोजिम भुक्तानी गर्नु पर्ने रकमको लागि सम्बन्धित नियामक निकायबाट सम्झौता/सहमति स्वीकृत वा सटही सिफारिस भएको आधारमा नियमानुसार लाग्ने अग्रिम कर (TDS) दाखिला गरेको निस्सा र सटही रकम पुष्टि हुने कागजातहरूको प्रतिलिपि लिई वाणिज्य बैंकहरूबाट भारतीय रूपैयाँ ३० लाख सम्मको सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ । नियामक निकाय नभएको र नियामक निकायबाट सम्झौता स्वीकृत वा सिफारिस हुन नसकेको अवस्थामा सोभन्दा कम रकममा समेत (माथी खण्ड (ठ) को अवस्था बाहेक) यस विभागको स्वीकृतिको आधारमा मात्र सटही सुविधा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
- (ढ) मालसामान आयात/निर्यात गर्दा क्लयरिङ्ग, फर्वाडिङ्ग, ढुवानी आदिको लागि अग्रिम भुक्तानी गर्नु परेमा यस्तो भुक्तानी आवश्यक पर्ने प्रमाणित हुने कागजात र भुक्तानी गर्नु पर्ने पक्षले आवश्यक कागजात पछि पेश गर्ने प्रतिबद्धता सहित दिएको आधिकारिक निवेदनको आधारमा सटही प्रदान गर्न सकिनेछ । यस्तो अग्रिम भुक्तानी गएको सटहीको अभिलेख राखी सटही लिएको रकम पुष्टि हुने गरी माथि खण्ड (ज) र (भ्र) बमोजिमका आवश्यक कागजात समयमै पेश नगर्नेको विवरण मासिक रूपमा यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।

- (ण) सामान आयात वा निर्यातको सिलसिलामा पोर्ट अथोरिटी वा सो सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायमा तिर्नु पर्ने डेमरेज (Demurrage) शुल्कको लागि सम्बन्धित आयात/निर्यातको लागि जारी भएको ढुवानी सम्बन्धी कागजातको प्रतिलिपि र सो ढुवानी कागजातको नम्बर समेत उल्लेख भई सम्बन्धित निकायबाट जारी भएको बील बीजकको आधारमा सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (त) नेपालका आयातकर्ताहरूले भारतका विभिन्न स्थानबाट भारतीय ट्रान्सपोर्ट/कम्पनी मार्फत माल सामान ढुवानी गराउँदा लाग्ने ढुवानी खर्चको लागि सम्बन्धित आयातकर्ताको निवेदन साथ ढुवानी सम्बन्धी कागजातको प्रतिलिपि, बील/बीजक आदि लिई ढुवानी बापतको हुने रकम उपलब्ध भएसम्म नगदमै पनि दिन सकिने छ । पूरै रकम नगदमा सटही प्रदान नभई आंशिक रूपमा केही रकम नगदमा सटही प्रदान गरेको अवस्थामा बाँकी रकम अन्य माध्यमबाट सटही प्रदान गर्नु पर्दा नगद सटही प्रदान गर्ने बैंक वित्तीय संस्थाले नै सटही प्रदान गर्नुपर्ने छ । यसरी गरेको भुक्तानीको सटही सुविधा प्रदान गर्ने बैंक, वित्तीय संस्थाले नगद सटही प्रदान गरेपछि सो व्यहोरा पुष्टि हुने गरी ढुवानी सम्बन्धी कागजात र बील, बीजकको सक्कल प्रतिमै दरपीठ गरी छाप लगाउने र सो दरपीठ भएको कागजातको प्रतिलिपि राख्नुपर्ने छ ।
- (थ) भारतमा कर्जा लिने प्रयोजन बाहेक व्यापारिक कारोवारको लागि आवश्यक पर्ने सबै किसिमका बैंक ग्यारेण्टी (परफरमेन्स बण्ड, विड बण्ड, एडभान्स पेमेन्ट ग्यारेण्टी आदि) बैंक, वित्तीय संस्था आफैले जारी गर्न सक्नेछन् । तर, व्यक्तिगत निवेदक र व्यक्तिगत वेनिफिसियरी हुने भएमा कुनै पनि किसिमको बैंक ग्यारेण्टी जारी गर्न पाइने छैन ।
- (द) आयातीत मालसामान भारतको विभिन्न स्थानस्थित वेयर हाउस/गोदाममा राख्दा गरिने बीमा र भारतीय विक्रेताले विक्री भएको सामानको वारेन्टी स्वरूप निश्चित अवधिको लागि गरिदिने सहूलियत दरको बीमा गरे बापतको रकम सम्बन्धित विक्रेतासँग भएको सम्झौता वा सोको आधारमा जारी भएको बील बीजक र बिमा कम्पनीले जारी गरेको बीमा पोलिसीको प्रतिलिपि तथा बील बीजकको आधारमा गरिने भुक्तानीको लागि आवश्यक सटही प्रदान गर्न सकिने छ ।
- (ध) भारतबाट नेपालमा सामान ढुवानी गर्ने तथा नेपालबाट तेस्रो मुलुक/भारतमा निर्यात गर्ने क्रममा भारतीय ट्रान्सपोर्ट कम्पनीहरूलाई नगदमा नै भा.रु. तिर्नु पर्ने अवस्था आई परेमा भा.रु. ७५,०००/- (पचहत्तर हजार मात्र) सम्म ट्रान्सपोर्ट कम्पनीहरूद्वारा जारी गरिएको ट्रक रिसिट तथा सक्कल प्रज्ञापनपत्रमा सटही दिएको रकम दरपीठ गरी यस बैंकबाट समेत नगदमा सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।
- (न) नेपालका फलाम सम्बन्धी काम गर्ने उद्योगहरूले भारतीय स्पाट निगम (Steel corporation) बाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा कच्चा पदार्थ आयात गर्दा सो निगमले भारतीय रेलवे मार्फत ढुवानी गरी पठाइदिनेमा सम्बन्धित बील बीजकको आधारमा ढुवानी बापतको रकम उक्त निगमलाई भुक्तानी पठाउन सकिनेछ ।

१.११.२ नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय सरकारी तथा अर्धसरकारी संघ संस्था, नेपाली संघ संस्था कम्पनी, कुटनीतिक नियोग र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थालाई प्रदान गर्ने सेवा आयात तथा अन्य सटही व्यवस्था :

- (क) सरकारी तथा अर्ध सरकारी संस्थानहरू जस्तै: जनकपुर चुरोट कारखाना, साल्ट ट्रेडिंग कर्पोरेशन, नेशनल ट्रेडिंग लिमिटेड आदिका सामानहरूको भारतीय रेल्वेबाट सामान छुटाउन रेल्वेको चलान हेरी सो मा उल्लेख भएको रकम बराबरको सटही दिन सकिनेछ । यसरी सटही दिइएकोमा सटही दिइएको मितिले १५ दिन भित्र रेल्वे रिसिप्टको प्रमाणित प्रति पेश गराउनु पर्नेछ ।

- (ख) भारतमा कार्यालय खोली काम गर्न कानूनतः स्वीकृति प्राप्त गरेका नेपाली कम्पनीहरूको कार्यालय सञ्चालनको लागि खर्चको फाँटवारी पेश गर्ने शर्तमा ३ महिनाको लागि आवश्यक हुने रकम सटही प्रदान गर्न सकिनेछ । यसरी प्रदान भएको सटही सुविधा रकमको फाँटवारी पेश भएपछि मात्र थप सटही सुविधा प्रदान गर्नुपर्नेछ । यस्तो फाँटवारी छ महिनासम्म पनि पेश नगर्ने कम्पनीको नाम, ठेगाना, सटही उपलब्ध गराएको मिति र रकम समेतको विवरण समय समाप्त भएको ७ दिनभित्र यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (ग) कुटनीतिक नियोगले आफ्नो विदेशी मुद्राको स्रोतबाट खर्च हुने गरी निश्चित प्रयोजन तोक्यो आधिकारिक अनुरोध गरेमा सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (घ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरूले विभिन्न दातृ निकायबाट विदेशी मुद्रामा प्राप्त गरेका सहयोग रकममा नबढ्ने गरी आफ्ना कार्यक्रम सञ्चालन लगायतका विविध कार्यहरूको लागि सटही माग गरेमा नियामक निकाय वा सम्बन्धित सरकारी निकायबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्न वा खर्च गर्न दिएको स्वीकृति, विदेशी मुद्रा भित्रिएको प्रमाण तथा त्यस्ता कार्यको लागि जारी भएका सम्झौता/सहमति, बील/बीजक जस्ता स्पष्ट प्रयोजन खुलेका कागजात र आधिकारिक अनुरोधको आधारमा सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ । विदेशी मुद्राको स्रोत नभएको अवस्थामा यस्तो सटही आवश्यक परेमा सम्बन्धित नियामक निकाय वा सरकारी निकायको स्वीकृति/सिफारिसको आधारमा मात्र उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (ङ) नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय सरकारी तथा अर्ध सरकारी संघ संस्थाहरू र विधिवत दर्ता भएका नेपाली संघ संस्था कम्पनीहरूले आफ्ना पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई भारतमा तालिम, गोष्ठी, सभा, सेमिनार आदिमा पठाउन आवश्यक पर्ने रकमको लागि आधिकारिक पत्रको आधारमा सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (च) नेपाल सरकार, सो अन्तरगतका विभिन्न निकाय, सरकारी तथा अर्धसरकारी संघ संस्थाहरू, यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विभिन्न प्रयोजन (जस्तै: मालवस्तु तथा सेवा आयात, लिज वा लिज पर्चेज, सदस्यता शुल्क, सेवा भुक्तानी, मर्मत, विज्ञापन, सफ्टवेयर खरीद तथा सेवा, छपाई, डेमरेज, कानूनी सेवा, परामर्श सेवा, प्राविधिक लगायतका सेवा शुल्क) को लागि प्रयोजन पुष्टि हुने आवश्यक कागजात सहित भारतीय रूपैयाँको सटही सुविधा माग गरेमा नियमानुसार लाग्ने अग्रिम कर (TDS) दाखिला गरेको प्रमाण वा दाखिला गर्ने लिखित प्रतिवद्धताको आधारमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम भारतस्थित Beneficiary लाई भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ । यस्तो सटही सुविधा व्यक्ति विशेषको नाममा पठाउनु परेमा यस विभागको स्वीकृति अनिवार्य रूपमा लिएको हुनुपर्नेछ ।
- (छ) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आफ्नै स्रोत भएका नेपाली संघसंस्था, कम्पनी, फर्महरूले आफ्नै विदेशी मुद्रा खाता खर्च हुने गरी भारतीय रूपैयाँको सटही माग गरेमा माथि खण्ड (च) मा उल्लिखित प्रयोजनका लागि सोही खण्डमा उल्लिखित प्रक्रिया पूरा गरी सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ज) नेपालमा विधिवत दर्ता भई विविध किसिमका व्यापार व्यवसाय गर्ने व्यवसायीहरू (फर्म/कम्पनी/संस्था बाहेक) ले आफ्नो व्यवसायबाट भएको नाफा भारत पठाउन चाहेमा सम्बन्धित व्यवसायीको आधिकारिक निवेदन साथ देहायका कागजातको लिई सटही प्रदान गर्न सकिने छ :
- (१) व्यापार/व्यवसाय दर्ता तथा कारोवार अनुमति प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (२) प्यान/भ्याट दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

- (३) सम्बन्धित आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाणपत्र
- (४) सम्बन्धित व्यवसायीको पहिचान खुल्ने प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

१.११.३ अन्तर बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी कारोवार व्यवस्था :

- (क) बैंक/वित्तीय संस्थाहरू र यस बैंक बीच हुने भारतीय रुपैयाँ खरिद विक्री कारोवारलाई सुचारू रूपले सञ्चालन गर्न निम्नानुसारको व्यवस्था गरिएको छ :-
 - (१) व्यापारिक तथा कार्ड कारोवारको भुक्तानी दिनको निमित्त भारतीय रुपैयाँको मौज्जात कायम गर्ने प्रयोजनका लागि मासिक कारोवारको आधारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई औसतमा एक हप्तालाई आवश्यक हुने भारतीय रुपैयाँको सटही सुविधा यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयबाट उपलब्ध गराइने छ । यस प्रयोजनको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले यसै परिपत्रसाथ संलग्न वि.वि.नि.भा.रू.फा.नं.१ बमोजिमको विवरण भरी आवेदन दिनु पर्नेछ ।
 - (२) सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले भा.रू. रकमान्तर गर्नुपर्दा Value Date भन्दा एक कार्य दिन (Working Day) अगाडि नै रकमान्तरको लागि यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयमा आवेदन दिनु पर्नेछ ।
 - (३) यसरी अनुरोध प्राप्त भएपछि बैंकिङ्ग कार्यालयले Value Date अगावै रकमान्तरको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
 - (४) Value Date को दिन सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाको खातामा रकमान्तर गरेको रकम बराबरको हुने रकम बैंकिङ्ग कार्यालयले प्रचलित नियमानुसार Debit गर्नु पर्नेछ ।
 - (५) Value Date को दिन सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूको खातामा पर्याप्त मौज्जात नरहेमा व्याज सहित असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।
 - (६) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले यस बैंकसँग भारतीय रुपैयाँ खरिद गर्दा साविकमा यस बैंकले लिने गरेको कमिसन रकम लिनु पर्ने छैन । तर प्रति १०० भा.रू.मा -१५ पैसाका दरले बढ्दा कमिसन भन्ने लिनु पर्नेछ । यसरी लिएको कमिसनको ५० प्रतिशत रकम सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) नेपालका बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले भारतीय बैंकहरूमा Bank Deposit को रूपमा भारतीय रुपैयाँ लगानी गर्न पाइने छैन ।
- (ग) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले चाहेमा भारतीय रुपैयाँको अन्तर बैंक कारोवार र अन्तर बैंक कर्जा सापटी (Lending/Borrowing) कारोवार गर्न सक्नेछन् ।
- (घ) नेपाली बैंक/वित्तीय संस्था उपर खिचिएका चेकहरू भारतीय बैंकहरू मार्फत भारतीय रुपैयाँमा भुक्तानी हुने गरी कलेक्सनको लागि पेश हुन आएको खण्डमा सटही दिन पाइने छैन ।
- (ङ) नगद भा.रू. लिई सोको भा.रू. ड्राफ्ट माग्न आएमा त्यस्तो ड्राफ्ट जारी गर्न पाइने छैन ।

१.११.४ भारतमा रिप्याट्रियशन गर्ने व्यवस्था :

- (क) नेपालमा कार्य गर्न कानूनतः स्वीकृति पाएका भारतीय बीमा कम्पनीहरूले खर्च भई बाँकी रहेको रकम भारत रिप्याट्रियसन गर्न चाहेमा वि.वि.नि.भा.रू.फा.नं.२ बमोजिमको निवेदन लिई सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ख) नेपालमा कार्य गर्ने बीमा कम्पनीहरूले पुनर्बीमा बापतको रकम भारतमा भुक्तानी गर्नु पर्दा देहायका कागजातका आधारमा सटही दिनु पर्नेछ :

- (१) सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाममा जारी भएको वीमा समितिको सक्कलै सिफारिस पत्र
- (२) वीमा समितिले सिफारिस गरेको रकमलाई पुष्टि गर्ने सम्बन्धित पुनर्बीमा कम्पनीहरूको डेबिट/क्रेडिट नोट, इन्भ्वाइस जस्ता कागजात
- (३) भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमको Gross रकममा प्रचलित व्यवस्था अनुसार अग्रिम आयकर (TDS) दाखिला गरेको निस्सा
- (ग) नेपालमा कार्य गर्न विधिवत स्वीकृत पाएका भारतीय एयरलाइन्सको खर्च भई बाँकी रहेको रकम भारतमा रिप्याट्रियसन गर्न चाहेमा वि.वि.नि.भा.रू.फा.नं.३ बमोजिमको निवेदन लिई सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ
- (घ) भारतीय परीवहन निगम, ट्राभल, टूर, ट्रेकिङ तथा बुकिङ एजेन्सीसँग सम्झौता/सहकार्य गरी यातायातका विभिन्न साधन लगायत विविध भ्रमणको लागि टिकट/भ्रमण प्याकेज बुकिङ गर्न विधिवत स्वीकृत प्राप्त गरेका नेपाली एजेन्सीहरूले उल्लिखित प्रयोजनको लागि आधिकारिक अनुरोध गरी सटही माग गरेमा सम्झौता/सहमति र प्रयोजन खुले कागजात वा विक्री/बुकिङ गरेको विवरण वा वील/बीजकको आधारमा सम्बन्धित पक्षलाई भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि सटही दिन सकिनेछ

१.११.५ सर्वसाधारणसँग भा.रू.कारोवार गर्ने व्यवस्था :

भारतमा भ्रमण, अध्ययन, औषधोपचार, तीर्थयात्रा आदि लगायत व्यवहारिक प्रयोजनका लागि नगद/ड्राफ्ट/टि.टि/मे.ट्रा.विविध किसिमका कार्ड आदिको माध्यमबाट सटही प्रदान गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिसँग संलग्न वि.वि.नि. भा.रू.फा.नं.६ को नमूना बमोजिमको निवेदनको आधारमा निम्नानुसार सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।

- (क) नगद भा.रू. सटही माग भएमा भा.रू.२५,०००/- (भा.रू.पच्चीस हजार मात्र) मा नबढाई निवेदनको आधारमा उपलब्ध भएसम्म नगदै पनि दिन सकिनेछ । बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले यस्तो सटही दिँदा सकभर नगदको सट्टा उल्लिखित अन्य माध्यमबाट सटही दिन प्रोत्साहन गर्नु पर्नेछ । तर, औषधोपचारको हकमा नेपालमा मान्यता प्राप्त रजिष्टर्ड डाक्टरहरूबाट सिफारिस भएको कागजातहरूको आधारमा आवश्यकता र औचित्यता हेरी अधिकतम भा.रू.५०,०००/- (भा.रू.पचास मात्र) सम्म नगदमा नै सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने छ ।
- (ख) भा.रू.२५,०००/- भन्दा बढी रकमको सटही माग भएमा ड्राफ्ट/टि.टि/मे.ट्रा., क्रेडिट, डेबिट वा प्रिपेड कार्ड आदिको माध्यमद्वारा सटही दिन सकिनेछ । तर, यसरी भा.रू. सटही दिँदा के कामको लागि सो रकम आवश्यक भएको हो प्रमाण खुल्ने कागजात सहित व्यहोरा खुलेको आवेदन लिनु पर्नेछ ।
- (ग) यस दफा बमोजिम सटही सुविधा प्रदान गर्दा एक व्यक्तिको नाममा एउटा मात्र सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ । पछि प्रमाण पेश गर्ने शर्तमा सटही प्रदान गरेको अवस्थामा पहिले प्रदान भएको सटही सुविधाको प्रमाणित कागजात प्राप्त भए पछि मात्र अर्को सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) माथि खण्ड (ख) मा उल्लेख गरिएको प्रमाणित कागजातको रूपमा भ्रमण तीर्थयात्रा आदिको लागि जारी भएको टिकट बुकिङ वा सो सम्बन्धी ब्रोसर वा अन्य कागजातको प्रतिलिपि लिनु पर्नेछ । अध्ययनको हकमा सोका लागि सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाबाट जारी भएको पत्र वा ब्रोसर वा अध्ययन प्रयोजन पुष्टि हुने कागजात र शिक्षण शुल्कमा प्रचलित नियमानुसारको कर दाखिला गरेको निस्सा लिई त्यस्तो शुल्क सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको नाममा तथा निर्वाह खर्च सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले सिफारिस गरे बमोजिम विद्यार्थीको नाममा बैंकिंग उपकरण मार्फत सटही उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

औषधोपचारको लागि चिकित्सकले गरेको सिफारिस, उपचार गराउने संस्थामा लिएको **Appointment** वा सो अस्पतालबाट उपलब्ध गराएको अनुमानित लागत र उपचार प्रयोजन प्रष्ट हुने अन्य कागजात प्रमाणको रूपमा लिई सम्बन्धित अस्पतालको नाममा बैंकिंग उपकरण मार्फत सटही दिन सकिनेछ । साथै, सटही माग गर्ने पक्षले कागजात उपलब्ध गराउन सक्छ भन्नेमा बैंक वित्तीय संस्था विश्वस्त भएमा वील भर्पाई लगायतका आवश्यक कागजात निश्चित अवधीभित्र उपलब्ध गराउने शर्तमा समेत सटही उपलब्ध गराउन सक्नेछ । भारतमा अध्ययन, उपचारमा जाने व्यक्ति स्वयम् उपस्थित हुन नसक्ने अवस्थामा त्यस्ता व्यक्तिहरूको लागि चाहिने सटही निजको नजिकको नातेदार, संरक्षक वा कुरूवाको नाममा समेत दिन सकिनेछ ।

- (ड) यस दफामा अन्यत्र जेसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड, प्रिपेड कार्ड, ए.टि.एम. कार्ड, आदिका माध्यमबाट सटही प्रदान गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :
- (१) माथि उल्लिखित कुनै पनि किसिमका कार्डहरू सम्बन्धित व्यक्तिको आफ्नो बैंकमा रहेको खाताबाटै खर्च हुने गरी मात्र जारी गर्नु पर्ने छ ।
 - (२) बैंक, वित्तीय संस्थाले आ-आफ्ना आन्तरिक व्यवस्था अनुरूप कार्ड जारी गर्दा देहायका शर्तहरू अनिवार्य राख्नु पर्ने छ ।
 - (अ) तोकिएको सीमा र व्यवस्था बमोजिम मात्र भा.रू. खर्च गर्न पाइने
 - (आ) पुँजीगत कारोवारको लागि खर्च गर्न नपाइने
 - (इ) मालसामान खरिद तथा सेवा उपयोग बापत प्वाइण्ट अफ सेल मार्फत खर्च भएको रकमको वील वीजक लगायत आवश्यक विवरण माग गर्न सकिने र यसरी माग भएका कागजात लगायतका विवरण कार्ड होल्डरले सम्बन्धित बैंकलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने
 - (ई) तोकिएको सीमा शर्त र व्यवस्थाको प्रतिकुल हुने गरी खर्च गरिएको पाइएमा जारी भएको कार्डबाट कारोवार गर्न जुनसुकै बखत रोक लगाउन सकिने र यस्तो कारोवार गर्नेहरूको विवरण नेपाल राष्ट्र बैंकमा उपलब्ध गराई आवश्यक कारवाही समेत गर्न सकिने
 - (उ) भा.रू. सटहीको लागि जारी हुने कार्ड र कमिसन रकमको हिसाब मिलान परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा गर्न पाइने छैन ।
 - (३) नियमितरूपमा प्रत्येक महीना भा.रू.१ लाख भिक्ने व्यक्तिहरू पहिचान गरी खर्चको औचित्य पुष्टि नभएमा वा शंकास्पद देखिएमा त्यस्ता व्यक्तिको खाता तथा कार्डबाट हुनसक्ने कारोवार रोक्का गरी यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
 - (४) एक दिनमा बढीमा भा.रू.१५ हजार र प्रति महीना भा.रू.१ लाख सम्म मात्र नगद भिक्न सकिने छ ।
 - (५) यस दफा बमोजिम निर्धारित कागजातको आधारमा उपलब्ध गराइने थप सटही सुविधाको रकम समेत कार्डको सीमामा थप गर्न सकिने छ ।
- (च) इजाजतपत्रप्राप्त सबै निकायहरूले नगद भारतीय रुपैयाँ खरिद बिक्री कारोवार गर्दा इ.प्रा.परिपत्र संख्या २७ को दफा २ मा भएको व्यवस्था अनुसार भारतीय रुपैयाँ सटही रसीद Indian Currency Purchase Receipt (ICPR) तथा बिक्री गर्दा Indian Currency Sales Receipt (ICSR) जारी गर्नुपर्नेछ । साथै, उक्त परिपत्रमा भएका अन्य व्यवस्थाहरूको समेत पालना गर्नुपर्नेछ ।

१.११.६ भा.रु.५००, १००० र २००० दरका नोट साथमा राख्न, ओसार पसार गर्न र खरीद/विक्री एवम् सटहीमा बन्देज सम्बन्धमा :

- (क) (१) भारत सरकार तथा भारतीय रिजर्व बैंकले ९ नोभेम्बर २०१६ सम्म चलनचलितमा रहेका भा.रु.५०० र १००० दरका नोटहरू चलनचलतीबाट हटाएको हुँदा त्यस्ता भा.रु.५०० र १००० दरका नोट र नयाँ २००० दरका नोट साथमा राख्न, ओसार पसार गर्न र खरीद विक्री तथा सटही गर्न पाइने छैन ।
- (२) नेपाली नागरिकले भारतीय रुपैयाँ भारत बाहेक अन्य मुलुकमा लैजान वा अन्य मुलुकबाट नेपाल ल्याउन पाइने छैन ।
- (ख) नेपाली र भारतीय नागरिकहरूसँग बाहेक अन्य मुलुकका नागरिकसँग बैंक/वित्तीय संस्था लगायत इजाजतपत्रप्राप्त अन्य निकायहरूले भारतीय रुपैयाँको नोट, ड्राफ्ट आदिको खरीद तथा टि.टि.को भुक्तानी र भारतीय रुपैयाँको क्रेडिट कार्ड अन्तर्गत कुनै कारोवार गर्न पाइने छैन ।
- (ग) भारतस्थित वीमा कम्पनीको वीमा पोलिसी खरीद गर्ने तथा सोको प्रिमियम भुक्तानी गर्ने, भारतीय कम्पनीले जारी गरेको शेयरमा लगानी गर्ने, भारतमा घरजग्गा खरीद गर्ने जस्ता पुँजीगत प्रकृतिका कारोवार प्रयोजनको लागि सटही सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन ।
- (घ) भारतस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् बैकिङ्ग कार्य गर्ने सहकारी संस्थाको नाममा कुनै प्रकारको खाता खोल्न वा त्यस्तै प्रयोजनका लागि भुक्तानी गर्न सटही सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन ।
- (ङ) यस बैंकबाट स्वीकृति प्रदान भएको अवस्थामा बाहेक ऋणको साँवा व्याज, मुनाफा, लाभांश आदि भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि सटही सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन ।
- (च) प्रचलित कानूनले निषेध गरेका कार्यमा खर्च हुने गरी सटही सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन ।

१.११.७ भारतमा Nostro खाता सम्बन्धी व्यवस्था :-

- (क) यस बैंकका जिल्लास्थित कार्यालयहरूले सीमावर्ती भारतीय क्षेत्रमा अवस्थित भारतीय वाणिज्य बैंकहरूमा Nostro खाता खोल्ने र यी कार्यालयहरूले बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् मनिचेञ्जरलाई उपलब्ध गराउने भारतीय रुपैयाँ Nostro खाता खर्च हुने गरी चेक/ट्रान्सफर आदिको माध्यमबाट उपलब्ध गराउने तथा सर्वसाधारणलाई उपलब्ध गराउने सटही सुविधा समेत सकेसम्म चेकको माध्यमबाट उपलब्ध गराई भारतीय रुपैयाँको नगद कारोवारलाई कम गर्दै लैजानु पर्ने छ ।
- (ख) सीमावर्ती क्षेत्रमा रहेका बैंकका कार्यालयहरूले पनि सो क्षेत्रमा रहेका भारतीय वाणिज्य बैंकहरूमा त्यस्तो Nostro खाता खोली आ-आफ्ना ग्राहक तथा सर्वसाधारणलाई विद्यमान व्यवस्था अनुसार उपलब्ध गराउने सटही सुविधा सोही खाता खर्च हुने गरी उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाई भारतीय रुपैयाँको नगद कारोवारलाई कम गर्दै लैजानु पर्ने छ ।
- (ग) भारतीय सीमावर्ती क्षेत्रमा Nostro खाता खोल्न बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् मनिचेञ्जरहरूलाई आवश्यक पर्ने सिफारिस देहायका शर्त राखी यस बैंकबाट उपलब्ध गराई Nostro खाता खोल्न दिन सकिने छ ।
- (१) उक्त खातामा यस बैंकले चेक/ट्रान्सफर आदिका माध्यमबाट उपलब्ध गराएको रकम मात्र जम्मा गर्न पाइने छ ।

- (२) विद्यमान व्यवस्था अनुसार सर्वसाधारणलाई उपलब्ध गराउने भारतीय रूपैयाँ सटही सुविधा सोही खाता खर्च हुने गरी सकेसम्म चेकको माध्यमबाट उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (३) उक्त खाताको बैंक स्टेटमेण्ट मासिक रूपमा यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) नगद ल्याउँदाको हुवानी, सुरक्षा, बीमा आदिको व्यवस्था आफैले गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) बैंक, वित्तीय संस्था तथा मनिचेञ्जरहरूलाई Nostro खाता खोल्न आवश्यक पर्ने सिफारिस यस बैंकको केन्द्रीय कार्यालय लगायत जिल्लास्थित कार्यालयबाट उपलब्ध गराइने छ ।

१.११.८ कागजात सुरक्षित राख्नु पर्ने :

यस परिपत्र बमोजिम व्यापारिक कारोवार एवम् सटही सुविधा प्रदान गर्दा लिइएका प्रमाणित कागजातहरू यस बैंकबाट निरीक्षण हुँदा तथा प्रचलित कानून बमोजिम जाँचबुझ गर्ने अधिकारीबाट जाँचबुझ हुँदाका बखत देखाउन सक्ने गरी सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

१.११.९ भा.रु. कारोवारको वि.वि.नि. फाराम पेश गर्ने व्यवस्था :

- (क) यस बैंकका उपत्यका बाहिरस्थित कार्यालयहरूले आफ्नो कार्यालय र आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका मनिचेञ्जर मार्फत भएको कारोवार विवरण एकीकृत गरी यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ख) यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयले उपत्यका बाहिरस्थित कार्यालयहरूले उपलब्ध गराएको तथ्यांक एकीकृत गरी यस विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने छ ।
- (ग) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्ना सम्पूर्ण कार्यालयहरूले गरेका सम्पूर्ण भारतीय रूपैयाँ सम्बन्धी कारोवारको मासिक विवरण एकीकृत गरी यस विभागलाई प्रत्येक महिना समाप्त भएको १५ दिन भित्र वि.वि.नि.भा.रु.फा.नं.४ र ५ बमोजिम उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (घ) यस बैंकको शोधनान्तर महाशाखाको प्रयोजनको लागि उपलब्ध गराउने गरेको तथ्यांकहरू यथावत रूपमै उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१.११.१० भारतबाट लिएको सेवाको सटही स्वीकृति प्रदान गर्दा नेपाल सरकारलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अग्रिम आयकर (TDS), राजश्व लगायतका रकम यस बैंकले प्रकाशन गरेको भारतीय रूपैयाँको विक्रीदरको आधारमा गणना गरी दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

१.१२ ड्राफ्ट टि.टि., DAP, DAA र प्रतितपत्र, लगायतका माध्यमबाट मालसामान आयात गर्दा त्यस्तो कारोवारमा कारोवारको भुक्तानीको माध्यम (Mode of Payment) सोही अनुरूप कुनै एउटा मात्र हुनुपर्नेछ । उपरोक्तानुसार अग्रिम भुक्तानी पठाउँदा कुनै एउटा उपकरण छनौट गर्नुपर्नेछ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.१.१ को (ख) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. ३

सि.नं.

मिति :

..... बैंक
.....शाखा ।

विषय: प्रतीतपत्र खोलेको विवरण ।

श्री व्यस्थापकज्यू

कृपया निम्न विवरण बमोजिमको आयात प्रतीतपत्र विक्रेता/उत्पादनकर्ता फर्मको नाममा (क) खोली दिनुहुन (ख) संशोधन (ग) रद्द गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

१. खोलिने प्रतीतपत्र सम्बन्धी विवरण :
(क) प्रतीतपत्र खोलिने कुल विदेशी मुद्रा रकम :
(ख) सामान चलान हुने देश :
(ग) सामान आयात हुने भन्सार प्रवेश विन्दु :
२. सामानको विवरण

आयात गरिने सामानको नाम	हार्मोनिक कोड नं.	परिमाण	मूल्य (वि.मु.रकम)

.....

निवेदकको दस्तखत

संशोधन तथा रद्दको हकमा :

१. प्रतीतपत्र नम्बर
२. संशोधन गर्नुपर्ने वुँदाहरू
(क)
(ख)

फर्मको नाम :
ठेगाना :
आयकर दर्ता नम्बर

सम्बन्धित बैंकले भर्नुपर्ने विवरण

१. आयात प्रतीतपत्र नम्बर
३. बहाली मिति
५. भुक्तानीको स्रोत :
(क) बैंकको मौज्जातबाट
(ख) आयातकर्ताको विदेशी मुद्रा खाताबाट
६. विनिमय दर :
८. प्रतीतपत्रको भुक्तानी व्यवस्था : (क) साइट (ख) यूसान्स (कति अवधिको)
२. खोलेको मिति (इ.सं.मा)
४. प्रतीतपत्र खोलेको रकम (वि.मु.मा)
७. एडभाइजिङ्ग बैंकको नाम :

उपर्युक्त विवरण बमोजिम नियमानुसार आयात प्रतीतपत्र (क) खोलेको (ख) संशोधन (ग) रद्द गरेको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु ।

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.१.४ को (क) को प्रयोजनका लागि)
वि.वि.नि.फा.नं. ४

.....
शाखा

सि.नं.

मिति :

.....

विषय: पैठारीको भुक्तानी प्रमाणपत्र ।

महाशय,

निम्न विवरण बमोजिमका सामानको पैठारीको लागि मेशर्श श्री..... ले यस बैंकबाट निम्नानुसार (क) भुक्तानी गरी (ख) क्रेडिट सुविधा (युसान्स प्रतीतपत्र) अन्तर्गत कागजात छुटाउनु भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु ।

१. आयात प्रतीतपत्र/डि.ए.पी/डि.ए.ए. नम्बर २. प्रतीतपत्र खोलेको/ डि.ए.पी/डि.ए.ए. प्राप्त भएको वि.मु.रकम
३. भुक्तानी गरिएको वि.मु.रकम ४. भुक्तानी गरिएको मिति
५. क्रेडिट सुविधा अन्तर्गतको वि.मु.रकम ६. विनिमय दर
७. भुक्तानीको स्रोत : (क) बैंकको मौज्जातबाट (ख) आयातकर्ताको वि.मु. खाताबाट

द. सामानको विवरण :

भुक्तानी गरिएको सामानको विवरण	हार्मोनिक कोड नं.	परिमाण	भुक्तानी रकम (वि.मु.)

.....
 अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
 छाप :

द्रष्टव्य:

डि.ए.पि. भन्नाले **Documents Against Payment** लाई जनाउँछ ।

डि.ए.ए. भन्नाले **Document Against Acceptance** भन्ने जनाउँछ ।

भन्सार प्रयोजनको लागि

माथि उल्लिखित विवरण अनुसारको मूल्य विदेशी मुद्रा को जम्मा
 परिमाणको सामानहरू मिति
 को भन्सार रसीद नं. बाट यस भन्सार कार्यालयबाट छुटाइ लगेको प्रमाणित गर्दछौं ।

.....
 भन्सार अधिकृतको दस्तखत
 भन्सार अधिकृतको नाम :
 छाप

- नोट : (क) पहिलो २ प्रति भन्सार प्रयोजनको लागि (भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित गरिसकेपछि १ प्रति सम्बन्धित बैंकमा नै बुझाउनु पर्ने) ।
 (ख) तेस्रो प्रति नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग, बालुवाटारमा पठाउनु पर्ने ।
 (ग) चौथो प्रति सम्बन्धित बैंकमा अभिलेख राख्नु पर्ने ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.१.४ (ख) को (७) को प्रयोजनका लागि)
वि.वि.नि.फा.नं. ४(घ)

मिति :

.....

..... शाखा

क्रेडिट सुविधा (Usance प्रतीतपत्र) अन्तरगत भुक्तानी गरेको प्रमाणपत्र

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
बालुवाटार, काठमाडौं ।

महाशय,

तल उल्लिखित आयातकर्ताले क्रेडिट सुविधा (Usance प्रतीतपत्र) अन्तरगत खोलेको प्रतीतपत्रबाट मिति मा छुटाएको Document को भुक्तानी निम्न बमोजिम भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु ।

१. आयातकर्ताको नाम :
२. प्रतीतपत्र नं. :
३. प्रतीतपत्र खोल्दाको मिति :
४. प्रतीतपत्र खोल्दाको रकम :
५. भुक्तानी गरिएको वि.मु. रकम :
६. भुक्तानी मिति :
७. विनिमय दर :

.....

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या-१ को दफा १.३.२ को (घ) को प्रयोजनको लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. ३(ख)

मिति :

..... बैंक
.....शाखा ।

विषय: नगद/ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधा ।

श्री व्यवस्थापकज्यू,

यस फर्म/कम्पनीलाई निम्न सामान तातोपानी भन्सार विन्दुमार्फत चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट आयात गर्नुपर्ने भएको र सोको भुक्तानी नगद/ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट गर्नुपर्ने भएको हुँदा कृपया निम्नानुसार नगद विदेशी मुद्रा/ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधा उपलब्ध गराई दिनुहुन अनुरोध गर्दछु । उपर्युक्त सटही अनुसारको वस्तु आयात गरी सोको निस्सा ९० दिनभित्र पेश गर्नेछु ।

१. वस्तुको नाम :

२. परिमाण :

३. विदेशी मुद्रा रकम :

४. भुक्तानी पाउने फर्म/कम्पनीको नाम ठेगाना :

(ड्राफ्ट/टि.टि.को हकमा मात्र लागु हुने)

निवेदक,

आधिकारिक दस्तखत

(आयातकर्ता फर्म/कम्पनीको नाम र छाप)

नोट: आयात गरिने सम्पूर्ण वस्तुहरुको नाम, ब्राण्ड, परिमाण, इकाइ मूल्य कुल मूल्यबारे विस्तृत र छुट्टाछुट्टै विवरण अनिवार्य रूपले उल्लेख भएको हुनुपर्नेछ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या-१ को दफा १.३.२ को (घ) को प्रयोजनको लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. ४ (ख)

..... बैंक
..... शाखा

मिति :

नेपाल सरकार
तातोपानी भन्सार कार्यालय
तातोपानी ।

विषय :- नगद/ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधा ।

निम्न विवरण बमोजिमको सामानको पैठारीको लागि मेशर्श श्री लाई यस बैंक/वित्तीय संस्थाबाट निम्नानुसारको विदेशी मुद्रा नगद/ ड्राफ्ट/टि.टि. प्रदान गरिएको व्यहोरा प्रमाणित गरिएको छ ।

क्र.सं.	आयात गरिने सामानको विवरण	हारमोनिक कोड नम्बर	परिमाण	सटही लिएको कुल वि.मु. रकम

भवदीय,

विवरण तयार गर्नेको दस्तखत

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

छाप

नोट: आयात गरिने सम्पूर्ण वस्तुहरूको नाम, ब्राण्ड, परिमाण, इकाइ मूल्य, कुल मूल्यबारे विस्तृत र प्रमाणित विवरण अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नुपर्नेछ । यस पृष्ठमा नअटाएको खण्डमा पछाडिको पृष्ठ प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

भन्सार प्रयोजनको लागि

माथि उल्लेखित विवरण अनुसारको मूल्य विदेशी मुद्रा को जम्मा परिमाणको सामानहरू मिति को भन्सार रसीद नं. बाट यस भन्सार कार्यालयबाट छुटाई लगेको प्रमाणित गर्दछौं ।

भन्सार अधिकृतको दस्तखत र छाप

नोट: (क) पहिलो २ प्रति भन्सार प्रयोजनको लागि (भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित गरिसकेपछि १ प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामा नै बुझाउनुपर्ने
(ख) तेस्रो प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामा अभिलेख राख्नुपर्ने ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या-१ को दफा १.३.५ को प्रयोजनको लागि)

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
बालुवाटार, काठमाडौं ।

विषय:- विवरण पठाएको ।

महाशय,

त्यस विभागको इ.प्रा. परिपत्र संख्या-१ को दफा १.३.५ को व्यवस्था अन्तरगत तातोपानी भन्सार नाका मार्फत तिब्बतबाट आयात गर्नको लागि प्रदान गरिएको नगद विदेशी मुद्रा सटही र बैंक ड्राफ्ट/टि.टि.को विवरण निम्नानुसार भएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

(अमेरिकी डलरमा)

अवधि		नगद विदेशी मुद्रा		ड्राफ्ट/टि.टि.		जम्मा	
देखि	सम्म	निवेदक संख्या	रकम	निवेदक संख्या	रकम	निवेदक संख्या	रकम

भवदीय,

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या-१ को दफा १.७.१३ को प्रयोजनको लागि)

वि.वि.नि.फा.नं.३ (क)

मिति :

.....

..... शाखा ।

विषय :- ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधा ।

श्री मैनेजरज्यू,

यस फर्म/कम्पनीलाई निम्न सामान आयात गर्नुपर्ने भएको र सो को भुक्तानी प्रतीतपत्रको माध्यमबाट नभईकन ड्राफ्ट/टि.टि. को माध्यमबाट गर्नुपर्ने हुँदा कृपया निम्न विवरण बमोजिमको विक्रेता/उत्पादनकर्ता/फर्म/कम्पनीको नाममा निम्नानुसार विदेशी मुद्रा सटही सुविधा उपलब्ध गराई दिनुहुन अनुरोध गर्दछु । उपर्युक्त सटही अनुसारको वस्तु आयात गरी सो को निस्सा एवम् यसको लागि प्राप्त Airwaybill/Shipment/Transport Document को प्रतिलिपि १० (नव्वे) दिनभित्र पेश गर्नेछु । उपर्युक्त मालवस्तु आयात गरी नसकेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु । साथै, सो Applicant द्वारा अन्य बैंक मार्फत सोही Beneficiary लाई पछिल्लो सात कार्यदिनभित्र ड्राफ्ट/टि.टि बाट रकम नपठाएको र सोही Beneficiary बाट ड्राफ्ट/टि.टि अन्तर्गतको मालसामान Shipment हुन बाँकी नरहेको स्वघोषणा गर्दछु ।

१. वस्तुको नाम :

२. परिमाण :

३. वि.मु. रकम :

४. भुक्तानी पाउने विक्रेता/उत्पादनकर्ता/फर्म/कम्पनीको नाम ठेगाना :

५. प्रतीतपत्र (LC) खोल्न नसक्नुको कारण :

निवेदक,

आधिकारिक दस्तखत

(आयातकर्ता फर्म/कम्पनीको नाम र छाप)

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या-१ को दफा १.७.१३ को प्रयोजनको लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. ४ (क)

.....
 शाखा

मिति :

नेपाल सरकार

..... भन्सारकार्यालय

विषय :- ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधा ।

निम्न विवरण बमोजिमको सामानको पैठारीको लागि श्री लाई यस बैंक/वित्तीय संस्थाबाट निम्नानुसारको विदेशी मुद्राको ड्राफ्ट/टि.टि. प्रदान गरिएको व्यहोरा प्रमाणित गरिएको छ । साथै, आयातकर्ताले उक्त वस्तु एयरवे/सिपमेण्ट/ट्रान्सपोर्ट बील जारी गराई ढुवानी गर्ने व्यहोरा पनि अनुरोध छ । यस सम्बन्धी प्रोफार्मा इन्भ्वाइसको प्रतिलिपि यसैसाथ संलग्न छ । साथै माथि उल्लेखित ड्राफ्ट/टि.टि. को मिति भन्दा अगाडि नै नेपाल भित्रिसकेको मालवस्तुहरूको आयातको लागि यो फाराम प्रयोग गर्न नमिल्ने व्यहोरा पनि अनुरोध छ ।

सि.नं.	आयात गरिने सामानको विवरण	हार्मोनिक कोड नम्बर	परिमाण	सटही लिएको कुल वि.मु. रकम

भवदीय,

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

विवरण तयार गर्नेको दस्तखत

भन्सार प्रयोजनको लागि

माथि उल्लेखित विवरण अनुसारको मूल्य वि.मु. को जम्मा परिमाणको
 सामानहरू मिति को भन्सार रसीद नं. बाट यस भन्सार
 कार्यालयबाट छुटाई लगेको प्रमाणित गर्दछौं ।

--

भन्सार अधिकृतको दस्तखत र छाप

नोट: (क) पहिलो २ प्रति भन्सार प्रयोजनको लागि (भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित गरिसकेपछि १ प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामा नै बुभाउनुपर्ने)

(ख) तेस्रो प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामा अभिलेख राख्नुपर्ने ।

अनुसूची १.१०

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.१ (क) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. ४ (ग)

बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम

..... ठेगाना

मिति :

नेपाल सरकार

.....भन्सार कार्यालय

.....।

विषय :- प्रतीतपत्र, ड्राफ्ट, टि.टि., सटही सुविधा (भा.रू.) ।

महाशय,

निम्न विवरण बमोजिमको सामानको पैठारीको लागि मेसर्स..... लाई यस बैंक/वित्तीय संस्थाबाट निम्नानुसारको भा.रू. प्रतीतपत्र, ड्राफ्ट, टि.टि.नम्बर.....बाट प्रदान गरिएको व्यहोरा प्रमाणित गरिएको छ ।

सि.नं.	आयात गरिने सामानको विवरण	हार्मोनिक कोड नम्बर	परिमाण	सटही लिएको कुल भा.रू. रकम

भवदीय,

विवरण तयार गर्नेको दस्तखत:

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

नोट :- आयात गरिने सम्पूर्ण वस्तुहरूको नाम, ब्राण्ड, परिमाण, इकाइ मूल्य, कुल मूल्यबारे विस्तृत र प्रमाणित विवरण अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्नेछ । यस पृष्ठमा नअटाएको खण्डमा पछाडिको पृष्ठ प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

भन्सार प्रयोजनको लागि

माथि उल्लेखित विवरण अनुसारको मूल्य भा.रू. को जम्मा..... परिमाणको सामानहरू मिति को भन्सार रसीद नं. बाट यस भन्सार कार्यालयबाट छुटाई लगेको प्रमाणित गर्दछौं ।

भन्सार अधिकृतको दस्तखत र छाप

नोट : (क) पहिलो दुईप्रति भन्सार प्रयोजनका लागि (भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित गरी सोको एक प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामै फिर्ता बुझाउनु पर्ने)

(ख) तेस्रो प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामा अभिलेख राख्नुपर्ने ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.३ को (क)(१) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.भा.रू. फा.नं.१

(बैंक/वित्तीय संस्थाले भा.रू.रकमान्तरको लागि आवेदन गर्ने फाराम)

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
बैंकिङ्ग कार्यालय
थापाथली, काठमाण्डौ ।

विषय :- भा.रू.खरीद बारे ।

महाशय,

यस बैंक/संस्थाको कारोवारको लागि भारतीय रूपैयाँको मौज्जात अपर्याप्त भएको हुँदा निम्न बमोजिम भा.रू. खरिद गर्न अनुरोध गरिएको छ ।

१) गत महिना (.....) को मासिक कारोवार
मासिक खरिद (भा.रू.)
मासिक विक्री (भा.रू.)
(न्यून/वचत)
आगामी हप्ताको लागि आवश्यक भा.रू.

२) खरिद गरिने भा.रू. को परिमाण :

३) भ्यालु डेट :

४) भा. रू. जम्मा गर्नुपर्ने :

(क) एजेन्सी बैंकको नाम :

(ख) ठेगाना :

(ग) खाता नम्बर :

उपर्युक्त बमोजिमको भा.रू. रकमान्तर गरिदिनु हुनको साथै भ्यालु डेट (Value Date) को दिन त्यस कार्यालयस्थित हाम्रो खाता (खाता नं.) मा आवश्यक रकम खर्च लेख्नु हुन समेत अनुरोध छ । साथै, कथम्कदाचित् उक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेको अवस्थामा प्रचलित व्याज दरबाट हुन आउने हर्जाना तिर्न हाम्रो मन्जुरी रहेको व्यहोरा पनि अनुरोध छ । भा.रू. खरिद र विक्रीको मासिक/साप्ताहिक विवरण वि.वि.नि.भा.रू. फा.नं. ४ र ५ यसैसाथ संलग्न गरेका छौं ।

भवदीय,

.....

आधिकारिक दस्तखत
आधिकारिक व्यक्तिको नाम
पद:

बैंक/वित्तीय संस्थाको छाप

नोट : उक्त साप्ताहिक रकमको अतिरिक्त कुनै ठूलो भुक्तानी दिन आवश्यक परेमा सोको व्यहोरा खोली यसै फाराम सहित निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.४ को (क) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.भा.रू.फा.नं.२

भारतीय बिमा कम्पनीहरूले रिप्याट्रिएसनको लागि अनुरोध गर्दा पेश गर्नु पर्ने फाराम

श्री (बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम)
(ठेगाना)

महाशय,

यस कम्पनीको(साल).....महिना) को आम्दानी खर्चको देहाय बमोजिमको विवरण पेश गरिएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको एकीकृत परिपत्रको परिपत्र संख्या १ को दफा १.११.४ बमोजिम स्थित प्रिन्सिपल कम्पनी/मुख्य कार्यालय.....को नाममा रिप्याट्रिएसन गर्न प्रचलित विनिमय दरमा सटही स्वीकृति उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गर्दछौं।

क्र.सं.	विवरण	रुपैयाँ	क्र.सं.	विवरण	रुपैयाँ
१ महिनामा दावी भुक्तानी रकम		१०महिनाको शुरूमा बाँकी रिजर्भ रकम	
२महिनाको अन्तसम्ममा भुक्तानी गर्न बाँकी दावी रकम		११ महिनाको प्रिमियम रकम	
	जम्मा		१२ महिनाको व्याज आम्दानी रकम	
३ महिनाको शुरूमा दावी बाँकी रकम		१३ महिनाको अन्य आम्दानी रकम	
४महिनाको खुद रकम		१४ कुल मौज्जात रकम	
५ कमिसन				
६ व्यवस्थापन खर्च				
७ अन्य खर्चहरू				
८ महिनाको अन्तमा बाँकी रिजर्भ				
९	रिप्याट्रिएसनको लागि उपलब्ध बाँकी				
	जम्मा				

उपर्युक्त अवधिको विवरण ठीक दुरूस्त भएको प्रमाणित गर्दछौं। साथै, सो विवरण अनुसार अन्य बैंक/वित्तीय संस्थाबाट रिप्याट्रिएसन सुविधा लिएको छैन। भुट्टा ठहरिएमा प्रचलित कानून/नियम बमोजिम सहने बुझाउने छौं।

मिति:

आधिकारिक दस्तखत:

कम्पनीको नाम

ठेगाना:

कम्पनीको छाप:

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

निरीक्षण तथा अनुगमन फाँट

बालुवाटार, काठमाण्डौ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.४ को (ग) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.भा.रू.फा.नं.३

भारतीय वायुसेवाहरूले रिप्याट्रिएसनको लागि अनुरोध गर्दा पेश गर्नु पर्ने फाराम

श्री (बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम)
(ठेगाना)

महाशय,

यस कम्पनीको(साल).....महिना) को आम्दानी खर्चको देहाय बमोजिमको विवरण पेश गरिएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको एकीकृत परिपत्रको इ.प्रा.परिपत्र संख्या १ को दफा १.११.४ बमोजिम स्थित प्रिन्सिपल कम्पनी/मुख्य कार्यालय.....को नाममा रिप्याट्रिएसन गर्न प्रचलित विनिमय दरमा सटही स्वीकृति उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

क्र.सं.	विवरण	रु.	रु.
१ महिनाको हवाई टिकट विक्री रकम	
२ महिनाको कार्गो/दुवानी विक्री		
	(क) निर्यात रकम	
	(ख) आयात रकम	
३	अन्य प्राप्त संकलित रकम	
	कुल संकलित रकम	
४ महिनाको भुक्तानी रकम	
५ महिनाको खुद रकम	
	(क) तलव भत्ता	
	(ख) घरभाडा	
	(ग) कर/दस्तुर	
	(घ) कमिसन	
	(ङ) व्यवस्थापन	
	(च) अन्य खर्चहरू	
६ महिनाको अन्तमा खुद बाँकी रकम	
७	बैंक/वित्तीय संस्थास्थित खातामा बाँकी रकम	
८	खातामा राख्नु पर्ने न्यूनतम मौज्जात रकम	
९	रिप्याट्रिएसन गर्नु पर्ने रकम	

उपर्युक्त अवधिको विवरण ठीक दुरूस्त भएको प्रमाणित गर्दछौं । साथै, सो विवरण अनुसार अन्य बैंक/वित्तीय संस्थाबाट रिप्याट्रिएसन सुविधा लिएको छैन । भुट्टा ठहरिएमा प्रचलित कानून/नियम बमोजिम सहने बुझाउने छौं ।

मिति:

आधिकारिक दस्तखत :

कम्पनीको नाम

ठेगाना :

कम्पनीको छाप :

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

निरीक्षण तथा अनुगमन फाँट

बालुवाटार, काठमाण्डौ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.५ को प्रयोजनका लागि)
वि.वि.नि.भा.रू.फा.नं.६

मिति

श्री बैंक
..... शाखा ।

विषय: भारतीय रूपैयाँको सटही उपलब्ध गराई पाउँ ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा मलाई प्रयोजनका लागि भारतीय रूपैयाँ
आवश्यक परेको हुँदा नियमानुसार सोको सटही उपलब्ध गराई दिनु यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदक,

नाम:

ठेगाना:

फोन नं.:

नोट: भा.रू.२५,०००/- भन्दा बढीको सटही आवश्यक परेमा सम्बन्धित व्यक्तिको ना.प्रा.नं/परिचयपत्रको प्रतिलिपि
र प्रयोजन खुल्ने कागजात अनिवार्य रूपमा संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

बैंक वित्तीय संस्थाको प्रयोजनको लागि :

सटही दिइएको रकम

सटहीको माध्यम: नगद/ड्राफ्ट/टी.टी/कार्ड /अन्य

सटही दिनेको दस्तखत :.....

सटही स्वीकृत गर्नेको दस्तखत.....

नोट : (क) पहिलो दुईप्रति भन्सार प्रयोजनका लागि (भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित गरी सोको एकप्रति सम्बन्धित

बैंक/वित्तीय संस्थामै फिर्ता बुझाउनुपर्ने

(ख) तेस्रो प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थामा अभिलेख राख्नुपर्ने ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.९ को (ग) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.भा.रू. फा.नं. ४

(बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम)

(ठेगाना)

मिति: २०७ / / देखि मिति: २०७ / / सम्म

भा.रू. खरिदको साप्ताहिक/मासिक विवरण

भा.रू. हजारमा

शीर्षक	दृश्य निर्यात बाहेक भा.रू. खरिद				दृश्य निर्यातबाट भा.रू. खरिद									जम्मा भा.रू. खरिद	कैफियत	
	सेवा	भ्रमण	निजी खर्च	अन्य	सामान विक्री	खाद्यान्न	तेलहन	बन पैदावार	जिवित जनावर	जुट	कप्या र कच्छ	अलैची	अन्य निकासी			
नगद																
झफ्ट/टि.टि																
प्रतीतपत्र																
ए.टि.एम																
अन्य																

नोट:-

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या- १ को दफा १.११.९ को (ग) को प्रयोजनका लागि)

वि.वि.नि.भा.रू. फा.नं.५

(बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम)

(ठेगाना)

मिति: २० / / देखि मिति: २० / / सम्म

भा.रू. विक्रीको साप्ताहिक/मासिक विवरण

भा.रू. हजारमा

शीर्षक	अदृश्य भुक्तानीको लागि भा.रू. विक्री							दृश्य पैठारीको लागि भा.रू. विक्री						जम्मा भा.रू. विक्री	कैफियत
	शिक्षा	स्वास्थ्य	भ्रमण	तीर्थयात्रा	निजी खर्च	सेवा शुल्क	अन्य	फुटकर आयात	क्लिपरेङ्ग फरबडिङ्ग	ढुवानी तथा भाडा भरौट	पैठारीको लागि अग्रिम भुक्तानी	आइ. वि.सी. भुक्तानी	प्रतीतपत्र अन्तर्गत भुक्तानी		
नगद															
ड्राफ्ट/टि.टि.															
प्रतीतपत्र															
ए.टि.एम.															
अन्य															

नोट:-

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०२/२०७४

ACU कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था ।

यस बैंकबाट ACU कारोवार सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था भएकोले सोही बमोजिम गर्न/गराउन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत सबै कार्यालयहरू र इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. नेपाल र भारत बीच हुने व्यापारिक कारोवारहरू बाहेक ACU का अन्य सदस्य राष्ट्रहरू बीच हुने अमेरिकी डलर/युरो पाँच सय वा सो भन्दा बढी रकमको कारोवार अनिवार्य रूपमा ACU बाट गर्नु पर्नेछ । तर, सोभन्दा कम रकमको कारोवार भने बैंक आफैँले अन्य माध्यमबाट गर्नुपर्नेछ । यसरी भुक्तानी पठाउदा सम्बन्धित “क” वर्गका बैंकहरूले निम्नानुसार गर्नुपर्नेछ ।

- (क) एसियन क्लियरिङ्ग युनियन अन्तर्गतका कारोवारहरूमा प्रयोग हुने मनिटरी युनिटको विनिमय दर अमेरिकी डलर तथा युरो सँग बराबर हुने व्यवस्था गरी यसलाई "ACU DOLLAR" तथा "ACU EURO" भनी नामाकरण गरिएको छ ।
- (ख) ACU कारोवारका लागि युनियनका सदस्य देशहरूका वाणिज्य बैंकहरूले ACU DOLLAR तथा ACU EURO ACCOUNT खोल्नुपर्नेछ ।
- (ग) एसियन क्लियरिङ्ग युनियन अन्तर्गत हुने आयात निर्यात कारोवारको भुक्तानी (Settlement) अमेरिकी डलर तथा यूरोमा मात्र गर्नुपर्नेछ । यस अनुसार सो कारोवारको लागि यस बैंक र सम्बन्धित बैंकहरू बीच गरिने कारोवार पनि अमेरिकी डलर तथा यूरोमा मात्र हुनेछ ।
- (घ) ACU सदस्य देशहरू बीच हुने आयात निर्यातको लागि खोलिने प्रतीतपत्र ACU DOLLAR तथा ACU EURO मा मात्र खोल्नुपर्नेछ ।
- (ङ) एसियन क्लियरिङ्ग युनियन सम्बन्धी कारोवार गर्ने “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले यस विभागमा रहेको SWIFT Address: NRBLNPKAFED मा संलग्न अनुसूची २.१ अनुसारको MT 202 बमोजिमको SWIFT Message को माध्यमबाट पत्राचार गर्नु पर्नेछ ।
- (च) “क” वर्गका बैंकहरूले यस विभागस्थित लगानी शाखाको Back Office को ACU Desk मा Value Date भन्दा कम्तिमा दुई कार्य दिन अगावै संलग्न अनुसूची (क) अनुसारको भुक्तानी अनुरोध पत्र (Payment Request Letter) पठाई सोको बोधार्थ पत्र बैंकिङ्ग कार्यालय, थापाथलीलाई पठाउने । यस विभागको लगानी शाखाको Back Office को ACU Desk ले भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम र सो बापत लाग्ने अन्य कमिशन (यस विभागले गर्ने कारोवार दिनको विनिमय दरको आधारमा) “क” वर्गका बैंकहरूको अमेरिकी डलरको खाता खर्च गर्न बैंकिङ्ग कार्यालयलाई पत्र लेख्ने/Swift Message पठाउने र Value Date मा भुक्तानी हुने गरी भुक्तानी गर्नु पर्ने देशको केन्द्रीय बैंक मार्फत् सम्बन्धित देशको वाणिज्य बैंकको अमेरिकी डलर खातामा रकम जम्मा गर्न Payment Instruction पठाउने ।
- (छ) “क” वर्गका बैंकहरूबाट ACU कारोवार अन्तर्गतको भुक्तानीका लागि अन्य ACU सदस्य राष्ट्रका वाणिज्य बैंकमा रहेको अमेरिकी डलर खातामा रकमान्तर गर्न चाहेमा समेत माथि खण्ड (च) मा उल्लेख भए अनुसारकै व्यवस्था लागू हुने ।

- (ज) यदि सम्बन्धित “क” वर्गका बैंकहरुको अमेरिकी डलरको खातामा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमको मौज्जात पर्याप्त नभई सो खाता Overdrawn हुने अवस्था आएमा नपुग रकममा बैंक दरमा २ प्रतिशत थप गरी दिन गन्तीको हिसाबले हुने व्याज वा कम्तिमा अमेरिकी डलर १००.०० मध्ये जुन रकम बढी हुन्छ सोही बराबरको हर्जाना लगाउने ।
२. मालदिभ्स मनिटरी अथोरिटी (Maldives Monetary Authority) पनि एशियन क्लियरिङ युनियनको सदस्य भएकोले मालदिभ्ससँग हुने व्यापारिक कारोवारहरु समेत प्रचलित व्यवस्था अनुसार एशियन क्लियरिङ युनियन मार्फत गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।
३. **ACU कारोवारमा कमिसन र SWIFT चार्ज सम्बन्धमा :**
यस बैंक मार्फत एशियन क्लियरिङ युनियनका सदस्य केन्द्रीय बैंकहरुमा व्यापारिक कारोवारहरु वापतको रकम भुक्तानी पठाउदा यस बैंकबाट स्विफ्ट चार्ज र कमिसन नलिने व्यवस्था गरिएको छ ।
४. **एशियन क्लियरिङ युनियनको कारोवारमा Nostro Account को प्रयोग र Vostro Account मा व्याज प्रदान गर्ने :**
एशियन क्लियरिङ युनियन (ACU) को कारोवारमा **Nostro Account** को प्रयोग र एशियन क्लियरिङ युनियन अन्तर्गत हुने व्यापारिक कारोवार एवम् भुक्तानी तथा हिसाब राफसाफ प्रकृत्यालाई छिटो छरितो सम्पन्न गराउने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजमको गर्नुपर्नेछ ।
- (क) एशियन क्लियरिङ युनियन अन्तर्गत हुने व्यापारिक कारोवारमा संलग्न हुने वाणिज्य बैंकहरुले अर्को सदस्य देशको वाणिज्य बैंकमा एशियन मौद्रिक ईकाईको रुपमा रहेका मुद्राहरु **ACU Dollar (ACUD)** र **ACU Euro (ACUE)** मा **Nostro Account** खोल्नु पर्नेछ । सदस्य देशहरु बीच हुने व्यापारिक कारोवारको भुक्तानी तथा राफसाफ वाणिज्य बैंक स्तरमा रहेका उक्त खाताहरु मार्फत गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) उक्त खातामा फण्डिङ गराउने तथा खाता बन्द गराउँदा मौज्जात रहेका बाँकी रकम फिर्ता लिने प्रयोजनको लागि मात्र यस बैंक मार्फत कारोवार गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) अर्को सदस्य देशका वाणिज्य बैंकहरुले नेपालका वाणिज्य बैंकहरुमा खोलेका **ACU Dollar (ACUD)** र **ACU Euro (ACUE)** खातामा खाता खोल्ने बैंकसँग भएको सम्झौतामा उल्लेखित शर्तहरुको अधीनमा रही आफ्नो स्वविवेकले व्याज प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २ को दफा (१) को खण्ड (ड) सँग सम्बन्धित)
MT 202 GENERAL FIN INST TRANSFER

Field	Description	कैफियत
20	TRN	सम्बन्धित बैंक तथा यस बैंकको बीचमा भएको कारोवारको संकेत नं.
21	Related Ref.No.	सम्बन्धित बैंक तथा Beneficiary बैंकको बीचमा भएको कारोवारको संकेत नं
32 A	Value Date, Currency Code, Amt	भ्यालुडेड को सन्दर्भमा रकमान्तर गर्ने देशमा विदा नपर्ने गरी कम्तीमा एक कार्य दिन अगावै यस विभागमा SWIFT पठाउनु पर्ने ।
53 A	Sender's Correspondent	यस बैंकमा रहेको ACU Dollar तथा ACU EURO खाता नं. सहित सम्बन्धित वाणिज्य बैंकको नाम ।
56 A	Intermediary	आवश्यकता अनुसार
57 A	Account with Institutions	SWIFT पठाउने सम्बन्धित विदेशी केन्द्रीय बैंकको नाम
58 A	Beneficiary Institution	रकम पाउने सम्बन्धित विदेशको वाणिज्य बैंक
72	Sender to Receiver Information	Charge कसबाट लिने, L/C, T T No, पत्राचार गर्ने फ्याक्स नं. तथा अन्य कुरा आवश्यकता अनुसार खुलाउने ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र : ०३/२०७४

सुन आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी व्यवस्था

१. सुन आयात तथा विक्री वितरणका लागि यसैसाथ संलग्न “सुन आयात तथा विक्री वितरण कार्यविधि, २०६८” लागु गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत अन्य कार्यालय र इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

सुन आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०६८

प्रस्तावना

विगतमा सुनको अत्यधिक आयातले मुलुकको शोधनान्तर स्थितिमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न गएको अवस्थालाई मध्यनजर गरी सुनको अधिक आयातलाई व्यवस्थित गर्न नियन्त्रणात्मक उपायहरूको अवलम्बन गरिएको थियो । यसरी कार्यान्वयनमा आएको नियन्त्रणात्मक नीतिको कारण मुलुकको विदेशी विनिमय संचितिमा सकारात्मक प्रभाव पर्दै गएको र नेपालजस्तो न्युन आय भएको मुलुकले बीलासिताको वस्तु मानिने सुनको अनियन्त्रित आयातलाई थग्न नसक्ने अवस्था समेतलाई मध्यनजर गरी देशको परम्परा, संस्कृति अनुरूप आन्तरिक उपभोगका लागि आवश्यक पर्ने सुन आयातका लागि एउटा निश्चित कार्यविधि निर्धारण गर्नु आवश्यक देखिएकोले यो कार्यविधि तर्जुमा गरिएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यो कार्यविधिको नाम “सुन आयात तथा विक्री वितरण कार्यविधि, २०६८” रहेको छ । (२) यो कार्यविधि राष्ट्र बैंकले परिपत्र जारी गरेको मितिदेखि लागु हुनेछ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-
- (क) “राष्ट्र बैंक” भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ (सशोधन सहित) बमोजिम स्थापना भएको नेपाल राष्ट्र बैंक सम्भन्तु पर्छ ।
- (ख) “बैंक” भन्नाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४७ को उपदफा (१) बमोजिम वित्तीय कारोवार गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृत प्राप्त “क” वर्गका संगठित संस्था सम्भन्तु पर्छ ।
- (घ) “विभाग” भन्नाले राष्ट्र बैंकको विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग सम्भन्तु पर्छ ।

परिच्छेद - २

आयात सम्बन्धी व्यवस्था

३. बैंकहरूले मात्र आयात गर्न सक्ने:- नेपाल बैंकर्स संघको सिफारिसमा “क” वर्गका बैंकहरूले मात्र सुनको आयात गर्न सक्नेछन् ।

४. राष्ट्र बैंकले परिमाण तोक्न सक्ने : नेपाल राष्ट्र बैंकले समय समयमा तोकिएको परिमाण र प्रकृत्या बमोजिम मात्र सुन आयात हुने व्यवस्था नेपाल बैंकर्स संघले मिलाउनु पर्नेछ, ^१
- (क) आयात गर्न सकिने सुनको दैनिक परिमाण हाललाई २० (बीस) किलोग्राम कायम गरिएको छ ।
- (ख) सुन आयात गर्दा Identified specific bar अंकित तथा शुद्ध सुन अर्थात ९९.९९ सुन आयात गर्नु पर्ने छ ।
- (ग) १००, २००, ५०० ग्राम र १ के.जी. सम्मका परिमाणमा सुन आयात गरी विक्री वितरण गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) बैंकहरूले सुनचाँदी व्यवसायिहरूलाई सुन विक्री गर्दा प्रदान गर्ने बीजक/रसिदमा सुनको शुद्धता, ब्राण्ड, पहिचान नम्बर/सि.नं.(Identified No.) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
५. बैंकहरूले सुनको विक्री मूल्य कायम गर्दा आयात गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा पुऱ्याउँदा लाग्ने प्रत्यक्ष लागतमा अधिकतम ०.५० प्रतिशतभन्दा बढी हुने गरी मार्कअप गर्न पाइने छैन ।
- ५क सुन खरिद गर्ने विभिन्न सुन चाँदी व्यवसायी संघहरूले तोक्ने खुद्रा मूल्य वाणिज्य बैंकहरूबाट खरिद भएको मूल्यमा ०.५० प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।^२
६. सिफारिस प्राप्त परिमाणको सुन अन्य बैंकमार्फत आयात गरेर समेत विक्री वितरण गर्न सकिने:- तोकिएको परिमाणको सीमाभित्र रही आयात गर्न सिफारिस प्राप्त बैंकहरूले आपसमा सहमति गरी आफूलाई प्राप्त सीमाको सुन अर्को बैंक मार्फत समेत आयात गरी विक्री वितरण गर्न सक्नेछन् । यसरी एउटा बैंक मार्फत आयात भएको सुन अन्य बैंकले विक्री वितरण गर्दा आयात गर्ने बैंकले माथि दफा ५ बमोजिम गर्न पाउने मार्कअपको सीमाभन्दा बढी हुने गरी मूल्य कायम गर्न पाइने छैन ।
७. सुन आयातको विधि :- सुन आयात प्रतीतपत्र वा Stand By प्रतीतपत्र वा बैंक ग्यारेण्टी वा ड्राफ्ट/टि.टि. को माध्यमबाट गर्न सकिनेछ । यसरी ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट आयात गर्दा विभागद्वारा जारी भएको टि.टि. मार्फत आयात गर्न तोकिएको सीमा लागु हुने छैन ।
८. दैनिक निर्धारित सीमाको परिमाणमा नबढ्ने गरी आयात गर्न सकिने:- मूल्यको दृष्टिकोणले मितव्ययी तथा लाभदायी हुने भएमा दैनिक निर्धारित सीमाको परिमाणमा नबढ्ने गरी आवश्यकता अनुरूपको मितव्ययी परिमाण (Economic Size) मा एकमुष्टरूपमा समेत सुन आयात गर्न सकिनेछ । तर यस्तो एकमुष्टरूपमा आयात गर्दा आगामी दिनको लागि अग्रिमरूपमा भने आयात गर्न पाइने छैन ।
९. सिफारिस गर्दा अद्यावधिक सिफारिस परिमाण समेत खुलाउनु पर्ने:- नेपाल बैंकर्स संघले सुन आयातको सिफारिस गर्दा प्रत्येक पटकको सिफारिस पत्रमा अघिल्लो पटक सिफारिस गर्दाको परिमाण तथा सिफारिस भए पछिको कुल परिमाण र कुन मितिसम्मको लागि सिफारिस भएको हो, सो समेत खुलाई सिफारिस गर्नु पर्नेछ र यस्तो प्रत्येक सिफारिसको जानकारी राष्ट्र बैंकलाई दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ३

बैंकले व्यवसायीलाई विक्री वितरण गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था

१०. आयात गरिएको सुन तोकिएको क्षेत्रमा विक्री हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने:- आयातको लागि तोकिएको परिमाण मुलुकभरको लागि भएकोले सम्बन्धित क्षेत्रमा हाल हुने गरेको खपत अनुपातलाई आधार मानी आयातीत सुन क्षेत्रगत रूपमा देहाय बमोजिम निर्धारित सीमा सम्बन्धित

^१ मिति २०७३।९।२९ को निर्णयबाट थप तथा परिमार्जन भएको ।

^२ दोश्रो संशोधन पछि कायम

क्षेत्रमै विक्री हुने गरी आयात तथा विक्री वितरण गर्ने व्यवस्था नेपाल बैकर्स संघले मिलाउनु पर्नेछ ।

क्षेत्र	विक्री/वितरण गर्नु पर्ने परिमाण (प्रतिशतमा)
बागमती अञ्चल	६० (साठी)
बागमती अञ्चल बाहेकका अन्य अञ्चलहरू	४० (चालीस)

क्षेत्रगतरूपमा तोकिएको सीमा सम्बन्धित क्षेत्रमा ७ दिनभित्रसम्म पनि माग/विक्री नभएमा अन्य क्षेत्रमा (हस्तकला व्यवसायीलाई समेत) पनि विक्री गर्न सकिनेछ ।

१०क आयात गरिएको सुन विक्री वितरण गर्न क्षेत्रगत रूपमा प्रतिशत छुट्टाइएकोले विभिन्न सुन चाँदी व्यवसायीहरूलाई देहाय बमोजिम हुने गरी प्रतिशतमा कोटा निर्धारण गरिएको छ । बागमती अञ्चलमा कायम रहेको ६० प्रतिशतलाई १०० प्रतिशत मानी देहाय बमोजिम हुने गरी विक्री वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।^३

क) नेपाल सुन चाँदी व्यवसायी महासंघलाई ५० प्रतिशत ।

ख) नेपाल सुन चाँदी रत्न तथा आभुषण महासंघलाई ४० प्रतिशत ।

ग) नेपाल हस्तकला महासंघलाई १० प्रतिशत ।

यस्तो क्षेत्रगत सीमा तथा विभिन्न सुन व्यवसायसँग सम्बद्ध संघ/संस्थालाई छुट्टयाउने सुनको प्रतिशत आवश्यकता अनुसार विभागले समय समयमा संशोधन/परिवर्तन गर्न सक्नेछ ।

१०ख बागमती अञ्चल बाहिरका विभिन्न स्थानमा वितरण हुने ४० प्रतिशत सुन विक्री वितरणका सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।^४

१. बैकहरूले सुनचाँदीसँग सम्बन्धित संघहरूले तोकेको ठाउँमा (जिल्लाका तोकिएको स्थानमा) Delivery दिने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

२. बैकहरूले सुन वितरण गर्दा अघिल्लो पटक सुन प्राप्त गरेका व्यापारीहरूले सुन विक्री/वितरण गरेको कारोवारको बील वीजक सहितको विवरण पेश भएपछि मात्र सुनको सिफारिस भए अनुरूपको सुन वितरण गर्नु पर्नेछ ।

३. अर्को व्यवस्था नभएसम्म बागमती अञ्चल बाहिरको अञ्चलहरूका लागि छुट्टाइएको ४० प्रतिशतको हकमा सो परिमाणलाई शतप्रतिशत मानी नेपाल सुनचाँदी व्यवसायी संघले ६५ प्रतिशत, नेपाल रत्न तथा आभुषण संघले २५ प्रतिशत, नेपाल सुनचाँदी कला व्यवसायी संघले ७.५ प्रतिशत तथा नेपाल हस्तकला महासंघले २.५ प्रतिशतको सीमाभित्र रही सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

११. मुख्य शहरहरूमा विक्री वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने:- बागमती अञ्चल बाहेकका अन्य अञ्चलहरूमा धनगढी, नेपालगञ्ज, सिद्धार्थनगर, पोखरा, वीरगञ्ज, जनकपुर, विराटनगर र भद्रपुर क्षेत्रबाट अनिवार्यरूपमा र आवश्यकता अनुरूप औचित्यका आधारमा अन्य व्यापारिक केन्द्र तथा शहरहरूबाट समेत विक्री वितरण हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

१२. व्यवसायीलाई मात्र विक्री गर्नु पर्ने:- बैकले आयात गरेको सुन नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा दर्ता भई स्थायी लेखा नम्बर प्राप्त गरेका तथा व्यवसायीहरूको आधिकारिक संघ/संगठनमा आबद्ध सुनको कारोवार गर्न अनुमति प्राप्त गरेका व्यवसायीलाई मात्र विक्री गर्नु पर्नेछ । यसरी व्यवसायीहरूलाई सुन विक्री गर्दा निजहरूबाट अघिल्लो आर्थिक वर्ष को कर दायित्व फरफारक गरेको वा आय विवरण बुझाएको प्रमाण समेत अनिवार्यरूपमा लिनु पर्नेछ ।

^३ मिति २०६९/१९/२२ को व्यवस्थाबाट कायम

^४ मिति २०७०/२९/२२ को चौथो संशोधनबाट कायम

१३. सुन विक्रीको अधिकतम परिमाण:- सुन विक्री गर्दा प्रति व्यवसायी बढीमा १ (एक) किलोग्रामको सीमाभित्र रही आवेदनको क्रमानुसार विक्री गर्नु पर्नेछ ।
१४. क्रमिकरूपमा सुन उपलब्ध गराउनु पर्ने:- नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई स्थायी लेखा नम्बर प्राप्त गरेका व्यवसायीहरूले आफू आबद्ध रहेको संघबाट कोटाको आधारमा क्रमबद्धरूपले सुन विक्रीको सिफारिस प्राप्त गर्नुपर्ने छ । सोही सिफारिसको आधारमा बैंकहरूले सुन विक्री गर्नुपर्ने छ । सुन विक्रीको लागि सिफारिस गर्दा अपनाइएको प्रकृया पारदर्शी हुनुपर्नेछ । आफूना संघका सदस्यहरूलाई/सुन व्यापारीलाई सिफारिस गर्दा क्रमानुसार सिफारिस गर्नुपर्नेछ । यसरी सिफारिस गर्दा कुनै पनि प्रकारको सिफारिस दस्तुर वा शुल्क लिन पाइने छैन । एउटा व्यवसायिले एक संघ/महासंघबाट मात्र सुनको सिफारिस लिन पाउने छ । संघ संस्थाले अपनाएको प्रकृया तथा पद्धति बारे समय समयमा नेपाल राष्ट्र बैंकले अनुगमन गर्न र निर्देशन दिन सक्नेछ । तर, वाणिज्य बैंकले आयात गरेको सुन १५ दिनसम्म पनि सम्बन्धित संघबाट सदस्यहरूलाई सिफारिस हुन नसकी विक्री हुन नसकेको अवस्थामा वाणिज्य बैंकहरूले यस कार्यविधि अन्तरगत योग्यता पुगेका सुन व्यवसायीलाई निवेदनको क्रमानुसार सोभै विक्री गर्न सक्नेछन ।^५
१५. संयुक्तरूपमा विक्री गर्न सकिने:- तोकिएको सीमाभित्र रही बैंकले उपलब्ध गराउन सक्ने अधिकतम परिमाणको सुन एकभन्दा बढी व्यवसायीको नाममा समेत संयुक्तरूपमा विक्री गर्न सकिनेछ ।
१६. बैंकबाट खरीद गरिएको सुन पुनः विक्री गर्न सकिने:- व्यवसायिले खरीद गरेको सुन व्यवसायीको संघ/संगठन आदिमा आबद्ध भई प्यानमा दर्ता भएका गरगहना, आभूषण, कलात्मक वस्तु लगायतका सामान बनाउने सुन चाँदी वा हस्तकला व्यवसायीलाई समेत विक्री गर्न सकिनेछ ।
१७. निवेदनमा प्रतिबद्धता खुलाउनु पर्ने:- व्यवसायिले सुन खरिदको लागि पेश गर्ने आवेदनमा सोही दिन सुन खरिदको लागि अर्को बैंकमा आवेदन नगरेको र यस व्यवस्थाको प्रतिकुल हुने गरी सुन खरिद विक्री कारोवार नगरेको र नगर्ने व्यहोरा सहितको प्रतिबद्धता गरेको हुनुपर्ने छ ।
- १७.क. बैंकबाट खरीद गरी सकेपछि व्यवसायीहरूले तोकिएको ०.५० प्रतिशतको मार्कअप बाहेक जतिसुकै तह मार्फत विक्री वितरण भएपनि मूल्य बढ्ने गरी कुनै पनि थप दस्तुर, सेवा, शुल्क तथा कमिसन लिन पाइने छैन ।^६

परिच्छेद - ४

निर्यातकर्ता व्यवसायीलाई विक्री वितरण सम्बन्धी विशेष व्यवस्था

१८. निर्यातकर्ता व्यवसायीलाई विशेष व्यवस्था:- निर्यात व्यवसायीलाई सुनको वा सुन मिश्रित गरगहना/कलात्मक वस्तु आदि बनाई निर्यात गर्ने प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने सुनको लागि यस कार्यविधिको परिच्छेद २ को दफा ४ र परिच्छेद ३ को दफा १३ बमोजिमको सीमा लागु हुने छैन । सुनको वा सुन मिश्रित गरगहना/कलात्मक वस्तु आदि विदेश निर्यात गरेको निकासी प्रमाणपत्र वा निकासी आदेश पुष्टि हुने अग्रिम भुक्तानी वा प्रतीतपत्र वा खरीद आदेश आदि पेश गरेको आधारमा नेपाल हस्तकला महासंघको सिफारिसमा हस्तकला व्यवसायीको माग बमोजिम बैंकहरूले आवश्यक सुनको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । सम्बन्धित बैंकले सोको व्यहोरा खोली प्रमाण सहित नेपाल बैंकर्स संघमा निवेदन गरेमा नेपाल बैंकर्स संघले दैनिक कोटामा प्रभाव नपर्ने गरी सम्बन्धित बैंकको कोटामा थप हुने गरी वा कुल परिमाणमा थप हुने गरी थप परिमाणको सिफारिस उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

^५ सातौं संशोधनबाट कायम

^६ मिति २०६१।१२ को संशोधनबाट थप

१९. **निर्यात भएको पुष्टि हुने कागजातको आधारमा विक्री वितरण गर्नु पर्ने:-** निर्यातकर्ताले सुन वा सुन समेत प्रयोग गरी उत्पादन गरेको वस्तुमा प्रयुक्त सुनको परिमाण र निर्यात गरेको पुष्टि हुने कागजातको आधारमा उत्पादित वस्तुमा प्रयुक्त सुनको परिमाणमा जति बापत १० (दश) प्रतिशतसम्मले हुने परिमाण थप गरी सुन विक्री गर्न सकिनेछ । यसरी सुन विक्री गर्दा खण्डित परिमाण आएमा न्यूनतम १ (एक) किलोग्रामको परिमाणमा विक्री गर्न सकिनेछ ।
२०. **अग्रिम विक्री गर्न सकिने:-** वस्तु निर्यात गरी नसकेको तर निर्यात भएको पुष्टि हुने कागजात पछि पेश गर्नु पर्ने शर्तमा निर्यातको लागि अग्रिम भुक्तानी वा प्रतीतपत्र वा खरीद आदेश लगायतका निर्यात आदेश पुष्टि हुने कागजातका आधारमा समेत अग्रिम रुपमा सुन विक्री गर्न सकिने छ । यसरी अग्रिम रुपमा सुन खरीद गर्ने व्यवसायीले निर्धारित अवधिभित्र निर्यात गरेको प्रमाण पेश नगरेसम्म थप सुन खरीद प्रकृत्यामा सामेल हुन पाइने छैन ।
२१. **सुन विक्री गर्दा अबलम्बन गर्नु पर्ने विधि:-** सुन विक्री गर्दा यस कार्यविधिको परिच्छेद-३ को दफा १५ र दफा १७ मा उल्लेख भएको व्यवस्थाको अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
२२. **थप परिमाणमा सुन आयात गर्न सकिने:-** निर्यात सम्बन्धी प्रचलित माध्यमबाट ठूलो परिमाण (High Volume) को निर्यात आदेश प्राप्त भएको कारणले निर्यात व्यवसायीलाई बढी सुन आवश्यक परेमा त्यस्तो व्यहोरा पुष्टि हुने कागजात सहित सम्बन्धित बैंक मार्फत अनुरोध प्राप्त भएमा निर्यात प्रयोजनको लागि सोही बैंक मार्फत थप परिमाणमा सुन आयात गर्न स्वीकृति प्रदान गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद - ५

अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था

२३. **अभिलेख राख्नु पर्ने:-** बैंकहरूले आयात गरेको सुनको लागत मूल्य र विक्री मूल्य स्पष्ट देखिने गरी अभिलेख तयार गरी राख्नु पर्नेछ ।
२४. **विवरण बुझाउनु पर्ने:-** बैंकबाट सुन खरीद गर्ने व्यवसायीले आफूले विक्री/उपयोग गरेको सुनको संलग्न अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा प्रत्येक महिना समाप्त भएको ७ (सात) दिनभित्र सम्बन्धित बैंकमा मासिक विवरण बुझाउनु पर्नेछ । बैंकहरूले आफूले आयात गरी विक्री गरेको विवरण अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा व्यवसायीले पेश गरेको विवरण समेत संलग्न राखी प्रत्येक महिना वितेको १५ (पन्ध्र) दिनभित्र विभागमा मासिक विवरण बुझाउनु पर्नेछ । यसरी तोकिएको विवरण बुझाउनु पर्ने कर्तव्य भएका बैंक तथा व्यवसायीले उक्त विवरण नबुझाएसम्म थप आयात तथा खरीद गर्ने क्रममा समावेश हुन पाउने छैनन् ।

परिच्छेद - ६

विविध व्यवस्था

२५. **अनुगमन संयन्त्रको गठन गरिने:-** सुनको आयात, विक्री वितरण एवम् आपूर्तिको सम्बन्धमा अनुगमन एवम् समीक्षा गर्न वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयका निर्यात प्रवर्द्धन, व्यापार सहजीकरण तथा पारवहन महाशाखा हेर्ने सहसचिवको संयोजकत्वमा राष्ट्र बैंकका वरिष्ठ अधिकृत सदस्य रहेको एक अनुगमन संयन्त्र गठन गरिनेछ ।
२६. **संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सकिने:-** सुन आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी कारोवार बारे प्रत्येक महिना अनुगमन संयन्त्रमा छलफल तथा समीक्षा गरी आवश्यकता अनुरूप आयात विक्री वितरण तथा कार्यान्वयन प्रकृत्याहरूमा संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सकिनेछ ।
२७. **बाधा अड्काउ फुकाउने :** यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ आइपरेमा त्यस्तो बाधा अड्काउ अनुगमन संयन्त्रको सिफारिसमा राष्ट्र बैंकले फुकाउन सक्नेछ ।

(सुन आयात तथा विक्री वितरण कार्यविधि, २०६८ को प्रयोजनको लागि)

.....बैंक लिमिटेड

.....

सुन आयात तथा विक्रीको मासिक विवरण

अवधि :-देखिसम्म

मिति :-

.....

आयात गरेको				विक्री गरेको					
मिति	परिमाण	रकम		मिति	व्यवसायीको नाम	आवद्ध व्यवसायी संघ	प्यान नं.	परिमाण	रकम रु.
		वि.मु.मा	ने.रु.मा						

विवरण प्रमाणित गर्नेको,

(दस्तखत)

नाम:-

पद:-

बैंकको छाप:-

(सुन आयात तथा विक्री वितरण कार्यविधि, २०६८ को प्रयोजनको लागि)

(सम्बन्धित सुन चाँदी व्यवसायीको नाम)

.....(ठेगाना)

मिति :-.....

श्रीबैंक लिमिटेड

.....।

महाशय,

सुन आयात तथा विक्री वितरण कार्यविधि, २०६८ मा भएको व्यवस्था अनुसार हामीले त्यस बैंकबाट खरीद गरी विक्री गरेको सुनको विवरण यसैसाथ पेश गरेका छौं ।

खरीद गरेको		विक्री गरेको			
मिति	परिमाण	मिति	व्यक्ति/संस्थाको नाम, ठेगाना, प्यान नम्बर	परिमाण	रकम रु.
जम्मा			जम्मा		

विवरण प्रमाणित गर्नेको,

(दस्तखत)

नाम:-

व्यवसायीको प्यान नं:

छाप:

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०४/२०७४

सुन आपूर्ति, चाँदी आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी व्यवस्था

सुनबाट बनेका गर-गहना तथा कलात्मक वस्तुहरूको निर्यातकर्ता र स्थानीय विक्रेताहरूलाई कच्चा पदार्थको रूपमा सुन आपूर्ति गर्ने व्यवस्था निम्नानुसार गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यस बैंकको टक्सार महाशाखा लगायत इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

(१) **सुनबाट निर्मित वस्तुहरूको निर्यातकर्ता र स्थानीय विक्रेताहरूलाई सुन आपूर्ति गर्ने व्यवस्था**

(क) **सुनबाट बनेका गरगहना तथा कलात्मक वस्तुहरूको निर्यात सम्बन्धमा :** सुनबाट बनेका गरगहना तथा कलात्मक वस्तुहरू Irrevocable Letter of Credit वा अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको आधारमा मात्र निर्यात गर्नुपर्नेछ ।

(ख) **सुनको आपूर्ति गर्ने व्यवस्था :**

(१) निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेताहरूलाई सुन उपलब्ध गराउनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंक, टक्सार महाशाखाले बैंकहरूमा स्वर्णकोष (Gold Chest) को व्यवस्था गर्नेछ । उक्त स्वर्णकोषमा रहेको सुनको मौज्जातबाट सम्बन्धित बैंकहरूले निर्यातकर्ता तथा यस बैंकबाट विदेशी मुद्रा स्वीकार गर्ने इजाजत प्राप्त स्थानीय विक्रेताहरूलाई सुन विक्री गर्नेछ ।

(२) नेपाल राष्ट्र बैंक, टक्सार महाशाखाले सुनको विक्री मूल्य अमेरिकी डलरमा निर्धारण गर्नेछ । अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा सुनको मूल्यमा १ प्रतिशतभन्दा बढी घटबढ भएमा सो अनुसार समायोजन गरी कायम गरिएको सुनको संशोधित विक्री मूल्यको जानकारी टक्सार महाशाखाले सम्बन्धित बैंकहरूलाई दिनेछ । सम्बन्धित बैंकहरूले सुन विक्री गर्दा टक्सार महाशाखाले निर्धारण गरेको मूल्यको आधारमा निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेतालाई सुन विक्री गर्नुपर्नेछ ।

(३) सम्बन्धित बैंकहरूले यसरी स्वर्णकोषबाट विक्री गरेको सुनको भुक्तानी भने अमेरिकी डलरमानै नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालयमार्फत सोही दिन टक्सार महाशाखालाई गर्नुपर्नेछ ।

(४) सम्बन्धित बैंकहरूले निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेताहरूलाई स्वर्णकोषबाट सुन विक्री गरे बापत सेवा शुल्क स्वरूप विक्री गरेको सुनको मूल्यको ०.२५ (शून्य दशमलब दुई पाँच) प्रतिशत रकम नेपाल राष्ट्र बैंकले सम्बन्धित बैंकहरूलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

(ग) **बैंकहरूले निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेताहरूलाई सुन आपूर्ति गर्ने विधि :**

(१) सम्बन्धित बैंकहरूले निर्यातकर्ताहरूलाई सुनका गर-गहना निर्यात गर्नका लागि प्राप्त भएको Irrevocable Letter of Credit अथवा अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको आधारमा सुन उपलब्ध गराउनुपर्नेछ । यसरी सुन विक्री गर्दा Irrevocable Letter of Credit वा अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको डिग्र मूल्यको ९० प्रतिशत रकमले खाम्नेसम्मको परिमाण मात्रको सुन विक्री गर्नुपर्नेछ ।

- (२) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरेका स्थानीय विक्रेताले पर्यटकहरूलाई सुनबाट बनेका गर-गहना तथा कलात्मक वस्तुहरू विक्री गरी आर्जन गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सम्बन्धित बैंकमा दाखिला गरेको रकमको ९० प्रतिशतसम्म मात्रको सुन विक्री गर्नुपर्नेछ ।
- (३) सम्बन्धित बैंकहरूले निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेताहरूलाई न्यूनतम १०० ग्राम र बढीमा १० ग्रामको गुणन खण्डले हुन आउने परिमाणमा सुन विक्री गर्नुपर्नेछ ।
- (४) सम्बन्धित बैंकहरूबाट सुन खरीद गर्नको लागि निर्यातकर्ताले प्राप्त गरेको Irrevocable Letter of Credit वा अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रसाथ संलग्न अनुसूची ४.२ बमोजिम दरखास्त फाराममा सम्पूर्ण विवरण उल्लेख गरी सोको दुईप्रति सम्बन्धित बैंकमा पेश गर्नुपर्नेछ । यसप्रकार स्थानीय विक्रेताले सुन खरीद गर्नका लागि सुनका गरगहना पर्यटकहरूलाई विक्री गर्दा काटेको संलग्न अनुसूची ४.१ बमोजिमको रसीदको छैठौँ प्रति र आर्जन गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बैंकमा दाखिला गरेको प्रमाण सहित अनुसूची ४.२ बमोजिम दरखास्त फाराममा सम्पूर्ण विवरण उल्लेख गरी सोको दुई प्रति सम्बन्धित बैंकमा पेश गर्नुपर्नेछ । उपर्युक्त आधारमा सुन विक्री गरी सकेपछि सम्बन्धित बैंकले दरखास्त फारामको पहिलोप्रति प्रमाणित गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, टक्सार महाशाखामा पठाउनुपर्ने र दोश्रोप्रति रेकर्डको लागि आफूसँग राख्नुपर्नेछ ।
- (५) अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र वा निर्यात प्रतीत-पत्रको मूल प्रतिमा सम्बन्धित बैंकले सुन विक्री गरेको परिमाण र मूल्य उल्लेख गरी अनिवार्य रूपले दरपीठ गर्नुको साथै छाप लगाउनु पर्नेछ । स्थानीय विक्रेताहरूले पेश गरेको बैंक दाखिलाको प्रमाणपत्र तथा पर्यटकहरूलाई विक्री गरेको रसीदको आधारमा सुन विक्री गरेपछि सम्बन्धित बैंकले उक्त कागजातहरूमा सुनको परिमाण र मूल्य उल्लेख गरी दरपीठ गर्नुको साथै छाप लगाउनु पर्नेछ ।
- (६) उपर्युक्त प्रक्रिया अनुसार निर्यातकर्ताहरूलाई सुन विक्री गरेपछि अग्रिम भुक्तानीको हकमा सुनका गर-गहना निर्यात भएको प्रमाणपत्र र प्रतीतपत्रको हकमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा जम्मा भएको प्रमाणपत्र सम्बन्धित बैंक समक्ष पेश गराई पासबुकमा दरपीठ गर्नुपर्नेछ ।
- (७) नेपाल हस्तकला उद्योग संघले सुनका गर-गहना तथा कलात्मक वस्तुहरूका निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेताहरूलाई अनुसूची ४.३ मा तोकिएको ढाँचाको पासबुक उपलब्ध गराउनेछ । सो पासबुक सम्बन्धित निर्यातकर्ता वा स्थानीय विक्रेताले सुन खरीद गर्दा अनिवार्य रूपले सम्बन्धित बैंक समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । सम्बन्धित बैंकले पासबुकमा सुन विक्री गरेको विवरण, विक्री गरेको आधार, परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी प्राप्त गरेको विवरण तथा निर्यात गरेको मिति लगायतका विवरण प्रमाणित कागजातको आधारमा उल्लेख गरी सहिछाप गर्नुपर्नेछ ।
- (८) उल्लिखित प्रक्रिया अनुसार निर्यातकर्ता तथा स्थानीय विक्रेताहरूलाई सुन विक्री गरेको, निर्यातकर्ताले सुनबाट बनेका गर-गहना निर्यात गरेको तथा भुक्तानी प्राप्त गरेको विवरणहरूको अभिलेख अनुसूची ४.४(क), ४.४(ख) र ४.४(ग) को ढाँचामा सम्बन्धित बैंकहरूले अनिवार्य रूपले राख्नुपर्नेछ ।
- (घ) **सुनका गरगहना तथा कलात्मक वस्तुहरू परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पर्यटकहरूलाई विक्री गर्ने व्यवस्था :**
- (१) यस बैंकबाट इजाजत प्राप्त स्थानीय विक्रेताहरूले पर्यटकहरूलाई सुनका गरगहना विक्री गर्दा संलग्न अनुसूची ४.१ बमोजिम ६ प्रति रसीद काटी विक्री गर्नुपर्नेछ । उक्त रसीदको पहिलो, दोश्रो र तेस्रो प्रति पर्यटकलाई दिनुपर्नेछ, चौथोप्रति रेकर्डको लागि आफूसँग राख्नुपर्नेछ, पाँचौँ प्रति विदेशी मुद्रा दाखिला गरेको बेला बैंकमा बुझाउनु पर्नेछ र छैठौँ प्रति सुन खरीद गर्दा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा दाखिला गरेको प्रमाण सहित सम्बन्धित बैंकमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) पर्यटकहरूले उपर्युक्त रसीदको पहिलो र दोश्रो प्रति खरीद गरेका सुनका वस्तुहरू नेपाल बाहिर लैजाँदा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ । भन्सार कार्यालयले उक्त रसीदमा पर्यटकले सुनका गरगहना तथा कलात्मक वस्तुहरू नेपाल बाहिर लगेको प्रमाणित गरी दिनेछ ।

यसरी प्रमाणित गरिएको पहिलोप्रति रसीद तथा निर्यात प्रज्ञापनपत्र भन्सार कार्यालयले यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) **चाँदी आयात तथा विक्री वितरण सम्बन्धी व्यवस्था :**

नेपाल सरकार, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट चाँदीको आयातमा कुनै किसिमको प्रतिबन्ध/नियन्त्रण नभएको सन्दर्भमा चाँदीको गरगहना, हस्तकला लगायतका अन्य सरसामान बनाई विक्री गर्न वा त्यस्ता सामान निर्यात गर्ने प्रयोजनका लागि व्यवसायिलाई आवश्यक पर्ने चाँदी आपूर्तिको सुव्यवस्था मिलाउन तथा चाँदीको अनौपचारिक निर्यातलाई निरुत्साहित गर्न आवश्यक देखिएकोले चाँदीको आयात सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ :

- (क) **व्यवसायी स्वयमले आयात गर्न सकिने :** सुनचाँदीको कारोवार तथा आयात निर्यात गर्न विधिवत दर्ता भएका/इजाजत लिएका नेपाली सुनचाँदी व्यवसायीले खुला बजार आयात इजाजत (OGL) व्यवस्था अनुरूप बैंक ग्यारेण्टी, प्रतीतपत्र, Stand by प्रतीतपत्र र ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट प्रचलित व्यवस्था बमोजिम चाँदी आयात गर्न सक्नेछन । यसरी आयात गरिएको चाँदी व्यवसायि स्वयमले गरगरगहना, हस्तकला लगायतका सामान बनाई विक्री गर्न वा त्यस्तो बनाउने व्यवसायीलाई विक्री गर्न र त्यस्ता सामान निर्यात गर्ने प्रयोजनको लागि मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) **बैंकहरुले आयात गर्ने चाँदी र सोको मूल्य निर्धारण :** वाणिज्य बैंकहरुले साना सुनचाँदी व्यवसायिलाई मात्र विक्री गर्ने प्रयोजनका लागि खुला बजार आयात इजाजत (OGL) व्यवस्था अनुरूप बैंक ग्यारेण्टी, प्रतीतपत्र, Stand by प्रतीतपत्र र ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट प्रचलित व्यवस्था बमोजिम चाँदी आयात गर्न सक्नेछन । यसरी आयात गरिएको चाँदीको मूल्य निर्धारण गर्दा, अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य र आयात गर्दा लाग्ने लागत समेतलाई दृष्टिगत गरी प्रतिस्पर्धी मूल्य निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) **बाणिज्य बैंकबाट चाँदी खरिद गर्न सकिने :** सुनचाँदीको कारोवारमा संलग्न स-साना व्यवसायीले गरगरगहना, हस्तकला लगायतका सामान बनाउन आफुलाई आवश्यक पर्ने चाँदी बैंकहरुबाट मासिक १ किलोग्राम सम्म खरिद गर्न सक्नेछन । वाणिज्य बैंकहरुले यसरी व्यवसायिलाई चाँदी विक्री गर्दा सम्बन्धित सुनचाँदी व्यवसायीको व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, कर दर्ता प्रमाणपत्र, कर चुक्ता प्रमाणपत्र लिई बैंक खाता मार्फत कारोवार गर्नुपर्नेछ । साथै, बैंकले यसरी चाँदी विक्री गर्दा व्यवसायीबाट खरिद गरिएको चाँदी गरगहना तथा हस्तकला लगायतका अन्य सरसामान बनाई विक्री गर्न वा त्यस्ता सामान बनाई निर्यात गर्न बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग वा विक्री गर्ने छैन भन्ने स्वघोषणा समेत लिनुपर्नेछ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ४ को दफा १ को ग(४) प्रयोजनका लागि)

Name of the Concern:
Nepal Government Regd. No.:
Invoice No./Cash Memo No.:

Address:
Date:

We hereby certify that we have today sold following Gold Jewellery to:

Local Sales

M/S
Passport No.:
Local Address:
Home Address:

Nationality:
Tel. No.:

Mode of payment: (Give full details):

Exports

M/S:
Address:

ल्या	लकभ या तजभ न्ययमक	त्यतबि धभणजत प्ल नचकक	लभत धभणजत या नयमि अयलतबप्लभम प्ल नचकक	त्तगवलतप्तथ	एचअभ उभच क्षतभ	त्यतबि एचअभ

Buyer's Signature
(In case of local sales)

Seller's Signature

Note to the Buyer:

Please submit first and second copy of this receipt to Nepalese Customs at the time of your departure.

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ४ को दफा १ को ग(४) प्रयोजनका लागि)

स्थानीय विक्री/निर्यातको लागि सुन आपूर्ति विवरणश्री
..... ।

महाशय,

सुनका गरगहना निर्यात गर्नको लागि प्राप्त हुन आएको अग्रिम भुक्तानी/स्थानीय विक्रीबाट जम्मा भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा/प्राप्त हुन आएको प्रतीतपत्रको आधारमा सुन उपलब्ध गराई दिनहुनको लागि अनुरोध गर्दछु । उपलब्ध सुनबाट बनेका गरगहना तथा कलात्मक वस्तुहरू निर्यात/पर्यटकलाई विक्री गर्ने बाहेक अन्य काममा प्रयोग गर्ने छैन ।

१. सुनका गरगहना निर्यातका लागि प्राप्त भएको प्रतीतपत्र वा अग्रिम भुक्तानी विवरण :(क) प्रतीतपत्र अग्रिम भुक्तानीको नम्बर

(ख) कुल मूल्य (विदेशी मुद्रा)

(१) एफ.ओ.वी.मूल्य

(२) भाडा तथा वीमा

२. स्थानीय विक्रेताले पर्यटकहरूलाई सुनका गरगहना विक्री गरेको विवरण :

(क) बैंकले प्रमाणित गरे अनुसार जम्मा भएको कुल परिवर्त्य विदेशी मुद्रा रकम

(ख) जम्मा भएको मिति

३. माग गरिएको सुनको परिमाण (तौल)

४. माग गर्ने फर्मको नाम र ठेगाना

५. फर्मको दर्ता नं.

६. नेपाल राष्ट्र बैंकको इजाजतपत्र संख्या र मिति (स्थानीय विक्रेताको हकमा)

निवेदकको दस्तखत :

फर्मको छाप :

मिति :

बैंकले प्रमाणित गर्नुपर्ने :

माथि उल्लेख भए बमोजिमको विवरणको आधारमा निजलाई प्राप्त हुन आएको अग्रिम भुक्तानीको/स्थानीय विक्रीबाट जम्मा भएको रकमको/प्रतीतपत्रमा उल्लेख भएको (९० प्रतिशतले हुने रकममा नबढाई) अमेरिकी डलर..... मूल्य बराबरको हुने ग्राम सुन विक्री गरेको प्रमाणित गरिन्छ ।

अख्तियार प्राप्त अधिकृतको दस्तखत :

मिति :

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ४ को दफा १ को ग(७) प्रयोजनका लागि)

पास बुकको कभर पेजको नमूना

सुन आपूर्ति सम्बन्धी पासबुक

निर्यातकर्ता वा स्थानीय विक्रेताको नाम :

ठेगाना :

फर्म दर्ता नं. :

पास बुक नं. :

विवरण मिति :

वितरण संख्या :

नेपाल राष्ट्र बैंकको इजाजतपत्रको संख्या र मिति :

(स्थानीय विक्रेताको हकमा)

पासबुकको भित्री पेज

अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र/प्रती तपत्रको नम्बर	स्थानीय विक्रीबाट प्राप्त अग्रिम भुक्तानी/प्रतीतपत्रको रकम (वि.मु.)	सुन विक्रीको विवरण			विक्री गर्ने बैंकको अधिकृतको दस्तखत र छाप	निर्यात गरेको मिति	प्रतीतपत्रबाट प्राप्त भुक्तानी (वि.मु.)	
		मिति	परिमाण	मूल्य			मिति	रकम

निर्यात गरेको मिति भन्सार कार्यालयले प्रमाणित गरेको आधारमा बैंकले दरपीठ गर्नुपर्ने ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ४ को दफा १ को ग(द) प्रयोजनका लागि)
अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको आधारमा सुन विक्री गरेको अवस्थामा राख्नुपर्ने अभिलेखको ढाँचा

मिति	निर्यातकर्ताको नाम	अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको नम्बर र मिति	अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र अनुसार परिवर्त्य वि.मु.			सुन विक्री विवरण		निर्यात भएको विवरण	
			F.O.B. मूल्य	भाडा	जम्मा मूल्य	परिमाण	मूल्य वि.मु.मा	मिति	मूल्य

निर्यात गरेको मिति भन्सार कार्यालयले प्रमाणित गरे अनुसार ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ४ को दफा १ को ग(द) प्रयोजनका लागि)
स्थानीय विक्रेताहरूलाई सुन विक्री गरेको अवस्थामा राख्नुपर्ने अभिलेखको ढाँचा

मिति	स्थानीय विक्रेताको नाम, ठेगाना तथा इजाजतपत्र संख्या	अनुसूची १ बमोजिम रसीद अनुसार विक्री भएको विवरण			बैंकमा जम्मा गरेको वि.मु.		सुन विक्री	
		रसीद संख्या	परिमाण	मूल्य (वि.मु.)	मिति	रकम	परिमाण	मूल्य (वि.मु.)

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०५/२०७४

निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था ।

नेपालबाट मालसामान निर्यात गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत जिल्लास्थित कार्यालयहरू र यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका तथा राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

(१) निर्यातकर्ताहरूको लागि अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

प्रचलित व्यवस्था बमोजिम मालसामान निर्यात गर्ने प्रयोजनको लागि नेपाली निर्यातकर्ताहरूको नाममा अग्रिम भुक्तानीको प्रमाण पत्र (Advance Payment Certificate) जारी गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

(क) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू मार्फत प्रयोजन खुल्ने गरी देहाय बमोजिम प्राप्त भएका परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आधारमा मात्र अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्नेछ :

(१) नेपाली निर्यातकर्ताले निश्चित मालसामान निर्यात गर्ने प्रयोजनको लागि विदेशस्थित आयातकर्तासँग भएको सम्झौता/सहमती/खरिद आदेश लगायत खरिद/विक्री गर्ने व्यहोरा पुष्टि हुने अन्य कागजातको आधारमा प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा

(२) यस विभागबाट जारी इ.प्रा.परिपत्र संख्या १५ को दफा (२) बमोजिम विदेशी मुद्राका डेविट क्रेडिट कार्ड लगायत अनलाइन भुक्तानी मार्फत प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा ।

(३) स्थानीय विक्रेता, कम्पनी/फर्मले प्रचलित निर्यातको प्रकृया अपनाई पर्यटकको आदेश बमोजिम आफैँले विदेशस्थित ठेगानामा पठाउने प्रयोजनको लागि पर्यटकसँग भएको सहमती/सम्झौता वा अन्य कागजातको आधारमा सम्बन्धित पर्यटकको भिसा सहितको राहदानीको प्रतिलिपि र विक्रेताले जारी गरेको वील/बीजकको प्रतिलिपि सहित प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा । यस्तो विदेशी मुद्रा नगदै बुझाउने भएमा प्रति पर्यटक अमेरिकी डलर ५,०००- (पाँचहजार) वा सो बराबर अन्य विदेशी मुद्रा स्वीकार गर्न सकिनेछ । सो भन्दा बढी रकमको हकमा निज पर्यटक नेपाल प्रवेश गर्दा स्वघोषणा (Declare) गरी ल्याएको प्रमाणको आधारमा मात्र स्वीकार गर्नु पर्नेछ ।

(ख) अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्दा संलग्न अनुसूची ५.१ बमोजिमको ढाँचामा बैंक वित्तीय संस्थाले आफ्नो कार्यालय कोड नं. समेत उल्लेख गरी सिलसिलेवार नम्बरको अभिलेख राखेर जारी गर्नु पर्नेछ । अग्रिम भुक्तानी प्रमाण-पत्र जारी गर्न आवश्यक पर्ने विवरण खुल्ने कागजात नभएको अवस्थामा सम्पूर्ण जिम्मेवारी आफैँले लिनु पर्ने शर्तमा सम्बन्धित निर्यातकर्ताबाट लिखित स्वघोषणा गराई यस्तो प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।

(ग) एउटा भन्सार कार्यालयस्थित नाकाबाट मालसामान निकासी गर्ने प्रयोजनको लागि जारी भएको अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रबाट पूरै वा आंशिक रकमको निकासी अन्य भन्सार कार्यालयस्थित नाकाबाट गर्नु परेमा यस्तो व्यहोरा पुष्टि हुने कागजात वा सम्पूर्ण जिम्मेवारी आफैँ लिने लिखित

- स्वघोषणा निर्यातकर्ताबाट गराई पहिले जारी भएको अग्रिम प्रमाणपत्रको सक्कलै प्रति फिर्ता लिई सो व्यहोरा जनाई निकासी गर्न बाँकी रकमको अर्को अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।
- (घ) जुन बैंक/वित्तीय संस्थामा अग्रिम भुक्तानी बापतको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा प्राप्त भएको हो, सोही बैंक/वित्तीय संस्थाले मात्र अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) विदेशस्थित भुक्तानी पठाउने पक्ष वा आयातकर्तासँग भएको सम्झौता/सहमती वा व्यहोरा पुष्टि हुने अन्य कागजातको आधारमा एउटै अग्रिम भुक्तानीबाट विभिन्न पक्षको नाममा र एकभन्दा बढी भुक्तानीको आधारमा एउटै पक्षको नाममा समेत निर्यात गर्न सकिने गरी अग्रिम भुक्तानी प्रमाण-पत्र जारी गर्न सकिनेछ ।
- (च) अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्ने बैंक वित्तीय संस्थाले अग्रिम भुक्तानीको आधारमा निर्यात गरेको पुष्टि हुने कागजात अनिवार्य रूपमा लिई अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
- (छ) अग्रिम भुक्तानी बापत निकासी गर्नु पर्ने कुल रकमको केही प्रतिशत मात्र रकम प्राप्त भई अग्रिम भुक्तानी रकम भन्दा बढी रकमको सामान निकासी गर्नु पर्ने अवस्थामा बढी रकमको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम Cash Against Document (CAD) अनुमति पत्र समेत जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (ज) माथी खण्ड (छ) बमोजिम CAD अनुमति जारी भएको आधारमा हुने निर्यात तथा सोको भुक्तानी सम्बन्धमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गर्नु पर्ने कामकारवाही बैंक वित्तीय संस्थाको सम्बन्धित कार्यालयबाटै गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- (झ) निर्यात प्रयोजनको लागि प्राप्त हुने अग्रिम भुक्तानी र CAD मार्फत प्राप्त हुने भुक्तानीबाट प्रचलित व्यवस्था बमोजिम विदेशी मुद्रा खाता खोल्न र भैरहेको त्यस्तो खातामा जम्मा गर्न तथा त्यस्तो खाताबाट प्रचलित व्यवस्था बमोजिम खर्च गर्न समेत सकिनेछ ।
- (ञ) निर्यात प्रयोजनको लागि रकम प्राप्त भएको १ महिना भित्रमा अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गरिसक्नुपर्नेछ । यस्तो अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको अवधी बढीमा २ (दुई) वर्षको हुनेछ । तोकिएको म्यादाभित्र निर्यात गर्न नसकी निर्यातकर्ताले नवीकरणको लागि अनुरोध गरेमा निर्यात गर्न बाँकी रकमको एक पटक बढीमा १ (एक) वर्षभन्दा नबढ्ने गरी सम्बन्धित बैंक वित्तीय संस्थाले नवीकरण गर्न सक्नेछन् । उक्त समयवधि सम्म पनि निर्यात हुन नसकेमा सम्बन्धित आयातकर्ताबाट सामान निर्यात नभएको पत्र तथा निर्यातकर्ताबाट समेत सोको स्वघोषणा र विदेशी मुद्रा अपचलन नभएको समेत स्वघोषणा लिई थप १ वर्षको लागि नवीकरण गर्न सकिनेछ ।
- ट) जुनसकै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा रकम प्राप्त भएको भएता पनि जुन परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा सामान निकासी गर्नु पर्ने हो प्रचलित विनिमयदरले गणना गरी सोही मुद्राको अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्नेछ । तर भारतीय मुद्रामा प्राप्त भएको रकमको आधारमा अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भने यस्तो प्रमाणपत्र जारी गर्न मिल्ने छैन ।
- ठ) अग्रिम भुक्तानी प्राप्त भएको विदेशी मुद्रा पूरै वा आंशिक रूपमा फिर्ता गर्नु परेमा भुक्तानी पठाउने पक्षले सम्बन्धित बैंक वित्तीय संस्था वा सम्बन्धित निर्यातकर्ता मार्फत अनुरोध गरेमा देहाय बमोजिमको प्रकृया पूरा गरी सम्बन्धित बैंक वित्तीय संस्था आफैले फिर्ता गर्न सक्नेछन् । यसरी फिर्ता गरेको विदेशी मुद्राको मासिक विवरण संलग्न अनुसूची ५.२ बमोजिमको ढाँचामा प्रत्येक महिना सफाइको ७ दिनभित्र यस विभागको निरीक्षण तथा अनुगमन फाँटमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (१) विदेशबाट अग्रिम भुक्तानी पठाउने पक्षको अनुरोध बमोजिम फिर्ता पठाउनु पर्नेछ
- (२) जुन विदेशी मुद्रामा रकम प्राप्त भएको हो सोही मुद्रामा मात्र फिर्ता गर्नु पर्नेछ
- (३) अग्रिम भुक्तानी प्राप्त भएको यकिन गरी भित्रिएको विदेशी मुद्राभन्दा बढी नहुने गरी फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।
- (४) फिर्ता गर्नु पर्ने रकमको सामान निकासी नभएको प्रमाण अर्थात् अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको सक्कल प्रतिमा भन्सार कार्यालयबाट गरेको दरपीठ यकीन गरेर मात्र रकम फिर्ता गर्नु पर्नेछ । यसरी रकम फिर्ता गर्दा उक्त प्रमाणपत्रको सक्कलै प्रति फिर्ता लिई रद्द गर्नुका साथै

फिर्ता गरेको रकम र व्यहोरा उल्लेख गरी सम्बन्धित फाइलमा अभिलेख गर्नु पर्नेछ । यसरी रद्द गरी रकम फिर्ता गरेको व्यहोरा उल्लिखित उक्त प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि निर्यातकर्तालाई आवश्यक परेमा प्रमाणित गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(५) रकम फिर्ता गर्दा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) लगायतका प्रचलित कानूनमा भएका व्यवस्थाहरूको पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) **निर्यात प्रतीतपत्र प्रमाणित गरिदिने सम्बन्धी व्यवस्था :**

निर्यात प्रतीतपत्र प्रमाणित गर्ने कार्य “क” वर्गका बैंकले गर्न सक्नेछन । त्यस्ता बैंकले यस्तो वीलको कारोवार गर्दा भन्सार प्रयोजनको निमित्त जारी गर्ने निर्यात प्रतीतपत्र प्रमाणित गर्ने सम्बन्धमा निम्न बमोजिमको व्यवस्था अनुरूप गर्नुपर्ने छ ।

(क) निर्यात प्रतीतपत्र प्राप्त गर्ने निर्यातकर्ताले उक्त प्रतीतपत्रबाट गर्ने निर्यात कारोवारको Documents Negotiate गराउन अथवा Collection मा पठाउन बैंकमा अनुरोध गरेमा मात्र भन्सार प्रयोजनको निमित्त प्रतीतपत्र प्राप्त भएको प्रमाणपत्र जारी गरिदिने ।

(ख) निकासीकर्ताले Documents Negotiate गराउन अथवा संकलन Collection मा पठाउन बैंकमा नआउने भएमा जुन बैंकमा कारोवार गर्न जाने हो सोही बैंकमा निर्यात प्रतीतपत्र Advice पठाउनु पर्नेछ । साथै, उक्त कुराको अभिलेख (Record) राख्नुपर्नेछ ।

(ग) उपर्युक्त बमोजिम अर्को बैंकबाट Advice भई प्राप्त भएको निर्यात प्रतीतपत्रबाट निकासीकर्ताले सोही बैंकमा निर्यात वील कारोवार गर्ने भएमा मात्र भन्सार प्रयोजनको निमित्त निर्यात प्रतीतपत्र प्राप्त भएको प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्नेछ ।

(घ) भन्सार प्रयोजनको निमित्त बैंकले जारी गरेको प्रमाणपत्रहरूबाट सामान निकासी गरेपछि निकासीकर्ताले निर्यात वील पेश गर्न आए/नआएको बारे बैंकले नियमित अनुगमनको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(ङ) निर्यात प्रतीतपत्र खोलेको र दृश्य निर्यात (Tangible) बाट हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आम्दानी विवरण सम्बन्धी संलग्न ढाँचा बमोजिमको वि.वि.नि.फा.नं. १ र वि.वि.नि.फा.नं.२ साप्ताहिक रूपमा यस बैंकमा पठाउनु पर्नेछ ।

(३) **DEEMED EXPORT लाई निर्यात सरह मान्यता दिने सम्बन्धी व्यवस्था :**

कुनै नेपाली उत्पादनकर्ताले आफ्नो उत्पादित वस्तु ग्लोबल टेण्डर वा लोकल टेण्डर वा आपूर्ति सम्झौताको माध्यमबाट द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय सहायता अन्तर्गत सञ्चालित आयोजनाहरू वा विदेशी सरकार वा विदेशी संघ/संस्थाहरूद्वारा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खर्च व्यहोर्ने गरी सञ्चालित आयोजनाहरूलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन हुनेगरि बेचबिखन गरेमा यस प्रकारको विक्रीलाई विदेश निर्यात भए सरह (DEEMED EXPORT) मानिनेछ ।

उपर्युक्तानुसार आर्जन भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राबाट प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खाता खोली सो खातामा जम्मा गर्न सक्नेछन ।

(४) **तयारी पोसाकको निर्यात कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था :**

(क) CMTP (Cutting, Manufacturing, Trimmings and Profit) व्यवस्था :

तयारी पोसाक निर्यातकर्ताहरूलाई CMTP (Cutting, Manufacturing, Trimmings and Profit) को आधारमा FOC (Free of Cost) मा कपडा आयात गरी CMTP अन्तर्गत निर्यात भएका तयारी पोसाकको निर्यात कागजातहरू “क” वर्गका बैंकले निम्न शर्तनामाहरू अन्तर्गत रही Negotiation/ Collection गर्न सक्नेछन :

(१) निर्यात प्रज्ञापनपत्र अनिवार्य रूपले पेश गर्नुपर्ने

(२) प्रज्ञापनपत्रमा Fabric/CMTP मूल्य छुट्टाछुट्टै खुलेको हुनुपर्ने

(३) कुल FOB मूल्यको न्यूनतम ३५ (पैतीस) प्रतिशत CMTP हुनुपर्ने

- (४) CMTF Component मध्ये पूरै वा आंशिक भुक्तानी प्राप्त नभएमा प्रचलित व्यवस्था अनुसार गर्नुपर्ने
- (ख) Third Party Document Negotiation गर्न नपाइने :
आयातकर्ताबाट तयारी पोसाक निर्यात गर्ने उद्योग वा फर्मको नाउँमा प्राप्त हुने प्रतीतपत्र अन्तर्गत Third Party Document Negotiation गर्न नपाइने व्यवस्था मिति २०५०।१।१७ देखि लागु रहेको हुँदा यस्ता प्रतीतपत्रहरूमा Third Party Document Negotiation Acceptable भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएतापनि त्यस्ता Documents को Negotiation गर्न वा संकलनार्थ स्वीकार गर्न भने पाइने छैन ।
- (५) निर्यातको कारोबार गर्ने तथा भुक्तानी प्राप्त गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :
- भारत बाहेक अन्य मुलुकहरूमा निर्यात भएको वस्तुहरूको भुक्तानी तोकिएको अवधिभित्र प्राप्त भएको वा नभएको बारेमा “क” वर्गका बैंकहरूले नियमित रूपले अद्यावधिक जानकारी लिने सम्बन्धमा निम्नानुसार गर्नुपर्नेछ ।
- क. प्रतीतपत्रको आधारमा निर्यात भएको मालसामनहरूको Documents Negotiate गरेपछि उल्लिखित मिति भित्र भुक्तानी प्राप्त हुन नआएमा कारण सहित त्यस्तो निर्यातकर्ताहरूको विवरण नियमित रूपले यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- ख. Documents Collection मा पठाएको हकमा निर्यातकर्ताबाट उक्त Documents Collection मा पठाउनुको कारण र भुक्तानी प्राप्त हुने सम्भावित अवधि अनिवार्य रूपले उल्लेख गराउनुपर्ने र सो अवधि भित्र (निर्यात भएको मितिले ६ महिना ननाघ्ने गरी) भुक्तानी प्राप्त नभएमा त्यस्ता निर्यातकर्ताहरूको विवरण नियमित रूपले यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ । उपर्युक्त विवरणहरू यसैसाथ संलग्न वि.वि.नि.फा.नं. २(क) अनुसारको ढाँचामा मासिक रूपले महिना समाप्त भएको ७ (सात) दिनभित्र यस विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- ग. Export Documents Negotiate भई वा Collection को लागि पठाएको हकमा भुक्तानी प्राप्त हुँदा डकुमेन्टमा उल्लेखित रकमभन्दा कम परिमाणको विदेशी मुद्रा प्राप्त भएको छ र यसरी Shortfall भएका विषयहरू आयातकर्तासँग सम्बन्धित बाणिज्य बैंकहरूले विभिन्न Charges बापत कट्टा गरेको रकमको कारणले भएको रहेछ भने यस्ता विषयहरूलाई Shortfall को Category मा नराख्ने र सम्बन्धित बैंक स्वयम्ले टुङ्गे लगाउन सक्नेछ । तर, यसरी टुङ्गे लगाउँदा सम्बन्धित बैंकहरूले Shortfall भएको रकम विदेशस्थित Correspondent बैंकहरूको Charges मात्र हो र यसमा विदेशी आयातकर्ताहरूको तर्फबाट कट्टा गरेको रकम समावेश छैन भन्ने यकीन गर्नु पर्नेछ ।
- घ. Negotiate भएका वा Collection मा पठाइएका कुनै पनि निर्यात Documents को भुक्तानी प्राप्त हुँदा Document मा उल्लेख भएको विदेशी मुद्रा रकमको दुई प्रतिशत वा अमेरिकी डलर १,०००।- (वा सो सरहको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा) सम्म जुन बढी हुन्छ, सोही रकम बराबरको कम भुक्तानी प्राप्त हुने अवस्था भएमा वा प्राप्त भएमा सम्बन्धित कागजातहरू अध्ययन गरी उपयुक्त ठहरिएको खण्डमा र निर्यातकर्ताको पनि सहमति भएमा बैंक स्वयम्ले त्यस्तो विदेशी मुद्रा भुक्तानी स्वीकार गरी सम्बन्धित निर्यातकर्तालाई भुक्तानी दिन सक्नेछ । साथै, यसरी कम भुक्तानी ल्याउने हिसाव गर्दा प्रत्येक प्रतीतपत्रको छुट्टाछुट्टै हिसाव गर्नुपर्नेछ ।
- ङ. यसरी निर्यातको भुक्तानी प्राप्त गर्दा प्रति डकुमेन्ट माथि उल्लेख गरिए अनुरूपको रकमभन्दा बढी रकम न्यून (Shortfall) हुने भएमा यस विभागको स्वीकृति अनिवार्य रूपमा लिनुपर्नेछ । माथि उल्लेख भए अनुसार कम भुक्तानी प्राप्त भएको विवरण वि.वि.नि.फा.नं.२(क) को ढाँचामा यस विभागलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- च. नेपाली निर्यातकर्ताहरूको नाममा प्राप्त हुने प्रतीतपत्रहरूमा ट्याण्डलिङ्ग चार्ज वा कमिसन इत्यादि बापत भनी विदेशी मुद्राको रकम कट्टा हुने वा भुक्तानी गर्नुपर्ने शर्तहरू राखिएको छ भने त्यस्ता

प्रतीतपत्रहरू स्वीकार गर्न नमिल्ने । तर यसरी कट्टा हुने वा भुक्तानी गर्नु पर्ने रकम डकुमेण्टको दुई प्रतिशत वा अमेरिकी डलर १,०००।- (जुन बढी हुन्छ) नाघ्दैन भने त्यस्ता प्रतीतपत्रहरू स्वीकार गर्न बैंकहरूलाई बाधा पर्ने छैन ।

(६) **दालजन्य वस्तुहरूको निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था ।**

नेपाल सरकार, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको मिति २०६७।२।३ को निर्णयानुसार रहरको दाल बाहेक अन्य सबै प्रकारका दालजन्य वस्तुहरूको निकासी खुला गरिएकाले सोही बमोजिम रहरको दाल बाहेक अन्य दालजन्य वस्तुहरूको निकासी सम्बन्धी कारोवार गर्न सकिने छ ।

(७) **Cash Against Documents (CAD) को आधारमा मालसामान निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था :**

CAD अन्तर्गत भारतबाहेक अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गर्न चाहने निर्यातकर्ताहरूको लागि निम्न लिखित शर्तहरू पालना गर्नुपर्ने गरी त्यस्तो निर्यात अनुमति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरू मार्फत प्राप्त गर्न सकिने छ ।

- (क). एक पटकमा बढीमा अमेरिकी डलर ५,००,०००।- (अमेरिकी डलर पाँच लाख) सम्मको सामान निर्यात गर्न अनुमति प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ख) निवेदनसाथ अद्यावधिक दर्ता प्रमाणपत्र र आयकर दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि संलग्न हुनुपर्नेछ ।
- (ग) निर्यात गर्न माग भएको रकमलाई पुष्टि गर्ने बीजक (Invoice) वा विक्री सम्झौता (Sales Contract) वा खरीद आदेश (Purchase Order) संलग्न हुनुपर्नेछ ।
- (घ) निर्यात अनुमति जारी गर्दा निर्यात रकमलाई खाम्ने गरी बीमा गरिएको हुनुपर्ने छ ।
- (ङ) निर्यात मूल्यको १ प्रतिशतले हुने रकम बराबरको नगद वा बचतपत्र वा विकास ऋणपत्र वा सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थालाई मान्य हुने सुरक्षणपत्र धरौटीको रूपमा लिनुपर्नेछ ।
- (च) यस्तो निर्यातको भुक्तानी प्राप्त भएपछि धरौटी फुकुवा सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था स्वयम्ले गर्न सक्नेछ ।
- (छ) निर्यात अनुमतिपत्र जारी भएको मितिले ६ (छ) महिनाभित्र निर्यात मूल्य बराबरको रकम भुक्तानी नआएमा सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले त्यस्तो नगद धरौटी वा सुरक्षणपत्रहरू रोक्का गरी सोको विवरण ७ (सात) दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ज). बैंक ग्यारेन्टीको आधारमा निर्यात गर्नुपरेमा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।
- (झ) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले निर्यात अनुमतिपत्र जारी गर्दा निर्यातकर्ता पार्टीले जुन भन्सार कार्यालयबाट सामान निर्यात गर्ने हो, सो भन्सार कार्यालयको नाममा मात्र यसैसाथ संलग्न अनुसूची ५.६ अनुसारको निर्यात अनुमतिपत्र जारी गर्नुपर्नेछ ।

(८) **निर्यात गर्ने भन्सार विन्दु सम्बन्धी व्यवस्था :**

प्रतीतपत्र मार्फत सामान निर्यात गर्दा आयात गर्न तोकिएका इ.प्रा.परिपत्र संख्या १ को दफा १ को उपदफा १.१.१ को खण्ड (ग) बमोजिमका भन्सार विन्दुहरू नै भारतीय बन्दगाह भई/वा नभई तेस्रो मुलुक निर्यात हुने व्यापारिक सामानको हकमा पनि प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या: ५ को दफा १(ख) को प्रयोजनको लागि)

.....बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम

.....कार्यालय/शाखा

बैंक तथा वित्तीय संस्था कार्यालयको कोड नं./प्रमाणपत्रको सिलसिलेवार नम्बर :

निर्यातको लागि अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र

मिति :

श्री नेपाल सरकार

.....भन्सार कार्यालय

(ठेगाना)

महाशय,

त्यस भन्सार कार्यालय मार्फत निकासी हुने गरी तपसिल बमोजिम अग्रिम भुक्तानी प्राप्त भएकोले यो प्रमाण-पत्र जारी गरिएको छ । सामान निकासी भए अनुरूपको व्यहोरा तल उल्लिखित महलमा प्रमाणित समेत गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

क्र.सं.	विवरण	विवरण
१	भुक्तानी प्राप्त गर्ने निर्यातकर्ताको नाम:	
	बैंक कार्यालयमा रहेको खाता नम्बर:	
	भुक्तानी प्राप्त विदेशी मुद्रा रकम:	
	रकम जम्मा भएको मिति:	
२	भुक्तानी पठाउने पक्षको नाम:	
	ठेगाना:	
	निर्यात गरिने सामानको नाम:	
	परिमाण:	
	मूल्य:	
	हुवानी शुल्क:	
	वीमा शुल्क:	
३	भुक्तानी पठाउने बैंक वित्तीय संस्थाको नाम:	
	ठेगाना:	
	रकमको प्रयोजन:	
	एजेन्सी खातामा जम्मा भएको मिति:	
४	रकमान्तर भएको माध्यम:	ड्राफ्ट/टि.टि./स्वीफ्ट, स्थानीय विक्री, Epayment
५	सामान प्राप्त गर्ने विदेशी पक्षको नाम:	
	ठेगाना:	

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

निकासी भएको भन्सार कार्यालयबाट प्रमाणित विवरण

उल्लिखित प्रमाणपत्र अनुरूप देहाय बमोजिम निकासी भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिएको छ ।

सि.नं.	निर्यात गरेको मिति	रकम (विदेशी मुद्रा)	निर्यात गर्न बाँकी विदेशी मुद्रा	भन्सार अधिकृतको दस्तखत तथा कार्यालयको छाप
१				
२				
३				
४				

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या: ५ को दफा १ को खण्ड (ठ) को प्रयोजनको लागि)

.....बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम

.....कार्यालय/शाखा

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

महाशय,

मालसामान निर्यातको लागि यस कार्यालय मार्फत प्राप्त भएको अग्रिम भुक्तानी रकममध्ये देहाय बमोजिमको रकम परिपत्रमा भएको व्यवस्था बमोजिम फिर्ता गरिएको व्यहोरा जानकारीको लागि पेश गरेका छौं ।

सि.नं.	अग्रिम भुक्तानी प्राप्त मिति	विदेशी मुद्रा	ने.रु.	अग्रिम भुक्तानीको प्रमाणपत्र नं.	फिर्ता गरेको विदेशी	फिर्ता गरेको ने.रु.	कैफियत
१							
२							
३							

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या: ५ को दफा २ को खण्ड (ड) को प्रयोजनको लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. १

..... बैंक लि.

निर्यात प्रतीतपत्र खोलेको विवरण

(साप्ताहिक)

..... साल महिना गते

नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।

निर्यात प्रतीतपत्र नं.	निर्यातकर्ताको नाम ठेगाना	सामानको		देश	प्रतीतपत्र रकम			एजेन्सी बैंक
		नाम	परिमाण		विदेशी मुद्रा	रकम	सोको हुने रु.	

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या: ५ को दफा २ को खण्ड (ड) को प्रयोजनको लागि)

वि.वि.नि.फा.नं. २

..... बैंक लि.

दृष्य निर्यातबाट हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आम्दानी विवरण
(साप्ताहिक)

..... साल महिना गते

नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

बैंकको रेफरेन्स नं	निर्यातकर्ता को नाम ठेगाना	प्रतीतपत्र/अग्रिम भुक्तानी वा अन्य उल्लेख गर्ने	निर्यात मिति	निर्यात वस्तुको		रकम			एजेन्सी जम्मा मिति
				नाम	परिमाण	विदेशी मुद्रा	वि.मु. रकम	सोको हुने रु.	

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ५ को दफा ५ को खण्ड (ख) को प्रयोजनको लागि)
वि.वि.नि.फा.नं. २(क)

.....

.....

निर्यात भुक्तानी प्राप्त हुन नआएको मासिक विवरण
२०.....देखि २०.....मसान्तसम्म

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।

विषय :- एफ.वि.एन./एफ.वि.सी. विवरण

कारोवार नं.	निर्यातकर्ताको नाम, ठेगाना	निर्यात भएका वस्तुहरूको विवरण		नेगोसियेशन मिति	भुक्तानी आउनुपर्ने मिति	भुक्तानी आउनुपर्ने बाँकी रकम	फिर्ता आएको कारण
		निर्यात वस्तुको नाम	विदेशी मुद्रा				

.....

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
नाम :
पद :
बैंकको छाप :

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या ५ को दफा ७ को प्रयोजनको लागि)
निर्यात अनुमतिपत्र

श्रीभन्सार कार्यालय
..... ।

विषय:- CAD (Cash Against Documents) को आधारमा मालसामान निकासी सम्बन्धमा ।

महाशय,

श्री को मिति को निवेदनबाट माग भई आए अनुसार उक्त उद्योग/फर्मलाई CAD अन्तर्गत मूल्य बराबरको सामान त्यस भन्सार कार्यालयबाट निकासी गर्न स्वीकृति दिइएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

भवदीय,

.....
आधिकारिक दस्तखत आधिकारिक

दस्तखत

बोधार्थ :-

१. श्री
..... ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०६/२०७४

निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी व्यवस्था

१. निर्यातमा अभिवृद्धि गरी व्यापार घाटा कम गर्दै शोधनान्तर स्थितमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले नेपाल सरकार (मन्त्री परिषद) बाट निर्णय भई यसैसाथ संलग्न “निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यविधि २०७०” मा उल्लेख भएका प्रावधानहरू देहाय बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने गराउने व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत जिल्लास्थित कार्यालयहरू र यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- (क) **निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी व्यवस्था :**
१. यसैसाथ संलग्न कार्यविधिमा उल्लेख भएका प्रावधानहरू यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका सबै वाणिज्य बैंकहरूले पालना गर्नु पर्नेछ ।
 २. भारतीय मुद्रामा भएको निर्यातमा नगद प्रोत्साहन उपलब्ध गराउन पाइने छैन ।
 ३. वस्तु निर्यात तथा सोको भुक्तानी जुन बैंक कार्यालय मार्फत भएको हो सोही बैंक कार्यालय मार्फत मात्र नगद प्रोत्साहन उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
 ४. नगद प्रोत्साहन प्रदान गर्दा कार्यविधिको दफा ३ को उपदफा (१) बमोजिम नेपाल सरकारले नेपाली रुपैयाँमा नगद प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने छ । यस कार्यविधिको अनुसूची १ र अनुसूची २ मा भएको व्यवस्था अनुरूप प्रमाणको आधारमा दफा ४ को उपदफा (५) मा उल्लिखित विनिमय दरमा मात्र प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 ५. नगद प्रोत्साहन प्रदान गरी शोधभर्नाको लागि कार्यविधिको दफा ५ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अनुसूची ४ बमोजिमको ढाँचामा यस विभाग समक्ष दिने निवेदन साथ प्रत्येक शोधभर्नाको लागि देहायका कागजातहरू सम्बन्धित बैंक कार्यालयले प्रमाणित गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - (क) वस्तु निर्यात भएको प्रमाणित हुने कागजात ।
 - (ख) उद्योग विभागबाट मूल्य अभिवृद्धिको प्रतिशत निर्धारण भएको प्रमाणित हुने कागजात ।
 - (ग) निर्यात भुक्तानी बापत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्राप्त रकम र निर्यातकर्ताको खातामा जम्मा गरेको मिति प्रमाणित हुने कागजात ।
 - (घ) आयकर चुक्ता सम्बन्धी प्रमाणपत्र ।
 ६. काठमाण्डौ उपत्यका बाहिरस्थित बैंक कार्यालयहरूले दफा ५ बमोजिम शोधभर्ना माग गर्दा आफ्नो केन्द्रीय/कर्पोरेट कार्यालय मार्फत वा सोभै यस विभागमा निवेदन पठाउन सक्नेछन् । तर, शोधभर्ना रकम भने सम्बन्धित बैंक कार्यालयको केन्द्रीय/कर्पोरेट कार्यालयको यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालय, थापाथलीस्थित खातामा मात्र जम्मा गरिनेछ ।
 ७. “निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यविधि २०७०” तथा यस परिपत्रमा उल्लेख भएका प्रावधान तथा प्रकृयाहरू पूरा नभई प्राप्त भएका निवेदनको शोधभर्ना गरिने छैन ।

८. यस विभागमा प्राप्त भएका रितपूर्वकका निवेदनहरुको शोधभर्ना गर्दा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले यसै प्रयोजनको लागि यस बैंकलाई अग्रिम रुपमा उपलब्ध गराएको रकमले खामे सम्म ७ (सात) कार्यदिनभित्रै भुक्तानी गरिनेछ ।
२. नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालयबाट जारी निर्यातमा नगद प्रोत्साहनसम्बन्धी कार्यविधि, २०७० देहाय बमोजिम रहेको छ ।

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालयको सूचना
निर्यातमा नगद प्रोत्साहनसम्बन्धी कार्यविधि, २०७०

प्रस्तावना :- निर्यात अभिवृद्धि गरी व्यापार घाटा कम गर्दै शोधनान्तर स्थितिमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले नेपाल सरकारद्वारा आर्थिक वर्ष २०६७/६८ को बजेट वक्तव्यमा निर्यात गर्ने उद्योगलाई निर्यात गरेर प्राप्त भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बैंक दाखिला भएको प्रमाणको आधारमा नगद प्रोत्साहन एवम् आयकरमा पनि छुट सुविधा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेकोमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी व्यवस्थालाई सरल र प्रभावकारी किसिमले कार्यान्वयन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद) ले देहायको कार्यविधि बनाई लागु गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यस कार्यविधिको नाम “निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७०” रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

- (क) “बैंक” भन्नाले निर्यातमा नगद प्रोत्साहन भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने वाणिज्य बैंक सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ख) “उद्योग” भन्नाले स्वदेशी कच्चा पदार्थ प्रयोग गरी वा कच्चा पदार्थ आयात गरी वस्तु निर्यात गर्ने प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका उद्योग सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ग) “निर्यात प्रवर्द्धन गृह” भन्नाले निर्यात गरिने वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगहरु सँग वस्तु खरिद गरी निर्यात गर्ने प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका संस्था सम्भन्नु पर्दछ ।
- (घ) “उत्पादक” भन्नाले स्वदेशी कच्चा पदार्थ प्रयोग गरी वा कच्चा पदार्थ आयात गरी निर्यात गर्ने वस्तु उत्पादन गर्ने प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको संस्था सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “समिति” भन्नाले दफा १० बमोजिम गठित समन्वय तथा अनुगमन समिति सम्भन्नु पर्दछ ।
- (च) “नगद प्रोत्साहन” भन्नाले वस्तु निर्यात गर्ने उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहलाई दफा ३ को उपदफा (१) बमोजिम दिइने नगद प्रोत्साहन अनुदान सम्भन्नु पर्दछ ।
- (छ) “परिवर्त्य विदेशी मुद्रा” भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ज) “मूल्य अभिवृद्धि” भन्नाले वस्तु उत्पादन प्रक्रियामा उपयोग भएको स्वदेशी वस्तु वा सेवाको मात्रा सम्भन्नु पर्दछ ।

३. नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) निर्यात गर्ने उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहहरुलाई अनुसूची - १ र कृषि, वन तथा खानीजन्य वस्तुको हकमा अनुसूची-२ मा उल्लेख भएको दरमा नेपाल सरकारले नेपाली रुपैयाँ नगद प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने छ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम अनुसूची - १ मा उल्लिखित वस्तुहरूको निर्यातमा नगद प्रोत्साहन दिँदा न्यूनतम ३० प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनुपर्नेछ ।
- (३) निर्यातमा नगद प्रोत्साहन प्राप्त गर्ने निर्यात प्रवर्द्धन गृहले प्राप्त गरेको नगद प्रोत्साहनको न्यूनतम ५० प्रतिशत उत्पादकहरूलाई दिनु पर्नेछ ।
- (४) वस्तु निर्यात गरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने गरी तेस्रो मुलुकमा निर्यात गर्ने उद्योग तथा निर्यात प्रवर्द्धन गृहहरूले मात्र उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा पाउनेछन् ।
- (५) उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहहरूले तेस्रो मुलुकमा निर्यात गरेर प्राप्त गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बैंकमा दाखिला भएको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्न सक्ने छन् ।
- (६) उपदफा (१) मा उल्लेखित अनुसूची - १ र अनुसूची - २ मा वस्तुगत रुपमा उल्लेख भएको नगद प्रोत्साहन दिईने वस्तु र दर प्रत्येक आर्थिक वर्षको शुरुमा समन्वय तथा अनुगमन समितिको सिफारिसमा आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद्) ले पुनरावलोकन गर्न सक्नेछ ।

४. नगद प्रोत्साहन रकम भुक्तानी:

- (१) नगद प्रोत्साहन स्वरुप प्रदान गरिने रकम उपलब्ध गराउने प्रयोजनको लागि नेपाल सरकारले नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्बन्धित विभागबाट सञ्चालन हुने गरी बैंकिङ्ग कार्यालयहरूमा “निर्यातमा नगद प्रोत्साहन शोधभर्ना” नामको एउटा खाता खोल्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको खातामा अर्थ मन्त्रालयले आवश्यक रकम समय समयमा अग्रिम रुपमा जम्मा गर्नेछ ।
- (३) वस्तु निर्यात गर्ने उद्योग तथा निर्यात प्रवर्द्धन गृहले नगद प्रोत्साहनको लागि जुन बैंक मार्फत वस्तु निर्यात प्रयोजनको लागि बैंकिङ्ग कारोवार गरेको हुन्छ सोही बैंकमा अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा नगद प्रोत्साहन रकम मागसम्बन्धी निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि बैंकले जाँचबुझ गर्दा नगद प्रोत्साहन दिनु पर्ने ठहर्‍याएमा दफा ३ को उपदफा (१) बमोजिम हुने रकम निर्यात गर्ने उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहको बैंक खातामा ७ (सात) दिनभित्र जम्मा गरिदिनु पर्नेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम रकम बैंक खातामा जम्मा गर्दा निर्यातकर्ता उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहको खातामा रकम जम्मा भएको दिनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले निर्धारण गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरिद दरको आधारमा नेपाली रुपैयाँमा रुपान्तरण गर्दा हुन आउने बराबरको नेपाली रुपैयाँ जम्मा हुनेछ ।

५. नगद प्रोत्साहन रकमको शोधभर्ना:

- (१) दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम निर्यात गर्ने उद्योग तथा निर्यात प्रवर्द्धन गृहको खातामा रकम जम्मा भैसकेपछि सम्बन्धित बैंकले सो बराबरको रकम शोधभर्नाको लागि अनुसूची - ४ बमोजिमको ढाँचामा नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्बन्धित विभागसमक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्बन्धित विभागले आवश्यक जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखेमा सो बमोजिम हुने कुल रकम निर्यातमा नगद प्रोत्साहन शोधभर्ना खाताबाट सम्बन्धित बैंकको नेपाल राष्ट्र बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयमा रहेको खातामा जम्मा हुने गरी शोधभर्ना दिनेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम शोधभर्ना दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम हुनेछ ।

६. मूल्य अभिवृद्धि निर्धारण:

- (१) अनुसूची - १ मा उल्लेख भएका तर पहिलो पटक मूल्य अभिवृद्धि प्रतिशत निर्धारण भई नसकेका वस्तु निर्यात गर्ने उद्योग तथा निर्यात प्रवर्द्धन गृहले त्यस्ता वस्तुको मूल्य अभिवृद्धि प्रतिशत निर्धारणका लागि उद्योग विभागले तोकेको ढाँचामा उद्योग विभागमा आवेदन दिनु

पर्नेछ । तर अनुसूची - १ मा उल्लिखित वस्तुहरु मध्ये पहिलो पटक मूल्य अभिवृद्धि प्रतिशत निर्धारण भईसकेका र अनुसूची - २ मा उल्लेख भएका तथा सो अनुसूचीमा पछि समावेश गरिने वस्तुहरुका हकमा मूल्य अभिवृद्धि आवश्यक पर्ने छैन ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि प्रतिशत निर्धारणका लागि प्राप्त आवेदनका आधारमा उद्योग विभागले पहिलो पटकका लागि मूल्य अभिवृद्धि प्रतिशत निर्धारण गरी समितिसमक्ष सिफारिस गर्नेछ ।
- (३) समितिले उद्योग विभागबाट भएको मूल्य अभिवृद्धि प्रतिशत समेतका आधारमा ती वस्तुको नगद प्रोत्साहन दर निर्धारणका लागि नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद्) समक्ष सिफारिस गर्नेछ ।
- (४) अनुसूची - १ मा उल्लिखित वस्तुहरुको उत्पत्तिको प्रमाणपत्र जारी गर्ने निकायले न्यूनतम मूल्य अभिवृद्धि ३० प्रतिशत निर्धारण भएको हेरेर मात्र मूल्य अभिवृद्धिको प्रतिशत उल्लेख गरी उत्पत्तिको प्रमाणपत्र जारी गर्नेछ, र सोही आधारमा निर्यातकर्ताले मूल्य अभिवृद्धिको प्रतिशत खुल्ने उत्पत्तिको प्रमाण पत्रको निस्सा राखी नगद प्रोत्साहन प्राप्त गर्न सम्बन्धित बैंकसमक्ष निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

७. निर्यात गर्ने उद्योग तथा निर्यात प्रवर्द्धन गृहको काम, कर्तव्य र अधिकार:

निर्यात गर्ने उद्योग तथा निर्यात प्रवर्द्धन गृहले निर्यातमा नगद प्रोत्साहन शोधभर्ना लिने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिम काम गर्नेछ :-

- (क) निर्यातमा नगद प्रोत्साहन लिनको लागि निर्यात गरेको वस्तु सम्बन्धी कागजात सुरक्षित राख्ने ।
- (ख) यस कार्यविधिमा तोकिएको प्रक्रिया बमोजिम नगद प्रोत्साहन लिनको लागि अनुसूची - ३ बमोजिमको ढाँचामा बैंकसमक्ष निवेदन पेश गर्ने ।
- (ग) समितिलाई आवश्यक विवरण उपलब्ध गराउने ।

८. बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकार: बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) निर्यात गर्ने उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहले दफा ४ बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी निर्यातमा नगद प्रोत्साहन माग गरेमा आवश्यक कागजात परीक्षण गरी नगद प्रोत्साहन उपलब्ध गराई नेपाल राष्ट्र बैंकसँग शोधभर्ना माग गर्ने ।
- (ख) खण्ड (क) बमोजिम निर्यात गर्ने उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहलाई प्रदान गरेको नगद प्रोत्साहन रकमको विवरण प्रत्येक महिना नेपाल राष्ट्र बैंकलाई उपलब्ध गराउने ।

९. नेपाल राष्ट्र बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकार:

नेपाल राष्ट्र बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) बैंकबाट निर्यात गर्ने उद्योग वा निर्यात प्रवर्द्धन गृहलाई प्रदान गरिने नगद प्रोत्साहन रकम बैंकहरुबाट शोधभर्ना माग भई आएमा निर्यात तथा नगद प्रोत्साहन नामको खाताबाट सम्बन्धित बैंकलाई शोधभर्ना रकम उपलब्ध गराउने ।
- (ख) खण्ड (क) बमोजिम बैंकलाई शोधभर्ना उपलब्ध गराइएको रकमको विवरण प्रत्येक महिना अर्थ मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउने ।

१०. समन्वय तथा अनुगमन समितिको गठन:

- (१) निर्यातमा नगद प्रोत्साहन दिने कार्यको समन्वय तथा अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको समन्वय तथा अनुगमन समिति गठन हुनेछ ।
 - (क) सचिव, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय - संयोजक
 - (ख) सह-सचिव, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य
 - (ग) महानिर्देशक वा निजले तोकेको निर्देशक, उद्योग विभाग - सदस्य
 - (घ) महानिर्देशक वा निजले तोकेको उप-महानिर्देशक, वाणिज्य तथा आपूर्ति व्यवस्थापन विभाग - सदस्य

- (ड) महानिर्देशक वा निजले तोकेको उप- महानिर्देशक, भन्सार विभाग - सदस्य
- (च) महानिर्देशक वा निजले तोकेको उप- महानिर्देशक, आन्तरिक राजस्व विभाग - सदस्य
- (छ) महानिर्देशक वा निजले तोकेको उप- महानिर्देशक, कृषि विभाग - सदस्य
- (ज) महानिर्देशक वा निजले तोकेको उप-महानिर्देशक, वन विभाग - सदस्य
- (झ) प्रतिनिधि, नेपाल राष्ट्र बैंक - सदस्य
- (ञ) अध्यक्ष, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ वा निजले तोकेको प्रतिनिधि - सदस्य
- (ट) अध्यक्ष, नेपाल उद्योग परिसंघ वा निजले तोकेको प्रतिनिधि - सदस्य
- (ठ) अध्यक्ष, नेपाल घरेलु उद्योग महासंघ वा निजले तोकेको प्रतिनिधि - सदस्य
- (ड) सह-सचिव (निर्यात प्रवर्द्धन, ब्यापार तथा पारवहन महाशाखा), वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय - सदस्य सचिव
- (२) उपदफा (१) बमोजिम समितिले उद्योग विभागको सिफारिसमा अनुसूची १ मा उल्लिखित दरमा समय समयमा आवश्यकता अनुसार परिवर्तन तथा थपघट गर्नको लागि सिफारिस गर्न सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।
- (४) समितिले आफ्नो बैठकको कार्यविधि स्वयम् निर्धारण गर्नेछ ।
११. समितिको काम, कर्तव्य: समितिले निर्यातमा नगद प्रोत्साहन दिने कार्यको समन्वय तथा अनुगमन गर्ने कार्य गर्नेछ ।
१२. बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा उत्पन्न भएमा समन्वय तथा अनुगमन समितिको सिफारिसमा नेपाल सरकारले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।
१३. संशोधन तथा हेरफेर: नेपाल सरकारले यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार संशोधन एवम् हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
- १४. खारेजी र बचाउ:**
- (१) निर्यातमा नगद प्रोत्साहनसम्बन्धी कार्यविधि, २०६८ खारेज गरिएको छ ।
- (२) निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यविधि, २०६८ बमोजिम भएका कामहरु यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ ।
- (३) २०६९ भाद्र मसान्तसम्ममा वस्तु निर्यात गरी २०६९ कार्तिक मसान्त सम्ममा नगद प्रोत्साहनका लागि उद्योग विभागमा दर्ता भएका निवेदनका हकमा निर्यातमा नगद प्रोत्साहनसम्बन्धी कार्यविधि, २०६८ बमोजिमकै प्रक्रिया अपनाई नगद प्रोत्साहन प्रदान हुन सिफारिस गरिनेछ ।
- (४) २०६९ भाद्र मसान्त अघि निर्यात गरेका तर निर्यातमा नगद प्रोत्साहनका लागि निवेदन गरी नसकेका निर्यातका हकमा यसै कार्यविधिबमोजिम नगद प्रोत्साहन प्रदान गरिनेछ ।

अनुसूची - १

निर्यातमा नगद प्रोत्साहन प्रदान गरिने औद्योगिक वस्तुको नाम तथा प्रतिशत

सि.नं.	उत्पादनको नाम	नगद प्रोत्साहन प्रतिशत	कैफियत
१.	प्रशोधित कफी	२%	
२.	अर्ध प्रशोधित छाला	२%	
३.	हस्तकला र काष्ठकलाका वस्तु	२%	
४.	प्रशोधित छाला (Crust)	२%	
५.	हाते कागज र सो को उत्पादन	२%	
६.	प्रशोधित मह	२%	
७.	चिया	२%	
८.	गलैचा तथा ऊनीका सामान	२%	
९.	पस्मिना र रेसमजन्य वस्तु	२%	
१०.	प्रशोधित जडीबुटी तथा सारयुक्त तेल	२%	
११.	तयारी चाउचाउ	१%	
१२.	चोकर	१%	
१३.	चक्की आंटा	१%	
१४.	पोलिष्टर फाईवर भिसकस यार्न	१%	
१५.	पोलिष्टर टेक्सटाईल यार्न	१%	
१६.	तयारी पोसाक	१%	
१७.	वनस्पति तेल	१%	
१८.	ट्रान्सफरमर	१%	
१९.	स्टिल पोल्स तथा एक्सेसरीज	१%	
२०.	डट्पेन	१%	
२१.	दाल	१%	
२२.	किमती तथा अर्ध किमती पत्थर	१%	
२३.	सुनचाँदीका गरगहना	१%	
२४.	बेसार	१%	
२५.	सुठो	१%	

अनुसूची २

सि.नं.	उत्पादनको नाम	नगद प्रोत्साहन प्रतिशत	कैफियत
१.	बीउ बीजन	१%	
२.	फूल (पुष्प)	१%	
३.	फलफूल	१%	
४.	तरकारी	१%	
५.	अदुवा	१%	
६.	अलैची	१%	
७.	जडिबुटी	१%	

अनुसूची ३
(दफा ४ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

निर्यातमा नगद प्रोत्साहन प्राप्त गर्न दिइने निवेदनको ढाँचा
श्री बैंक,
..... ।

विषय: निर्यातमा नगद प्रोत्साहन बारे ।

महाशय,

यस उद्योगले मुलुकस्थित श्री (खरीदकर्ताको नाम) लाई त्यस बैंक मार्फत
..... (सामानको नाम) निकासी गरी खुद विदेशी मुद्रा मिति.....मा यस बैंकको खाता
नं.....मा जम्मा भई भुक्तानी प्राप्त गरेको व्यहोरा प्रमाणित गर्दै सो को हुने कुल नेपाली रुपैया को
..... प्रतिशतले हुने नगद प्रोत्साहन रु. यस उद्योगको त्यस बैंकस्थित खाता नं. मा जम्मा
गरिदिनु हुन तपसिल बमोजिमको कागजात तथा विवरण सहित अनुरोध गरेका छु/छौं ।

तपसिल

१. उद्योग दर्ता, अनुमति तथा स्थायी लेखा नम्बर दर्ताको प्रमाणपत्र
२. निर्यात गरेको वस्तुको व्यापारिक बीजक र भन्सार प्रज्ञापनपत्र
३. निर्यात आर्जन प्राप्त भएको पुष्टि हुने कागजात
४. प्रतिशत खुल्ने गरी मूल्य अभिवृद्धि भएको उद्योग विभागबाट प्रमाणित कागजात
(अनुसूची १ मा उल्लेख नभएका वस्तुहरूको हकमा प्रथम पटक मात्र आवश्यक)
५. समितिले निर्यात प्रोत्साहन प्रतिशत निर्धारण गरेको कागजात
६. परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बैंक दाखिला भएको प्रमाण पुग्ने कागजात, बैंक स्टेटमेण्ट
७. अन्य आवश्यक कागजात

भवदीय,

प्रमाणित गर्ने उद्योगको प्रतिनिधिको दस्तखत:

प्रमाणित गर्ने उद्योगको प्रतिनिधिको नाम:

उद्योगको नाम:

उद्योगको छाप:

उद्योगको ठेगाना:

सम्पर्क टेलिफोन नं.

अनुसूची ४
(दफा ५ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

निर्यातमा नगद प्रोत्साहन शोधभर्नाको लागि दिइने निवेदनको ढाँचा

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक,
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग,
बालुवाटार, काठमाडौं ।

विषय:- निर्यातमा नगद प्रोत्साहनको शोधभर्ना बारे ।

महाशय,

त्यस विभागको इ.प्रा. परिपत्र संख्या मा भएको प्रक्रिया तथा कार्यविधि अनुरूप तपसिल बमोजिम निर्यात भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दै सो निर्यात बापत उपलब्ध गराइएको नगद प्रोत्साहन बापत मितिमा भुक्तानी दिएको जम्मा रु..... (अक्षरेपी) को शोधभर्ना तहाँको बैकिङ्ग कार्यालय स्थित यस बैंकको खाता नं. मा जम्मा हुने गरी उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं	निर्यातकर्ता उद्योग	निर्यात भएको			निर्यात			भुक्तानी प्राप्त				
		देश	वस्तु	परिमाण	माध्यम	नम्बर	मूल्य	मिति	रकम वि.मु.	रकम रु.	FOB मूल्य (विदेशी मुद्रामा)	राष्ट्र बैंकबाट निर्धारित विनिमय दर

संलग्न: निर्यात बापत परिवर्त्य विदेशी मुद्रा जम्मा भएको प्रमाणित बैंक स्टेटमेण्ट

निवेदक:

बैंकको नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

प्रबन्धकको नाम:

मिति:

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०७/२०७४

परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही सम्बन्धी व्यवस्था ।

परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको हुँदा विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत अन्य कार्यालय र इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंक तथा इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जरहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. राहदानी बापतको सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :

(क) निजी तथा औपचारिक तवरले विदेश भ्रमणमा (भारत बाहेक) जाने नेपाली नागरिकहरूलाई नेपाल सरकारले जारी गरेको वैध राहदानी र कन्फर्म्ड हवाई टिकटको आधारमा तोकिएका बैंक/वित्तीय संस्था/इजाजतपत्रप्राप्त निकायहरूले सटही सुविधा दिनुपर्नेछ ।

(ख) राहदानी सुविधा बापत पाउने सटही रकम :

- (१) विदेश (भारत बाहेक) अन्य मुलुकहरूको भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकहरूलाई राहदानी बापत प्रति पटक अमेरिकी डलर २५००।- वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म सटही सुविधा दिन सकिने छ ।
- (२) अलग्गै राहदानी नलिई अभिभावकको साथमा जाने केटाकेटीहरूलाई अधिकतम अमेरिकी डलर ५००।- (पाँचसय) सम्म सटही दिन सकिनेछ ।
- (३) नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपाली नागरिकलाई राहदानी बापत अधिकतम अमेरिकी डलर ५००।- (पाँचसय) सम्म मात्र सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

तर, आप्रवास भिसा (Immigrant Visa, Visa Highly Skilled Migrant Programme, Visa Settlement-AF, Permitted to remain in Australia Indefinitely Visa र Diversity Visa प्राप्त गरी सम्बन्धित देशमा जाने व्यक्तिलाई पहिलो पटक मात्र यो सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(ग) स्थलमार्गबाट निजी भ्रमणमा जाँदा पाउने सटही सुविधा :

(१) स्थलमार्गबाट चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत (नियमानुसार सीमा ओहोर दोहोर गर्ने व्यक्तिहरू बाहेक) र सार्क मुलुकहरू (भारत बाहेक) मा निजी भ्रमणमा जाने व्यक्तिहरूलाई सम्बन्धित देशको प्रवेशाज्ञा (Visa) भएमा एक पटकमा बढीमा अमेरिकी डलर १,०००।- (एकहजार) सम्म र एक आर्थिक वर्षमा बढीमा अमेरिकी डलर २,०००।- (दुइहजार) सम्मको सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

२) यसरी सटही प्रदान गर्दा स्थलमार्गबाट भ्रमण गर्ने व्यक्तिहरू र सार्क देशहरू (भारतबाहेक) लगायत Entry Point मा प्रवेशाज्ञा दिने देशहरूमा भ्रमण गर्ने नेपाली नागरिकहरूको हकमा राहदानीमा दरपीठ गरी सटही सुविधा उपलब्ध गराउने निकायको अधिकृतले दस्तखत गरी संस्थाको छाप समेत लगाउनु पर्नेछ ।

(घ) नपुग सटही सुविधाको लागि निवेदन दिन सकिने :

कथम्कदाचित्त यस परिपत्रमा भएको व्यवस्था बमोजिम प्राप्त हुने सटही सुविधा नपुग हुन गई बढी रकम आवश्यक परेमा आफ्नो प्यान नम्बर र रकम नपुग हुनाको कारण सहित यस विभागमा निवेदन गरेमा औचित्यको आधारमा आवश्यकतानुसार सटही सुविधा दिन सकिनेछ ।

(ड) व्यापार प्रवर्द्धनको लागि सटही सुविधा :

विदेश (भारत बाहेक) व्यवसाय प्रवर्द्धन, व्यापार मेला, व्यापार गोष्ठीमा जाने नेपाली नागरिकलाई राहदानी बापत प्रति पटक अमेरिकी डलर ५,०००/- सम्मको सटही सुविधा व्यापार प्रवर्द्धनको कार्यक्रमबाट हुने उपलब्धि तथा भाग लिन जानु पर्ने कारण सहितको निवेदन लिई सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने छ ।

(च) सटही सुविधाको सही उपभोग हुनु पर्ने :

राहदानी बापतको सटही सुविधा पहिला पनि उपभोग गरिसकेका व्यक्तिहरूको हकमा निज अधिल्लो पटक यस्तो सटही सुविधा लिएर उद्देश्य बमोजिम विदेश यात्रा गरेको भएमा मात्र अर्को पटक सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(छ) औपचारिक भ्रमणमा अधिकतम सीमा लागु नहुने :

निजी भ्रमणमा बाहेक सरकारी निकाय तथा सार्वजनिक संघ, संस्था, इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था वा अन्य औपचारिक (तालिम, गोष्ठी, बैठक, नेपाल सरकारको तर्फबाट गरिने भ्रमण, यस बैंकबाट स्वीकृत भ्रमण) विदेश (भारत बाहेक) भ्रमणमा जाने व्यक्तिहरूका लागि माथि खण्ड (ख) र खण्ड (ग) बमोजिमको क्रमशः अमेरिकी डलर २,५००/- (दुईहजार पाँचसय) र अमेरिकी डलर १,०००/- (एकहजार) को सीमा लागु हुने छैन ।

(ज) कन्फर्म्ड हवाई टिकटको व्याख्या :

कन्फर्म्ड हवाई टिकट भन्नाले नेपाल वा भारतदेखि यात्रा शुरू हुने गरी जारी भएको कन्फर्म्ड हवाई टिकटलाई मात्र जनाउँछ । यसैगरि विदेशबाट नेपाल आई पुनः विदेश जाने गरी जारी भएको दोहोरो कन्फर्म्ड टिकट भएका व्यक्तिहरूको हकमा समेत सो टिकट यस प्रयोजनको लागि उपयोग गर्न सकिने छ ।

(झ) सटही बापत नगदमा पाउने रकम :

इजाजतपत्रप्राप्त सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था/निकायहरूसँग रहेको नगद विदेशी मुद्राको सञ्चितिलाई समेत दृष्टिगत गरी बढीमा अमेरिकी डलर ५०००/- (पाँचसय) सम्म नगदमा सटही उपलब्ध गराउन सकिनेछ । सो भन्दा बढीको नगद सटही दिनुपरेको खण्डमा औचित्यको आधारमा सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था/इजाजतपत्रप्राप्त निकायको कार्यालय प्रमुखले स्वीकृति दिएमा त्यस्तो सटही प्रदान गर्न सकिनेछ । तोकिएको सीमासम्मको बाँकी रकम विदेशी मुद्राको डेबिट कार्ड, क्रेडिट कार्ड, प्रिपेड कार्ड, ड्राफ्ट, आदी जस्ता उपयुक्त बैंकिङ्ग उपकरण मार्फत सटही दिनुपर्ने छ । यस्तो बैंकिङ्ग उपकरण सम्बन्धित राहदानी वाहकको नाममा मात्र जारी गर्नुपर्नेछ ।

(ञ) राहदानी बापत सटही सुविधा दिँदा अपनाउनु पर्ने अन्य प्रक्रियाहरू :

(१) राहदानी बापतको सटही सुविधा प्रदान गर्दा यसैसाथ संलग्न अनुसूची ७.१ अनुसारको निवेदन फाराम भराई लिनु पर्नेछ ।

(२) राहदानी सुविधा बापत सटही माग गर्न आउने निवेदकहरूबाट कन्फर्म्ड हवाई टिकट तथा नाम, ठेगाना र फोटो समेत भएको एवम् अग्रिम भिसा आवश्यक पर्ने अवस्थामा भिसा प्राप्त राहदानीको पृष्ठको छविचित्र (Photocopy) अनिवार्यरूपमा पेश गर्न लगाउनु पर्नेछ । ती छविचित्रहरू सक्कल प्रतिसँग भिडाई दुरुस्त भएमा मात्र सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(३) नियमानुसार सटही सुविधा लिईसकेका व्यक्तिको भ्रमण कार्यक्रम परिवर्तन भई पहिलेको हवाई टिकट रद्द गरी नयाँ हवाई टिकट लिनु परेको अवस्थामा पहिलेको हवाई टिकटमा अंकित गरेको विदेशी मुद्रा सटही रकम आवश्यक प्रमाण राखी इजाजतपत्रप्राप्त सम्बन्धित निकायले नै नयाँ हवाई टिकटमा अंकित गरिदिनु पर्नेछ ।

(४) यसरी सटही उपलब्ध गराएको मिति र रकम राहदानीको सम्बन्धित खण्डमा अनिवार्य रूपमा उल्लेख गरी यस्तो सटही उपलब्ध गराउने इजाजतपत्रप्राप्त निकायको सम्बन्धित अधिकृतले दस्तखत गरी छाप समेत लगाउनु पर्नेछ। साथै, उपर्युक्त कागजातको छविचित्र (Photocopy) अभिलेखका लागि सुरक्षित राख्नु पर्नेछ।

(ट) सटही प्रदान गर्ने निकायहरू :

(१) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक/वित्तीय संस्था/निकायहरूबाट मात्र यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्न मिल्नेछ,

(२) सम्बैधानिक निकाय तथा नेपाल सरकारका कर्मचारीहरूको साथसाथै यस बैंकका कर्मचारीहरूको लागि राहदानी बापतको नियमानुसार पाउने सटही सुविधा यस बैंकका बैकिङ्ग कारोवार गर्ने कार्यालयहरूबाट प्रदान गर्न सकिने छ।

(३) खण्ड (ट) २ बाहेकका अन्य व्यक्तिहरूको राहदानी प्रयोजनको सटही सुविधा लगायत अन्य सटही सुविधा यस बैंकका बैकिङ्ग कारोवार गर्ने कार्यालयहरूबाट प्रदान गर्न सकिने छैन।

(४) कथम्कदाचित खण्ड (ट) २ बाहेकका अन्य व्यक्तिहरूलाई राहदानी बापतको सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्ने अवस्था आईपरेमा तथा व्यक्तिहरूले विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त गरी विक्री गर्न ल्याएको विदेशी मुद्रा यस बैंकका बैकिङ्ग कारोवार गर्ने कार्यालयहरूबाट खरिद/विक्री गर्नु परेमा औचित्यको आधारमा कार्यालय प्रमुखको लिखित स्वीकृतिबाट मात्र त्यस्तो कारोवार गर्न सकिने छ।

(ठ) कारोवारको विवरण पेश गर्नु पर्ने :

(१) राहदानी र व्यापार प्रवर्द्धन बापतको सटही सुविधा सम्बन्धी प्रत्येक महिनाको कारोवारको मासिक विवरण इजाजतपत्रप्राप्त निकायको केन्द्रीय/कर्पोरेट कार्यालयले एकीकृत गरी महिना समाप्त भएको १५ (पन्ध्र) दिनभित्र क्रमसः संलग्न अनुसूची ७.२ र अनुसूची ७.३ बमोजिमको फाराम यस विभागमा अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) यस्तो विवरण पेश नगर्ने बैंक/वित्तीय संस्था/इजाजतपत्रप्राप्त निकायलाई प्रदान गरिएको इजाजत रद्द हुन सक्नेछ।

२. **परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन नभएका निकायले तालिम, गोष्ठी, बैठक आदि भ्रमणमा जाँदा पाउने सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :**

परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता नभएका देहायमा उल्लिखित निकायका पदाधिकारीहरू आफ्नो कार्यालयको कामको सिलसिलामा भारतबाहेक अन्य मुलुकहरूको भ्रमणमा जाँदा इजाजतपत्रप्राप्त “क” र “ख” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विदेशी विनिमय सटही सुविधा निम्नानुसार प्रदान गर्न पर्नेछ।

(क) बैंक, वित्तीय संस्था, सरकारी संस्थानहरू र सरकारी तथा अर्ध सरकारी संघ/संस्थाहरूले आफ्ना पदाधिकारीहरूलाई विदेशमा तालिम, गोष्ठी, बैठक आदि भ्रमणमा पठाउनका निमित्त विदेशी मुद्रा सटही सुविधाका लागि लिखित अनुरोध गरेमा माग बमोजिम सटही उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(ख) उपर्युक्त बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा उपलब्ध गराउँदा सम्बन्धित भ्रमणकर्ताको कन्फर्मर्ड हवाई टिकट, वैध राहदानी र भिसा आवश्यक पर्ने भए भिसा लागेको प्रमाण लिई सटही लिएको रकम राहदानीको सम्बन्धित खण्डमा अभिलेख गरी अधिकृतको दस्तखत तथा बैंक/वित्तीय संस्थाको छाप लगाई दिनुपर्नेछ।

३. **परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन भएका निकायले तालिम, गोष्ठी, बैठक आदि भ्रमणमा जाँदा पाउने सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था।**

निर्यात तथा पर्यटन क्षेत्रबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गरी खाता खोलिरहेका निकायहरू एवम् खाता खोल्न ग्राह्य भएका तर नखोलेका निकायका पदाधिकारीहरू आफ्नो कार्यालयको कामको सिलसिलामा भारत बाहेक अन्य मुलुकहरूको भ्रमणमा जाँदा इजाजतपत्रप्राप्त “क” र “ख” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विदेशी विनिमय सटही सुविधा निम्नानुसार प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

- (क) निर्यात तथा पर्यटन क्षेत्रको आर्जनबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता भएका निकायहरूलाई आफ्नो व्यापार प्रवर्द्धनको सिलसिलामा कुनै पदाधिकारीलाई विदेश भ्रमण (भारत बाहेक) मा पठाउनु परेमा संलग्न अनुसूची ७.४ मा तोकिए बमोजिम सम्बन्धित निकायको विदेशी मुद्रा खाता खर्च हुने गरी सटही सुविधा उपलब्ध गराउने । यसरी भ्रमण खर्चको भुक्तानी प्रदान गर्दा सम्बन्धित निकायको खातामा सो भ्रमणका लागि आवश्यक हुने मौज्जात रकम हुनुपर्ने छ । तर, आवश्यक मौज्जात रकम नभएको खण्डमा अनुसूची ७.५ बमोजिमको सटही सुविधा मात्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ख) निर्यात तथा पर्यटन क्षेत्रबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन भएका तर खाता नभएका निकायहरूलाई आफ्नो व्यापार प्रवर्द्धनको सिलसिलामा कुनै पदाधिकारीलाई विदेश भ्रमण (भारत बाहेक) मा पठाउनु परेमा संलग्न अनुसूची ७.५ मा तोकिए बमोजिम सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ । माथि उल्लेख गरे अनुसारको सटही सुविधा माग गर्दा आ-आफ्नो विदेशी मुद्रा आर्जन जम्मा गरी आएका बैंक/वित्तीय संस्थाका शाखाहरू मार्फत नै माग गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) माथि जेसुकै लेखिएको भएतापनि सम्बन्धित निकायले चालु आर्थिक वर्ष वा अधिल्लो आर्थिक वर्षमा आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा रकमभन्दा बढीको सटही सुविधा प्रदान गर्न मिल्ने छैन ।
- (घ) कुनै आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिना भित्र विदेशी मुद्रा आर्जन भई नसकेको तर विदेश भ्रमणमा जानु परेको अवस्थामा अधिल्लो आर्थिक वर्षमा पाउन सक्ने सटही सुविधाको अधिकतम सीमा पूरै प्रयोग नगरिसकेको अवस्था रहेछ भने त्यस्तो बाँकी सुविधा चालु आर्थिक वर्षको पहिलो अर्धवार्षिक अवधि सम्मकालागि पनि प्रयोग गर्न सकिनेछ । तर, यसरी प्रयोग गरिएको सुविधा उक्त चालु आर्थिक वर्षमा आर्जन भएको विदेशी मुद्रा अन्तर्गतको सुविधामा हिसाव मिलान गर्नुपर्नेछ र प्रतिवर्ष तोकिएको अधिकतम सटही सुविधा सीमा नाघेको हुनुहुँदैन ।
- (ङ) यस परिपत्र बमोजिम बैंक/वित्तीय संस्थाले भ्रमणकर्तालाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रा उपलब्ध गराउँदा अनुसूची ७.६ बमोजिमको फाराम भराउनु पर्नेछ । साथै, उक्त फारामको तल्लो भागमा बैंक/वित्तीय संस्थाले उपलब्ध गराएको सटही सुविधाको दरपीठ गराई सोको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
- (च) उपर्युक्त बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा उपलब्ध गराउँदा सम्बन्धित भ्रमणकर्ताको कन्फर्मड हवाई टिकट र वैध राहदानी हेरी हवाई टिकटमा उपलब्ध गराएको रकम दरपीठ गरी अधिकृतको दस्तखत तथा बैंक/वित्तीय संस्थाको छाप लगाउनु पर्नेछ ।

४. अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूले भारतमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

नेपालका बैंक/वित्तीय संस्थाहरूमा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खाता भएका अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था/नियोग/कार्यालय आदिले सेवा शुल्क लगायत अन्य विभिन्न प्रयोजनको लागि भारतमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै भुक्तानी गर्नुपरेमा प्रचलित नियमानुसारको कर दाखिला गरेको निस्सा लिई सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले ती कार्यालयहरूको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता खर्च गरी त्यस्तो भुक्तानी गर्न सक्ने छन् ।

५. भिसा बापत संकलित नेपाली रुपैयाको सटही सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :

नेपालस्थित विदेशी राजदुतावास/नियोगहरूले भिसा दस्तुर बापत संकलन गरेको नेपाली रुपैयाँ बराबरको विदेशी मुद्रा आफ्नो राष्ट्रमा पठाउनु पर्दा सम्बन्धित विदेशी राजदुतावास/नियोगको आधिकारिक अनुरोध पत्रको आधारमा सम्बन्धित बैंकले यस्तो सटही उपलब्ध गराउन सक्नेछ । यस्तो सटहीको विवरण महिना समाप्त भएको १५ दिन भित्र अनिवार्य रुपमा यस विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

६. निर्यातकर्ताहरूलाई शाखा/सम्पर्क/प्रदर्शन कक्ष जस्ता कार्यालयको लागि सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सम्बन्धी व्यवस्था ।

वस्तु तथा सेवा निर्यात गर्ने निर्यात व्यवसायीले निर्यात प्रवर्द्धनको लागि विदेशमा शाखा/सम्पर्क/प्रदर्शन कक्ष जस्ता कार्यालय खोल्ने तथा विक्रीबाट उठेको रकम जम्मा गर्ने प्रयोजनका लागि विदेशमा खाता खोल्न चाहेमा सम्बन्धित नियमनकारी निकायको सिफारिसमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था तथा शर्तको अधिनमा

रही यस बैंकको पूर्व स्वीकृतिमा सोको लागि आवश्यक विदेशी मुद्राको सटही सुविधा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिएको छ ।

- (क) निवेदक निर्यात व्यवसायमा संलग्न हुँदै आइरहेको वा निर्यात गर्ने ठोस योजना भएको वा पर्यटन व्यवसाय वा सेवा निर्यात सम्बन्धी व्यवसायमा संलग्न रहेको निकाय हुनुपर्ने छ ।
- (ख) विदेशमा यसरी शाखा/सम्पर्क/प्रदर्शन कक्षजस्ता कार्यालय स्थापना गर्दा सम्बन्धित मुलुकको प्रचलित कानूनको पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) यो व्यवस्था अन्तर्गतको सटही सुविधा विदेशमा शाखा/सम्पर्क/प्रदर्शन कक्षजस्ता कार्यालय खोल्ने तथा सोको सञ्चालन/व्यवस्थापनका लागि मात्र उपलब्ध हुनेछ ।
- (घ) सटही माग गर्दा सालवसाली गर्नु पर्ने खर्च र शुरुमा संस्थापनाको लागि के कति रकम आवश्यक पर्ने हो, सोको विस्तृत विवरण संलग्न गर्नु पर्नेछ । यस्तो विवरण पेश गर्दा नयाँ व्यवसायको हकमा आगामी ३ (तीन) वर्षको र सञ्चालनमा रही रहेको व्यवसायको हकमा विगत ३ (तीन) वर्षको यथार्थ र आगामी ३ (तीन) वर्षको अनुमानित कारोवारको विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) सम्बन्धित निर्यातकर्ताहरूले सम्बन्धित मुलुकमा विक्रीबाट उठेको रकम सोही मुलुकमा खाता खोली जम्मा गर्न सक्ने छन् र यस्तो खाता सञ्चालन सम्बन्धमा यस बैंकबाट समय समयमा जारी भएको परिपत्रमा उल्लिखित व्यवस्थाहरूको पालना गर्नु पर्नेछ । यसरी विक्रीबाट प्राप्त विदेशी मुद्रा प्रत्येक ३ (तीन) महिनामा बैकिङ्ग पद्धतिमार्फत नेपालमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (च) विक्री तथा प्रदर्शन कक्ष खोल्ने निर्यातकर्ताहरूको हकमा नेपालबाट प्रचलित कार्यविधि पूरा गरी लगेको सामान र ती सामानहरूको विक्रीबाट उठेको रकमहरूको हिसाव प्रत्येक ६ महिनामा यस विभाग लगायत सम्बन्धित नियमनकारी निकायहरूलाई दिनु पर्नेछ ।
- (छ) यसरी खोलिएको सम्पर्क कार्यालय र विक्री तथा प्रदर्शन कक्षबाट प्राप्त फाइदा एवम् लागत सम्बन्धी विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको बढीमा ३ महिनाभित्र लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ज) सम्बन्धित मुलुकको प्रवेशाज्ञा (भिसा) सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य सम्बन्धित उच्चमी/व्यवसायीले नै गर्नु पर्नेछ ।
- (झ) विदेशी मुद्रा आर्जन गरिरहेका निकायहरूको हकमा सालवसाली खर्च बापत माग भएको रकम अधिल्लो आर्थिक वर्षको विदेशी मुद्रा आर्जनको बढीमा ५ (पाँच) प्रतिशतको सीमाभित्र रहनु पर्नेछ ।
- (ञ) विदेशी मुद्रा आर्जन गरिनसकेका निकायहरूको हकमा निजहरूले पेश गरेको अनुमानित कारोवार विवरणको आधारमा पहिलो वर्षको लागि माथि खण्ड (झ) मा उल्लेख भए बमोजिमको सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

७. वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूलाई सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

विधिवत दर्ता भई कार्य गर्न नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरेका वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूलाई भिसा शुल्क, कमिसन आदि भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको सटही सुविधा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ ।

(क) वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूले वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपाली नागरिकको भिसा आफै मिलाई दिने प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको लागि देहायको प्रकृया पूरा गरी सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ :

- (१) विदेशस्थित रोजगारदाता निकायमा रोजगारीमा पठाउन नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति भएको आधिकारिक कागजातको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) वैदेशिक रोजगारमा जान नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति प्राप्त गरेका नेपाली नागरिकको वैध राहदानीको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।

- (३) विदेशस्थित रोजगारदाताबाट रोजगारी दिने सम्बन्धमा प्राप्त आधिकारिक कागजातको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) यस व्यवस्था बमोजिम सटही सुविधा उपलब्ध गराउने विदेशी मुद्रा भिसा दस्तुर तिर्ने प्रयोजनको लागि मात्र उपयोग हुने सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।
- (५) भिसा दस्तुर रकम सम्बन्धित मुलुकको भिसा प्रदान गर्ने आधिकारिक निकायको नाममा मात्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (६) यस्तो रकम सम्बन्धित मुलुकले व्यवस्था गरेको वेवसाइट प्रयोग गरी इण्टरनेट मार्फत इलेक्ट्रोनिक पेमेण्ट कार्ड प्रयोग गरेर समेत भुक्तानी गर्न सकिनेछ । यसरी गरिएको प्रत्येक भुक्तानीको Receipt सो वेवसाइटबाट प्रिण्ट गरी अभिलेखको लागि सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।
- (७) वेवसाइट मार्फत गरिने भुक्तानी वैदेशिक रोजगार व्यवसायी आफैले इन्टरनेट मार्फत गर्न चाहेमा माथि खण्ड (१),(२) र (३) मा उल्लेख गरिएका कागजात र खण्ड (४),(५) र (६) मा गरिएको व्यवस्था पालना हुनु पर्ने शर्तमा प्रति कामदार लाने भिसा शुल्कको दरले हुने कुल विदेशी मुद्राको सटही प्रदान गरी सोही सटही रकमको सीमा भित्र रही यस बैंकबाट जारी एकीकृत परिपत्रको इ.प्रा.परिपत्र संख्या: १५ मा भएको व्यवस्था र आफ्नो आन्तरिक व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित रोजगार व्यवसायीको संस्थागत नाममा विदेशी मुद्राको क्रेडिट/डेबिट/ प्रिपेड कार्ड जारी गर्न सकिनेछ ।

(ख) वैदेशिक रोजगार व्यवसायीले नेपाली नागरिकलाई विदेशमा रोजगारको अवसर दिलाए बापत विदेशी पक्षलाई कुनै कमिसन, शुल्क आदि तिर्नु पर्ने भएमा सो प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको सटही सुविधा देहायका प्रकृया पूरा गरी प्रदान गर्न सकिनेछ :-

- (१) यस्तो शुल्क लिने दिने सम्बन्धमा दुई पक्ष बीच आधिकारिक सम्झौता वा लिखत भई सो लिखतलाई नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति प्रदान गरिएको हुनुपर्ने छ ।
- (२) सम्झौता गर्ने विदेशी पक्षले विदेशस्थित रोजगारदाता पक्षले यस्तो कार्य गर्न अनुमति प्रदान गरेको पुष्टि हुने कागजात लिनु पर्नेछ । साथै, यस्तो पक्ष व्यक्ति विशेष भएमा सो व्यक्तिको नाममा भुक्तानी पठाउन समेत नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति प्राप्त व्यक्ति हुनुपर्नेछ ।
- (३) यस्तो प्रयोजनको लागि उपलब्ध गराइने सटही सुविधा ड्राफ्ट, टि.टि. वा बैंक ट्रान्सफरको माध्यमबाट मात्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) यस्तो भुक्तानीमा प्रचलित व्यवस्था अनुसार लाग्ने कर शुल्क आदि राजस्व दाखिला गरेको प्रमाण लिनु पर्नेछ ।

(ग) वैदेशिक रोजगार व्यवसायीले विदेशी मुद्रामा भएको आर्जनको आधारमा विदेशी मुद्रा खाता खोल्न सक्ने हुंदा सम्बन्धित व्यवसायीको विदेशी मुद्रा खाता खर्च हुने गरी समेत माथि दफा ७ खण्ड (क) र दफा ७ खण्ड (ख) मा उल्लिखित प्रकृया पूरा गरी विदेशी मुद्रा भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।

द. नेपाल समुद्रपार निकासी पैठारी संघमा आवद्ध कम्पनी/फर्मलाई सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था ।

नेपाल समुद्रपार निकासी पैठारी संघले देहायमा उल्लिखित व्यवस्था तथा शर्त अनुसार सिफारिस गरेमा सो संघसँग आवद्ध कम्पनी/फर्मको तर्फबाट व्यवसायिक भ्रमणमा विदेश जाने पदाधिकारीलाई देहाय बमोजिमको सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।

(क) सटही सुविधाको लागि संघबाट देहाय बमोजिमको विवरण खुलाई सिफारिस गर्नु पर्ने ।

- (१) सटही सुविधा माग गरेको वा सो भन्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षमा घटीमा क्रमशः रु.१० लाख, रु.५ लाख र रु.२ लाख ५० हजार आयकर तिरेका संघसँग आवद्ध कम्पनी/फर्मलाई क्रमशः “क”, “ख” र “ग” वर्गमा वर्गीकृत गर्नु पर्ने ।

- (२) संघसँग आवद्ध कम्पनी/फर्मको लागि वर्गीकरण अनुसार “क” वर्गको लागि १ जनाले मात्र पाउने गरी बढीमा अमेरिकी डलर १०,०००।- “ख” वर्गको लागि १ जनाले मात्र पाउने गरी बढीमा अमेरिकी डलर ७,०००।- र “ग” वर्गको लागि १ जनाले मात्र पाउने गरी बढीमा ५,०००।- अमेरिकी डलरसम्मको सीमा भित्र रही सिफारिस गर्नु पर्ने ।
- (३) सम्बन्धित फर्म/कम्पनीले तिरेको “आयकर रकम र आर्थिक वर्ष” उल्लेख गर्नु पर्ने ।
- (४) आवद्ध कम्पनी/फर्मको तर्फबाट देहायका पदाधिकारीहरूले मात्र सटही सुविधा उपभोग गर्न सक्ने गरी पदाधिकारीको नाम, सटही स्वीकृति लिने बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम उल्लेख गर्नु पर्ने :
 - (अ) पफर्मको हकमा प्रोप्राइटर
 - (आ) साभेदारी फर्मको हकमा साभेदार
 - (इ) कम्पनीको हकमा संचालक/प्रबन्ध संचालक
- (५) सम्बन्धित फर्म/कम्पनीको दर्ता, आयकर दर्ता र कर तिरेको वा करको विवरण पेश गरेको प्रमाण/प्रतिलिपि लिनु पर्ने ।
- (६) आवद्ध फर्म/कम्पनीको वर्गीकरण, सटही सुविधा लगायत सम्पूर्ण अभिलेख र सो को आधारमा गरिने सटही सुविधा सिफारिस सम्बन्धी सम्पूर्ण जिम्मेवारी संघको हुने व्यहोरा सिफारिसमा उल्लेख गर्नु पर्ने ।
- (ख) माथि खण्ड (क) मा उल्लिखित विवरण सहित संघबाट प्राप्त सिफारिसको आधारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले देहाय बमोजिम सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्ने ।
 - (१) “क”, “ख” र “ग” वर्गमा परेका फर्म/कम्पनीलाई एक आर्थिक वर्षमा अधिकतम क्रमशः अमेरिकी डलर १०,०००।-, ७,०००।- र ५,०००।- बराबर सम्मको मात्र सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
 - (२) यस्तो सटही सुविधा डेबिट/क्रेडिट/प्रिपेड कार्ड जस्ता बैंकिङ उपकरणका माध्यमबाट उपलब्ध गराउन सकिने ।
 - (३) क्रेडिट कार्ड मार्फत यस्तो सटही सुविधा उपलब्ध गराउंदा क्रेडिट कार्ड सम्बन्धी आफ्नो कार्यविधि/प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
 - (४) भ्रमणमा जाने पदाधिकारीको कन्फर्म हवाई टिकट, राहदानी र भिसा लिनुपर्ने भए सो समेतको आधारमा मात्र यस्तो सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
 - (५) यस व्यवस्था अन्तरगत प्रदान भएको सटही सुविधाको विवरण संलग्न अनुसूची ७.७ अनुसार प्रत्येक महिना व्यतित भएको १५ दिन भित्र यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

९. विभिन्न प्रयोजनको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही सम्बन्धी व्यवस्था :

देहायका व्यक्ति, संघ, संस्था तथा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई विभिन्न प्रयोजनको लागि निम्न बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा (भारत बाहेक) को सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(क) व्यक्ति तथा संघ, संस्थाको लागि :

- (१) सटही माग गर्ने व्यक्ति, संघ, संस्था नेपाली हुनुपर्नेछ ।
- (२) यस्तो सटही सुविधाको Beneficiary विदेशस्थित संघ, संस्था नै हुनुपर्नेछ । विदेशस्थित व्यक्ति विशेषलाई Beneficiary बनाउन मिल्ने छैन ।
- (३) माग भएको सटही रकमलाई पुष्टि गर्ने बीजक (Invoice) वा अन्य documentry evidence हुनुपर्नेछ ।
- (४) आवेदकको हकमा व्यक्ति भए नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र संघ, संस्था भए विधिवत् दर्ता भएको र नवीकरण गर्नुपर्ने भए नवीकरण समेत भएको दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (५) यस्तो सटही सुविधा बढीमा अमेरिकी डलर १०,००० (अमेरिकी डलर दशहजार) सम्म ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट मात्र गर्नुपर्नेछ ।

- (६) प्रचलित व्यवस्था अनुसार कर लाग्ने किसिमका भुक्तानी (जस्तै: रोयल्टी, कमिसन, प्राविधिक सेवा शुल्क, परामर्श शुल्क, विज्ञापन आदि) को हकमा नियमानुसारको अग्रिम कर जम्मा गरेको प्रमाणित कागजात संलग्न गरेपछि मात्र सटही सुविधा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
- (७) पुँजी खाता अन्तर्गत पर्ने कारोवार (विदेशी शेयर खरीद, डिपोजिट आदि) को लागि यो सटही सुविधा प्रयोग गर्न मिल्ने छैन ।
- (८) मालसामन आयात गर्ने प्रयोजनको लागि यो व्यवस्था लागु नहुने हुँदा यस व्यवस्था अन्तर्गतको सटहीमा वि.वि.नि.फा.नं.४(क) जारी गर्न पर्ने छैन ।
- (ख) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूको लागि :
- बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले देहायमा उल्लेखित कार्य तथा प्रयोजनको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी गर्दा यस बैंकको स्वीकृति लिनुपर्ने छैन ।
- (१) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूको आफ्नै प्रयोजनको लागि मगाउने पुस्तक, पत्र-पत्रिकाहरू
- (२) बैंक/वित्तीय संस्थाहरू स्वयं आवद्ध रहेको विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्थाहरूको सदस्यता शुल्क
- (३) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूको तर्फबाट तालिम, गोष्ठी, बैठक आदिमा भाग लिन जाँदा आयोजक संस्थालाई दिनुपर्ने तालिम/सहभागिता आदि शुल्क
- (४) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले प्रयोग गर्ने सञ्चार सेवाको भुक्तानी (Reuters, Bridge-News, Swift मात्र)
- (५) उपर्युक्त प्रयोजनको लागि गरिने विदेशी मुद्राको भुक्तानी Beneficiary संस्थाको नाउँमा मात्र पठाउनु पर्नेछ
- (६) व्यापारिक साख सूचना (Business Credibility Information) को सेवा शुल्क भुक्तानी
- (७) उपर्युक्त प्रयोजनका लागि बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले विदेशी मुद्रा रकमान्तर गर्दा सो रकम पुष्टि गर्ने आवश्यक कागजात वा Invoice संलग्न हुनुपर्नेछ र प्रचलित व्यवस्था अनुरूप भुक्तानीमा कर लाग्ने भए कर बुझाएको निस्सा समेत अनिवार्यरूपले संलग्न गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) विदेशस्थित अस्पतालमा गई औषधोपचार गराउने र आवश्यक औषधी खरीद गर्ने प्रयोजनका लागि नेपाली नागरिकहरूलाई देहाय बमोजिमको प्रकृया पूरा गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले वार्षिक अमेरिकी डलर १० हजारसम्म सटही सुविधा प्रदान गर्न सक्नेछन् ।
- (१) वाह्य मुलुक गई उपचार गराउन चाहने वा गर्नुपर्ने व्यक्तिले नेपालका अस्पतालमा स्वास्थ्य परीक्षण गराई वाह्य मुलुक गई उपचार गराउन उपयुक्त हुने भनी स्वदेशका डाक्टरले उपलब्ध गराएको सिफारिसपत्र तथा विदेशस्थित अस्पतालबाट उपचारमा लाग्ने अनुमानित खर्च उल्लेख भएको कागजात पेश गर्नुपर्ने
- (२) यस्तो सटही सुविधा विदेशी अस्पतालले भुक्तानी पाउने गरी पठाउनु पर्ने ।
- (३) यस व्यवस्था अन्तर्गत सटही बापत लिएको रकमको खर्च विवरण उपचारबाट फर्केको १५ दिनभित्र सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थामा बुझाउनु पर्ने
- (४) यसरी सटही सुविधा प्रदान गरे पश्चात उक्त सुविधा दिइएका व्यक्तिहरूको नाम, ठेगाना, फोन नम्बर, सटही लिएको मुद्रा र रकम उपचार गराउने विदेशी अस्पतालको नाम, ठेगाना एवम् खर्च फल्ल्यौट् भए/नभएको विवरण अर्धवार्षिक रूपमा १५ (पन्ध्र) दिन भित्र यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (५) खण्ड ग(३) बमोजिमको सटही लिई सोको विवरण नबुझाउने व्यक्तिलाई पुनः त्यस्तो सुविधा प्रदान गरिनेछैन ।

- (घ) दूर संचार सम्बन्धी सेवा प्रदायक नेपाली कम्पनीहरूले विदेशी सेवा प्रदायक कम्पनीहरूसँग सम्झौता गरी सेटेलाइट सेवा भाडामा लिने वा प्रयोग गरेकोमा देहायका कागजात लिई भाडा बापत वार्षिक अमेरिकी डलर १ लाखसम्मको भुक्तानी बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयम्ले गर्न सक्नेछन् :
- (१) सेवा प्रदायक संस्था र नेपाली कम्पनी बीच सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा भएको सम्झौता ।
 - (२) सम्बन्धित नियमनकारी निकाय (सूचना तथा संचार मन्त्रालय) को सिफारिस
 - (३) विदेशस्थित सेवा प्रदायक कम्पनी/संस्थाले जारी गरेको इन्भ्वाइस
 - (४) नियमानुसार लाग्ने कर तिरेको निस्सा ।
- (ङ) नेपाली वायुसेवा कम्पनीहरूले हवाई जहाजका इन्जिन वा पार्टपूजा जस्ता सामान विदेश लगी मर्मत गरी ल्याउने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमका कागजातका आधारमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही अमेरिकी डलर १ लाखसम्मको अग्रिम भुक्तानी बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयम्ले पठाउन सक्नेछन् ।
- (१) सम्बन्धित नियमनकारी निकाय (नागरिक उडड्यन प्राधिकरण) को सिफारिस
 - (२) पार्टपूजा धरौटीमा निर्यात भएको प्रज्ञापनपत्र
 - (३) नियमानुसार लाग्ने कर तिरेको निस्सा ।
- यसरी भुक्तानी दिइएको रकम सामान मर्मत भई फिर्ता आएपछि सोको निस्सा बैंकले लिनुपर्नेछ ।
- च) अन्तर्राष्ट्रिय उडान अनुमति प्राप्त नेपाली वायुसेवा कम्पनीहरूले हवाई जहाजका इन्धन खरिद प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमका कागजातका आधारमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही अमेरिकी डलर १ लाखको सीमा सम्म परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयम्ले ड्राफ्ट/टि.टि./स्विफ्ट मार्फत पठाउन सक्नेछन् ।
- (१) सम्बन्धित नियमनकारी निकाय (नेपाल नागरिक उडड्यन प्राधिकरण) को सिफारिस
 - (२) विमानस्थलमा इन्धन आपूर्ति प्रदायक संस्था (विमानस्थलमा इन्धन आपूर्ति गर्ने संस्था खुल्ने कागजात) वा सोसँग भएको सम्झौता
 - (३) विदेशस्थित सेवा प्रदायक कम्पनी/संस्थाले जारी गरेको इन्भ्वाइस ।

१०. मेशिनरी तथा औजारहरू भाडामा प्रयोग गरे बापतको सटही सुविधा सम्बन्धमा ।

नेपाली उद्योगहरूले भारतबाट मेशिनरी तथा औजारहरू भाडामा लिई प्रयोग गरे बापत भुक्तानी गर्नु पर्ने रकम देहायका आधारमा वार्षिक भा.रु.१० लाखसम्मको भुक्तानी बैंक तथा वित्तीय संस्था आफैले पठाउन सक्ने छन् ।

- (क) उद्योगले सटहीको लागि बैंक समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (ख) नेपाली उद्योग र भारतीय मेशिनरी सामान आपूर्तिकर्ता बीच सामान भाडामा लिने दिने सम्बन्धमा भएको सम्झौता वा आपूर्तिकर्ताले जारी गरेको Invoice को प्रमाणित प्रतिलिपि संलग्न हुनुपर्ने छ ।
- (ग) सामान भाडामा प्रयोग गर्ने गरी धरौटीमा आयात भएको भन्सार प्रज्ञापनपत्रको प्रतिलिपि संलग्न हुनुपर्नेछ ।
- (घ) नियमानुसार लाग्ने कर तिरेको प्रमाणित निस्सा पेश गर्नु पर्नेछ ।

११. विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने अगुवा आयोजक संस्था रीभबम इचनबलष्ठाभच० लाई उपलब्ध हुने सटही व्यवस्था :

नेपालका विश्वविद्यालय, सरकारी अनुदान तथा सहयोगमा संचालित संघ/संस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरूले अगुवा आयोजक संस्था (Lead Organizer) को रूपमा रही विदेशस्थित सरकार वा संघ संस्थाहरूबाट विदेशी मुद्रामा आर्थिक सहयोग प्राप्त गरी नेपाल सहित अन्य मुलुकका लागि

कार्यक्रम सञ्चालन गरेको भएमा कुल विदेशी मुद्रा नेपाल भित्रिएको प्रमाण, सम्बन्धित नियामक निकायको सिफारिस र सम्बन्धित पक्षहरू बीच रकम समेत उल्लेख भएको सम्झौताका आधारमा नेपालका लागि प्राप्त रकम कट्टा गरी बाँकी विदेशी मुद्रा रकम प्राप्त गर्ने सम्बन्धित वाणिज्य बैंकहरूमार्फत् कार्यक्रम सञ्चालन हुने अन्य मुलुकमा पठाउन सक्ने छन् ।

१२. प्याकेज टुर सम्बन्धी काम गर्ने टुर अपरेटरहरूलाई प्रदान गर्ने सटही सम्बन्धी व्यवस्था :

यस बैंकबाट विदेशी विनिमयको कारोवार गर्न इजाजत प्राप्त गरेका नेपाली ट्राभल्स/टुरस कम्पनीहरूले विदेश भ्रमणका लागि स्वयम्ले वा विदेशस्थित एजेन्सीसँग सहकार्य गरी विभिन्न टुर प्याकेज सम्बन्धी सेवा दिई सोको लागि विदेशस्थित टुर अपरेटरलाई भुक्तानी पठाउन विदेशी मुद्रा आवश्यक परेमा विदेश स्थित कम्पनी/संस्थाका नाउँमा जम्मा हुने गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाले भुक्तानी पठाउन तथा मानसरोवर कैलासको प्याकेज अन्तर्गत भारतीय पर्यटकलाई सेवा प्रदान गर्ने नेपाली टुर अपरेटरहरूबाट भारतीय पर्यटकले नेपालमा विदेशी मुद्रामा गरेको खर्चको आधारमा सटही माग गरेको अवस्थामा देहाय बमोजिम सटही दिन सकिने छ ।

क. नेपाली नागरिकहरूलाई विदेश भ्रमणका लागि प्रति व्यक्ति अमेरिकी डलर १००० सम्म देहायका आधारमा भुक्तानी पठाउन सकिने छ ।

- (१) सटही माग गर्ने ट्राभल/टुर कम्पनीले आफ्नो कारोवार भएको बैंक समक्ष निवेदन दिनुपर्ने छ ।
- (२) विदेशस्थित टुर प्याकेज सञ्चालन गर्ने सम्बन्धित कम्पनी/संस्थाले जारी गरेको यात्रु संख्या र दर उल्लेख भएको इन्व्वाइस संलग्न हुनुपर्ने छ ।
- (३) विदेशस्थित टुर अपरेटरलाई भुक्तानी पठाउँदा विदेशको टुर अपरेटर/कम्पनी/संस्थाले नै भुक्तानी पाउने गरी पठाउनु पर्नेछ ।
- (४) भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकको राहदानी, कन्फर्म हवाई टिकट भिसा लिनुपर्ने भए सो समेतको प्रतिलिपि संगलन हुनुपर्ने छ ।
- (५) उपर्युक्त रकमबाट नपुग भएको खण्डमा भ्रमण गर्ने व्यक्तिले राहदानी सुविधा अन्तर्गत प्राप्त गर्ने विदेशी मुद्राको सीमाबाट कट्टा गरी राहदानीमा भुक्तानी दिएको छाप लगाई मात्र सटही दिनुपर्नेछ ।
- (६) कथमकदाचित भ्रमण कार्यक्रम रद्द भएमा पठाएको रकम फिर्ता गर्ने जिम्मेवारी सटहीको लागि अनुरोध गर्ने ट्राभल टुर एजेन्सीको हुनेछ ।
- (७) यसरी फिर्ता भएको विदेशी मुद्रा बापत सम्बन्धित बैंकले ट्राभल्स तथा टुर अपरेटरलाई नेपाली रुपैयाँमा सटही दिनु पर्नेछ । साथै, इजाजतपत्रप्राप्त ट्राभल तथा टुर एजेन्सीहरूले यसरी सटही लिई रकम पठाएको र भ्रमण रद्द भई रकम फिर्ता भएको विवरण यसै साथ संलग्न बमोजिमको फाराम भरी मासिक रूपमा यस विभागमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

ख. नेपाली टुर अपरेटरमार्फत् मानसरोवर कैलाश, तिब्बत जाने भारतीय पर्यटक समूहलाई नेपालका होटलमा राखी पर्यटकले निश्चित रकम होटलमा खर्च गरेको आधारमा टुर अपरेटरले तिब्बतमा दिनुपर्ने भुक्तानीको लागि सटही सुविधा माग गरेमा देहायका आधारमा सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।

- (१) सटही माग गर्ने ट्राभल/टुर कम्पनीले आफ्नो कारोवार भएको बैंक समक्ष निवेदन दिनुपर्ने छ ।
- (२) बैंकिङ्ग प्रणाली मार्फत् सम्बन्धित टुर अपरेटरको खातामा भारतीय पर्यटकबाट प्रति पर्यटक कम्तिमा भा.रु.१ लाख भित्रिएको निस्सा संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (३) पर्यटक वा पर्यटक समूहलाई नेपालका होटलमा राखी पर्यटकले पठाएको रकममध्ये कम्तिमा भा.रु.५० हजार खर्च गरेको हुनुपर्नेछ । साथै, त्यस्तो रकम होटलमा खर्च गरेको खर्च क्षलखयः संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

- (४) तिब्बतस्थित टुर प्याकेज सञ्चालन गर्ने सम्बन्धित कम्पनी/संस्था वा होटलले जारी गरेको यात्रु संख्या र दर उल्लेख भएको इन्भ्वाइस संलग्न गर्नु पर्नेछ । ऋचभमष्ट क्षलखयःअभ पेश भएको अवस्थामा खर्च भएको क्षलखयःअभ पेश गर्न लगाई बैंकले फाइल अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।
- (५) तिब्बत भ्रमणमा जाने भारतीय नागरिकको राहदानी तथा भिसाको प्रतिलिपि संलग्न हुनुपर्ने छ ।
- (६) उल्लिखित आधारमा प्रति पर्यटक अधिकतम यु.एस.डलर ५०० सम्मको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।
- (७) कथम्कदाचित भ्रमण कार्यक्रम रद्द भएमा पठाएको रकम फिर्ता गर्ने जिम्मेवारी सटहीको लागि अनुरोध गर्ने ट्राभल टुर एजेन्सीको हुनेछ ।
- (८) माथि खण्ड (ख) को (७) बमोजिम फिर्ता भएको विदेशी मुद्रा बापत सम्बन्धित बैंकले ट्राभल्स तथा टुर अपरेटरलाई नेपाली रुपैयाँमा सटही दिनु पर्नेछ ।
- (९) इजाजतपत्र प्राप्त ट्राभल तथा टुर एजेन्सीहरुले यसरी सटही लिई रकम पठाएको र भ्रमण रद्द भई रकम फिर्ता भएको विवरण यसै साथ संलग्न बमोजिमको फारम भरी मासिक रुपमा यस विभागको अनुगमन शाखामा पेश गर्नुपर्ने छ ।
- १३ यस परिपत्र बमोजिमको अमेरिकी डलरमा प्रदान गरिने सटही सुविधा आवश्यकतानुसार सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा समेत प्रदान गर्न सकिने छ ।
१४. परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुनेगरी तेस्रो मुलुकबाट लिएको सेवाको सटही स्वीकृति प्रदान गर्दा नेपाल सरकारलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अग्रिम आयकर (TDS), राजश्व लगायतका रकम यस बैंकले प्रकाशन गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विक्रीदरको आधारमा गणना गरी दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
१५. विदेशबाट विभिन्न प्रयोजनको लागि प्राप्त भएका विदेशी मुद्रा रकम पठाउने बैंकबाट फिर्ता गर्न माग भई आएमा र जुन प्रयोजनको लागि विदेशी मुद्रा भित्रिएको हो सो अनुरूप खर्च नहुने भएमा र त्यस्तो रकम सम्बन्धित खातामा जम्मा भइसकेको भए बेनेफिसरीको समेत सहमति लिई प्राप्त भएको विदेशी मुद्राको सीमा ननाघ्ने गरी अमेरिकी डलर ५ हजार सम्म वा सो बराबरको विदेशी मुद्रा आवश्यक कागजातका आधारमा रकम प्राप्त गर्ने सम्बन्धित बैंकले फिर्ता पठाउन सक्नेछ । तर, त्यस्तो रकम अवैधानिक तथा अपराधीक प्रकृतिको भएमा फिर्ता पठाउन मिल्नेछैन ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या ७ को दफा १(अ) को प्रयोजनको लागि)

मिति :

श्री
.....।

विषय राहदानी बापतको सटही सुविधा पाऊँ ।

महाशय,

म मा करीबको
लागि (देशको नाम) (अवधि उल्लेख गर्नुपर्ने
भ्रमणमा जान लागेको हुँदा राहदानी बापतको नियमानुसार पाउने अमेरिकी डलर(अमेरिकी डलर
.....मात्र) सटही सुविधाको लागि अनुरोध गर्दछु ।

मैले यस राहदानी बापत सटही लिएको एक महिनाभित्र उद्देश्य बमोजिम विदेश यात्रा नगरेमा सो विदेशी मुद्रा
बैकमा दाखिला गर्नेछु । साथै, यस पटकको विदेश भ्रमणको लागि राहदानी बापतको सटही सुविधा अन्य कुनै पनि
संस्थाबाट नलिएको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु । भुठाना विवरण पेश गरी सटही लिएको ठहरेमा प्रचलित ऐन,
कानून बमोजिम सजायको भागीदार स्वयम् हुनेछु ।

भवदीय,

.....

दस्तखत

विवरण :-

राहदानी नं.	पूरा नाम :
एयरलाइन्सको नाम :	ठेगाना :
(क) हवाई टिकट नं.....	फोन नम्बर :
(ख) हवाई टिकट नं.....	राहदानी जारी गरेको मिति :
उडान निश्चित भएको तारीख.....	राहदानी बहाली रहने मिति :

राहदानी बापत सटही सुविधा प्रदान गरिएको मासिक विवरण

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या ७ को दफा १(ठ) को प्रयोजनको लागि)

इजाजतपत्रप्राप्त बैंक/वित्तीय संस्था/निकायको नाम
सालमहिनागते

सि.नं.	मिति	नाम	राहदानी नं.	टिकट नं.	जाने मुलुकको नाम	रकम (यु.एस डलरमा)	सटही प्रदान गर्ने शाखा	कैफियत
कुल रकम								

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
 नाम :
 पद :
 बैंकको छाप :

**व्यापार प्रवर्द्धन बापत परिपत्र संख्या ७ को १(ड) अनुरूप
सटही सुविधा प्रदान गरिएको मासिक विवरण**
(इ.प्रा.परिपत्र संख्या ७ को दफा १(ठ) को प्रयोजनको लागि)

इजाजतपत्रप्राप्त बैंक/वित्तीय संस्था/निकायको नाम
.....सालमहिनागते

सि.नं.	मिति	नाम	राहदानी नं.	टिकट नं.	जाने मुलुकको नाम र कार्यक्रमको नाम	रकम (यु.एस डलरमा)	सटही प्रदान गर्ने शाखा	सटहीको औचित्य
कुल रकम								

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
नाम :
पद :
बैंकको छाप :

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या ७ को दफा ३ को प्रयोजनको लागि)

दफा ३ (क) बमोजिम विदेश भ्रमण (भारत बाहेक) गर्दा उपलब्ध गराउनु पर्ने सटही सुविधाको तालिका

(अमेरिकी डलरमा)

आर्जन	अधिकतम भ्रमण खर्च एक आर्थिक वर्षमा	दैनिक होटल तथा खाना खर्च	मनोरन्जन, भैपरी तथा अतिथि सत्कार खर्च (प्रतिपटक)
० - ३ लाख	९० दिन	४५०.००	१,०००.००
३ - ७ लाख	९० दिन	५५०.००	१,५००.००
७ लाखभन्दा माथि	९० दिन	६५०.००	२,०००.००

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या ७ को दफा ३ को प्रयोजनको लागि)

दफा ३ बमोजिम विदेश भ्रमण (भारत बाहेक) गर्दा उपलब्ध गराउनु पर्ने सटही सुविधाको तालिका
(अमेरिकी

डलरमा)

आर्जन	दैनिक होटल तथा खाना खर्च	मनोरन्जन तथा भैपरि खर्च (प्रतिपटक)	अधिकतम भ्रमण दिन एक आर्थिक वर्ष
० - ३ लाख	३००.००	४००.००	४५ दिन
३ - ५ लाख	३५०.००	५००.००	५५ दिन
५ - ७ लाख	४००.००	६००.००	६५ दिन
७ - १० लाख	४५०.००	७००.००	७५ दिन
१० लाखभन्दा माथि	५००.००	८००.००	८५ दिन

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या ७ को दफा ३(ड) को प्रयोजनको लागि)

दफा ३(ड) बमोजिम भारत बाहेकका मुलुकहरूमा भ्रमण गर्दा सटही सुविधा प्रयोजनका लागि भर्नु पर्ने फाराम

श्री

.....

..... ।

१. निवेदकको नाम
२. पद
३. फर्म/कम्पनी/कार्यालयको नाम
४. भ्रमण गर्ने मुलुक
५. भ्रमण गर्ने अवधि मिति देखि सम्म जम्मा दिन
७. आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्रा
 - (क) दैनिक होटल तथा खाना खर्च
 - (ख) मनोरन्जन तथा भैपरि आउने
८. निवेदकको विदेशी मुद्रा खाताबाट खर्च हुने भए सोको खाता नम्बर
९. यसभन्दा अघि भ्रमणमा गएको भए लिएको विदेशी मुद्रा र भ्रमण अवधि मिति देखि सम्म
१०. यस आर्थिक वर्षमा पटक पटक गरी हालसम्म आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा रकम सो मध्ये खातामा जम्मा भएको विदेशी मुद्रा रकम
११. संलग्न कागजातहरू :-
 - (क)
 - (ख)
 - (ग)

निवेदकको दस्तखत
मिति

उपर्युक्त निवेदन बमोजिम दैनिक होटल तथा खाना खर्च र मनोरन्जन तथा भैपरि आउने खर्च गरी जम्मा नियमानुसार उपलब्ध गराइएको छ ।

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
नाम :
पद :
वैकको छाप :

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या: ७ को दफा ८ को ख(५) को प्रयोजनको लागि)

(बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम)

(.....कार्यालय)

(ठेगाना.....)

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
निरीक्षण तथा अनुगमन शाखा
बालुवाटार, काठमाण्डौ ।

महाशय,

त्यस बैंकको इ.प्रा.परिपत्र संख्या: ७ को दफा ८ को ख(५) मा रहेको व्यवस्था बमोजिम नेपाल समुद्रपार
निकासी पैठारी संघको सिफारिसमा सो संघसँग आवद्ध कम्पनी/फर्मलाई २०..... महिनामा देहाय
बमोजिमको सटही सुविधा उपलब्ध गराईएको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

क्र.सं.	कम्पनी/फर्मको नाम	पाउने सुविधा	उपयोग गर्ने पदाधिकारीको नाम	उपयोग रकम

भवदीय

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०८/२०७४

आप्रवास भिसामा विदेश जाने नेपाली नागरिकहरूलाई Settlement
खर्च बापत प्रदान गर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही सुविधा सम्बन्धमा

संयुक्त राज्य अमेरिका, क्यानाडा, अष्ट्रेलिया, न्यूजिल्याण्ड र बेलायत जस्ता विकसित देशहरूमा नियमानुसार आप्रवास भिसा (Immigrant Visa) प्राप्त गरी ती मुलुकहरूमा बसोबास गर्न जाने नेपाली नागरिकहरूलाई Settlement खर्च बापत आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको सटही सुविधा देहायको व्यवस्था तथा शर्तहरूको अधीनमा रही विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजत प्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूले प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

- (क) आप्रवास भिसा पाएका नेपाली नागरिकहरूलाई मात्र Settlement खर्च बापत प्रति व्यक्ति बढीमा अमेरिकी डलर ५,०००/- सम्म वा सो बराबरको अन्य विदेशी मुद्रा सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिने छ । साथै, अलग्गै राहदानी नलिई अभिभावकको साथमा जाने केटाकेटीहरूलाई पनि जनही उक्त सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (ख) आप्रवास भिसा (Immigrant Visa) प्राप्त गरी सम्बन्धित देशमा पहिलो पटक जाने नेपाली नागरिकहरूलाई एक पटक मात्र यो सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । तर, आप्रवास भिसा प्राप्त गरी यो व्यवस्था अनुसारको सटही सुविधा नलिई सम्बन्धित देश गएर नेपाल फर्की पुनः जाने र सोही देशमा रहेको समयमा आप्रवास भिसा प्राप्त गरी नेपाल आई पुनः जाने नेपाली नागरिकहरूलाई यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्न मिल्ने छैन ।
- (ग) नेपाल सरकारले जारी गरेको वैध राहदानी, सो राहदानीमा लागेको आप्रवास भिसा र नेपाल देखि नै शुरु हुने कन्फर्मर्ड हवाई टिकटको प्रतिलिपि अनिवार्यरूपमा लिई यस्तो सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । उदाहरणको लागि केही विकसित मुलुकहरूको आप्रवास भिसाको विवरण देहाय अनुरूप छन ।

मुलुक	भिसाको किसिम
संयुक्त राज्य अमेरिका	Immigrant Visa
क्यानाडा	Immigrant Visa
बेलायत	Visa Highly Skilled Migrant Programme र Visa Settlement-AF
अष्ट्रेलिया	Permitted to remain in Australia Indefinitely लेखिएको Visa

- (घ) यस्तो सटही सुविधा उपलब्ध गराएको रकम स्पष्ट देखिने गरी सम्बन्धित व्यक्तिको राहदानी र कन्फर्मर्ड हवाई टिकटमा दरपीठ गरी सो कागजातको प्रतिलिपि अभिलेखको लागि राख्नु पर्ने छ ।
- (ङ) यस प्रकारको सटही सुविधा उपलब्ध गराएको विवरण मासिक रूपमा महिना व्यतित भएको ७ दिन भित्र यस विभागमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :०९/२०७४

उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही सम्बन्धी व्यवस्था

उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न विदेश जाने तथा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई आवश्यक पर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा को सटही अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धमा देहाय अनुसारको व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ को अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिंग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” र “ख” वर्गका राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. भारत बाहेकका अन्य मुलुकहरूमा अध्ययनको लागि दिइने सटही सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालयले विद्यार्थीलाई निजी खर्चमा विदेश अध्ययन गर्न जाने प्रयोजनको लागि Any Bank उल्लेख गरी “प्रथम पटक सटहीको लागि बैंक प्रति” भनी छाप लागेको No Objection Letter को सक्कल प्रति नै संलग्न हुनुपर्ने छ ।
- (ख) यस्तो सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु अघि विद्यार्थीको नाममा जारी भएको सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाको भिसा सम्बन्धी शर्त सहितको पत्र वा भिसासँग सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त भएको पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि संलग्न हुनुपर्नेछ । यस्तो कागजात पेश गर्दा माग गरेको विदेशी मुद्रा रकमलाई पुष्टि गर्ने सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाको पत्र, Brochures, Invoice, I- 20 फर्म आदि जस्ता Supporting Documents र राहदानीको प्रतिलिपि निवेदन साथ संलग्न हुनुपर्नेछ । भिसा प्राप्त हुनु अगावै यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्नुपर्ने अवस्थामा निवेदकले भिसा नलागेमा सो रकम फिर्ता गर्ने प्रतिवद्धता र जिम्मेवारी लिएको स्वघोषणा गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) भुक्तानी पाउने शैक्षिक संस्थाको नाम, ठेगाना र यसै परिपत्रको दफा १ को खण्ड (क) मा उल्लिखित शिक्षा मन्त्रालयको No Objection Letter मा उल्लेख भएको शैक्षिक संस्थाको नाम, ठेगाना, अध्ययनको विषय र तह लगायतका विषयमा एकरूपता हुनुपर्ने छ ।
- (घ) यसरी Supporting Documents ले अध्ययन गर्न जाने वा अध्ययनरत पुष्टि हुने देखिए पछि मात्र विदेशस्थित सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाको नाममा भुक्तानी हुने गरी त्यस्तो विदेशी मुद्रा रकम ड्राफ्ट/टि.टी./स्वीफ्ट ट्रान्सफरको माध्यमबाट मात्र सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ङ) निर्वाह खर्चको हकमा खण्ड (ख) बमोजिम पेश हुन आएको सम्बन्धी कागजातहरू (Supporting Documents) हेरी विद्यार्थीबाट निर्वाह खर्च बापतको रकम आवश्यक छ भनी माग गरेको खण्डमा निर्वाह खर्च (Living Expenses, Accommodations आदि) बापतको सटही सुविधा विद्यार्थीको नाममा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । यसरी सटही सुविधा उपलब्ध गराउँदा निम्नानुसार गर्नु पर्नेछ :-
 - (अ) शिक्षण संस्थाको नाममा शिक्षण शुल्क (Tuition Fee) आंशिक भुक्तानी गरेको/सटही गरेको देखिएमा Supporting document अनुसार वार्षिक रूपमा लाग्ने कुल रकमको बढीमा ५० प्रतिशत मात्र ६ महिनाको अवधिमा एकमुष्ट वा पटक/पटक गरेर उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
 - (आ) सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाबाट शिक्षण शुल्कमा पूर्ण छात्रवृत्ति प्राप्त गरेको पुष्टि हुने कागजात पेश गरेमा उपखण्ड (अ) अनुसार शिक्षण शुल्क भुक्तानी गर्नु नपर्ने तर आंशिक छात्रवृत्ति प्राप्त

भएको खण्डमा शैक्षिक संस्थाको शर्त बमोजिम कुल भुक्तानी गर्नुपर्ने शिक्षण शुल्क निर्धारित अवधिभित्र भुक्तानी गरेको हुनुपर्ने छ ।

- (इ) माथि उपखण्ड (अ) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएतापनि अध्ययन गर्न जाने वा अध्ययन गरी रहेको शिक्षण संस्था वा सम्बन्धित देशको राजदूतावासबाट शिक्षण शुल्क, निर्वाह खर्च र अन्य खर्च समेत खुलाई रकम नै किटान गरी विद्यार्थीको नाममा सटही सुविधा उपलब्ध गराउन पत्रबाट अनुरोध भई आएको खण्डमा पत्रमा उल्लेखित पूरै रकमको सटही सुविधा विद्यार्थीकै नाममा उपलब्ध गराउन सकिनेछ । तर, विद्यार्थीले कलेजको शिक्षण शुल्क बापत व्यक्तिगत नाममा सटही लिएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा कलेजमा बुझाएको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र अर्को किस्ताको सटही सुविधा प्रदान गर्नुपर्ने छ ।
- (ई) विदेशमा अध्ययन गर्न जाने वा अध्ययनरत विद्यार्थीको भिसा (Student Visa) प्राप्ति वा नवीकरण र निर्वाह तथा शिक्षण शुल्कको लागि सम्बन्धित मुलुकको सरकारी निकाय वा सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले विद्यार्थीकै खाता/नाममा निश्चित रकम देखाउने पर्ने प्रावधान राखेको अवस्थामा त्यस्तो प्रावधान रहेको पुष्टि हुने कागजातको आधारमा आवश्यक रकमको सटही उपलब्ध गराउन सकिनेछ । यस्तो सटही सम्बन्धित विद्यार्थीलाई आवश्यक पर्ने रकमसम्म मात्र प्रदान गर्नु पर्नेछ । तर, विद्यार्थीको आफन्त/परिवार/आश्रित (Dependent) को लागि यस्तो सटही प्रदान गर्न मिल्नेछैन ।
- (उ) डिपेन्डेन्ट भिसामा जाने विद्यार्थीका परिवारका सदस्यहरूलाई भिसा र विदेशमा अनिवार्य विमा गर्नुपर्ने भए शैक्षिक संस्था वा सरकारी निकायको कागजातको आधारमा भिसा र विमा शुल्क बापतको सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ऊ) सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले शिक्षण/निर्वाह शुल्कको भुक्तानी स्वयंको नाममा माँग नगरी आफूद्वारा नियुक्त अन्य संस्था/एजेन्सीको नाममा पठाउनु पर्ने उल्लेख/अनुरोध गरेको अवस्थामा व्यहोरा पुष्टि हुने कागजातको आधारमा यस्तो शुल्क अन्य संस्था/एजेन्सीको नाममा भुक्तानी गर्न समेत सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ए) सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले नेपालको विदेशी विनिमय बजारमा उपलब्ध नहुने आफ्नो स्थानीय मुद्रामै शिक्षण शुल्क भुक्तानी गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको व्यहोरा प्रमाणित हुने आधिकारिक कागजात जारी गरेको अवस्थामा सम्बन्धित शिक्षण संस्थालाई शिक्षण शुल्क भुक्तानी गरेको प्रमाण पछि पेश गर्नु पर्ने शर्तमा त्यस्तो स्थानीय मुद्रा बराबरको हुने अमेरिकी डलर वा अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही विद्यार्थीकै नाममा प्रदान गर्न सकिनेछ । अधिल्लो पटक यस्तो सटही लिई शिक्षण शुल्क भुक्तान गरेको प्रमाण पेश नगर्ने विद्यार्थीको नाममा त्यस्तो प्रमाण पेश नगरेसम्म अर्को सटही प्रदान गर्न मिल्ने छैन ।
- (ऐ) संयुक्त राज्य अमेरिकाको Education Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG) ले सञ्चालन गर्ने United States Medical License Examination (USMLE) तथा अन्य देशका आधिकारिक निकायहरूले सञ्चालन गर्ने यस्तै प्रकृतिका व्यवसायिक परीक्षामा सामेल हुन जाने विद्यार्थीहरूको लागि नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालयले जारी गर्ने माथि दफा (क) बमोजिमको No Objection Letter को आधारमा परिपत्रको खण्ड (छ) मा उल्लिखित रकमसम्म एकमुष्ट विद्यार्थीको नाममा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (च) विदेशमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई दोस्रो पटकदेखि सटही सुविधा आवश्यक परी विद्यार्थी आफैले वा निजका अभिभावक/आफन्तले आफ्नो परिचय खुल्ने कुनै कागजात संलग्न गरी सटही सुविधाको लागि अनुरोध गरेमा शुरूमा सटही सुविधा पाउन अनुरोध गर्दाको अवस्थामा विद्यार्थी पढिरहेको प्रमाणित हुने सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाले प्रदान गरेको कागजात वा विद्यार्थीको शैक्षिक संस्थासँग सम्बन्धित Valid परिचयपत्र वा पढिरहेको व्यहोरा स्पष्ट खुल्ने अन्य कुनै अद्यावधिक प्रमाणको आधारमा मात्र यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

- (छ) निर्वाह खर्च भनी Supporting Documents मा रकम नखुलेको अवस्थामा विद्यार्थी/अभिभावक/आफन्तबाट निर्वाह खर्च माग भएको अवस्थामा खण्ड (ङ) मा उल्लिखित अन्य प्रकृत्याहरू पूरा गरी निम्नानुसारको निर्वाह खर्च प्रदान गर्न सकिनेछ :-

क्रम संख्या	देशको नाम	वार्षिक रूपमा पाउने अधिकतम निर्वाह खर्च (अमेरिकी डलरमा)
१	बंगलादेश, पाकिस्तान	२,५००।००
२	चीन, मलेशिया, थाइल्याण्ड, फिलिपिन्स	४,०००।००
३	सिंगापुर, दक्षिण कोरिया	६,०००।००
४	क्यानडा, अमेरिका, अष्ट्रेलिया, युरोपियन मुलुक	८,०००।००
५	अन्य देशहरू	५,०००।००

- (ज) यदि विद्यार्थीले शुरूमा पेश गरेको कागजातबाट देखिन आउने Tuition Fee र निर्वाह खर्च बापतको रकमभन्दा बढी रकमको सटही सुविधा माग गरेमा, त्यसरी वृद्धि भएको रकमलाई पुष्टि हुने कागजात अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (झ) अध्ययन संस्थाको नाममा बनेको ड्राफ्ट/टि.टी./स्वीफ्ट आदि रद्द गर्न अनुरोध गरेमा विद्यार्थी अध्ययनको लागि विदेश नजाने भएमा Living Expenses वा अन्य भैपरी आउने खर्च लिई सकेको भए सो रकम फिर्ता गर्न लगाएर मात्र र अन्य अवस्थामा तल उल्लिखित कुनै एक कारण परेमा त्यस्तो ड्राफ्ट/टि.टी./स्वीफ्ट आदि बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयंले रद्द गर्न सक्नेछन् ।
- (अ) सम्बन्धित मुलुकको राजदूतावासबाट भिसा प्राप्त नभएको प्रमाण पेश गरेमा,
- (आ) सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको नाममा अन्य स्रोतबाट शिक्षण शुल्क भुक्तानी गरेको प्रमाण पेश गरेमा
- (इ) शिक्षण संस्था परिवर्तन गरी अर्को शिक्षण संस्थाको नाममा शिक्षण शुल्क भुक्तानी गरेको प्रमाण पेश गरेमा ।
तर, परिवर्तित शिक्षण संस्थाको नाममा शिक्षण शुल्क भुक्तानी गर्नु पर्ने भएमा नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालयबाट शिक्षण संस्था परिवर्तनको स्विकृति अनिवार्य रूपमा लिएको हुनुपर्ने छ
- (ई) ड्राफ्ट टि.टी. को म्याद समाप्त भई उल्लेखित रकम सोही शिक्षण संस्थालाई नै पुनः पठाउनु परेमा
- (उ) व्यवहारिक कारणवश विद्यार्थी अध्ययनको लागि जान नसक्ने अवस्था परी कारण सहित निवेदन दिएमा ।
तर भिसा पाई सकेपछि जर्मनी लगायत शिक्षण शुल्क नलाग्ने राष्ट्रको सम्बन्धित राजदूतावासको पत्रको आधारमा बनेका ड्राफ्ट/टि.टी./स्वीफ्ट आदि रद्द गर्न भने यस विभागको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

२. भारतमा अध्ययनको लागि :

- (क) भारतस्थित विश्वविद्यालय/कलेजले अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धा गराई भर्ना लिन छुट्याएको शैक्षिक कोटा अन्तरगत भारतमा अध्ययन गर्न जाने नेपाली विद्यार्थीको लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण शुल्क देहायका शर्त पूरा भएको अवस्थामा अमेरिकी डलरमा समेत भुक्तानी गर्न सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (१) यसै परिपत्रको दफा १ को खण्ड (क), (ग), (घ), (च), (ज) र दफा १(ख) को भिसा र राहदानी बाहेकका शर्तहरू पूरा भएको हुनु पर्ने छ ।
- (२) भारतस्थित विश्व विद्यालय/कलेजले अमेरिकी डलरमै शिक्षण शुल्क लिने गरी अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धाको लागि छुट्याएको शैक्षिक कोटा अन्तरगत अध्ययन गर्न स्वीकृति पाएको हुनु पर्ने छ ।

- (३) शिक्षण शुल्क भारतीय रुपैयाँ बाहेक अमेरिकी डलर वा अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामै मात्र भुक्तानी गर्नु पर्ने व्यहोरा प्रमाणित हुनु पर्ने छ ।
- (४) शिक्षण शुल्क बापत सम्बन्धित विश्वविद्यालय/कलेजले उल्लेख गरे बमोजिमको रकम सोही शैक्षिक संस्थाले मात्र पाउने गरी सटही प्रदान गर्नु पर्ने छ ।
- (५) निर्वाह खर्च बापत आवश्यक पर्ने रकम भारतीय रुपैयाँमा मात्र प्रदान गर्नु पर्ने ।
- (ख) देहायका शर्तहरू पूरा भएको अवस्थामा भारतमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थी, निजको अभिभावक/बाबु/आमाको नाममा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खाता भएमा यस्तो खाताको मौज्जातले भ्याएसम्म शिक्षण शुल्क अमेरिकी डलरमा भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि विदेशी मुद्रा खाता खर्च गर्न सकिनेछ ।
- (१) माथि दफा २ को खण्ड (क) को १, ३, ४ र ५ मा उल्लिखित शर्तहरू पूरा भएको हुनु पर्नेछ ।
- (२) विद्यार्थी स्वयंको विदेशी मुद्रा खाता नभई अभिभावक/बाबु/आमाको खाताबाट खर्च गर्नु परेमा नाता प्रमाणित हुने कागजात पेश हुनु पर्ने छ ।
- (३) यस व्यवस्था बमोजिम शिक्षण शुल्क भुक्तानीको लागि सम्बन्धित व्यक्तिको खाता खर्च गर्ने बाहेकको थप सटही सुविधा प्रदान गर्न मिल्ने छैन ।
- (ग) माथि दफा २ को (क) र (ख) बमोजिम शिक्षण संस्थाको नाममा बनेको ड्राफ्ट/टि.टि/स्वीफ्ट आदि कुनै पनि कारणले रद्द गर्नु परेमा सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले रद्द गर्न सक्नेछन् ।

३. विविध व्यवस्था :

- (क) यो परिपत्र जारी हुनु पूर्व नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालयले यस बैंकलाई सम्बोधन गरी लेखेको सिफारीस पत्रको आधारमा विदेशमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई आवश्यक पर्ने निर्वाह बापतको रकमको सटही सुविधा उपलब्ध गराइदिन भनि विद्यार्थी वा निजका अभिभावक/आफन्तले अनुरोध गरेमा यस बैंकबाट उपलब्ध गराइने प्रमाणित कागजात तथा विवरणको आधारमा यसै परिपत्रको अधीनमा रही त्यस्तो सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ख) माथि उल्लिखित व्यवस्था अनुसार प्रत्येक पटक सटही सुविधा प्रदान गरेको स्पष्ट देखिने गरी प्रत्येक विद्यार्थीको छुट्टाछुट्टै अभिलेख (विद्युतीय वा अन्य उपयुक्त माध्यमबाट) राख्नु पर्नेछ ।
- (ग) कुनै एक बैंक/वित्तीय संस्थाबाट सटही सुविधा लिईरहेका विद्यार्थी वा निजका अभिभावक/आफन्तले लिखित अनुरोध गरी अन्य बैंक/वित्तीय संस्थाबाट सटही सुविधा लिन चाहेमा आफ्नो अभिलेखमा भएका कागजात तथा उपलब्ध गराएको सटही सुविधा सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण प्रमाणित गरी सम्बन्धित पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (घ) यसरी प्रदान गरेको सटही सुविधाको विवरण नेपाल राष्ट्र बैंक, शोधनान्तर महाशाखामा अनुसूची २ फा.नं.ने.शो २ (क) कोड नं.१२०५०० शिक्षा शीर्षकमा उल्लेख गरी अनिवार्यरूपले मासिक रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१०/२०७४

नेपाली नागरिकले नगदै राख्न र सटही गर्न सक्ने
नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्राका सम्बन्धमा

नेपाली नागरिकले नगदमा राख्न सक्ने तथा सटही गर्न सक्ने नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्राका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएकोले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायतका अन्य कार्यालयहरू एवम् इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. नेपाली नागरिकले नगदमा राख्न सकिने परिवर्त्य विदेशी मुद्राका सम्बन्धी व्यवस्था ।

नेपाली नागरिकले विदेशमा रोजगारी वा व्यवसाय गरी आर्जन गरेको वा विदेश भ्रमणका लागि सटही सुविधा अन्तर्गत प्राप्त विदेशी मुद्रामध्ये बचत हुन आएको विदेशी मुद्रा भविष्यमा उपयोग गर्ने प्रयोजनका लागि अधिकतम अमेरिकी डलर १५०० वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म नगदमा राख्न सक्नेछन । यस्तो रकम जतिसुकै पटकको श्रोत भएता पनि कुलमा सो सीमा नाघ्न हुने छैन । तर, सम्बन्धित व्यक्तिले चाहेमा त्यस्तो सम्पूर्ण रकम नेपालस्थित बैंकमा विदेशी मुद्राको खाता खोली राख्न भने सक्नेछन ।

२. नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

नेपाली नागरिकहरूले आफ्नो पहिचान खुल्ने प्रमाण सहित नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटहीको लागि अनुरोध गरेमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था अनुरूप प्रचलित विनिमय दरमा सटही गरिदिन सकिने छ ।

- (क) यस्तो सटही गर्दा एक पटकमा अमेरिकी डलर ३,०००।- (तीन हजार) वा सो बराबर हुने अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मात्र सटही गर्न सकिनेछ ।
- (ख) सटही गर्न ल्याउने व्यक्तिसँग संलग्न अनुसूची १०.१ बमोजिमको निवेदन लिनु पर्नेछ ।
- (ग) निवेदन साथ सम्बन्धित व्यक्तिको पहिचान खुल्ने प्रमाणको रूपमा नागरिकताको प्रमाणपत्र वा नेपाल सरकारको कुनै निकाय वा रोजगारदाता निकायले जारी गरेको फोटो सहितको परिचयपत्रको प्रतिलिपिमा निवेदकले नै प्रमाणित गराई लिनु पर्नेछ ।
- (घ) विदेशी मुद्रा सटही गरेको प्रमाण स्वरूप अन्य किसिमको रसीद वा FEER (Foreign Exchange Encashment Receipt) अनिवार्य रूपमा जारी गरी विदेशी मुद्राको खरिद अभिलेखमा समेत देखाइ नेपाली रुपैयामा मात्र भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) यस्तो विदेशी मुद्राबाट सम्बन्धित व्यक्तिको विदेशी मुद्रा खाता खोल्न वा भैरहेको त्यस्तो खातामा जम्मा गर्न मिल्ने छैन ।
- (च) यसरी सटही गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको नोट पहिचान गर्ने तथा पछि जाली (Counterfeit) ठहरिएमा सम्बन्धित व्यक्तिसँग सोधभर्ना गराउने दायित्व र जिम्मेवारी सटही गरिदिने निकायकै हुनेछ ।
- (छ) सटही गरेको विदेशी मुद्राको नोट जाली (Counterfeit) ठहरिएमा सम्बन्धित पक्षसँग रकम फिर्ता लिनु पर्दा भुक्तानी दिएको रकम भन्दा बढी हुने गरी फिर्ता लिन पाइने छैन ।
- (ज) यस्तो सटही कारोवार गर्दा कुनै व्यक्तिको कारोवार र श्रोत शंकास्पद देखिएमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

- (भ्र) नेपाली नागरिकहरूलाई विदेशी इष्टमित्र र ग्राहकहरूबाट उपहार, टिप्स आदि बापत प्राप्त हुने विदेशी मुद्रा सटही गर्न माग भई आएमा ग्राहकको पहिचान खुल्ने कागजात लिई एकपटकमा अमेरिकी डलर ५००।- (पाँच सय) वा सो बराबर हुने अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्चरहरूबाट पनि सटही गर्न सकिनेछ । यसरी सटही गर्दा FEER जारी गर्नुका साथै परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही गर्न आउने व्यक्तिसँग अनुसूची १०.२ बमोजिमको २ प्रति स्वःघोषणापत्र भर्न लगाई सोको १ प्रति मनिचेञ्जरले प्रमाणित गरी सटही गर्न आउने व्यक्तिलाई अभिलेखको लागि दिनु पर्नेछ ।

(इ.प्रा. परिपत्र संख्या: १० को दफा २(ख) को प्रयोजनको लागि)

(श्री बैंक वित्तीय/ संस्था)
(ठेगाना)

विषय: विदेशी मुद्रा सटही गरी दिने ।

महाशय,

मलाई देहाय बमोजिम विदेशी मुद्रा प्राप्त भएकोले नियमानुसार सटही गरी दिनु हुन आफ्नो पहिचान खुल्ने परिचयपत्रको प्रतिलिपि समेत संलग्न गरी अनुरोध गरेको छु । उक्त विदेशी मुद्रा नक्कली ठहरिएमा सटही लिएको रकम फिर्ता बुझाउने छु ।

विदेशी मुद्राको किसिम	नोटको नम्बर	दर	प्राप्त प्रयोजन	प्राप्त स्रोत

भवदीय,

दस्तखत:

पूरा नाम:

ठेगाना:

फो नं.

मोवाइल नं.

परिचयपत्रको किसिम

परिचयपत्रको नम्बर:

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या १० को दफा २(भ) को प्रयोजनको लागि)

(यो फाराम २ प्रति तयार गर्नु पर्नेछ । १ प्रति कार्यालयमा र एक प्रति सम्बन्धित व्यक्तिलाई अभिलेखको लागि दिनु पर्नेछ ।)

श्रीमनिचेञ्जर

.....ठेगाना

विषय : स्व:घोषणा सम्बन्धमा

महाशय,

मलाई विदेशी पर्यटक/रोजगारदाताबाट/इष्टमित्रबाट उपहार, दान, टिप्स बापत प्राप्त हुन आएको विदेशी मुद्रा नियमानुसार प्राप्त भएको हो । यी विदेशी मुद्राहरु कुनै गैर कानूनी स्रोतबाट प्राप्त भएको होइन भनी स्व:घोषणा गर्दछु । साथै, विदेशी मुद्रा नक्कली ठहरिएमा सटही बापत लिएको रकम फिर्ता बुझाउने छु ।

सि.नं.	विदेशी मुद्राको किसिम	नोटको नम्बर	दर	प्राप्त स्रोत

सटही गरिदिने मनिचेञ्जरको नाम :

आधिकारिक व्यक्तिको दस्तखत :

छाप :

निवेदक,

दस्तखत:

पूरा नाम:

ठेगाना :

फोन नं.

**नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग**

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र : ११/२०७४

**नेपाल सरकार लगायत विभिन्न निकायलाई आवश्यक पर्ने
विदेशी मुद्राको सटही सुविधा सम्बन्धमा ।**

नेपाल सरकारका विभिन्न निकायलाई आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको सटही सुविधा सम्बन्धमा निम्न बमोजिमको व्यवस्थाको अधीनमा रही कारोवार गर्न यस बैंकले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय एवम् इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. विभिन्न निकायलाई आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको सटही सुविधा सम्बन्धमा :

निम्न लिखित निकायहरूले विभिन्न प्रयोजन (जस्तै: माल वस्तु वा उपकरण आयात, सदस्यता शुल्क, सेवा शुल्क, मर्मत शुल्क, विज्ञापन, वायुयानहरूको भाडा वा लिज वा लिज पर्चेजको भुक्तानी, इन्जिनको रेण्टल चार्ज, फेरी फ्लाईट खर्च, जहाजको इन्जिन तथा पार्टपुर्जाहरूको मर्मत तथा ओभरहल शुल्क, स्टल भाडा, प्रसारण सेवा शुल्क, ट्रान्सपोण्डर शुल्क, भीस्याट शुल्क, डाँक सेवा शुल्क, छपाई शुल्क, डेमुरेज चार्ज, कानूनी सेवा शुल्क, दैनिक तथा भ्रमण भत्ता, परामर्श सेवा शुल्क, प्राविधिक सेवा शुल्क) को लागि विदेशी मुद्राको सटही सुविधा माग गरेमा देहायमा उल्लेखित शर्तहरूको अधीनमा रही त्यस्तो सटही सुविधा तहाँबाट सोभै प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- (क) नेपाल सरकारका मन्त्रालय, विभाग, कार्यालयहरू, सम्बैधानिक निकाय आदि
- (ख) नेपाली सेना
- (ग) नेपाल प्रहरी
- (घ) शसस्त्र प्रहरी
- (ङ) नेपाल वायुसेवा निगम
- (च) नेपाल आयल निगम
- (छ) नेपाल विद्युत प्राधिकरण
- (ज) रेडियो नेपाल
- (झ) नेपाल टेलिभिजन
- (ञ) राष्ट्रिय समाचार समिति
- (ट) नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
- (ठ) नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण
- (ड) त्रिभुवन विश्वविद्यालय
- (ढ) राष्ट्रिय खेलकूद परिषद
- (ण) व्यापार तथा निर्यात प्रवर्द्धन केन्द्र
- (त) नेपाल पर्यटन बोर्ड
- (थ) नेपाल टेलिकम

शर्तहरू :

- (१) माग भएको सटही रकमलाई पुष्टि गर्ने सम्झौता (Agreement) वा बीजक (Invoice) वा अन्य Documentary Evidence अनिवार्य रूपले संलग्न गरेको हुनुपर्नेछ ।
 - (२) यस्तो सटही सुविधाको भुक्तानीको माध्यम सम्बन्धित निकायको माग बमोजिम एकाउण्टपेयी ड्राफ्ट वा टि.टि. वा एल.सी हुनेछ ।
 - (३) माल वस्तु आयात गर्ने प्रयोजनको लागि ड्राफ्ट टि.टि. मार्फत आयात गर्न पाइने सीमा भन्दा बढीको हकमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही प्रतीतपत्रको माध्यमबाट मात्र प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 - (४) अफिसियल भ्रमणको सिलसिलामा भारत बाहेक तेस्रो मुलुक जाने सम्बन्धित निकायका व्यक्तिहरूको लागि प्रदान गरिने दैनिक भ्रमण भत्ता वा भैपरि खर्च वा भ्रमण खर्च बापतको रकमको हकमा सम्बन्धित निकायको माग बमोजिम भुक्तानीको माध्यम हुनेछ ।
 - (५) प्रचलित व्यवस्था अनुसार कर लाग्ने किसिमका भुक्तानी (जस्तै: वायुयानको लिज वा भाडा, रोयल्टी, कमिसन, प्राविधिक सेवा शुल्क, परामर्श सेवा शुल्क, प्रसारण सेवा शुल्क, तालिम शुल्क र अन्य कुनै पनि सेवा शुल्क (Service Charge), मर्मत तथा ओभरहल शुल्क, विज्ञापन आदि) को हकमा नियमानुसार लाग्ने अग्रिम आयकर जम्मा गरेको प्रमाणित कागजात अनिवार्य रूपले संलग्न गरेपछि मात्र त्यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 - (६) विदेशमा लगी मर्मत तथा ओभरहल गरेका माल वस्तु, पार्टपुर्जा वा उपकरण आदिको मर्मत तथा ओभरहल शुल्क बापतको रकम भुक्तानी गर्नु पूर्व ती सामानहरू सम्बन्धित मुलुक पठाउँदाको निर्यात प्रज्ञापनपत्र, एयरवे बिल र भन्सार महशुल दाखिला गरेको निस्सा अनिवार्य रूपले संलग्न गरेको हुनुपर्ने छ । साथै, मर्मत तथा ओभरहल भई नेपाल भित्रिएपछि सोको भन्सार प्रज्ञापनपत्र पनि अनिवार्य रूपले पेश गर्न लगाउनु पर्नेछ ।
 - (७) भुक्तानी पठाउँदा सम्बन्धित Beneficiary को नाउँमा मात्र भुक्तानी पठाउनु पर्नेछ ।
 - (८) यस्तो सटही सुविधाको Beneficiary विदेशस्थित कार्यालय, संघ, संस्था नै हुनुपर्नेछ । विदेशस्थित व्यक्ति विशेषलाई Beneficiary बनाउन मिल्ने छैन । तर अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धावाट छनौट भएका संयुक्त उपक्रम, विदेशी कम्पनी, कार्यालय, संघ, संस्थाले विदेशी मुद्रा रकम नेपालस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको विदेशी मुद्रा खातामा राख्न भने सक्ने छन् ।
 - (९) मालवस्तु आयात गर्ने प्रयोजनको लागि प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत वि.वि.नि.फारामहरू जारी गर्नु पर्नेछ ।
 - (१०) यो व्यवस्था अन्तर्गतको सटही सुविधाबाट भारतमा भुक्तानी गर्न मिल्ने छैन ।
 - (११) नेपाल टेलिकमको हकमा भने Signaling, Interconnection, Bandwidth, Roaming, Membership fee लगायतका दुरसञ्चार सम्बन्धी सेवाहरूको विदेशमा भुक्तानी पठाउँदा अमेरिकी डलर ५० हजार वा सो बराबरको हुने अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म मात्र भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।
२. **बैंकिङ्ग कार्यालय मार्फत सोभै सटही प्रदान गर्न सकिने :** उपरोक्तानुसार नेपाल सरकारका मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीबाट कुनैपनि प्रयोजनको लागि विदेशी मुद्राको सटही सुविधा माग भई आएमा उक्त निकायको माग अनुसारको रकम विदेशमा भुक्तानी पठाउने प्रयोजनको लागि (भुक्तानी माध्यमसमेत) नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालय मार्फत सोभै सटही प्रदान गर्न सकिनेछ ।
३. **विद्युत खरिद बापत नेपाल विद्युत प्राधिकरणले भुक्तानी गर्नु पर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही गर्ने बारे :** विद्युत खरिद सम्झौता (Power Purchase Agreement) को आधारमा खरिद भएको विद्युत बापत नेपाल विद्युत प्राधिकरणले विभिन्न आयोजना/कम्पनीलाई भुक्तानी गर्न आवश्यक पर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही सुविधा देहायमा उल्लिखित प्रकृया पूरा गरी बैंक तथा वित्तीय संस्था र रेमिटान्स कम्पनीले उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ :
- (क) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने गरी भएको विद्युत खरिद सम्झौता (Power Purchase Agreement) को आधारमा मात्र सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

- (ख) यस्तो सटही सुविधा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको अनुरोध/सिफारिस र सम्बन्धित आयोजना/कम्पनीको Invoice को आधारमा सम्बन्धित आयोजना/कम्पनीको नाममा मात्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ग) आवश्यक परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरिदको लागि प्रचलित व्यवस्था अनुसार नेपाल विद्युत प्राधिकरणले बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त रेमिटान्स सम्बन्धी कारोवार गर्ने निकायहरूसँग Negotiate गर्न सक्नेछ ।
- (घ) नेपाल विद्युत प्राधिकरणले यस प्रयोजनका लागि रेमिट्यान्स कम्पनीहरूबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरिद गर्दा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको खातामा जम्मा भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राबाट खरिद गर्न पाउनेछन ।
- (ङ) यस प्रयोजनको लागि सटही सुविधा उपलब्ध गराएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विवरण महिना समाप्त भएको १५ दिन भित्रमा यस विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

४. **परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पुनर्बीमा प्रिमियमको भुक्तानी सम्बन्धी व्यवस्था :** नेपालमा विधिवत रुपमा दर्ता भई कारोवार गरिरहेका बीमा कम्पनीहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पुनर्बीमक कम्पनीहरूलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने पुनर्बीमा प्रिमियमको सटही सुविधा देहायमा उल्लिखित व्यवस्था अनुरूप इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रदान गर्न सक्नेछन ।

- (क) सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नाउँमा जारी भएको **“बीमा समिति”** को सक्कलै सिफारिस पत्र निवेदनसाथ संलग्न हुनुपर्ने छ
- (ख) यस्तो सटही सुविधा पुनर्बीमा प्रिमियम भुक्तानीको लागि मात्र लागु हुनेछ
- (ग) बीमा समितिले सिफारिस गरेको रकमलाई पुष्टि गर्ने सम्बन्धित पुनर्बीमा कम्पनीहरूको कागजातहरू जस्तै: डेबिट/क्रेडिट नोट, इन्भ्वाइस आदि संलग्न हुनुपर्नेछ
- (घ) भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमको Gross रकममा प्रचलित व्यवस्था अनुसार अग्रिम कर (TDS) दाखिला गरेको निस्सा लिएर मात्र सटही सुविधा प्रदान पर्नेछ
- (ङ) यो व्यवस्था अन्तर्गतको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही सुविधा भारतीय पुनर्बीमा कम्पनी वा भारतमा रहेका कुनै पनि विदेशी पुनर्बीमा कम्पनीलाई भुक्तानी गर्न मिल्ने छैन
- (च) यस्तो सटही सुविधा प्रदान गरेको मासिक विवरण महिना व्यतित भएको ७ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

**केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग**

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१२/२०७४

**तेस्रो मुलुकबाट लिएको सेवाको भुक्तानीको लागि
सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था**

नेपालमा स्थापना भएका कुनै फर्म, कम्पनी वा संस्थाले विदेशस्थित सेवा प्रदायक फर्म, कम्पनी वा संस्थासँग सम्झौता गरी नेपालमा सेवा लिएर बापतको रकम सटही सुविधा प्रदान गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनुहुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, वैकिङ्ग कार्यालय, इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ।

१. प्रचलित व्यवस्था बमोजिम विदेशी फर्म, कम्पनी वा संस्थासँग सेवा लिएर बापत भुक्तानीका लागि अमेरिकी डलर १०,००० वा सो बराबर सम्मको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सटही सुविधा आवश्यक कागजातका आधारमा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट उपलब्ध हुनेछ।
२. नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले अमेरिकी डलर १०,००० भन्दा बढीको विदेशी विनिमयमा दायित्व सृजना हुने गरी विदेशस्थित कुनै सेवा प्रदायकसँग सम्झौता गर्नु परेमा वा सेवा बापतको भुक्तानी गर्नु पर्ने भएमा आफ्नो नियामक निकायबाट स्वीकृति वा सिफारिस प्राप्त गर्नु पर्नेछ। सिफारिस गर्ने नियामक निकायले सो सेवा वा कार्य सम्पन्न भए पश्चात पठाउने रकम यकीन गरी विद्यमान व्यवस्था बमोजिम यस विभाग समक्ष सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सिफारिस गर्नु पर्नेछ।
३. विदेशस्थित सेवा प्रदायकसँग अमेरिकी डलर १०,००० भन्दा बढी रकमको सम्झौता गरी विदेशी मुद्रा सटहीका लागि यस विभाग समक्ष स्वीकृति माग गर्दा देहायका कागजात पेश गर्नु पर्नेछ :
 - (क) फर्म, कम्पनी वा संस्था दर्ता प्रमाणपत्र र करदर्ता प्रमाणपत्र
 - (ख) कर चुक्ता प्रमाणपत्र वा कर विवरण बुझाएको प्रमाण र सेवा बापत अग्रिम कर दाखिला गरेको निस्सा (TDS)
 - (ग) पछिल्लो लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
 - (घ) सेवा प्रदान गर्ने संस्थासँग गरेको प्रमाणित सम्झौता र बीलबीजक।
 - (ङ) सम्झौता बमोजिम गरेको कार्यको विवरण सहित संचालक समितिबाट सटही सुविधा माग गर्ने सम्बन्धमा भएको निर्णयको प्रतिलिपि र विदेशी मुद्रा अपचलन भएमा यस्को सम्पूर्ण जिम्मेवारी लिने स्वःघोषणा।
 - (च) काम सम्पन्न भएको पुष्ट्याइँ हुने कागजातहरू
 - (छ) काम प्रदान गर्ने संस्था (Employer) बाट भुक्तानी प्राप्त भएको भए रकम खुल्ने कागजात र बैंक स्टेटमेण्ट।
 - (ज) नियामक निकायको सिफारिस।
४. दफा ३ को खण्ड (ज) बमोजिमको सिफारिस लिने सन्दर्भमा नियामक निकाय यकीन हुन नसकी सिफारिस प्राप्त हुन नसकेको अवस्थामा देहाय बमोजिम हुनेछ।
 - (क) अमेरिकी डलर ५०,००० वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्मको सटही सुविधा माथि दफा ३ को खण्ड (क) देखि (छ) सम्मका कागजातका आधारमा यस विभागले विद्यमान व्यवस्था बमोजिम सटही सुविधा दिन सक्नेछ। यस प्रयोजनको लागि कम्पनी वा उद्योगको हकमा सम्बन्धित उद्योग

- विभाग वा कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालय वा सम्बन्धित अन्य नियामक निकायले सिफारिस हुन सक्ने नसक्ने सम्बन्धमा यस विभागलाई जानकारी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ
- (ख) विदेशस्थित फर्म, कम्पनी वा संस्थासँग अमेरिकी डलर ५०,००० भन्दा बढीको सेवा लिनु अघि अनिवार्य रूपमा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ । यसरी पूर्व स्वीकृति लिनु पर्दा माथि दफा ३ को (क) देखि (ड) सम्मका कागजात सहित निवेदन दिनु पर्नेछ ।
५. यो व्यवस्था लागु हुनु पूर्व नियमनकारी निकाय यकीन नभएको वा नियामक निकायको सिफारिस प्राप्त हुन नसकेका कुनै फर्म, कम्पनी वा संस्थाले यस बैंकको स्वीकृति नलिई विदेशी फर्म, कम्पनी वा संस्थाबाट परामर्श तथा अन्य सेवा लिइसकेको भए सोको भुक्तानीका लागि यस विभाग समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१३/२०७४

रिप्याट्रिएशन सम्बन्धी व्यवस्था ।

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त विभिन्न निकायहरूले गर्ने विदेशी मुद्रा कारोवार तथा रिप्याट्रिएशन सम्बन्धमा देहायका व्यवस्थाहरू गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त सबै “क” वर्गका वाणिज्य बैंक, एयरलाइन्स तथा सोको जि.एस.ए/पि.एस.ए., कार्गो तथा कुरियर कम्पनी, ट्राभल, टूर तथा ट्रेकिङ एजेन्सी, होटल, लज, ज्याफिटिङ, माउण्टेनियरिङ लगायत विविध पर्यटकीय सेवा उपलब्ध गराउने निकायहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. हवाई टिकेटिङ तथा कार्गो, कुरियर सेवाको मूल्य निर्धारण तथा रिप्याट्रिएशन व्यवस्था :

(क) सेवा मूल्य निर्धारण :

नेपालमा सेवा प्रदान गर्न इजाजतपत्रप्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय वायुसेवा तथा कार्गो/कुरियर एजेन्सीहरू, होटल, लज, ज्याफिटिङ, माउण्टेनियरिङ लगायतका विविध पर्यटकीय सेवा उपलब्ध गराउने निकायहरूले आफ्नो सेवाको मूल्य नेपाली रुपैयाँमा तोक्नु पर्नेछ ।

(ख) अन्तर्राष्ट्रिय हवाई टिकट विक्रीको रिप्याट्रिएशन :

इजाजतपत्रप्राप्त ट्राभल टूर एजेन्सीले हवाई टिकट विक्री गरी संकलन गरेको रकम आफ्नो कमिसन आदि कटाई सम्बन्धित एयरलाइन्स तथा तिनका जि.एस.ए/पि.एस.ए. लाई सोभै वा अन्य कुनै संरचनाबाट भुक्तानी गर्नु पर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

१. ट्राभल/टूर एजेन्सी तर्फ :

- (क) नेपाली रुपैयाँमा गरेको विक्रीको रिप्याट्रिएशन नेपाली रुपैयाँको खाताबाट गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) विदेशी मुद्रामा गरेको विक्रीको रिप्याट्रिएशन विदेशी मुद्राको खाताबाट गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) रिप्याट्रिएशन माग गर्दा संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं.१ बमोजिमको विवरण भर्नु पर्नेछ ।

२. वायु सेवा तथा जि.एस.ए/पि.एस.ए तर्फ :

- (क) आफैले विक्री गरेको आफ्नो हवाई टिकटको विवरण संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं. १ अनुरूप भर्नु पर्नेछ ।
- (ख) आफैले विक्री गरेको आफ्नो कार्गो/कुरियरको विवरण संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं.२ र ३ अनुरूप भर्नु पर्नेछ ।
- (ग) एजेन्टहरूले विक्री गरेका हवाई टिकट तथा कार्गो कुरियर सम्बन्धी विवरण संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं. ४ अनुरूप भर्नु पर्नेछ ।
- (घ) माथि उल्लिखित विवरणहरू अनुसार विदेशस्थित आफ्नो प्रिन्सिपल कम्पनीलाई सोभै वा अन्य संरचना मार्फत रिप्याट्रिएशन गर्दा संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं.५ बमोजिमको विवरण भर्नु पर्नेछ ।

(ग) **कार्गो/कुरियर विक्रीको रिप्याट्रिएशन :**

इजाजतपत्रप्राप्त ट्राभल/टूर र कार्गो/कुरियर एजेन्टहरूले विदेशी मुद्रामा कार्गो तथा कुरियर सेवा विक्री गरी संकलन गरेको विदेशी मुद्रा मध्ये आफ्नो कमिसन, शुल्क आदि कटाई सम्बन्धित विदेशी एयरलाइन्स तथा तिनका जि.एस.ए/पि.एस.ए. आदिलाई सोभै वा अन्य कुनै संरचना मार्फत भुक्तानी गर्नु पर्दा देहायबमोजिम गर्नु पर्नेछ :

- (१) नेपाली रुपैयाँमा गरेको विक्रीको रिप्याट्रिएशन नेपाली रुपैयाँको खाताबाट संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं. ३ बमोजिमको विवरण भरी गर्नु पर्नेछ ।
- (२) विदेशी मुद्रामा गरेको विक्रीको रिप्याट्रिएशन विदेशी मुद्राको खाताबाट संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं.२ बमोजिमको विवरण भरी गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उल्लिखित फारामहरूमा उल्लेख भएका देहाय बमोजिमका कागजातहरू यस बैंकले निरीक्षण गर्न खोजेको समयमा देखाउन सक्ने गरी सम्बन्धित निकायले सुरक्षित तवरले राख्नु पर्नेछ ।
 - (क) कार्गो कम्पनीहरूले जारी गर्ने हाउस एयरवे वील तथा एयरलाइन्सहरूले जारी गर्ने मास्टर एयरवे वील, वील अफ लेडिङ्ग
 - (ख) कुरियरको हकमा सम्बन्धित संस्थाबाट जारी भएको वील/बीजक
 - (ग) नेपाल बाहिरबाट हुने ढुवानी (कार्गो/कुरियर) को हकमा बैंकबाट जारी भएको CPMT

(घ) **दृश्यावलोकन/पैदलयात्रा लगायत अन्य पर्यटकीय सेवा विक्रीको रिप्याट्रिएशन**

इजाजतपत्रप्राप्त ट्राभल/टूर लगायतका एजेन्सीले देश बाहिर उपलब्ध गराउने दृश्यावलोकन/पैदल यात्रा लगायतका विविध पर्यटकीय सेवा बापत विदेशस्थित एजेन्टलाई भुक्तानी गर्नु पर्दा देहाय बमोजिम गर्नु/गराउनु पर्नेछ :-

- (१) सम्बन्धित ट्राभल/टूर एजेन्टको नाममा विदेशबाट सो प्रयोजनको लागि प्राप्त विदेशी मुद्रा भन्दा बढी नहुने गरी मात्र भुक्तानी पठाउन सकिनेछ ।
- (२) भुक्तानी प्राप्त गर्नु पर्ने विदेशस्थित एजेन्टले सम्बन्धित ट्राभल/टूरको नाममा जारी गरेको इन्व्वाइसको आधारमा मात्र भुक्तानी पठाउन सकिनेछ ।
- (३) उधारोमा उपलब्ध गराएको सेवा बापतको भुक्तानी उधारो असुल भएपछि मात्र पठाउन सकिनेछ ।

(ङ) **वाणिज्य बैंकहरूबाटै रिप्याट्रिएशन प्राप्त हुने :**

इजाजतपत्रप्राप्त निकायहरूले माथि उल्लिखित खण्ड (ख), (ग) र (घ) बमोजिमको प्रकृया पूरा गरी वाणिज्य बैंकहरूसँग रिप्याट्रिएशन माग गर्नु पर्नेछ । यसरी माग भए बमोजिमको रिप्याट्रिएशन सम्बन्धित वाणिज्य बैंकहरूले प्रचलित विनिमय दरमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(च) **खाताको किसिम र सञ्चालन व्यवस्था :**

हवाई टिकेटिङ्ग तथा पर्यटकीय सेवा सञ्चालन गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त विभिन्न निकायहरूमध्ये प्रचलित व्यवस्था अनुसार रिप्याट्रिएशन लिनुपर्ने विभिन्न निकायहरू (जस्तै: एयरलाइन्स तथा तिनका जि.एस.ए./पि.एस.ए, ट्राभल/ट्रेकिङ्ग तथा कार्गो/कुरियर लगायतका एजेन्सीहरू) ले विदेशी मुद्रा खाता सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :-

- (१) विदेशी मुद्रामा भुक्तानी लिई गरिने कारोवार :
 - (क) विदेशी मुद्रामा सेवा उपलब्ध गराउने निकायहरूले विदेशी मुद्रा जम्मा गर्ने र भुक्तानी/रिप्याट्रिएशन गर्ने प्रयोजनको लागि अनिवार्य रुपमा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खाता खोल्नु पर्नेछ । विदेशी मुद्रामा हुने अन्य आर्जन समेत सो खातामा जम्मा गर्न सकिनेछ ।
 - (ख) दफा १ मा उल्लिखित प्रकृया पूरा गरी विदेशी मुद्रामा भएको सेवा विक्रीको भुक्तानी/रिप्याट्रिएशन गर्दा सोही खाताबाट मात्र गर्नु पर्नेछ ।

- (ग) इजाजतपत्रप्राप्त निकायहरूले चाहेमा विदेशी मुद्रामा भएको आर्जन मात्र जम्मा गर्ने प्रयोजनको लागि विदेशी मुद्राको वेग्लै आर्जन खाता खोल्न समेत सकिनेछ । यस्तो खाताबाट भुक्तानी/ रिप्याट्रिएशन खातामा विदेशी मुद्रा रकमान्तर गर्न सकिनेछ ।
- (घ) भुक्तानी/रिप्याट्रिएशन खातामा भुक्तानी/रिप्याट्रिएशन गरी बाँकी रहेको र आर्जन खातामा रहेको विदेशी मुद्रा विदेश भ्रमणको लागि उपलब्ध गराउँदा यस बैंकको इ.प्रा. परिपत्र संख्या : ७ को दफा (३) मा भएको व्यवस्था अनुसार गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) इजाजतपत्रप्राप्त निकायहरूले आवश्यकता अनुसार एक वा सो भन्दा बढी बैंक/वित्तीय संस्थामा विदेशी मुद्राको खाता खोल्न सक्नेछन् । यस्तो खाता खोल्दा बैंक/वित्तीय संस्थाले यस बैंकबाट प्रदान भएको इजाजतपत्र लगायतका आवश्यक कागजात लिई आ-आफ्नो प्रकृया पूरा गरेर खाता खोली दिनु पर्नेछ ।
- (च) यस बैंकबाट प्रदान भएको विदेशी विनिमय कारोवार इजाजतपत्रको म्याद सकिएको तीस दिन भित्र इजाजतपत्र नवीकरण नगराउने निकायहरूले नवीकरण भएको प्रमाण पेश नगरेसम्म विदेशी मुद्रा खाता सञ्चालन गर्न पाउने छैनन् ।
- (२) नेपाली रुपैयाँ भुक्तानी लिई गरिने कारोवार
नेपाली रुपैयाँमा विक्री भएको अन्तर्राष्ट्रिय हवाई टिकट तथा विविध पर्यटकीय सेवा विक्रीबाट प्राप्त रकम नेपाली रुपैयाँ खातामा जम्मा गरी सोही खाताबाटै रिप्याट्रिएशन गर्नुपर्नेछ ।

२. विविध व्यवस्था

- (क) सेवा तथा उत्पादन विक्रीको वील/बीजक जारी गर्दा प्रचलित विनिमय दरमा भुक्तानी लिनु/दिनु पर्नेछ । प्रचलित विनिमय दर भन्नाले यस बैंक वा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले निर्धारण गर्ने विनिमय दर हुने भएकोले सेवा प्रदायकहरूले कारोवार गर्दा सोही विनिमय दरको परिधिभित्र रहेर मात्र मूल्य निर्धारण गरी कारोवार गर्नु पर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि आफ्नो विदेशी मुद्रा खाता रहेको बैंकले तोकेको विनिमयदरलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।
- (ख) विदेशी मुद्रामा रिप्याट्रिएशन सुविधा माग गर्ने निकायहरू यस बैंकबाट विदेशी मुद्रा कारोवार गर्ने इजाजतपत्र लिई अद्यावधिक नवीकरण समेत भएको हुनु पर्नेछ ।
- (ग) नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेपाल आयल निगम, ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ एजेन्ट, क्याटरिङ कम्पनी/एजेन्ट लगायत अन्य सेवा प्रदायकबाट अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा उपलब्ध हुने अवतरण/विसान, नेभिगेशन/हाउजिङ, ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ, क्याटरिङ, फ्यूलिङ लगायतका विविध सेवा/उत्पादनहरूको वील/बीजक जारी गर्दा विदेशी मुद्रा तथा वील जारी गरेको दिनको प्रचलित विनिमय दरको आधारमा नेपाली रुपैयाँ दुवैमा गर्नु पर्नेछ र विदेशी एयरलाइन्स तथा तिनका जि.एस.ए./पि.एस.ए.ले यस्तो वीलको भुक्तानी नेपाली रुपैयाँ वा विदेशी मुद्रामा गर्न सक्नेछ । तर, नेपालमा शाखा/सम्पर्क कार्यालय वा जि.एस.ए./पि.एस.ए. नभएका र नियमित सेवा सञ्चालन नगर्ने अन्तर्राष्ट्रिय वायुसेवा कम्पनी वा सो का एजेन्ट वा अन्य संघ/संस्था तथा व्यक्तिले सञ्चालन गर्ने चार्टर्ड लगायतका अन्य उडानहरूलाई उपलब्ध गराउने सेवा/उत्पादनको भुक्तानी भने विदेशी मुद्रामै लिनु/दिनु पर्नेछ ।
- (घ) भारतीय बाहेक अन्य विदेशी नागरिकलाई उपलब्ध गराएको सेवा/उत्पादनको भुक्तानी सेवा/उत्पादन उपलब्ध गराएको दिनको प्रचलित विनिमय दरको आधारमा विदेशी मुद्रामा लिनु पर्नेछ । साथै, प्रचलित व्यवस्था अनुसार विदेशी मुद्रामा खाता खोलेका व्यक्ति वा निकायहरूले आफूले प्राप्त गरेको सेवा/उत्पादनको भुक्तानी आफ्नो विदेशी मुद्रा खाता खर्च गरी विदेशी मुद्रामै पनि गर्न सक्नेछन् ।

- (ङ) भारतीय बाहेक अन्य विदेशी नागरिकहरूले उपयोग गरेका सेवाको बीलको भुक्तानी विदेशी मुद्रा सटही गरेको रूपैयाँमध्येबाट गर्न चाहेमा विदेशी मुद्रा सटही गरेको इन्क्यासमेण्ट रसीद (Foreign Exchange Encashment Receipt -FEER) भिडाई सटही गरेको रकमले खान्नेसम्मको रकम मात्र नेपाली रूपैयाँमा भुक्तानी लिन सकिनेछ । यसरी बीलको भुक्तानी रूपैयाँमा लिएमा उक्त बीलको पछाडि सम्बन्धित इन्क्यासमेण्ट रसीद (FEER) को नम्बर, मिति, विदेशी मुद्रा रकम र सटही गरी लिने संस्थाको नाम समेत उल्लेख गरी आफ्नो रेकर्डमा जनाउनुको साथै इन्क्यासमेण्ट रसीदमा पनि उपयोग भएको रकम र आफ्नो संस्थाको नाम, बील नम्बर तथा मिति अनिवार्य रूपले जनाउनु पर्नेछ ।
- (च) इजाजतपत्रप्राप्त निकायले खण्ड (ङ) अनुसार बीलको भुक्तानी रूपैयाँमा स्वीकार गर्नुपर्दा सम्बन्धित विदेशी नागरिकको इन्क्यासमेण्ट रसीदको प्रतिलिपि लिनुपर्नेछ र यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने मासिक विवरणको साथमा सो रसीद पनि पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (छ) अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा कुटनीतिक नियोग आदि विदेशी संस्थामा ६ महिनाभन्दा बढी समयसम्म कामकाज गरी नेपालमा बसेको यकीन भएमा ती विदेशीहरूबाट अन्तर्राष्ट्रिय उडान र कागो बाहेक अरू बीलको भुक्तानी रूपैयाँमा पनि लिन सकिनेछ ।
- (ज) विदेशी नियोग, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूलाई उपलब्ध गराएको सेवा/उत्पादन मूल्यको बील/बीजक जारी गर्दा नेपाली रूपैयाँ तथा बील जारी गरेको दिनको प्रचलित विनिमय दरको आधारमा हुने विदेशी मुद्रा दुवैमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ । यस्तो बील/बीजकको भुक्तानी सम्बन्धित पक्षले नेपाली रूपैयाँ वा विदेशी मुद्रामा गर्न सक्नेछन् ।
- (झ) नेपाली नागरिकहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय हवाई टिकट जारी गर्दा हवाई टिकटमा स्पष्ट देखिने गरी “टिकट रद्द गर्नुपरेमा राहदानी बापत लिएको विदेशी मुद्रा फिर्ता बुझाएको प्रमाण पेश गर्नुपर्नेछ” भन्ने व्यहोराको छाप लगाउनु पर्नेछ ।
- (ञ) विदेश भ्रमणमा जाने व्यक्तिहरूलाई राहदानी बापत प्रदान गरेको विदेशी मुद्रा सम्बन्धित व्यक्तिहरूले बैंक दाखिला (फिर्ता) गरेको प्रमाण पेश नगरेसम्म हवाई टिकट रद्द गर्न र सो बापतको रकम फिर्ता (Refund) गर्न नमिल्ने भएकोले सम्बन्धित व्यक्तिको राहदानी र हवाई टिकट हेरी सटही सुविधा उपयोग नगरेको खण्डमा मात्र फिर्ता (Refund) प्रदान गर्न पाइनेछ । विदेशी मुद्रा बैंक दाखिला गरेको प्रमाण र रद्द गरिएका टिकटहरू (विदेशी मुद्रा सटही सुविधा उपयोग गरेको वा नगरेको) रद्द गरिएको मितिले कम्तिमा ६ महिनाको अवधिसम्म अनिवार्य रूपमा सुरक्षित राख्नु पर्नेछ । रद्द गरिएका त्यस्ता टिकटहरूको मासिक विवरण सम्बन्धित एयरलाइन्सले यस विभागमा अर्को महिनाको मसान्तभित्र अनिवार्यरूपमा पेश गर्नुपर्नेछ । तर, फर्कने एकतर्फी हवाई टिकट मात्र रद्द गर्नेको हकमा यो व्यवस्था लागु हुने छैन ।
- (ट) Airlines Permit (APMT) लगायतका Repatriation माग गर्दा तयार गरिएका कागजातहरू यस बैंकले निरीक्षण गर्न खोजेको समयमा देखाउन सक्ने गरी सम्बन्धित इजाजतप्राप्त निकायले नै अनिवार्य रूपमा सुरक्षित तवरले राख्नुपर्नेछ । यस बैंकले निरीक्षण गर्न खोजेको समयमा उपर्युक्त प्रकारका कागजातहरू उपलब्ध गराउन नसकेमा वा बैंकले निरीक्षण गर्दा अनियमितता गरेको पाइएमा जुनसुकै बखत विदेशी मुद्रा कारोवार गर्ने इजाजतपत्र रद्द गरी कारवाही अगाडी बढाउन सकिनेछ ।
- (ठ) विदेशी पर्यटकहरूलाई पुऱ्याएको सेवा बापत नेपाली ट्राभल/टूर एजेन्सीहरूलाई इजाजतपत्रप्राप्त होटलहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा समेत बिलिङ्ग गर्न सक्नेछन् । विदेशी मुद्रामा गरेको बिलिङ्गको भुक्तानी बैंक खाता मार्फत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा गर्नु पर्नेछ ।
- (ड) ट्राभल/टूर एजेन्सीहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा विक्री गरेका आन्तरिक उडानको हवाई टिकटको रकम सम्बन्धित वायुसेवालाई भुक्तानी गर्दा आफ्नो बैंक खाता मार्फत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै गर्नु पर्नेछ ।

- (ढ) भारतीय बाहेक अन्य विदेशी नागरिकहरूले बीलको भुक्तानी परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा मात्र गर्नुपर्नेछ भन्ने सूचना इजाजतपत्रप्राप्त निकायहरूले ठूलो अक्षरमा साईन बोर्ड लेखी सबैले देख्ने ठाउँमा राख्नुपर्नेछ ।

सूचनाको नमूना:

FOREIGNERS OTHER THAN INDIAN NATIONAL ARE REQUIRED TO PAY THEIR BILLS IN CONVERTIBLE CURRENCY ONLY.

- (ण) यस व्यवस्था बमोजिम रिप्याट्रिएशन पाउने पक्ष भारतीय भएमा भारतीय रुपैयाँमा मात्र रिप्याट्रिएशन सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । तर, विदेशी मुद्रामै विक्री भएका हवाई टिकट लगायत अन्य सेवा आदिको भुक्तानी/रिप्याट्रिएशन भने प्राप्त विदेशी मुद्रा भन्दा बढी नहुने गरी विदेशी मुद्रामै गर्न सकिने छ ।
- (त) इजाजतपत्रप्राप्त सबै निकायहरूले आर्जन गरेको विदेशी मुद्रा रकम यथाशीघ्र आफ्नो परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

३. कार्गो परमिट जारी गर्ने व्यवस्था:

नेपाली निर्यातकर्ताहरूले विदेशमा C & F वा Freight Pre-paid को आधारमा सामान निर्यात गर्दा लाग्ने ढुवानी खर्चको लागि लिनुपर्ने अनुमति सम्बन्धित “क” वर्गका बैंकले नै प्रदान गर्न सक्नेछन् । यस्तो ढुवानी अनुमति जारी गर्दा वा ढुवानी भुक्तानी प्रदान गर्दा सम्बन्धित बैंकले (क) प्रतीतपत्रमा ढुवानी भाडा सम्बन्धमा स्पष्ट व्यवस्था भएको, (ख) सम्बन्धित ढुवानीकर्ताको ढुवानी रकम खुल्ने कोटेशन भएको, (ग) भन्सार प्रज्ञापनपत्र पेश गरेको, (घ) निर्यातकर्ताले पेश गरेको Invoice मा उल्लिखित रकमले अग्रिम भुक्तानी (Advance Payment) वा प्रतीतपत्रमा ढुवानी बापत उल्लिखित रकमलाई खामेको र (ङ) प्रतीतपत्रको म्याद बाँकी रहेको भएमा सो सम्पूर्ण कागजातहरू हेरी जाँची हवाई भाडाको लागि ढुवानी अनुमति पत्र जारी गर्न सकिनेछ । यसैगरि, जलमार्गबाट हुने ढुवानीको हकमा पनि सम्बन्धित विदेशी शिपिङ्ग कम्पनीको नाममा एकाउन्टपेयी चेक/ड्राफ्टबाट सटही उपलब्ध गराउदा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

- क) ढुवानी अनुमतिपत्र जारी गर्दा वा ढुवानीको भुक्तानी गर्दा यसैसाथ संलग्न अनुसूची १३.६ बमोजिमको फाराम प्रयोग गर्नु पर्नेछ र सोको बोधार्थ अनुसूची १३.७ बमोजिमको भुक्तानी विवरणसँग निर्यातकर्ताले पेश गरेको Invoice को एकप्रति संलग्न गरी नियमित रूपले यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ । जलमार्गबाट हुने ढुवानीको लागि सम्बन्धित शिपिङ्ग कम्पनीको काठमाडौँस्थित एजेन्टमार्फत ढुवानी गरिने हो भने अनुसूची १३.६ बमोजिमको अनुमतिपत्र जारी गर्नु पर्नेछ ।
- ख) यदि प्रतीतपत्रमा House Airwaybill स्वीकार्य हुने व्यहोरा उल्लेख गरिएको छ भने Latest Shipment को मिति नाघे पनि प्रतीतपत्रको म्याद (Validity) रहेसम्म यसप्रकारको ढुवानी अनुमति दिन मिल्नेछ । तर, नेपाली वा भारतीय ढुवानीकर्ताहरूलाई भने यस्तो अनुमति अन्तर्गत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न पाइने छैन ।

रिप्याट्रिएशन फा.नं.१
(परिपत्र संख्या १३ को दफा १ को प्रयोजनको लागि)
एयरलाइन्स/जि.एस.ए./पि.एस.ए./ट्राभल टुर एजेन्सीले विक्री गरेको हवाई टिकट बापत
संकलित रकम रिप्याट्रिएशनको लागि प्रयोग गर्नु पर्ने फाराम

विक्री अवधि :मितिदेखि.....सम्म)

श्री(बैंकको नाम)
.....(ठेगाना)

मिति:

महाशय,

यस कार्यालयले देहाय बमोजिमको विवरण अनुसार विक्री गरेको हवाई टिकट बापत हुने तपसिल बमोजिमको रकम नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको ई.प्रा.परिपत्र संख्या: १३ बमोजिम यस कार्यालयको तहां स्थित विदेशी मुद्रा रिप्याट्रिएशन खाता नं.....र नेपाली रुपैयाँ खाता नं. मा खर्च गरी को नाममा भुक्तानी हुने गरी रिप्याट्रिएशन सुविधा उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

नेपाली रुपैयामा भएको विक्री						विदेशी मुद्रामा भएको विक्री				
क्र.सं	एयरलाइन्सको नाम	टिकट संख्या	कुल विक्री रकम	कटौत रकम (कमिसन आदि)	रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम	टिकट संख्या	कुल विक्री रकम	कटौत रकम (कमिसन आदि)	रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम	कैफियत
कुल जम्मा						विदेशी मुद्रा				

उपर्युक्त विवरण अनुसार यस कार्यालयबाट हवाई टिकट विक्री भएको साँचो हो । उल्लिखित विवरण अनुसार अन्य बैंकबाट रिप्याट्रिएशन सुविधा लिएको छैन । भुट्टा विवरण पेश गरेको ठहरिएमा प्रचलित कानून/नियम बमोजिम सहने/बुझाउने छौं ।

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
वालुवाटार, काठमाण्डौ

(आधिकारिक दस्तखत)

कम्पनीको नाम
इजाजतपत्र नम्बर
ठेगाना:
कम्पनीको छाप:

रिप्याट्रिएशन फा.नं.२
(परिपत्र संख्या १३ को दफा १ को प्रयोजनको लागि)
विदेशी मुद्रामा कार्गो/कुरियर विक्रीको विवरण

विक्री अवधि :मितिदेखि.....सम्म)

.....श्री (बैंकको नाम)
.....(ठेगाना)

मिति:

महाशय,

यस कार्यालयले देहाय बमोजिमको विवरण अनुसार विदेशी मुद्रामा विक्री गरेको कार्गो/कुरियर बापत हुने कुल विदेशी मुद्रा..... (अक्षरेपी) को नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको ई.प्रा.परिपत्रसंख्या: १३ बमोजिम यस कार्यालयको तहाँ स्थित विदेशी मुद्रा खाता नं..... मा खर्च गरीको नाममा भुक्तानी हुने गरी रिप्याट्रिएशन सुविधा उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

क्र. सं.	कार्गो/कुरियर पठाउनेको नाम (Consignor)	पाउनेको नाम (Consignee)	मिति	पठाएको स्थान	क्यारियरको नाम	एयरवे वील/वील अफ लेडिङ्ग/ वीजक/इन्चवाइस नं.	वील/ वीजक मूल्य	कमिसन	रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम	कैफियत

उपर्युक्त विवरण अनुसार यस कार्यालयबाट कार्गो/कुरियर विक्री भएको साँचो हो । उल्लिखित विवरण अनुसार अन्य बैंकबाट रिप्याट्रिएशन सुविधा लिएको छैन । भुट्टा विवरण पेश गरी सटही लिएको ठहरिएमा प्रचलित कानून/नियम बमोजिम सहने/बुझाउने छौं ।

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
वालुवाटार, काठमाण्डौ

(आधिकारिक दस्तखत)

कम्पनीको नाम

इजाजतपत्र नम्बर:

ठेगाना:

कम्पनीको छाप:

रिप्याट्रिएशन फा.नं.३
(परिपत्र संख्या १३ को दफा १ को प्रयोजनको लागि)
नेपाली रुपैयामा कार्गो/कुरियर विक्रीको विवरण

विक्री अवधि :मिति देखि सम्म)

मिति:

श्री.....(बैंकको नाम)
.....(ठेगाना)

महाशय,

यस कार्यालयले देहाय बमोजिमको विवरण अनुसार नेपाली रुपैयामा विक्री गरेको कार्गो/कुरियर बापत हुने कुल रु..... (अक्षरेपी) को नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको ई.प्रा.परिपत्र संख्या : १३ बमोजिम यस कार्यालयको तहाँस्थित खाता नं मा खर्च गरीको नाममा भुक्तानी हुने गरी रिप्याट्रिएशन सुविधा उपलब्ध गराईदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

क्र. सं.	कार्गो/कुरियर पठाउनेको नाम (Consignor)	पाउनेको नाम (Consignee)	मिति	पठाएको स्थान	क्यारियरको नाम	एयरवे वील/ वील अफ लेडिङ्ग/ वीजक/इन्भ्वाइस नं.	वील/वीजक मूल्य	कमिसन	रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम	कैफियत

उपर्युक्त विवरण अनुसार यस कार्यालयबाट कार्गो/कुरियर विक्री भएको साँचो हो । उल्लिखित विवरण अनुसार अन्य बैंकबाट रिप्याट्रिएशन सुविधा लिएको छैन । भुट्टा विवरण पेश गरी सटही लिएको ठहरिएमा प्रचलित कानून/नियम बमोजिम सहने/ बुझाउने छौं ।

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
वालुवाटार, काठमाण्डौ

(आधिकारिक दस्तखत)

कम्पनीको नाम:

इजाजतपत्र नम्बर:

ठेगाना:

कम्पनीको छाप:

रिप्याट्रिपेशन फा.नं.४

(परिपत्र संख्या १३ को दफा १ को प्रयोजनको लागि)

ट्राभल टूर तथा कार्गो/कुरियर एजेन्सीले विक्री गरेको हवाई टिकट तथा कार्गो/कुरियरको विवरण

विक्री अवधि :मितिदेखि.....सम्म)

मिति:

श्री(बैंकको नाम)

.....(ठेगाना)

महाशय,

यस कार्यालयका देहाय एजेन्टहरूले हवाई टिकट तथा कार्गो/कुरियर विक्री गरेको विवरण नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको ई.प्रा.परिपत्र संख्या : १३ बमोजिम पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।

नेपाली रुपैयामा भएको विक्री						विदेशी मुद्रामा भएको विक्री				
क्र.सं.	एजेन्सि को नाम	टिकट विक्री संख्या	कुल विक्री रकम	कार्गो कुरियर विक्री संख्या	कुल रकम	टिकट विक्री संख्या	कुल विक्री रकम	कार्गो कुरियर विक्री संख्या	कुल रकम	कैफियत
कुल जम्मा			नेपाली रुपैयाँ			विदेशी मुद्रा				

उपर्युक्त विवरण अनुसार अन्य बैंकबाट रिप्याट्रिपेशन सुविधा लिएको छैन । भुइँदा विवरण पेश गरेको ठहरिएमा प्रचलित कानून/ नियम बमोजिम सहने/बुझाउने छौं ।

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

वालुवाटार, काठमाण्डौ

(आधिकारिक दस्तखत)

कम्पनीको नाम

इजाजतपत्र नम्बर

ठेगाना:

कम्पनीको छाप:

रिप्याट्रिएशन फा.नं.५
(परिपत्र संख्या १३ को दफा १ को प्रयोजनको लागि)
एयरलाईन्स/जि.एस.ए./पि.एस.ए.ले रिप्याट्रिएशनको लागि
अनुरोध गर्दा पेश गर्नु पर्ने फाराम

श्री(बैंकको नाम)
.....(ठेगाना)
.....

महाशय,

यस कार्यालय र यसका स्थानीय विक्री एजेन्टबाट मितिदेखिमितिसम्मको अवधिमा विदेशी मुद्रा र नेपाली रुपैयामा गरिएको हवाई टिकट र कार्गो तथा कुरियर विक्री बापत संकलित देहाय अनुसारको रकम नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको ई.प्रा.परिपत्रसंख्या : १३ बमोजिम स्थित प्रिन्सिपल कम्पनी को नाममा रिप्याट्रिएशन गर्न प्रचलित बजार विनिमयदरमा सटही स्वीकृति उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

नेपाली रुपैयामा भएको विक्री		विदेशी मुद्रामा भएको विक्री	
विवरण	रकम	विवरण	रकम
(क) संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं.१ अनुरूप आफ्नो हवाई टिकट विक्री रकम:		(क) संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं.१ अनुरूप आफ्नो हवाई टिकट विक्री रकम:	
(ख) संलग्न विवरण बमोजिम एजेन्टहरूले विक्री गरेको हवाई टिकट रकम		(ख) संलग्न विवरण बमोजिम एजेन्टहरूले विक्री गरेको हवाई टिकट रकम	
(ग) संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं. ३ अनुरूप आफ्नो कार्गो कुरियर विक्री रकम :		(ग) संलग्न रिप्याट्रिएशन फा.नं. २ अनुरूप आफ्नो कार्गो कुरियर विक्री रकम :	
(घ) संलग्न विवरण बमोजिम एजेन्टहरूले विक्री गरेको कार्गो कुरियर रकम :		(घ) संलग्न विवरण बमोजिम एजेन्टहरूले विक्री गरेको कार्गो कुरियर रकम :	
कुल विक्री रकम		कुल विक्री रकम	
न्यून संलग्न बिररण अनुसारको स्थानीय खर्च रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम		न्यून संलग्न बिररण अनुसारको स्थानीय खर्च रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम	

बोधार्थ:

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
वालुवाटार, काठमाण्डौ

(आधिकारिक दस्तखत)

कम्पनीको नाम

इजाजतपत्र नम्बर:

ठेगाना:

कम्पनीको छाप:

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या १३ को दफा ३ को प्रयोजनको लागि)
हवाई/जलमार्गबाट हुने ढुवानीका लागि

सबै एयरलाइन्स तथा ट्राभल एजेन्सीहरु/नेपालमा दर्ता भएको शिपिङ एजेन्टको नाम

विषय: हवाई/जलमार्ग भाडाको अनुमतिपत्र बारे ।

महाशय,

..... ले अनुरोध गरेमा अमेरिकी डलर
सम्मको ढुवानी खर्च रुपैयाँमा भुक्तानी लिन यो पत्र जारी गरिएको छ ।

भवदीय,

बोधार्थ:-

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।

उपर्युक्त ढुवानीपत्र सम्बन्धी विवरणहरु निम्नानुसार भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ :

१. प्रतीतपत्र वा अग्रिम भुक्तानी उल्लेख गर्ने :
२. सोको नं.:
३. सो पठाउने बैंकको नाम र ठेगाना :
४. विदेशी आयातकर्ताको नाम र ठेगाना :
५. निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना :
६. रकम :
(क) एफ. ओ. वि.
(ख) फ्रेट
७. यसभन्दा पहिले उपयोग भैसकेको भए सोको रकम :
(क) एफ. ओ. वि.
(ख) फ्रेट
८. प्रतीतपत्र वा अग्रिम भुक्तानीमा उल्लिखित :
(क) लेट्टेष्ट शिपमेण्ट मिति
(ख) भ्यालिडिटी मिति
९. भन्सार प्रज्ञापनपत्रमा उल्लिखित :
(क) मिति
(ख) एफ. ओ. वि. मूल्य
१०. अन्य :

.....
अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
नाम :
पद :
बैंकको छाप :

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या १३ को दफा ३ को प्रयोजनको लागि)
जलमार्गबाट हुने ढुवानीका लागि

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।

विषय: जलमार्गबाट हुने ढुवानीको लागि प्रदान गरिएको भुक्तानी विवरण ।

महाशय,

..... ले अनुरोध गरे अनुसार भुक्तानी पाउने गरी
..... को एकाउण्टपेयी चेक/ड्राफ्ट उपलब्ध गराइएको छ । सो सम्बन्धी निम्नानुसार भएको व्यहोरा
प्रमाणित गरिन्छ ।

१. प्रतीतपत्र वा अग्रिम भुक्तानी उल्लेख गर्ने :
२. सोको नं.:
३. सो पठाउने बैंकको नाम र ठेगाना :
४. विदेशी आयातकर्ताको नाम र ठेगाना :
५. निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना :
६. रकम :
(क) एफ. ओ. वि.
(ख) फ्रेट
७. यसभन्दा पहिले उपयोग भैसकेको भए सोको रकम :
(क) एफ. ओ. वि.
(ख) फ्रेट
८. प्रतीतपत्र वा अग्रिम भुक्तानीमा उल्लिखित :
(क) लेटेष्ट शिपमेण्ट मिति
(ख) भ्यालिडिटी मिति
९. भन्सार प्रज्ञापनपत्रमा उल्लिखित :
(क) मिति
(ख) एफ. ओ. वि. मूल्य
१०. ढुवानी गर्ने शिपिङ्ग कम्पनीको नाम र ठेगाना :
११. अन्य :

.....
अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
नाम :
पद :
बैंकको छाप :

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१४/२०७४

विदेशी मुद्राको बैंक ग्यारेण्टी जारी गर्ने व्यवस्था सम्बन्धमा ।

भारत तथा तेश्रो मुलुकबाट मालसामान तथा प्रचलित व्यवस्था बमोजिमको सीमाभित्र प्रकृया पुरयाई सेवा आयात गर्न देहाय बमोजिम भारतीय तथा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको बैंक ग्यारेण्टी (Bid Bond, Performance Bond इत्यादि) जारी गर्न यस बैंकको सटही अनुमति लिई रहनु नपर्ने व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरु तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंक र “ख” वर्गका विकास बैंकहरुलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. नेपालस्थित कुनै निकायले मालसामान वा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम तोकिएको सीमाभित्रको सेवा खरिद गर्दा सोको भुक्तानी विक्रीकर्तालाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै गरिने व्यवस्था छ भने त्यस्तो मालसामान वा सेवा खरिद गर्ने प्रयोजनको लागि जारी गरिने बैंक ग्यारेण्टी
२. यस बैंकबाट इजाजत लिई तेश्रो मुलुकबाट विप्रेषण गर्ने कार्यमा संलग्न निकायलाई आफ्नो प्रिन्सिपल (Principal) कम्पनीबाट अग्रिम भुक्तानी प्राप्त गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमको शर्तमा आवश्यक पर्ने बैंक ग्यारेण्टी :
 - (क) यस्तो बैंक ग्यारेण्टी अधिकतम अमेरिकी डलर २ लाखसम्मको मात्र हुनुपर्ने
 - (ख) तोकिएको अग्रिम भुक्तानी प्राप्त भएपछि मात्र यस्तो बैंक ग्यारेण्टी Activate हुने शर्त अनिवार्य रूपमा राख्नुपर्ने
 - (ग) यसरी जारी भएको बैंक ग्यारेण्टीको जानकारी यस विभागलाई दिनुपर्ने
३. यस बैंकबाट इजाजतप्राप्त ट्राभल एजेन्सीहरुलाई नेपालमा कार्यरत विदेशी एयरलाइन्सको एजेन्ट भई काम गर्न आवश्यक हुने बैंक ग्यारेण्टी ।
४. विदेशस्थित कुनै निकायलाई नेपालबाट वस्तु निर्यात तथा सेवा उपलब्ध गराउने लगायतका व्यवसाय गर्न र सो प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने अग्रिम भुक्तानी लिने प्रयोजन समेतको लागि सम्बन्धित व्यवसायीको अनुरोधमा इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकले जारी गर्ने विदेशी मुद्रा (भारतीय रुपैयाँ समेत) को बैंक ग्यारेण्टी (विड वण्ड, परफरमेन्स वण्ड इत्यादि) ।
५. उल्लिखित बैंक ग्यारेण्टी जारी गर्दा बैंक ग्यारेण्टीको आवश्यकता सम्बन्धी आधिकारिक कागजात लिनु पर्नेछ ।
६. बैंक ग्यारेण्टी जारी गरे पश्चात सिर्जना हुने सम्पूर्ण दायित्व सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाकै हुनेछ ।
७. विदेशमा ऋण लिने प्रयोजनको लागि यस्तो बैंक ग्यारेण्टी जारी गर्न पाइने छैन ।
८. दावी परी भुक्तानी दिएको बैंक ग्यारेण्टीको विवरण भुक्तानी गरे लगत्तै यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
९. बैंक ग्यारेण्टीको आधारमा आयात भएको वस्तुको हकमा सम्बन्धित बैंकले त्यस्तो वस्तु भित्रिएको भन्सार प्रज्ञापनपत्र र राजस्व दाखिला गरेको निस्साको प्रतिलिपि लिई सामान भित्रै नभित्रैको यकिन गर्नुपर्नेछ ।

१०. समयमा मालसामान तथा सेवा आयात निर्यात भए नभएको सम्बन्धमा बैंक स्वयम्ले अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।
११. यस बैंकबाट विदेशी लगानी भित्र्याउन स्वीकृति प्राप्त गरेका विदेशी लगानीकर्ता व्यक्ति, फर्म, कम्पनी र संस्था बाहेक र आफ्नो व्यवसाय ठेक्का पट्टा वा व्यापारको सिलसिलामा जारी हुने Bid Bond, Performance Bond जस्ता कर्जा प्रवाह नगर्ने प्रयोजन भएका विदेशी बैंक ग्यारेण्टी बाहेक कर्जा प्रदान गर्ने उद्देश्यले विदेशी बैंकबाट जारी भएको बैंक ग्यारेण्टी (Bank or Financial Guaranty) स्वीकार गर्नुपूर्व यस विभागको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१५/२०७४

इलेक्ट्रोनिक कार्ड मार्फत हुने कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहकहरूलाई निम्न शर्तहरूको अधीनमा रही यस विभागको स्वीकृतिमा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको क्रेडिट/डेबिट/प्रिपेड लगायतका इलेक्ट्रोनिक कार्ड जारी गर्न सक्ने तथा कार्डमा कारोवार गर्दा देहायको प्रकृया अपनाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१ विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने गरी विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी गर्दा अपनाउनु पर्ने नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था सम्बन्धमा :

- (क) इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्ग र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकले विदेशी विनिमय सम्बन्धी प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही विदेशी मुद्राको क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड, प्रिपेड कार्ड लगायतका विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी गर्न सक्नेछन् ।
- (ख) इजाजतपत्रप्राप्त रेमिटान्स कम्पनीहरूले स्वदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने प्रिपेड रेमिटान्स कार्ड मात्र जारी गर्न सक्नेछन् ।
- (ग) विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी गर्ने भएमा संस्थाको सञ्चालक समितिबाट यस सम्बन्धी नीतिगत निर्णय, सुरक्षा तथा जोखिम व्यवस्थापन, विदेशी सेवा प्रदायकसंग हुने सम्भौता लगायतका अन्य प्रक्रियागत व्यवस्था गरी यस विभागको अनुमति लिनु पर्नेछ ।
- (घ) विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी वा नवीकरण गर्दा लाग्ने शुल्क, कार्डमार्फत कारोवार सञ्चालन गर्दा लाग्ने सेवा शुल्क, व्याज तथा हर्जाना सम्बन्धी व्यवस्थाहरू ग्राहकसंगको सम्भौतामा स्पष्टरूपमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) यस बैंकबाट विदेशी मुद्रामा विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाले ग्राहकसंग सम्भौता गरी देहायका कार्यहरू गर्न सक्नेछन् ।
 - (अ) खातामा रहेको मौज्जात तथा कारोवार सम्बन्धी विवरण उपलब्ध गराउने ।
 - (आ) विदेशमा Automated Teller Machine (ATM) वा Cash Dispensing Machine (CDM) बाट नगद विदेशी मुद्रा फिक्ने ।
 - (इ) वस्तु वा सेवा उपभोग गरे बापतको रकम Point of Sale (POS), Point of Transaction (POT) Machine, Internet वा अन्य विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गर्ने ।
- (च) प्रत्येक कारोवार सम्पन्न भएपछि अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित ग्राहकलाई SMS मार्फत सतर्कता सन्देश (Alert Message) प्रदान गर्नु पर्नेछ । साथै, ग्राहकले इमेलमार्फत सतर्कता सन्देश माग गरेमा सो समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । सो प्रयोजनका लागि विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी गर्ने संस्थाले ग्राहकसंग सतर्कता सन्देश पठाउने सम्पर्क नम्बर/इमेल ठेगाना अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ ।
- (छ) प्रत्येक पटक मेशिनमा कार्डको प्रयोग गर्दा कारोवार सम्पन्न भएपनि वा नभएपनि सोको रेकर्ड रहने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- (ज) यो निर्देशन जारी हुनु पूर्व विद्युतीय कार्ड सेवा उपभोग गरिरहेका ग्राहकले सम्पर्क नम्बर/इमेल ठेगाना उपलब्ध नगराएको वा अद्यावधिक नगराएको भएमा निर्देशन जारी भएको तीन महिना भित्रमा सम्बन्धित बैंकले अनिवार्य रूपमा उक्त ठेगाना अद्यावधिक गराउनु पर्नेछ ।

- (भू) विद्युतीय भुक्तानी कार्डमार्फत Cash out गरिने वा नगरिने कारोवारमा Cash dispense नभई खाताबाट मौज्जात घटेको अवस्थामा वा विद्युतीय भुक्तानी कार्डमार्फत Point of Sale (POS), Point of Transaction (POT) Machine वा अन्य विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी कारोवार गर्दा कारोवार सम्पन्न नभई खाताबाट मौज्जात घटेको अवस्थामा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
- (अ) Issuer र Acquirer एउटै संस्था भएमा मनासिव कारण बाहेक कारोवार भएकै दिन हिसावमिलान गर्नुपर्ने ।
- (आ) Issuer र Acquirer फरक फरक संस्था भई कुनै एक विदेशी संस्था भएमा दावी उजुरी परेको वा नपरेको अवस्थामा बढीमा ३० दिन भित्रमा हिसाव मिलान गर्नुपर्ने ।
- (ब) हाल प्रयोगमा रहेका विदेशी मुद्राका विद्युतीय भुक्तानी कार्ड तथा Acquirer device लाई ६ महिना भित्रमा EMV Chip Based बनाउनु पर्नेछ ।
- (ट) अन्य व्यवस्था सम्बन्धमा :
- (अ) कार्ड हराएमा, चोरी भएमा, कारोवारको क्रममा अन्य समस्या देखिएमा ग्राहकलाई तत्काल सहयोग गर्न सम्बन्धित संस्थाले एक HELP DESK खडा गरी २४ सै घण्टा संचालन गर्नु पर्नेछ ।
- (आ) कार्डको अवधि समाप्त नहुँदै हराएमा वा चोरी भएमा सूचना प्राप्त हुँदाको समयमा नै कार्ड ब्लक गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (इ) विद्युतीय भुक्तानी कार्ड जारी गर्दा कार्डमा अनिवार्य रूपमा रहनुपर्ने सुरक्षा तथा जानकारी सम्बन्धी विवरणका अतिरिक्त कार्डको अग्रभागको तल बायाँ कुनामा "NEPAL" तथा पृष्ठभागको तल दाहिने कुनामा Card holder को फोटो राख्नु पर्नेछ ।
- (ई) विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने गरी जारी भएका कार्डबाट नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी हुँदा यस बैंकको भुक्तानी प्रणाली विभागबाट जारी निर्देशनहरु पालना हुने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

२. क्रेडिट/प्रिपेड /डेबिट लगायतका कार्ड जारी गर्ने व्यवस्था

- (क) क्रेडिट कार्ड पाउन ग्राह्य व्यक्तिहरू :
- क्रेडिट कार्ड जारी गर्ने सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले आ-आफ्नो निर्धारित प्रकृया पूरा गरी क्रेडिट कार्ड पाउन आवेदन दिएका निवेदकहरूलाई क्रेडिट कार्ड दिन सक्नेछन् । यस्ता व्यक्तिहरू नेपाली नागरिक तथा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता भएका विदेशी नागरिक दुवै हुन सक्नेछन् । यसरी जारी हुने क्रेडिट कार्डहरूको म्याद, खर्चको सीमा आदि शर्तनामाहरू प्रचलित व्यवस्थाको अधिनमा रही कार्ड जारी गर्ने सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था स्वयम्ले तोक्न सक्नेछन् ।
- (ख) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रिपेड कार्ड/डेबिट कार्ड जारी गर्ने सम्बन्धमा :
- विदेश (भारत बाहेक) भ्रमणमा जाने व्यक्तिहरूलाई आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्रा सटही सुविधाका लागि इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रचलित व्यवस्थाले तोकेको नगद बाहेकको रकम प्रिपेड कार्ड/डेबिट कार्ड मार्फत सटही दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ तथा यस प्रयोजनका लागि कार्ड जारी गर्ने बैंकहरूले कार्ड जारी गर्दा राहदानी, हवाई टिकट र भिसा समेतलाई आधार मानी राहदानीमा “कार्डमा राखिएको रकम तथा केही मात्रामा नगदै दिएको भए सो समेतको” छाप लगाई राहदानीको फोटोकपी राखी तत्कालै प्रिपेड कार्ड जारी गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) इलेक्ट्रोनिक कार्ड अन्तर्गत भएको खर्चको हिसाव मिलान :
- डेबिट/क्रेडिट/प्रिपेड कार्ड अन्तर्गत भएको खर्चको हिसाव मिलान निम्न प्रक्रियाबाट गर्नुपर्नेछ :
- (१) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम विदेशी मुद्रामा खाता खोलेका व्यक्तिले डेबिट कार्ड वा क्रेडिट कार्ड प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।
- (२) आफुले पाउने सटही सुविधा बापतको विदेशी मुद्रा नगद नलिई कार्ड होल्डरले क्रेडिट कार्डको माध्यमबाट उपयोग गर्न चाहेमा त्यस्तो कारोवार गर्न सकिनेछ ।
- (३) सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले चाहेमा प्रचलित व्यवस्थाहरू अन्तर्गत रही पछि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै हिसाव मिलान गर्नु पर्ने शर्तमा तथा खातामा मौज्जात रहेको अवस्थामा अमेरिकी डलर १५ (पन्ध्र) हजार सम्म खर्च गर्न सकिने गरी क्रेडिट कार्ड जारी गर्न सकिने छ ।

- (४) निर्यात तथा पर्यटन क्षेत्रबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गरी प्रचलित व्यवस्था अनुसार नेपालको बैंक/वित्तीय संस्थामा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आर्जन खाता खोलेका निकायहरूले आ-आफ्ना पदाधिकारीहरूलाई त्यस्तो खाताबाट खर्च हुने गरी क्रेडिट कार्ड उपलब्ध गराएमा त्यस्तो खाताबाट खर्चको हिसाव मिलान गर्नुपर्नेछ । यसरी खर्च गर्दा खर्चको सीमाको हकमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही गर्नुपर्नेछ ।
- (५) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता नभएका नेपाली नागरिकहरूको हकमा क्रेडिट कार्ड अन्तर्गत भएको खर्चको हिसाव मिलान कार्ड होल्डरसँग परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै गर्नु पर्नेछ । यसरी हिसाव मिलान गर्दा भ्रमणको लागि निजले सटही गर्ने रकमले राहदानी सुविधा अनुसारको सीमा ननाघेको यकीन गर्नुपर्नेछ ।
- (६) कुनै व्यक्तिले भ्रमणको प्रयोजनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सटही अनुमति पत्र प्राप्त गरेको छ र त्यस्तो व्यक्तिले सो अनुमतिपत्रबाट पूर्ण रुपमा सटही नगरेको भए त्यस्तो बाँकी रकमबाट पनि क्रेडिट कार्डको हिसाव मिलान गर्न सकिनेछ ।
- (७) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट जारी भएका डेबिट र क्रेडिट कार्ड धारक (होल्डर) हरूले नेपालभित्रै बसी नेपालमै उपभोग गर्ने उद्देश्यले वार्षिक २,००० (दुई हजार) अमेरिकी डलरसम्म नेपालको प्रचलित कानूनबाट प्रतिबन्ध नलगाइएका विदेशी वस्तु वा सेवा Online मार्फत विदेशबाट खरीद गर्न सक्ने छन् ।
- (८) प्रिपेड कार्डमा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको मौज्जात बाँकी रहेमा सो मौज्जातबाट खाता खोल्न डेबिट वा क्रेडिट कार्ड जारी गर्न सकिनेछ ।
- (९) इलेक्ट्रोनिक कार्डबाट खर्च गर्दा पुँजी खाता तथा प्रचलित कानूनले प्रतिबन्ध लगाइएका वस्तु तथा सेवाको लागि खर्च गर्न पाइने छैन ।
- (१०) नेपाली नागरिकहरूलाई इलेक्ट्रोनिक कार्ड उपलब्ध गराउनुअघि प्रत्येक निवेदकलाई माथि उल्लिखित शर्तहरू पालना गर्नेछु र कथमकदाचित् उल्लिखित शर्तहरू उलङ्घन हुन गएमा विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) बमोजिम कारवाही हुन मञ्जूर छ भन्ने व्यहोराको कागजात गराउनु पर्नेछ ।
- (११) क्रेडिट कार्डको भुक्तानी हिसाव मिलान गर्ने प्रक्रियामा कुनै कार्ड धारक (होल्डर) को तर्फबाट माथि उल्लिखित व्यवस्थाहरू अनुरूप हिसाव मिलान हुन नसक्ने गरी खर्च भएको पाइएमा सो सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू अनिवार्य रुपले यस विभागलाई जानकारी दिनु पर्नेछ र यसबारे यस विभागबाट आदेश नदिएसम्म त्यस्तो हिसाव मिलान फ्रिज गरी राख्नु पर्नेछ ।
- (घ) विदेशी क्रेडिट कार्डको कारोवार गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया :**
- (१) परिवर्त्य विदेशी मुद्राका क्रेडिट कार्डहरूबाट भुक्तानी स्वीकार गर्ने सबै एजेन्ट/स्थानीय मर्चेन्टले क्रेडिट कार्डबाट भुक्तानी लिँदा बनाउनुपर्ने चार्ज स्लिप (Charges Slip) प्रचलित विनिमय दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा हुनुपर्नेछ ।
- (२) नेपालमा क्रेडिट कार्डबाट स्वीकार गरिएका विभिन्न भुक्तानीहरूको विदेशबाट सोधभर्ना प्राप्त गर्दा क्रेडिट कार्डका सदस्य/प्रतिनिधि/सोल एजेन्ट (Members/Representatives/Sole Agents) ले विदेशस्थित आ-आफ्ना प्रिन्सिपलबाट टेलिक्स ट्रान्सफरको माध्यमद्वारा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा मात्र प्राप्त गर्नुपर्नेछ । यसरी प्राप्त भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा रकमबाट निजहरूले आ-आफ्ना मर्चेन्टलाई विदेशी मुद्रामा पनि भुक्तानी गर्नसक्ने छन् । यसरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्दा भुक्तानी पाउने पक्ष प्रचलित व्यवस्था अनुसार विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न ग्राह्य व्यक्ति हुनुपर्नेछ र त्यस्तो भुक्तानी बैंक ट्रान्सफर वा Negotiable Only in Nepal भनी स्पष्ट व्यहोरा उल्लेख भएको एकाउन्ट-पेयी चेकको माध्यमद्वारा मात्र प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

३. विदेशी मुद्राका डेबिट/क्रेडिट कार्ड लगायत अनलाइन भुक्तानी मार्फत विदेशी मुद्रामा भुक्तानी स्वीकार गर्ने व्यवस्था :

विविध विद्युतीय प्रणाली तथा उपकरणहरूको बिकास र विस्तारले गर्दा कतिपय उत्पादन तथा सेवाहरू इन्टरनेट मार्फत खरिद/विक्री हुने प्रचलन रहेको परिप्रेक्ष्यमा देहायका शर्तहरूका आधारमा डेबिट/क्रेडिट कार्ड लगायत अनलाईन भुक्तानीका माध्यमबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी स्वीकार गर्न सकिने गरी व्यवस्था गरिएको छ ।

- (क) यस्तो कारोवार गर्न इच्छुक व्यवसायीहरूले सम्बन्धित Payment Card कम्पनी वा सो कम्पनीको Reseller सँग सम्झौता गरी Merchant Service Provider वा Principal Member वा Associate Member को रूपमा मान्यता पाएका बैंक तथा वित्तीय संस्था वा व्यवसायीसँग अनलाईन कारोवार गर्न आवद्धता लिएको हुनुपर्ने छ ।
- (ख) Merchant Program अर्थात कार्डको प्रोसेसिङ र सेटलमेण्ट सम्बन्धी कार्य सम्बन्धित Payment Card कम्पनी वा सो कम्पनीको Reseller सँग सम्झौता गरी Merchant वा Member Bank को रूपमा कार्य गर्ने मान्यता पाएका कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थासँग आवश्यक सम्झौताको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) यस प्रयोजनको लागि कार्ड वा अनलाइनबाट भुक्तानी प्राप्त गर्ने सेवा प्रदान गर्ने इच्छुक व्यवसायीले सम्बन्धित बैंकमा विदेशी मुद्रा खाता खोल्नु पर्ने र कार्ड कारोवारको आधारमा हुने विदेशी मुद्राको जम्मा तथा खर्च कारोवार सोही खाताबाट मात्र गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) कार्ड/अनलाईन कारोवारको आधारमा अग्रिम भुक्तानी प्राप्त गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सम्बन्धित व्यवसायीहरूको नाममा अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्ने भएमा सो रकमको अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) खण्ड (घ) बमोजिमको अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्रको आधारमा सम्बन्धित व्यवसायीले प्रचलित व्यवस्था अन्तरगत रही वस्तु/सेवा आदि निर्यात गर्नु पर्नेछ ।
- (च) कार्ड/अनलाईन कारोवारको आधारमा वस्तु/सेवा निर्यात भई सकेपछि विवाद उत्पन्न भएमा सोबाट हुने सम्पूर्ण नोक्सानी/क्षतिपूर्ति वहन गर्ने दायित्व तथा जिम्मेवारी कार्ड/अनलाईन कारोवारका लागि सदस्यता प्रदान गर्ने र सो सेवा प्राप्त गर्ने कम्पनी/व्यवसायीमा रहने छ ।
- (छ) यस्तो कारोवार गर्ने सबै पक्षले प्रचलित कानूनको पूर्ण पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (ज) यस्तो कारोवार अन्तरगत प्राप्त हुने अग्रिम भुक्तानीको विवरण त्रैमासिक रूपमा यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

४. नेपाल र भुटान बीच कार्ड डेबिट/क्रेडिट/प्रि-पेड आदि मार्फत हुने कारोवारको हिसाव मिलान सम्बन्धी व्यवस्था :

आ-आफ्ना मुलुकका सम्बन्धित निकायहरूसँग इजाजतपत्रप्राप्त गरेका भुटानस्थित बैंक, वित्तीय संस्था र नेपालस्थित बैंक वित्तीय संस्थाले एक अर्का मुलुकमा समेत प्रयोग गर्न सकिने गरी जारी गरेको डेबिट/क्रेडिट/प्रि-पेड आदि कार्डहरूबाट ATM तथा PoS मार्फत भुटान र नेपाल बीच हुने कारोवारहरूको हिसाव मिलान देहाय बमोजिम भारतीय रूपैयाँमा समेत गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ :

- क. कार्ड मार्फत हुने कारोवारको हिसाव मिलान भारतीय रूपैयाँमा समेत गर्न सकिने प्रावधान सहितको द्विपक्षिय लिखित सम्झौताको आधारमा मात्र यस्तो हिसाव मिलान गर्न सकिनेछ
- ख. सम्झौता बमोजिम हुन सक्ने कारोवारको सीमा रकम खाम्ने गरी बैंक ग्यारेण्टी वा अन्य उपयुक्त सुरक्षणको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ
- ग. यस्तो कारोवारको हिसावमिलान गर्ने प्रयोजनको लागि भुटानस्थित बैंक वित्तीय संस्थाले नेपालस्थित बैंक वित्तीय संस्थामा आवश्यकता अनुसार NOSTRO खाता खोल्न सक्नेछन्
- घ. बैंक वित्तीय संस्थाहरूले भुटानमा समेत प्रयोग गर्न मिल्ने कार्ड (डेबिट/क्रेडिट/प्रि-पेड आदि) जारी गर्दा भारतीय रूपैयाँको कारोवार सम्बन्धमा यसै एकीकृत परिपत्रको इ.प्रा.परिपत्र संख्या १ को दफा १.११ मा भएको प्रावधान अनुरूप हुने गरी जारी गर्नु पर्नेछ

- ड. सम्बन्धित कार्ड कम्पनीसँग मर्चेण्ट सम्झौता गरी सोमा भएको व्यवस्थाको आधारमा मात्र यस्तो कारोवार गर्नु पर्नेछ । भुटानस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्था र कार्ड सेवा प्रदायकसँग भएको सम्झौताको एक प्रति यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ
- च. कारोवारसँग सम्बन्धित कागजातहरू कार्ड सेवा प्रदायकले माग गरेको अवस्थामा उपलब्ध गराउन सक्ने गरी कम्तीमा १८ महिनासम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ
- छ. कार्ड मार्फत हुने कारोवार रकममा दावी परी फिर्ता भुक्तानी लिनु दिनु परेमा सम्बन्धित कार्ड कम्पनीको नियमानुसार लिने दिने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ
- ज. यस्तो कारोवार गर्दा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ लगायतका प्रचलित कानून, नियम, निर्देशनको पूर्णतया पालना गर्नु पर्नेछ
- झ. नेपाली रुपैयाँ र भारतीय रुपैयाँ बाहेक अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राका कार्डबाट भएका कारोवारहरूको हिसाव मिलान भने अमेरिकी डलरमै गर्नु पर्नेछ
- ञ. हिसाबमिलान हुन नसकेको र दावी परी फिर्ता भुक्तानी लिए दिएको कारोवारको विवरण अर्धवार्षिक तथा वार्षिक हिसाव मिलान (Closing) सकिएको १ महिनाभित्र यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ
- ट. कार्ड जारी गर्ने र कार्ड मार्फत भएको कारोवारको हिसाव मिलान गर्ने लगायतका अन्य व्यवस्थाहरू यसै परिपत्रको दफा १ बमोजिम नै हुनेछ ।

५. Prepaid Remittance Card जारी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

विदेशमा विप्रेषण बापत संकलन गरेको रकम विप्रेषण पठाउनेको परिवारले सहज, सुरक्षित र व्यवस्थित तवरले भुक्तानी पाउने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित व्यक्तिहरूले प्राप्त गर्ने नेपाली रुपैयाँमा हुने रकम बराबरको Prepaid Remittance Card देहाय बमोजिमको प्रकृया र व्यवस्था पालना गर्ने गरी विप्रेषण कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनीहरूले जारी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ :

- (क) यस्तो कार्ड जारी गर्ने विप्रेषण कम्पनीले आफ्नो छुट्टै कार्ड सञ्चालन निर्देशिका बनाई यस विभागको स्वीकृतिमा लागु गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) विप्रेषण कम्पनीहरूले नेपालका कुनै पनि इजाजतपत्रप्राप्त वाणिज्य बैंकसँग सम्झौता गरी सो बैंकको प्रतिनिधिको रूपमा Prepaid Remittance Card जारी गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) यसरी बैंक मार्फत जारी गरिने प्रिपेड रेमिटान्स कार्ड जारी गर्दा बक्यौता बराबर खाम्ने रकम सम्बन्धित वाणिज्य बैंकमा रहेको कम्पनीको खातामा निक्षेप राखी एयरमार्क गरेको हुनुपर्नेछ । निक्षेप जम्मा गर्ने र भुक्तानी दिने व्यवस्था सम्बन्धित बैंकले नै सम्झौतामा खुलाउनु पर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (घ) बैंक मार्फत जारी गरिने यस प्रकारको कार्ड जारी गर्ने विप्रेषण कम्पनी/संस्थाको न्युनतम चुक्ता पुँजी रु. २५ करोड हुनुपर्ने छ ।
- (ङ) कारोवार सञ्चालन गर्दा कार्डको सुरक्षा, भुक्तानी व्यवस्था, उत्पन्न हुने जोखिम र सोको व्यवस्थापन, ग्राहकसँगको सम्झौता, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी जारी निर्देशनको परिपालना, ATM कार्ड रोक्का गर्ने लगायतका सम्पूर्ण व्यवस्था विप्रेषण कम्पनीले नै मिलाउनु पर्नेछ ।
- (च) कार्ड जारी गर्ने सम्बन्धमा विप्रेषण कम्पनीहरूले पनि प्रचलित व्यवस्था बमोजिमका प्रकृया र प्रावधानहरू पूरा गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) यसरी जारी गरिएको कार्ड मार्फत हुने कारोवारको मासिक जम्मा खर्च र मौज्जातको विवरण यस विभागमा महिना व्यतित भएको सात दिनभित्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१६/२०७४

नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री तथा
रकमान्तर सम्बन्धी व्यवस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा नगदमा खरिद तथा रकमान्तर गर्न चाहेमा देहाय बमोजिम सकिने व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्ग र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ :

१. परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था

(क) अमेरिकी डलर विक्री सम्बन्धमा :

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले अमेरिकी डलर नगदमा खरिद गर्न चाहेमा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको यस बैंकमा रहेको अमेरिकी डलर खाता खर्च गरी विक्री गर्न सकिनेछ ।

(ख) अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री सम्बन्धमा :

१. विक्रीदर उल्लेख भएका परिवर्त्य विदेशी मुद्राहरू मात्र विक्री गर्न सकिनेछ ।

२. यस बैंकसँग पर्याप्त मौज्जात भएका परिवर्त्य विदेशी मुद्राहरू मात्र विक्री गर्न सकिनेछ ।

३. अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री गर्दा अमेरिकी डलर तथा विक्री गरिने मुद्रा दुवैमा प्रचलित विक्री दर लागु हुनेछ ।

४. सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाको यस बैंक स्थित अमेरिकी डलर खाता खर्च गरेर यस्तो परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री गरिनेछ ।

२. बैंक/वित्तीय संस्थाहरू र यस बैंक बीच परिवर्त्य विदेशी मुद्राको रकमान्तर सम्बन्धी व्यवस्था :

(क) सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रा रकमान्तर गर्नुपर्दा Value Date भन्दा दुई कार्यदिन अगाडि नै रकमान्तरको लागि यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयलाई यसैसाथ संलग्न अनुसूची १६.१ बमोजिम लिखित अनुरोध गर्नुपर्ने छ ।

(ख) यसरी अनुरोध पत्र प्राप्त भए पछि बैंकिङ्ग कार्यालयले Value Date अगावै रकमान्तरको लागि SWIFT Message पठाउनु पर्नेछ ।

(ग) Value Date को दिन सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको खातामा रकमान्तर गरेको रकम बराबर हुने रकम बैंकिङ्ग कार्यालयले प्रचलित नियमानुसार डेबिट गर्नुपर्नेछ ।

(घ) Value Date का दिन सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको खातामा पर्याप्त मौज्जात नरहेमा प्रचलित दरले हुने ब्याजसहित हर्जाना असुल गर्नुपर्नेछ ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या १६ को २(क) को प्रयोजनको लागि)

मिति :

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
बैंकिङ्ग कार्यालय
थापाथली, काठमाडौं ।

विषय: परिवर्त्य विदेशी मुद्रा रकमान्तर बारे ।

महाशय,

यस बैंक/वित्तीय संस्थाको कारोवारको लागि देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा रकमान्तर गर्नको लागि अनुरोध गर्दछु ।

- १) रकमान्तर गरिने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको परिमाण
- २) भ्यालु डेट.....
- ३) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा जम्मा गर्नु पर्ने :

(क) एजेन्सी बैंकको नाम:

(ख) ठेगाना:

(ग) खाता नम्बर:

(घ) स्विफ्ट कोड :

उपर्युक्त बमोजिमको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा रकमान्तर गरिदिनु हुनको साथै भ्यालु डेटको दिन त्यस कार्यालयस्थित हाम्रो खाता नं. मा आवश्यक रकम खर्च लेख्न हुन समेत अनुरोध छ । साथै उक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेको अवस्थामा प्रचलित व्याजदरबाट हुन आउने हर्जाना तिर्न समेत हाम्रो मन्जुरी रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

भवदीय

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत

नाम :

पद :

बैंकको छाप :

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१७/२०७४

चिनियाँ मुद्रा युआन (Yuan) को कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था

द्विपक्षीय भुक्तानी तथा हिसाब मिलान र सहयोगको सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक र पिपुल्स बैंक अफ चाइना बीच मिति २०५९।३।३ मा सम्पन्न मुल सम्झौता र मिति २०७१।९।८ मा सम्पन्न यस सम्बन्धी पूरक सम्झौता कार्यान्वयनको सिलसिलामा निम्न व्यवस्थाहरू लागु गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्न/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू, इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले यस बैंकको स्वीकृति लिई जनवादी गणतन्त्र चीनस्थित कुनैपनि वाणिज्य बैंकमा युआन (Yuan) मा खाता खोल्न सक्नेछन्
२. बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले कारोवारका लागि आवश्यक पर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री गरी चिनियाँ मुद्रा युआन (Yuan) खरिद गर्न सक्नेछन् र खरिद गरिएको युआन (Yuan) चीनस्थित वाणिज्य बैंकमा खोलिएको खातामा जम्मा गर्न सक्नेछन्
३. अन्तराष्ट्रिय व्यापारका भुक्तानी सम्बन्धी प्रचलनहरू तथा यस बैंकबाट जारी परिपत्रहरूको अधीनमा रही नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले नेपाली व्यापारिक फर्महरू तथा चिनियाँ व्यापारिक फर्महरू बीचको व्यापारको लागि प्रतीतपत्र ड्राफ्ट, टि.टि. लगायतका माध्यमबाट हुने भुक्तानी र हिसाब मिलान चिनियाँ मुद्रा युआनमा गर्नसक्ने छन् ।
४. नेपाली निर्यातकर्ताहरूले चिनियाँ बजारमा गर्ने वस्तु निर्यात, सेवा विक्री तथा नेपाली फर्म, कम्पनी वा उद्योगले चीनबाट प्राप्त गर्ने ऋण वा प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी बापत प्राप्त रकम सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले युआनमै खाता खोली जम्मा गर्न सक्नेछन् ।
५. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संस्थाहरूले नेपाल भ्रमणमा आउने चिनियाँ पर्यटकका अतिरिक्त अन्य ग्राह्य स्वदेशी तथा विदेशी व्यक्तिहरूबाट प्रचलित विनिमय दरमा चिनियाँ मुद्रा युआन (Yuan) खरिद गर्न सक्नेछन् । यसरी गरिने खरिद पर्यटकहरूबाट सोभै वा इजाजतपत्रप्राप्त अन्य निकायहरू जस्तै होटेल, ट्राभल एजेन्सी, मनिचेञ्जर आदि मार्फत पनि गर्न सकिनेछ ।
६. सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले खरिद गरेको युआन (Yuan) चीनस्थित वाणिज्य बैंकमा खोलिएको आफ्नो खातामा जम्मा गर्न पठाउन सक्नेछन् ।
७. प्रचलित व्यवस्था अन्तरगत रही चीनमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई निर्वाह खर्च तथा निजले अध्ययन गर्ने विश्वविद्यालय/कलेजको नाममा शिक्षण शुल्क बापत चिनियाँ युआनमा समेत सटही सुविधा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
८. चिनियाँ मुद्रा युआनमा आय प्राप्त गर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनीले खोलेको युआन खाताबाट प्रचलित व्यवस्था अनुरूप तोकिएको सीमासम्म युआनमा भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।
९. प्रचलित व्यवस्था बमोजिम विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न ग्राह्य व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थासँग चिनियाँ मुद्रा लिएर सटही गरी अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न/जम्मा गर्न पाइने छैन ।
१०. चिनियाँ मुद्रामा जारी भएका क्रेडिट/डेबिट कार्ड प्रयोगबाट नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी दिन सकिने छ । यस्तो रकमको हिसाब मिलान चीनस्थित आफ्नै युआन खाताबाट गर्न सकिनेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१८/२०७४

विदेशी मुद्रामा खाता खोल्ने र सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था

यस बैंकले विदेशी मुद्रामा खाता खोल्ने, सञ्चालन गर्ने र खर्च गर्ने व्यवस्था सम्बन्धमा निम्न व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनुहुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालय थापाथली लगायत अन्य कार्यालय र इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्ग तथा राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. स्वदेशमा खोलिने विदेशी मुद्राको खाता र सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था :

(क) खाता खोल्न ग्राह्य व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, तथा संघ/संस्थाहरू :

परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आय स्रोत भएका देहायका व्यक्ति, फर्म, कम्पनी तथा संघ/संस्थाहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न सक्नेछन् ।

- (१) अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था, नियोग, प्रेस, नेपालस्थित विदेशी दूतावास तथा कूटनीतिक नियोग, कूटनीतिक हैसियत प्राप्त व्यक्तिहरू र त्यस्ता संस्थाको कर्मचारी, प्रतिनिधि भई वा काम गरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा तलब, भत्ता, पेन्सन आदि पाउने व्यक्तिहरू
- (२) नेपालमा विधिवत दर्ता भई अनुमति पाई कार्य गर्ने विदेशी संघ, संस्था, कम्पनी, फर्म र तिनका एजेन्ट (प्रतिनिधि)
- (३) नेपालमा विधिवत दर्ता भई विदेशमा सेवा पुऱ्याउने म्यानपावर लगायतका कम्पनी/फर्म तथा संगठित इकाईहरू
- (४) विदेशमा नोकरी, व्यवसाय तथा सेवा लगायतका आयमुलक कार्य गर्ने नेपाली नागरिकहरू
- (५) विदेशमा तालिम, सेमिनार, अध्ययन, अध्यापन, पर्यटन लगायतका औपचारिक तथा अनौपचारिक एवम् निजी भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकहरू
- (६) लेख, रचना, पुरस्कार, रोयल्टी एवम् कन्सल्टेन्सी सेवा बापत परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने संघ, संस्था, कम्पनी/फर्म तथा नेपाली नागरिकहरू
- (७) नाफा आर्जन गर्ने उद्देश्य नभएका परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा सहयोग अनुदान पाउने र नेपालमा विधिवत दर्ता भई कार्य गर्ने अनुमति पाएका अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैह्र सरकारी तथा सामाजिक संघ संस्थाहरू
- (८) प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति प्राप्त गरी नेपालमा कार्य गर्ने, वसोवास गर्ने तथा पर्यटकको रूपमा नेपाल आउने विदेशी नागरिकहरू
- (९) विदेशी सरकार वा संघ संस्था कम्पनी आदिबाट क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्ने नेपाली नागरिकहरू
- (१०) निर्यात तथा पर्यटन क्षेत्रबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने कम्पनी, फर्म लगायतका व्यवसायीहरू
- (११) बीमा समितिबाट बीमा व्यवसाय गर्न इजाजत प्राप्त गरी विदेशी मुद्रामा प्रिमियम र विदेशी बीमा कम्पनीहरूबाट विदेशी मुद्रा प्राप्त गर्ने बीमा कम्पनीहरू
- (१२) यस विभागबाट विदेशी मुद्राको कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण (Remittance), मनिचेन्जर, एयरलाइन्स, होटल, कार्गो, कुरियर, ट्राभल, ट्रेकिङ्ग च्याफ्टिङ्ग, माउण्टेनियरिङ्ग लगायतका विविध पर्यटकीय सेवा उपलब्ध गराउने कम्पनी/फर्म तथा संगठित निकायहरू

- (१३) ग्लोबल टेण्डर अन्तरगत ठेक्का प्राप्त गरेको ठेकेदार व्यक्ति तथा संस्थाहरू
- (१४) विदेशी दुतावास, कुटनीतिक नियोग, विदेशी संघ संस्था वा कम्पनीसँग सम्झौता/सहमति गरी कार्यादेश पाएका वा Deemed Export को माध्यमबाट वस्तु तथा सेवा आपूर्ति गराए बापत विदेशी मुद्रामा भुक्तानी पाउने नेपाली कम्पनी/फर्म लगायतका संगठित संघ संस्था र नेपाली नागरिकहरू ।
- (१५) गैह्र आवासीय नेपाली नागरिकहरू
- (१६) दान, दातव्य, उपहारप्राप्त गर्ने कुनै व्यक्ति/फर्म/कम्पनी वा संस्था

(ख) खाताको किसिम :

परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा देहाय बमोजिम ४(चार) किसिमका खाता खोल्न सकिनेछ :

(क) चल्ती खाता (ख) बचत खाता (ग) कल खाता र (घ) मुद्दति खाता

(ग) खाता खोल्न पाइने परिवर्त्य विदेशी मुद्राहरू :

नेपाल राष्ट्र बैंकले दैनिक रूपमा प्रकाशित गर्ने विनिमय दर सम्बन्धी सूचनामा समावेश भएका परिवर्त्य विदेशी मुद्राहरूमध्ये भारतीय रूपैयाँ बाहेक खरिद तथा विक्री दुवै दर उल्लेख भएका मुद्राहरू

(घ) खाता खोल्ने तथा सञ्चालन गर्ने प्रकृया :

परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोल्दा तथा त्यसरी खोलिएका खाताहरू सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु/गराउनु पर्नेछ :

- (१) खाता खोल्दा तथा सञ्चालन गर्दा आफ्नो ग्राहकको स्पष्ट पहिचान (Know your customer) कायम हुने गरी सम्पत्ती शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४, विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९, विदेशमा लगानी गर्न प्रतिबन्ध लगाउने ऐन, २०२१ लगायतका प्रचलित ऐन, नियम तथा सो अन्तरगत जारी भएका निर्देशन, परिपत्र आदिमा भएका व्यवस्थाहरू पालना गर्नु पर्नेछ
- (२) गैह्र आवासीय नेपाली नागरिकको नाममा खाता खोल्दा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट जारी भएको गैह्र आवासीय नेपाली नागरिकको परिचयपत्रको प्रतिलिपि समेत लिनु पर्ने छ । खाता सञ्चालनको लागि सो प्रमाणपत्र अध्यावधिक रूपमा नवीकरण समेत भएको हुनुपर्ने छ ।
- (३) कुटनीतिक हैसियत प्राप्त व्यक्तिहरूको खाता खोल्दा नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयबाट जारी भएको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आफ्नै स्रोत भएका निकाय तथा व्यक्तिहरूलाई मात्र यस्तो खाता खोल्न दिनु पर्नेछ । यस व्यवस्था अन्तरगत वैदेशिक रोजगारमा गएका वा वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका, निजी वा अफिसियल भ्रमणमा विदेश गई फर्केका नेपाली नागरिकहरूले राहदानी सुविधा र अन्य खर्च बापत सट्टी गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भ्रमण सकिई बाँकी रहन गएमा सो बचेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा नयाँ खाता खोली वा भई रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा गर्न सक्नेछन् ।
- (५) तत्काल स्रोत नखुल्ने तर विदेशी मुद्रा पछि प्राप्त हुने गरी भएका कुनै पनि लिखतको आधारमा विदेशी मुद्रा प्राप्त भएपछि मात्र सञ्चालन हुने गरी सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले आफ्नो नियमको परिधिभित्र रही शुन्य मौज्जातमा समेत खाता खोल्न दिन सक्नेछन् ।
- (६) खातामा नगदै रकम जम्मा गर्दा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको स्रोत खुल्ने कागजात वा प्रमाण लिनु पर्नेछ । व्यक्ति विशेषले अमेरिकी डलर ५,०००।- (पाँचहजार) वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राभन्दा बढी हुने गरी नगदै जम्मा गर्न ल्याएमा निज नेपाल प्रवेश गर्दाको प्रवेश विन्दुमा घोषणा गरेको प्रमाण वा नेपाली नागरिकको राहदानीमा दरपिठ भएको समेतको आधारमा मात्र जम्मा गर्न सकिनेछ । एउटै व्यक्ति विशेषले पटक पटक गरी उल्लिखित सीमाभन्दा बढी नगदै विदेशी मुद्रा जम्मा गर्न ल्याएमा निज पटक/पटक विदेश गई फर्केको भन्ने व्यहोरा वा सीमाभन्दा बढी हुने विदेशी मुद्राको स्रोत यकीन गरेर मात्र जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

- (७) विदेशी नागरिक (पर्यटक समेत) को खाता खोल्दा निजहरुको भिसा अवधिसम्म मात्र खाता सञ्चालन हुन सक्ने गरी खोल्नु पर्नेछ । यस्तो खाता भिसाको अवधि थप भएको आधारमा पुनः सञ्चालन गर्न सकिनेछ । विदेशी नागरिक (पर्यटक समेत) ले नेपालमा रहँदा/बस्दा खोलेको विदेशी मुद्राको खाताबाट नेपालमा भुक्तानी दिने प्रयोजनका लागि मात्र बैंक खाता सञ्चालनलाई निरन्तरता दिन चाहेमा निजको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक गरी खाता सञ्चालनलाई निरन्तरता दिन सकिनेछ । खातावाल विदेशी नागरिक विदेश फर्किजाने भएमा सो पुष्टि हुने कागजात लिई निजको खातामा बाँकी रहेको विदेशी मुद्रा खाता बन्द गरी निजको खाता रहेको विदेशी बैंकमा पठाउन सकिनेछ ।
- (८) विदेशी मुद्राको आम्दानी वा स्रोत प्रमाणित हुने Negotiable Instrument मार्फत पनि खातामा रकम जम्मा गर्न सकिनेछ । तर, त्यस्तो Instrument को प्राप्तक (Payee) खातावाल आफै हुनु पर्नेछ । अरूको नामबाट दरपीठ (Endorse) भएको हुनु हुदैन । तर विदेशी नागरिकको नाममा रहेको Transferable Negotiable Instrument भने सम्बन्धित प्राप्तक (Payee) ले अर्को विदेशी नागरिकको नाममा दरपीठ गरी दिएको छ भने त्यस्तो Instrument को परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सम्बन्धित विदेशी नागरिकको खातामा जम्मा गर्न सकिनेछ ।
- (९) एकाघर परिवारका सदस्यहरू बीच दुई वा दुई भन्दा बढी व्यक्तिहरूको नाममा संयुक्त खाता पनि खोल्न सकिनेछ । यस्तो खातामा रकम जम्मा गर्दा खातावालमध्ये कम्तिमा कुनै एकको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आय स्रोत खुल्ने र नाता प्रमाणित हुने कागजात लिनु पर्नेछ ।
- (१०) व्यक्तिगत खातावालाले अख्तियार प्रदान गरेमा निजको श्रीमती, बाबु, आमा, छोरा, छोरीले पनि त्यस्तो अख्तियार बमोजिम खाता सञ्चालन गर्न पाउने छन् । तर, यस्तो अख्तियार प्रदान गर्दा सम्बन्धित निकायबाट प्रमाणित भएको नाता प्रमाणित प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि अनिवार्यको रूपमा लिनु पर्नेछ ।
- (११) संस्थागत खाताको हकमा सम्बन्धित संघ संस्थाको संचालक समिति वा सो संस्थाबाट अख्तियार प्राप्त निकाय/पदाधिकारीले तोके बमोजिम नियमानुसार खाता सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (१२) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम वा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट माल सामान आयात गर्न स्वीकृति प्राप्त खातावालाले विदेशबाट माल सामान आयात गर्दा आयात सम्बन्धी अर्थात प्रचलित व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी गर्न सक्नेछन् ।
- (१३) युआन बाहेक अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खोलिएका खातामा रहेको विदेशी मुद्रा वा नगद सटही गरी अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा परिवर्तन गर्न चाहेमा प्रचलित विनिमय दरमा सटही गरी भैरहेको खातामा जम्मा गर्न वा नयाँ खाता खोली जम्मा गरिदिन सकिनेछ ।
- (१४) खाताको अवधि, न्यूनतम मौज्जात, व्याज दर लगायत खाता सञ्चालन सम्बन्धी अन्य प्रकृया सम्बन्धित बैंक वित्तीय संस्थाले तय गरे बमोजिम हुनेछ । खाता सञ्चालन पश्चात् खाता सञ्चालन सम्बन्धी कुनै पनि व्यवस्था परिवर्तन भएमा खातावालालाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (१५) यस विभागबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा कारोवार गर्न इजाजत प्राप्त निकायको खाता त्यस्तो इजाजतपत्रको अवधि वहाल रहेसम्म मात्र सञ्चालन हुने गरी खोल्नु पर्नेछ । साथै, त्यस्तो इजाजतपत्रको अवधि समाप्त भएको ३० दिनसम्म पनि इजाजतपत्र नवीकरण भएको प्रमाण वा यस विभागको स्वीकृति पत्र पेश नगरेमा त्यस्ता खाता सञ्चालनमा पूर्ण रूपमा रोक लगाउनु पर्नेछ । विदेशीलाई सेवा विक्री गरी विदेशबाट प्राप्त भएको रकम त्यस्ता खातामा जम्मा मात्र गर्ने गरी स्वीकार गर्न भने सकिनेछ ।
- (१६) खातावालाले चाहेमा एउटा बैंक वित्तीय संस्थाको खातामा रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा अर्को बैंक वित्तीय संस्थामा रहेको आफ्नै खातामा चेक वा ट्रान्सफरको माध्यमबाट विदेशी मुद्रामै रकमान्तर गर्न पाउने छन् । यसरी रकमान्तर हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सम्बन्धमा जम्मा गर्ने बैंक वित्तीय संस्थाले स्रोतको प्रमाण लिनु पर्ने छैन ।

(१७) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले विदेशी मुद्रामा दान, दातव्य, उपहार प्राप्त गरेमा त्यस्तो विदेशी मुद्राको स्रोत र विवरण खुलाई व्यक्तिको हकमा परिचयपत्र तथा संस्थाको हकमा दर्ता सम्बन्धी कागजातहरू लिई आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न सकिनेछ ।

(ड) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाताबाट खर्च गर्ने व्यवस्था :

- (१) सामान्यतया परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा रहेको मौज्जातले भ्याएसम्म खातावालाले आफ्नो खाता खर्च गरी भुक्तानी दिन सक्नेछन्
- (२) खण्ड (ड)(१) बमोजिम भुक्तानी पाउने पक्ष नेपाली भए नेपाली रूपैयाँमा र भारतीय भएमा प्रचलित विनिमय दरमा भारतीय रूपैयाँमा मात्र भुक्तानी गर्नु पर्नेछ । तर, भुक्तानी पाउने पक्ष सरकारी निकाय भएको खण्डमा यस्तो बन्देज लागु हुने छैन । त्यस्तै विदेशी मुद्रा कारोवार सम्बन्धमा यस विभागबाट भएका अन्य परिपत्रहरूले गरेको व्यवस्था अनुरूप भुक्तानी गर्न भने यस व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन
- (३) खातावालाले आफ्नो खातामा रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बाहेक अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न चाहेमा प्रचलित विनिमय दरमा सटही गरी भुक्तानी गर्न सकिनेछ । तर, यस विभागको स्वीकृति नलिई चिनियाँ मुद्रामा खोलिएको खाताबाट सटही गरी अन्य मुद्रामा भुक्तानी दिन पाइने छैन
- (४) आफ्नो खाताबाट व्यक्तिगत खातावालले नगदै परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भिक्न चाहेमा कुटनीतिक हैसियत प्राप्त व्यक्तिहरूलाई नगदमै पनि भुक्तानी दिन सकिनेछ र यसरी नगदमा भुक्तानी गर्दा नगद नोटहरू पछि जाली (Counterfeit) ठहरिएमा खातावाल स्वयम जिम्मेवार हुनु पर्ने शर्त राखी भुक्तानी गर्नु पर्नेछ । अन्य खातावालको हकमा विदेश जानु परेको अवस्थामा मात्र प्रचलित व्यवस्था बमोजिम नगदमा यु.एस.डलर ५००।- वा सो बराबरको रकमसम्म भुक्तानी दिन सकिनेछ । सो भन्दा बढीको नगद सटही दिनु परेको खण्डमा औचित्यको आधारमा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा/कार्यालय प्रमुखले स्वीकृति दिएमा यस्तो सटही प्रदान गर्न सकिनेछ
- (५) कुनै पनि खातावालले विदेशबाट लिएको सेवाको भुक्तानी गर्दा सो भुक्तानीमा प्रचलित कानून बमोजिम लाग्ने अग्रिम कर (TDS) दाखिला गरेको प्रमाण लिनु पर्नेछ ।
- (६) नेपाली नागरिकहरूको नाममा खोलिएको कुनै पनि किसिमको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाताबाट सम्बन्धित खातावाला र निजको परिवारका सदस्यहरूलाई देहाय बमोजिम आवश्यक पर्ने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खर्च गर्न सकिनेछ । सोभन्दा बढी रकम आवश्यक परेमा प्रकृया पुऱ्याई अन्य माध्यमबाट सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 - (क) औषधोपचारको लागि जानुपरेमा वा गई सकेको अवस्थामा रकम नपुग भएमा प्रयोजन र परिवारको सदस्य भएको पुष्टि हुने कागजातको आधारमा आवश्यकता अनुरूपको खर्च
 - (ख) विदेशबाट आयात गर्न वा आयात गरेको माल सामानको भुक्तानी गर्नु परेमा व्यक्तिगत प्रयोगको लागि आयात गर्न सकिने भनि तोकिएका वस्तुहरू, भिटीगुण्टा सुविधा अन्तरगतका वस्तुहरू तथा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट आयात गर्न स्वीकृति लिइएका मालसामानहरू प्रचलित व्यवस्था बमोजिम आयात गर्दा भुक्तानी गर्नु पर्ने रकम ।
 - (ग) प्रचलित व्यवस्था बमोजिमका कागजात लिई एकाघर परिवारका सदस्यलाई विदेशमा शिक्षा आर्जन गर्न आवश्यक शैक्षिक शुल्क, निर्वाह खर्च र शैक्षिक भ्रमण खर्च
 - (घ) विदेशी संस्थाबाट लिइएको सेवा पुष्टि हुने आवश्यक कागजातको आधारमा सम्बन्धित संस्थालाई भुक्तानी गर्नु पर्ने वार्षिक अमेरिकी डलर १५,०००।- (पन्ध्र हजार) सम्म वा सो बराबर हुने अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा
 - (ङ) हवाई टिकट वा माल सामान आयातको सिलसिलामा हुवानी तथा वीमा शुल्क भुक्तानीको लागि आवश्यक पर्ने वील/बीजक आदिमा उल्लिखित विदेशी मुद्रा । यस्तो रकम भुक्तानी गर्दा Account Payee ड्राफ्ट/टि.टि/चेकको माध्यमबाट मात्र गर्नु पर्नेछ

- (च) विदेशी मुद्रामा आय आर्जन गरी विदेशी मुद्रामा खाता भएका स्वदेशी व्यक्ति, फर्म, कम्पनी एवम् नेपाली नागरिकहरु विदेश भ्रमणमा जांदा आवश्यक कागजात लिई आफ्नो खातामा भएको विदेशी मुद्रा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम उपयोग गर्न चाहेमा विदेशी मुद्रा मौज्दातबाट एक पटक वा पटक पटक गरी वर्षमा बढीमा अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) सम्म सम्म वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बैकिङ्ग उपकरण मार्फत उपयोग गर्न सकिनेछ।
- (छ) अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाहरुमा काम गरी तलब भत्ता तथा पेन्सनको रुपमा विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने नेपाली नागरिकहरुले आवश्यक कागजातको आधारमा नेपाली बैकहरुमा खोलिएको विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा प्रचलित व्यवस्थाले खर्च गर्न छुट दिएका वस्तु आयात गर्न, पर्यटन र सेवा खरीदका लागि एक पटकमा अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) सम्म वा पटक पटक गरी एक वर्षमा जम्मा अमेरिकी डलर २०,०००/- (अमेरिकी डलर बीस हजार) वा सो बराबरसम्मको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा उपयोग गर्न सकिनेछ। तर यस्तो सटही पुँजीगत खर्च र लगानीको रुपमा विदेशमा उपयोग गर्न पाइने छैन।
- (७) वस्तु तथा सेवा निर्यात र पर्यटन क्षेत्रबाट भएको आर्जनबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खोलिएको खाताबाट देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खर्च गर्न सकिनेछ।
- (क) आफ्नो तथा आफ्नो **Sister Concern** को लागि आवश्यक पर्ने माल सामान प्रचलित व्यवस्था बमोजिम आयात गर्न वा आयात भएको आधिकारिक प्रमाणको आधारमा भुक्तानी गर्न। **Sister Concern** को लागि भुक्तानी गर्नु परेमा प्रचलित परिभाषा अनुरूप **Sister Concern** हो भन्ने व्यहोरा प्रमाणित हुने कागजात लिनु पर्नेछ।
- (ख) निर्यात भएको वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर, परिमाण आदिमा फरक परेको कारणले विदेशी आयातकर्ताबाट सम्बन्धित बैक वित्तीय संस्था मार्फत दावी पर्ने आएमा निर्यात भई सोको भुक्तानी प्राप्त भएको पुष्टि हुने कागजातहरू र आधिकारिक दावीको आधारमा प्रति निर्यात/कन्साइन्टमेण्ट बढीमा अमेरिकी डलर १,०००/- वा दावी रकम मध्ये जुन कम हुन्छ, सो रकम सम्बन्धित विदेशी आयातकर्ताले पाउने गरी भुक्तानी गर्न सकिने छ।
- (ग) आफ्नो तथा आफ्नो **Sister Concern** को लागि विदेशी संस्थाबाट लिने विविध सेवा, अदृश्य आयात (Invisible import) लिए/गरेको पुष्टि हुने कागजात/बील बीजकको आधारमा मासिकरुपमा बढीमा अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) वा सो बराबर हुने रकम सम्बन्धित पक्षलाई भुक्तानी गर्न तथा यस्तै प्रयोजनको लागि नियामक निकायको सिफारिस/स्वीकृति वा यस विभागको स्वीकृतिको आधारमा सो सीमाभन्दा बढी रकम भुक्तानी गर्न सकिनेछ।
- (घ) आफ्नो तथा आफ्नो सिष्टर कन्सर्नको व्यापार व्यवसाय प्रबर्द्धनको लागि विदेशमा आयोजना हुने मेला, प्रदर्शनी आदिमा भाग लिने, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थामा आवद्धता हुने, सदस्यता लिने आदि प्रयोजनको लागि स्टल बुकिङ्ग, दर्ता सदस्यता, आवद्धता शुल्क सम्बन्धित संस्थालाई भुक्तानी गर्न सकिनेछ।
- (ङ) नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट इजाजत/स्वीकृति प्राप्त गरी विदेशमा शाखा/सम्पर्क कार्यालय/प्रदर्शन कक्ष आदि स्थापना गरेको अवस्थामा सोको प्रमाणको आधारमा विद्यमान व्यवस्था बमोजिम त्यस्ता कार्यालय सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने रकम भुक्तानी गर्न सकिनेछ।
- (च) यस विभागबाट जारी एकीकृत परिपत्रको इ.प्रा. परिपत्र संख्या: ७ को दफा ३ मा समावेश भएको व्यवस्था बमोजिमको भ्रमण खर्च प्रदान गर्न।

- (८) विदेशी राजदुतावास कुटनीतिक नियोगहरूले खोलेको खाताहरूबाट देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खर्च गर्न सकिनेछ :
- (क) कुटनीतिक सुविधा अन्तर्गत, नेपालका संघ/संस्था आदिलाई अनुदान/सहयोगको रूपमा उपलब्ध गराउन, नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको स्वीकृतिको आधारमा र आफ्नो उपयोग समेतको प्रयोजनको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गरिने आयातको भुक्तानी गर्न
- (ख) प्रचलित कानूनले निषेध गरेको बाहेकका अन्य कुनै पनि प्रयोजनको लागि विदेशस्थित व्यक्ति, निकाय आदिलाई भुक्तानी गर्न तथा रकमान्तर गर्न
- (ग) आफ्ना पदाधिकारी/कर्मचारीहरू विदेश भ्रमणमा जाँदा नियमानुसार उपलब्ध गराइने दैनिक तथा भ्रमण खर्च लगायतका खर्चको भुक्तानी गर्न
- (घ) माथि उल्लिखित प्रयोजनका लागि भारतमा समेत CIF मूल्य सम्ममा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा वा भारतीय मुद्रामा भुक्तानी गर्न
- (९) कुटनीतिक हैसियत प्राप्त विदेशी नागरिक, गैह्र आवासीय नेपाली नागरिक र विदेशी नागरिकहरूले खोलेको खाताहरूबाट देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खर्च गर्न सकिनेछ :
- (क) कुटनीतिक हैसियत प्राप्त विदेशी नागरिकहरूले कुटनीतिक सुविधा अन्तर्गत प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गर्ने आयातको भुक्तानी गर्न
- (ख) नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको स्वीकृति लिई प्रचलित व्यवस्था बमोजिम अन्य आयातको भुक्तानी गर्न
- (ग) प्रचलित कानूनले निषेध गरेको बाहेकका अन्य कुनै पनि प्रयोजनको लागि विदेशस्थित व्यक्ति, निकाय आदिलाई भुक्तानी/रकमान्तर गर्न
- (घ) माथि उल्लिखित प्रयोजनका लागि भारतमा समेत CIF मूल्य सम्ममा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा वा भारतीय मुद्रामा भुक्तानी गर्न
- (१०) अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था/पेश, विदेशी संघ/संस्था, नाफा आर्जन गर्ने उद्देश्य नभएका अन्तर्राष्ट्रिय/ राष्ट्रिय गैह्र सरकारी तथा सामाजिक संस्थाहरूले खोलेका खाताबाट देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खर्च गर्न सकिनेछ :
- (क) आफ्नो उपयोग वा नेपालस्थित संघ संस्थालाई अनुदान/सहयोगको रूपमा उपलब्ध गराउने प्रयोजनको लागि र नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वा नियमनकारी निकायको स्वीकृति/सिफारिसमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गरिने अन्य आयातको भुक्तानी गर्न
- (ख) आफ्नो पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू विदेश भ्रमणमा जाँदा नियमानुसार उपलब्ध गराउने दैनिक तथा भ्रमण लगायतका खर्चको भुक्तानी गर्न
- (ग) आफ्नो मातृ संस्था/अनुदान सहयोग प्रदायक संस्थासँग भएको लिखित सम्झौता/सहमति/सहकार्य आदिको आधारमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वा नियमनकारी निकायबाट स्वीकृति/सिफारिस भएको कार्यक्रम सञ्चालनको लागि मुलुक बाहिर तथा मुलुक भित्रै भुक्तानी गर्न । यस्तो कार्यक्रमको लागि भुक्तानी गर्दा विदेशबाट प्रतिनिधित्व गर्ने विदेशी नागरिकलाई मात्र निज नेपाल प्रवेश गरी कार्यक्रममा सहभागी भएको प्रमाणको आधारमा दैनिक भत्ता लगायतका खर्च विदेशी मुद्रामा नगदमा समेत भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि नगद नोटहरू पछि जाली (Counterfeit) ठहरिएमा खातावाल स्वयंम जिम्मेवार हुनु पर्ने शर्त राखी नगदमा समेत भुक्तानी गर्न सकिनेछ । यस्तो सट्टी दिने बैंकले भुक्तानी गरेको रकमको भरपाई सहितको सम्बन्धित विवरण पेश गर्न लगाउनु पर्नेछ ।
- (घ) माथि उल्लिखित प्रयोजनका लागि भारतमा समेत CIF मूल्य सम्ममा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा वा भारतीय मुद्रामा समेत भुक्तानी गर्न सकिने छ ।

(११) यस बैंकबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्राको कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कम्पनी, मनिचेन्जर, ट्राभल, ट्रेकिङ्ग, कार्गो, होटल, एयरलाइन्स तथा सोको जि.एस.ए/पि.एस.ए लगायत देहाय बमोजिमको अन्य निकायहरूले खोलेका खाताबाट देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा जम्मा/खर्च गर्न सकिनेछ :

(क) विप्रेषण (Remittance) सम्बन्धी कारोवार गर्ने निकाय :

- (१) विदेशस्थित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूबाट यस्ता निकायको नाममा प्राप्त हुने रकम मात्र खातामा जम्मा गर्न सकिनेछ ।
- (२) खातामा जम्मा भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा जम्मा भएको मितिले १५ दिनसम्म मात्र विदेशी मुद्रामा राख्न सकिनेछ । सो अवधि नाघेपछि बैंक/वित्तीय संस्थाले अनिवार्य रूपमा नेपाली रूपैयाको खातामा रकमान्तर गर्नु पर्नेछ ।
- (३) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्राप्त हुने कमिसन बापतको रकम आर्जन प्रमाणित हुने कागजातको आधारमा बेग्लै खाता खोली जति अवधिसम्म पनि राख्न सकिनेछ ।
- (४) खातामा रहेको विदेशी मुद्रा मौज्जात यस बैंक वा यस बैंकबाट विदेशी मुद्रामा कारोवार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त कुनै पनि बैंक/वित्तीय संस्था वा विद्युत खरिद (Power Purchase) को लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई विक्री गर्न सकिनेछ ।
- (५) कमिसन बापतको आर्जन रकमबाट खोलेको विदेशी मुद्रा खाताबाट आफ्नो प्रयोजनको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गरिने आयातको भुक्तानी, अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) वा सो बराबरसम्म विदेशी संस्थासँग लिएको सेवाको भुक्तानी, आफ्ना पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू विदेश भ्रमणमा जाँदा नियमानुसार उपलब्ध गराउने दैनिक तथा भ्रमण लगायतका खर्चको भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।
- (६) भारतमा कार्यरत नेपालीहरूको आर्जनलाई भारतीय रूपैयाँमा नेपाल भित्र्याउने कार्यमा संलग्न विप्रेषण कारोवार गर्ने निकायले देहायका शर्तहरू अन्तरगत रही भारतीय रूपैयाँमा समेत खाता खोल्न सक्नेछन् :
 - (अ) जुन बैंक वित्तीय संस्था मार्फत रकम प्राप्त भएको हो सोही बैंक वित्तीय संस्थामा खाता खोल्नु पर्नेछ ।
 - (आ) भारतीय रूपैयाँमा प्राप्त हुने रेमिटान्स र सो बापतको कमिसन रकम मात्र जम्मा गर्न सकिनेछ ।
 - (इ) यस्तो खातामा रहेको मौज्जात यस बैंक तथा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक/ वित्तीय संस्थालाई विक्री गर्न सकिनेछ ।
 - (ई) यस्तो खातामा जम्मा भएको भारतीय रूपैयाँ जम्मा भएको मितिले ७ (सात) कार्य दिनसम्म मात्र खातामा राख्न पाइनेछ । सो अवधि नाघेपछि बैंक/वित्तीय संस्थाले अनिवार्य रूपमा नेपाली रूपैयाँमा रकमान्तर गर्नु पर्नेछ ।
 - (उ) भारतीय रूपैयाँको विनिमय दरको थपघटबाट यस्तो खातामा हुने लाभहानीको मिलान यस बैंकबाट निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(ख) मनिचेन्जर (Money Changer) कारोवार गर्ने फर्म/कम्पनी :

- (१) मनिचेन्जर/फर्म/कम्पनी आफैले खरिद गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मात्र त्यस्तो फर्म/कम्पनीले खोलेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा गर्न सकिनेछ ।
- (२) खातामा रहेको विदेशी मुद्रा मौज्जात यस बैंक तथा यस बैंकबाट विदेशी मुद्राको कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त नेपालस्थित बैंक/वित्तीय संस्थालाई विक्री गर्न सकिनेछ ।
- (३) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम नेपाली नागरिकलाई राहदानी सुविधा बापतको विदेशी मुद्रा विक्री गर्न समेत इजाजतपत्रप्राप्त गरेका मनिचेन्जर फर्म/कम्पनीले सो

प्रयोजनको लागि तोकिएको रकम आफ्नो खाताबाट नगदमै विदेशी मुद्रा भिक्त चाहेमा विदेशी मुद्रा विक्री गरेको विवरण (नेपाली नागरिकको नाम, राहदानी नम्बर र सटही लिएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको किसिम र रकम देखिने गरी) पछि पेश गर्नु पर्ने शर्तमा सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले उपलब्ध भएसम्म परिवर्त्य विदेशी मुद्रा नगदमा उपलब्ध गराउन सक्नेछन् । यसरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रा उपलब्ध गराउँदा अघिल्लो पटक उपलब्ध गराएको विदेशी मुद्रा विक्रीको विवरण उपलब्ध नगराउने मनिचेन्जरलाई थप रकम उपलब्ध गराउन पाइने छैन ।

(ग) ट्राभल, ट्रेकिङ, कार्गो, कुरियर, होटल, एयरलाइन्स तथा सोको जि.एस.ए/पि.एस.ए र अन्य निकायहरू :

- (१) आफ्नो प्रिन्सिपल वा जि.एस.ए/पि.एस.ए लाई रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने गरी विदेशी मुद्रामा विक्री गरेको सेवा रकमबाट बेग्लै रिप्याट्रिएशन खाता खोल्नु पर्नेछ । यस्तो खातामा सेवा विक्री बापत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्राप्त हुने कमिसन रकम समेत आर्जन प्रमाणित हुने कागजातको आधारमा जम्मा गर्न सकिनेछ ।
- (२) सेवा विक्री बापत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्राप्त हुने कमिसन बापतको रकम आर्जन प्रमाणित हुने कागजातको आधारमा बेग्लै परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा समेत राख्न सकिनेछ ।
- (३) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा रिप्याट्रिएशन गर्नु पर्ने रकम रिप्याट्रिएशन खाताबाटै खर्च गर्नु पर्नेछ ।
- (४) रिप्याट्रिएशन खाताबाट रिप्याट्रिएशन गरी बाँकी रहेको विदेशी मुद्रा विद्यमान व्यवस्था बमोजिम भ्रमण खर्च उपलब्ध गराउने प्रचलित व्यवस्था बमोजिम आफ्नो उपयोगको लागि गरिने आयातको भुक्तानी गर्ने तथा अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) वा सो बराबरसम्मको सेवा लिए बापत विदेशी संस्थालाई भुक्तानी गर्न प्रयोजनको लागि खर्च गर्न सकिनेछ ।

(घ) वैदेशिक रोजगारमा पठाउने वैदेशिक रोजगार व्यवसायी फर्म/कम्पनी/संस्था :

- (१) नेपाल वैदेशिक रोजगार संघको सिफारिसमा वैदेशिक रोजगार व्यवसायी फर्म/कम्पनी/संस्थाहरूले यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न सक्नेछन् ।
- (२) वैदेशिक रोजगार व्यवसायी फर्म/कम्पनी/संस्थाहरूले विदेशस्थित एजेन्टहरूबाट विदेशी मुद्रामा प्राप्त गर्ने सम्पूर्ण कमिसन, शुल्क आदि बैंकिङ प्रणाली मार्फत आफ्नो विदेशी मुद्राको खातामा जम्मा गर्न सक्नेछन् ।
- (३) वैदेशिक रोजगार व्यवसायी फर्म/कम्पनी/संस्थाहरूले विदेशमा भुक्तानी गर्नुपर्ने कमिसन, एजेन्सी शुल्क, रिसोर्सिङ शुल्क आदि बील भरपाई/इन्भ्वाईसको आधारमा सटही गरी इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरू मार्फत भुक्तानी पठाउन सक्नेछन् ।
- (४) वार्षिक १०० (एकसय) सम्म कामदार पठाउने वैदेशिक रोजगार व्यवसायी फर्म/कम्पनी/संस्थाहरूको व्यापार प्रवर्द्धन खर्च, मनोरन्जन खर्च बापत व्यवसायीहरू वैदेशिक भ्रमणमा जाँदा निवेदनको आधारमा आफ्नो विदेशी मुद्रा खाताबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले वर्षमा एक पटक वा पटक पटक गरी बढीमा अमेरिकी डलर १५,०००/- (पन्ध्र हजार) सम्म सटही सुविधा दिन सकिनेछ । यो सुविधा वर्षमा १०० जना भन्दा बढी कामदार पठाउने वैदेशिक रोजगार कम्पनीहरूको हकमा भने वर्षमा एक पटक वा पटक पटक गरी बढीमा अमेरिकी डलर २०,०००/- सम्मको सटही सुविधा दिन सकिनेछ ।

(५) इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले यसरी सटही दिएको विवरण त्रैमासिक रूपमा त्रयमास समाप्त भएको ७ दिनभित्र यस विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ

(१२) पूँजीगत प्रकृतिको कारोवारबाट प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राबाट विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न र भइरहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा गर्नु पूर्व यस बैंकको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

(१३) यस परिपत्रको विभिन्न दफामा उल्लेख भए अनुसार परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खर्च/भुक्तानी गर्न सकिने सीमा र प्रयोजन बाहेक अन्य प्रयोजन वा तोकिएको सीमाभन्दा बढी परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खर्च/भुक्तानी गर्नु परेमा अनिवार्य रूपमा यस विभागको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

२. विदेशमा विदेशी मुद्राको खाता खोल्ने र सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था

इजाजतपत्रप्राप्त गरेका बैंक तथा वित्तीय संस्था लगायत प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित फर्म, कम्पनी, संगठित संघ, संस्था, निकाय र नेपाली नागरिकहरूलाई विदेशस्थित बैंकमा खाता खोल्नु पूर्व यस बैंकबाट देहाय बमोजिम स्वीकृति लिई खाता खोल्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(क) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले खोल्न सक्ने एजेन्सी (Nostro) खाता सम्बन्धी व्यवस्था :

विदेशी विनिमयको कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई देहायका शर्त तथा कागजातको आधारमा विदेशी विनिमय लगायतका बैंकिङ्ग कारोवार गर्ने प्रयोजनका लागि विदेश स्थित बैंकहरूमा एजेन्सी खाता (Nostro Account) खोल्न स्वीकृति प्रदान गर्न सकिनेछ :

- (१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आवश्यकता अनुसारको परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा एजेन्सी खाता (Nostro Account) खोल्न सक्नेछन् । यस्तो खाता खोल्न चाहने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले खाता खोल्न चाहेको विदेशी मुद्रा, विदेशस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम, ठेगाना र क्रेडिट रेटिङ्ग उल्लेख गरी यस विभागमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ
- (२) खाता खोल्ने स्वीकृति अनुरूप एजेन्सी खाता खोलेको जानकारी यस विभागलाई अनिवार्य रूपमा गराउनु पर्नेछ
- (३) यस्तो खाता आवश्यक नभएमा बैंक वित्तीय संस्था आफैले बन्द गर्न सक्नेछन् । यसरी बन्द गरिएको खाताको अन्तिम कारोवार देखिने स्टेटमेण्ट तथा हिसाब मिलान (Reconciliation) विवरण समेत संलग्न गरी बन्द गरिएको जानकारी यस विभागलाई गराउनु पर्नेछ
- (४) आफ्नो एजेन्सी खातामा मौज्जात रहेका रकमलाई विभिन्न मुद्राहरूमा आवश्यकता अनुरूप मुद्रागत रूपमा हेरफेर गर्न सकिनेछ । तर, परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विक्री गरी भारतीय रूपैयाँ खरिद गर्न पाइने छैन
- (५) भारतीय रूपैयाँका एजेन्सी खातामा आवश्यकताभन्दा बढी मौज्जात राख्न पाइने छैन र त्यस्तो भा.रु. मौज्जात चल्ती खातामा मात्र राख्न पाइनेछ
- (६) चल्ती खाताबाट विदेशी मुद्रा कारोवार गर्दा ग्राहक र बैंक/वित्तीय संस्था बीच र अन्तर बैंक/वित्तीय संस्था बीच पनि कारोवार गर्न सकिनेछ ।
- (७) एजेन्सी मौज्जातबाट खर्च गर्दा प्रचलित व्यवस्था अनुसार गर्नु पर्नेछ । कारोवार गर्दा लाग्ने कमिसन, पोष्टेज, तार, टिकट, टेलेक्स, कलेक्सन दस्तुर आदि लगायत एजेन्सी कारोवार गरे बापत लाग्ने अन्य भैपरी आउने दस्तुर तथा शुल्क बाहेकका अन्य भुक्तानी यस्तो खाताबाट गर्नु परेमा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (८) विदेशस्थित आफ्नो एजेन्सी खातामा जम्मा भईसकेको तर सम्बन्धित लाभग्राही (Beneficiary) को खातामा जम्मा भइनसकेको वा भुक्तानी भइनसकेको विदेशी मुद्रा रकमहरू फिर्ता (Refund) को लागि सम्बन्धित बैंकबाट आधिकारिक अनुरोध भएमा एजेन्सी खातामा जम्मा भएको ७ दिनभित्र सम्म मात्र फिर्ता गर्न सकिनेछ । यसरी फिर्ता

गरिएको विदेशी मुद्राको फेहरिस्त मासिक रूपमा महिना व्यतित भएको १५ दिनभित्र यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।

- (९) एजेन्सी कारोवारको क्रममा हुने सामान्य अवस्थाको ओभरड्रन (Overdrawn) बाहेक यस बैंकको स्वीकृति बेगर विदेशस्थित एजेन्सी बैंकहरूबाट कुनै किसिमको ऋण सुविधा तथा अधिविकर्ष (Overdraft) लिन पाइने छैन ।
- (१०) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो प्रत्येक एजेन्सी खाताको हिसाव मिलान विवरण (Reconciliation Statement) अर्धवार्षिक तथा वार्षिक हिसाव मिलान (Closing) सकिएको १ महिना भित्र यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (११) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विदेशस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता खोलि २०७४ आषाढ मसान्तसम्म सञ्चालनमा रहेका एजेन्सी खाताहरूको विदेशी मुद्रा, एजेन्सीको नाम, ठेगाना र क्रेडिट रेटिङ समेत देखिने विवरण र ती खाताहरूको नविनतम हिसाव मिलान विवरण यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(ख) फर्म, कम्पनी र संगठित संघ संस्थाले खोल सक्ने खाता सम्बन्धी व्यवस्था :

नेपालमा दर्ता भएका निम्न बमोजिमका कम्पनी, संगठित संस्था वा फर्मलाई देहायका शर्त र कागजातका आधारमा विदेशमा खाता खोल स्वीकृति प्रदान गर्न सकिनेछ :

- (१) **विदेशी मुद्रामा रेभिट्यान्स भित्र्याउने कार्यको लागि यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त फर्म, कम्पनी र संगठित संघ संस्था :** यस्ता निकायले खाता खोल स्वीकृति माग गर्दा खाता खोलन चाहेको बैंकको क्रेडिट रेटिङ समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ । यस्तो खाता खोल स्वीकृति प्रदान गर्दा विदेशी मुद्रा जम्मा गर्ने र सो रकम नेपालस्थित बैंक वित्तीय संस्थामा रकमान्तर गर्ने प्रयोजनको लागि मात्र स्वीकृति दिन सकिनेछ ।
- (२) **विदेशमा शाखा/सम्पर्क कार्यालय खोल विधिवत स्वीकृति पाएका वा आफ्नो सेवा/उत्पादन विदेशमा विक्री गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएका निकाय :** यस्ता निकायले आफ्नो विदेशस्थित कार्यालयको कार्य सञ्चालनको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम खर्च गर्न सक्ने सीमासम्मको रकम खर्च गरी बाँकी रहेको विदेशी मुद्रा प्रत्येक ३/३ महिनामा बैंकिङ प्रणाली मार्फत नेपाल भित्र्याई सोको बैंक स्टेटमेण्ट सहित यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (३) **आफ्नो सेवा/उत्पादन विक्री गर्ने उद्देश्यले विदेशमा आयोजना हुने प्रदर्शनीमा सहभागी हुन यस्तो खाता खोल स्वीकृति पाएका उद्योग/व्यवसाय :** यस्ता निकायले आफ्नो सेवा/उत्पादन विक्री गरी प्राप्त भएको विदेशी मुद्रा उक्त खातामा जम्मा गरी प्रदर्शनी अवधिमा भएको खर्च कटाई बाँकी हुने रकम नेपाल फर्किएको ३० दिनभित्र बैंकिङ प्रणाली मार्फत नेपाल भित्र्याई बैंक स्टेटमेण्ट सहितको फाँटवारी यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (४) **माथि खण्ड (१) देखि (३) सम्म उल्लेख गरिएका प्रयोजनको लागि खाता खोल चाहने कम्पनी, संगठित संस्था वा फर्मले आफ्नो दर्ता/कारोवार अनुमति, आयकर दर्ताको प्रमाणपत्र, प्रबन्धपत्र तथा नियमावली, कर चुक्ता लगायतका कागजातको प्रमाणित प्रतिलिपि र विदेशमा खाता खोल्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समिति वा अख्तियारप्राप्त अधिकारीबाट भएको निर्णयको प्रतिलिपि संलग्न गरी खाता खोल चाहेको बैंकको नाम र पूरा ठेगाना उल्लेख गरी खाता खोलनु पर्ने आवश्यकता र प्रयोजनसमेत खुलाई निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।**
- (५) **एजेन्सी खाताको हिसाव मिलान विवरण (Reconciliation Statement) अर्धवार्षिक रूपमा अर्धवार्षिक व्यतित भएको ३५ दिनभित्र बैंक स्टेटमेण्ट सहित यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।**

- (६) यस्तो खातामा रहेको रकम कार्यालय सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि खर्च गर्नु परेमा कारण र प्रयोजन पुष्टि हुने कागजात सहित यस विभागको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (७) रेमिटान्स कम्पनीको हकमा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम हुने गरी र अन्य फर्म कम्पनी तथा संगठित संस्थाको हकमा नेपालमा रकमान्तर भएको रकम नेपालस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थामा विदेशी मुद्रामै खाता खोली राख्न समेत सकिनेछ ।

ग) नेपाली नागरिकले खोल्न सक्ने खाता सम्बन्धी व्यवस्था :

नेपाली नागरिकहरूले देहायको अवस्थामा मात्र विदेशस्थित बैंकमा खाता खोल्न सक्नेछन् :-

- (१) विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ मा भएको व्यवस्था बमोजिम विदेशस्थित बैंकमा नेपाली नागरिकले विदेशमा रहँदाबस्दाको अवधिसम्म आर्जन गरेको विदेशी विनिमय वा सो विदेशी विनिमयबाट गरेको लगानी नेपालमा फर्किसकेपछि, ३५ दिनभित्र स्वदेश फर्काउने गरी खाता खोल्न/सञ्चालन गर्न सक्नेछन्
- (२) नेपाल फर्केपछि यस्तो खाता वा लगानी कायमै राख्न चाहेमा सो खाता वा लगानी रहेको बैंकको नाम, ठेगाना, खाता नम्बर, विदेशी मुद्रा तथा रकम खुलाई सोको जानकारी यस विभागलाई ३५ दिनभित्र दिनु पर्नेछ ।
- (३) माथि खण्ड (१) र (२) मा उल्लिखित अवस्थामा बाहेक नेपालमा बसोबास गरिरहेका नेपाली नागरिकहरूको नाममा यस बैंकको स्वीकृतिमा बाहेक विदेशमा खाता खोल्न र सञ्चालन गर्न पाइने छैन ।
- (४) विदेशमा खातामा रहेको विदेशी मुद्रा वा लगानी रकम यस बैंकले आवश्यकता परेको जुनसुकै बखत प्रचलित विनिमयदरमा दाखिला गर्न वा गराउन लगाएमा तुरुन्त दाखिला गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- (५) औपचारिक एवम् अनौपचारिक रूपमा विविध किसिमका अल्पकालीन, दीर्घकालीन भ्रमण /अवलोकन/अध्ययन/अध्यापन लगायतका कामका लागि विदेश जाने नेपाली नागरिकहरूले आफू विदेशमा रहेको बखत विदेशमा रहने अवधिसम्मको लागि विदेशस्थित बैंकमा खाता खोल्न सक्नेछन् । तर, यस्तो खातामा रहेको विदेशी मुद्रा रकम विदेशमा आर्जन नगरी सट्टी सुविधाबाट प्राप्त भएको अवस्थामा आफ्नो काम सकिई नेपाल फर्किएको ३० दिन भित्र बैकिङ प्रणाली मार्फत नेपाल भित्र्याउनु पर्नेछ । यसरी भित्र्याएको रकम नेपालभित्रका इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थामा विदेशी मुद्रामै खाता खोली राख्न समेत सकिनेछ ।

(घ) गैह्र बैकिङ निकायहरूमा खाता खोल्ने सम्बन्धमा ।

प्रचलित व्यवस्थाहरू अन्तर्गत रही E-Commerce तथा E-Payment को भुक्तानी प्रयोजनका लागि इजाजतप्राप्त बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले विदेशस्थित गैह्र बैकिङ निकायहरूमा खाता खोल्न चाहेमा त्यस्तो खाता यस बैंकको अनुमति लिई खोल्न सकिने छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :१९/२०७४

वाणीज्य बैंकहरूले प्रवाह गर्न सक्ने परिवर्त्य
विदेशी मुद्राको ऋण सम्बन्धी व्यवस्था

देहाय बमोजिमका उद्योगहरूलाई देहायका शर्तहरूको अधीनमा रही स्वदेशका वाणिज्य बैंकहरूबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था रहेकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी राष्ट्र बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत अन्य कार्यालयहरू र इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंक तथा राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ।

१. **औद्योगिक उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीहरूलाई कच्चा पदार्थ आयात गर्ने अल्पकालीन ऋण :**

- (क) निर्यात क्षेत्रमा लागेका औद्योगिक उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीहरूलाई कच्चा पदार्थ आयात गर्न निम्न शर्तहरूको अधीनमा रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा अल्पकालीन ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :
- (१) यस्तो ऋण प्रदान गर्दा सम्बन्धित निर्यात उद्योगलाई आवश्यक हुने कच्चा पदार्थको आयातका लागि खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा मात्र प्रदान गर्नुपर्ने छ
- (२) यस्तो ऋण प्रदान गर्दा निर्यात भई भुक्तानी आउन बाँकी रहेको निर्यात प्रतीतपत्रले खाम्ने रकमसम्म मात्र प्रदान गर्नुपर्ने छ।
- (३) यसरी प्राप्त ऋणको साँवा, व्याज सम्बन्धित उद्योगले आफ्नो निर्यात आर्जनबाट प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राबाटै भुक्तान गर्नुपर्ने छ।
- (४) यस्तो ऋणमा लाग्ने व्याज दर सम्बन्धित बैंक स्वयम्ले तोक्न सक्ने छ।

(२) **परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने पर्यटन र निर्यात उद्योगहरूलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा निम्न शर्तको अधीनमा रही ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :**

- (क) यो सुविधा सम्बन्धित पर्यटन र निर्यात उद्योगहरूको लागि आवश्यक हुने आयातको भुक्तानीको लागि मात्र प्रयोग गर्न पाइने छ।
- (ख) यस्तो ऋण रकमको साँवा/व्याज सम्बन्धित उद्योगले आफूसँग रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मध्येबाट भुक्तानी गर्नुपर्ने छ।
- (ग) यस प्रयोजनको लागि बैंकहरूले विदेशी बैंकबाट कुनै किसिमको ऋण सुविधा लिन पाउने छैन। तर, यस प्रयोजनका लागि बैंकहरूलाई विदेशी मुद्रा आवश्यक परेको खण्डमा यस बैंकले प्रचलित विनिमय दरमा आवश्यक विदेशी मुद्रा विक्री गर्नेछ।

(३) **गलैचा उद्योगको लागि उन आयात गर्न परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :**

गलैचा उद्योगले खपत गर्ने ऊन मात्र आयात गर्ने उद्देश्यले खोलिएका कम्पनीहरूले “व्यापार तथा निर्यात प्रवर्द्धन केन्द्र” को सिफारीसमा प्रतीतपत्रमार्फत कच्चा ऊन आयात गर्दा देहायमा उल्लिखित शर्तहरूको अधीनमा रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :

- (क) यो सुविधा अधिकतम ६ महिनाको लागि मात्र हुनेछ।
- (ख) ऋणको व्याजदर सम्बन्धित बैंक स्वयम्ले निर्धारण गर्नुपर्नेछ।
- (ग) यो सुविधा अन्तर्गत लिएका ऋणको हिसाव किताब विदेशी मुद्रामा नै राख्नुपर्नेछ।
- (घ) ऋणको साँवा/व्याज चुक्ता गर्दा प्रचलित विनिमय दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी गर्नुपर्नेछ।

- (४) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रदान गर्न सकिने अल्पकालीन कर्जा/ओभरड्राफ्ट सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :
- ट्राभल, टुर, टिकेटिङ्ग, एयरलाइन्स र कार्गो लगायतका एजेन्सीहरूलाई देहायका शर्तहरूको अधिनमा रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा अल्पकालीन ऋण र ओभरड्राफ्ट प्रदान गर्न सकिनेछ :
- (क) यस्तो ऋण/ओभरड्राफ्ट सुविधा संस्थागत ग्राहकहरूलाई विदेशी मुद्रामा उधारो टिकट/कार्गो विक्री गर्ने ट्राभल, टुर टिकेटिङ्ग, एयरलाइन्स र कार्गो लगायतका एजेन्सीहरूलाई विदेशी वायुसेवा कम्पनी वा सोको जि.एस.ए/पि.एस.ए वा अन्य संयन्त्र मार्फत टिकट/कार्गो विक्रीको Repatriation गर्ने प्रयोजनका लागि मात्र उपलब्ध गराउन सकिनेछ । प्रयोजन अनुरूप ऋण सुविधा उपयोग भए नभएको व्यहोरा सम्बन्धित बैंकले नै यकीन गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) यस्तो ऋण सुविधा बढीमा ३ (तीन) महिना अवधिसम्मको लागि मात्र प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ग) उधारो विक्री भई असुल हुन बाँकी परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सीमाभित्र रही कर्जा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) कर्जामा लिने व्याज दर बैंक आफैले तोक्न सक्नेछ ।
- (ङ) साँवा व्याजको भुक्तानी सम्बन्धित ट्राभल, टुर टिकेटिङ्ग एजेन्सीले आफ्नो विक्री/आर्जन भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राबाटै गर्नु पर्नेछ ।
- (च) यस प्रयोजनको लागि बैंकहरूले विदेशी बैंक वित्तीय संस्थाबाट कुनै किसिमको ऋण/सुविधा लिन पाइने छैन ।
- (छ) यस्तो कर्जाको आधारमा यस बैंकबाट पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध नहुने र विदेशी विनिमय लगायतको कुनै पनि आर्थिक दायित्व यस बैंकमा रहने छैन ।
- (ज) कर्जा प्रदान गरेको र असुल हुन बाँकी रहेको साँवा व्याजको ग्राहक अनुसारको मासिक विवरण महिना समाप्त भएको १५ दिनभित्र यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (५) जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारणसँग सम्बन्धित आयोजना/परियोजनाका लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :
- (क) १०० किलोवाट देखि १००० किलोवाटसम्म विद्युत शक्ति उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने निजी क्षेत्रका उद्योग तथा आफ्नै प्रयोजनका लागि विद्युत उत्पादन गरी खपत गर्ने उद्योगहरूलाई निम्न शर्तहरूको अधिनमा रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा अल्प वा मध्यकालीन ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :
- (१) सानो स्केलमा विद्युत उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्न वा कुनै उद्योगले आफ्नै प्रयोजनका लागि विद्युत उत्पादन गर्नका निमित्त परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा लगानी गर्नुपर्ने भएमा मात्र यस्तो ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ
- (२) यसरी प्रदान गरिने ऋण विद्युत उत्पादन सम्बन्धी उपकरणहरूको आयात भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि मात्र उपयोग गर्नुपर्नेछ
- (३) यस्तो ऋण सुविधा उपलब्ध गराउँदा विद्युत उत्पादनका उपकरणहरू आयात गर्न खोलिएका प्रतीतपत्रको आधारमा मात्र गर्नुपर्नेछ
- (४) यस्तो ऋणमा लाग्ने व्याज दर सम्बन्धित बैंकले स्वयम् तोक्न सक्नेछ
- (५) आफ्नो उद्योगको आवश्यकता बाहेक विद्युत उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने साना स्केलका उद्योगहरूको हकमा भने यस प्रकारको ऋण सुविधा प्रदान गर्दा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ
- (ख) जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारणसँग सम्बन्धित आयोजना/परियोजना एवम् जलविद्युत उत्पादन गरी खपत गर्ने र आफूलाई बढी भएको ऊर्जा विक्री वितरण गर्ने फर्म/कम्पनी/उद्योग/व्यवसायहरूलाई देहायका शर्तहरूको अधिनमा रही यस्तो ऋण परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा आवश्यकता अनुरूप अल्पकालीन/ मध्यकालीन/दीर्घकालीन ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :
- (१) नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट विद्युत उत्पादनको लागि अनुमति प्राप्त गरी विद्युत खरिद सम्झौता (Power Purchase Agreement) गरेका वा आफै विक्री वितरण गर्न स्वीकृति

- प्राप्त गरेका आयोजना/परियोजना/फर्म/कम्पनी/उद्योग/व्यवसायहरूलाई मात्र यस्तो ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (२) जलविद्युत प्रसारण तथा वितरण गर्ने आयोजना/परियोजनाको हकमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट विद्युत प्रसारण तथा वितरणको लागि अनुमति प्राप्त गरेको हुनुपर्ने छ ।
 - (३) विद्युत उत्पादन तथा प्रसारणको लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी, उपकरण र सर-सामान आयात गर्न एवम् विदेशी पक्षसँग परामर्श, सेवा, प्राविधिक सेवा वा अन्य सेवा लिए बापत भुक्तानी गर्नु पर्ने विदेशी मुद्राको लागि मात्र ऋण प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 - (४) प्रचलित माध्यमबाट हुने आयातको भुक्तानी र विदेशी पक्षसँग परामर्श सेवा, प्राविधिक सेवा वा अन्य सेवा लिने प्रयोजनको लागि दुई पक्ष बीच भएको संझौता वा अन्य आधिकारिक लिखतको आधारमा सेवा वा वस्तु प्राप्त हुने सुनिश्चितता प्रमाणित हुने कागजातहरू लिएर मात्र ऋण प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 - (५) विद्युत उत्पादन तथा प्रसारण आयोजना/परियोजनाको कुल लागतमध्ये नेपाली रुपैयामा भुक्तानी गर्नु पर्ने रकमको लागि विदेशी मुद्रामा ऋण प्रवाह गर्न पाइने छैन ।
 - (६) सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योगको विद्युत उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने आयोजना/परियोजनाको लागि अनुमति प्रदान गर्ने निकायबाट स्वीकृति भएको आयोजना/परियोजना वा उत्पादनको अनुमानित कुल लागत, लेखापरीक्षण भएको पछिल्लो वासलात तथा अन्य वित्तीय विवरण, व्यवसायिक उत्पादन शुरु हुने अवधिसम्मको प्रक्षेपित (Projected) वित्तीय विवरण र व्यवसायिक उत्पादन शुरु भएपछि वार्षिक आर्जन हुने सक्ने कुल आम्दानीको विवरणको आधारमा नगद प्रवाहको पर्याप्त विश्लेषण गरी उपयुक्त अनुपातमा मात्र ऋण प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
 - (७) जलविद्युत उत्पादन र प्रसारण परियोजनाहरूको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रवाह गर्दा जलविद्युत परियोजनाको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र, उपकरण, कच्चा पदार्थ आयात गर्न बाहेक अन्य परामर्श सेवा, प्राविधिक सेवा र अन्य सेवाको भुक्तानीको लागि आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको स्वीकृत ऋण, प्रवाह गर्नु पूर्व आवश्यक कागजातहरू पेश गरी यस बैंकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
 - (८) “क” वर्ग र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सह वित्तीयकरण (Consortium) सम्झौता गरेर पनि यस्तो ऋण प्रदान गर्न सक्नेछ ।
 - (९) सहवित्तीयकरण सम्झौताका आधारमा प्रदान गरिने ऋणको साँवा व्याज असुली, ऋणसँग सम्बन्धित आयोजना/परियोजना/फर्म/कम्पनी/उद्योगको अनुगमन तथा निरीक्षण र ऋण सम्बन्धी सम्पूर्ण प्रशासनिक लगायत कानूनी काम कारवाहीहरू गर्ने/गराउने दायित्व तथा जिम्मेवारी अगुवा बैंक (Lead Bank) ले लिनु पर्नेछ ।
 - (१०) ऋणको साँवा व्याज भुक्तानीको लागि आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्राको स्रोत आफैसँग नभएको अवस्थामा सम्बन्धित आयोजना/परियोजना/फर्म/कम्पनी/उद्योगहरूले “क” वर्ग र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरेका विप्रेषण (Remittance) फर्म/कम्पनीसँग प्रचलित विनिमय दरमा विदेशी मुद्रा खरिद गर्न सक्नेछन् । यसरी खरिद गरिने विदेशी मुद्रा ऋणको साँवा व्याज भुक्तानी बाहेक अन्य प्रयोजनमा उपयोग गर्न/गराउन पाइने छैन ।
 - (११) विदेशी मुद्राको विनिमय दरमा हुने उतार चढावको कारण हुन सक्ने जोखिम व्यवस्थापनको लागि ऋण प्रदायक बैंक/वित्तीय संस्थाले ऋणीलाई उपयुक्त व्यवस्थाहरू अवलम्बन गर्न लगाउनु पर्नेछ र यस्तो व्यवस्था सम्बन्धित ऋणीले अनिवार्य रूपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।
 - (१२) यस्तो ऋणको व्याजदर बैंक/वित्तीय संस्थाहरू आफैले तय गर्न सक्नेछन् ।

- (ग) बैंक तथा वित्तीय संस्थामा यस्तो विदेशी मुद्रामा ऋण प्राप्त गर्न विभिन्न परियोजनाहरूबाट परेको निवेदनको विवरण (परियोजनाको नाम, संचालक, रकम, स्थान आदि संक्षेपमा उल्लेख गरी) हरेक त्रैमासिक अवधि व्यतित भएको १५ दिनभित्र यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) विदेशी मुद्राको ऋण स्वीकृत भएपछि संलग्न अनुसूचि १९.१ बमोजिमको ढाँचामा सोको विवरण तत्काल यस विभागलाई पठाउनु पर्नेछ ।
- (ङ) ऋणको साँवा व्याज भुक्तानी गर्न बाँकी रहेको विवरण संलग्न अनुसूची १९.२ बमोजिमको ढाँचामा प्रत्येक अर्धवार्षिक तथा वार्षिक हिसाब मिलान सकिएको १५ (पन्ध्र) दिन भित्र ऋण प्रवाह गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (च) सहवित्तीयकरणको आधारमा स्वीकृत तथा प्रदान भएको ऋणको हकमा त्यस्तो विवरण यस बैंकमा पठाउनुपर्ने दायित्व अगुवा (Lead) बैंकको हुनेछ ।

(६) **निर्यातकर्ताहरूलाई विदेशी मुद्रामा ऋण उपलब्ध गराउने सम्बन्धी व्यवस्था :**

तयारी पोसाक, गलैँचा, पस्मिना, हस्तकला लगायतका वस्तु निर्यातकर्ताहरूलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा Pre-shipment तथा Post-shipment कर्जा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा देहायका व्यवस्थाहरू गरिएको छ ।

- (क) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन हुने गरी निर्यात कारोवार गर्ने निर्यातकर्ताहरूबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा Pre-shipment तथा Post-shipment कर्जा माग गरेमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही त्यस्तो कर्जा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । यस्तो कर्जामा बढीमा One Year Libor दरमा अधिकतम २.२५ (दुई दशमलव दुई पाँच) प्रतिशत थप गरी हुन आउने दरले व्याज लिन सकिनेछ र सोको साँवा/व्याज परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै असुल उपर गर्नु पर्नेछ
- (ख) यस्तो कर्जा प्रदान गरे बापत सम्बन्धित बैंकहरूले माग गरेमा असल कर्जाको तमसुकको धितोमा One Year Libor दरमा ०.२५ (शुन्य दशमलव दुई पाँच) प्रतिशत थप गरी हुन आउने व्याजदरमा प्रचलित व्यवस्थाको अधीनमा रही बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट पुनरकर्जा माग भएको दिनमा नै सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यस बैंकले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पुनरकर्जा उपलब्ध गराउने छ । इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले यस्तो पुनरकर्जा माग गर्दा यस बैंकको निर्देशन बमोजिमको पुँजीकोष पर्याप्तता कायम गरेको हुनुपर्नेछ
- (ग) सम्बन्धित बैंकहरूले यसरी पुनरकर्जा माग गर्दा यसैसाथ संलग्न ढाँचा अनुसारको फर्म अनिवार्य रुपले भर्नु पर्नेछ
- (घ) यस्तो पुनरकर्जा कम्तिमा अमेरिकी डलर १,००,००० (एकलाख) वा सोको गुणन (Multiple) मा मात्र उपलब्ध गराइनेछ
- (ङ) यस्तो पुनरकर्जाको साँवा व्याज परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै तोकिएको अवधिभित्रै भुक्तानी गर्नु पर्नेछ
- (च) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा Pre-shipment कर्जा लिएको ग्राहकले कुनै कारणवश सामान निर्यात गर्न नसकेको कारण उपर्युक्त कर्जा विदेशी मुद्रामा नै चुक्ता गर्न नसकेको खण्डमा नेपाली रुपैयाँमा नै आवश्यक हिसाब मिलान गर्न सकिनेछ । तर, त्यसरी हिसाब मिलान गर्दा हिसाब मिलान हुने दिनको विनिमय दर लागु गर्नुपर्नेछ र व्याजदरको हकमा नेपाली रुपैयाँको कर्जामा लिने अधिकतम व्याज दर भन्दा बढी नहुने गरी दुई पक्षको सहमतिमा निर्धारित दरमा कर्जा लिएको मिति देखिनै लिन सकिनेछ ।
- (छ) Post-shipment कर्जाको हकमा पनि Opening bank ले Discrepancy देखाई निर्यात भुक्तानी पूर्णरूपमा प्राप्त हुन नसकेको खण्डमा भुक्तानी ल्याउन नसकेको रकमको हकमा माथि खण्ड (च) मा उल्लेख गरिए अनुसार गर्नुपर्नेछ । साथै, यस्तो विदेशी मुद्रा प्राप्त नभएसम्म वा यस बैंकले यसबारे स्वीकृत नदिएसम्म यसरी हिसाब मिलान गरिएका कारोवारहरूको अभिलेख अनिवार्यरूपले कलेक्शनमा पठाइएका डकुमेन्ट सम्बन्धी उपयुक्त लेखा शीर्षक अन्तर्गत राख्नुपर्नेछ ।

- (ज) कारणवश निर्यात हुन नसकी निर्यात कर्जा लिने निर्यातकर्ताले उक्त कर्जा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न नसक्ने स्थिति आइपरेमा त्यस्ता निर्यातकर्ताको विदेशी मुद्रा खाता रहेको भए त्यस्तो विदेशी मुद्रा खातामा रहेको मौज्जातबाट हिसाव मिलान गर्नु पर्नेछ । तर, यसको लागि निर्यात नभएको व्यहोरा सम्बन्धित बैंकले यकीन गर्नु पर्नेछ । विदेशी मुद्रा खाता नभएको वा त्यस्तो खातामा पर्याप्त मौज्जात नभएको अवस्थामा खण्ड (च) को व्यवस्था बमोजिम हिसाव मिलान गर्नु पर्नेछ ।
- (झ) परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा Post-shipment कर्जा दिँदा निर्यात Documents Negotiate गर्दाकै अवस्थामा निर्यातकर्ताको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खातामा जम्मा गर्न मिल्नेछ । कथमकदाचित् Negotiate गरिएका उपर्युक्त Documents को पूर्ण भुक्तानी प्राप्त नभएको अवस्थामा प्रचलित व्यवस्था अनुसार यस विभागलाई जानकारी प्राप्त भएको ७ दिनभित्र विवरण उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- (ञ) Pre-shipment कर्जा दिँदा निर्यातकर्ताको नाउँमा देहाएमा उल्लिखितमध्ये कुनै एउटा कागजात प्राप्त भइ सकेको हुनुपर्नेछ :
- (१) निर्यात प्रतीतपत्र
 - (२) आयातकर्ता र निर्यातकर्ता बीच भएको खरीद विक्री सम्झौता/सहमति सम्बन्धी कागजात (Proforma Invoice or Contract Paper or Indent)
 - (३) यस बैंक वा अन्य बैंक/वित्तीय संस्थाबाट जारी भएको CAD अनुमतिपत्र
 - (४) बैंक/वित्तीय संस्थाबाट जारी भएको अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र
- माथि उल्लिखित बुँदा (१) देखि (३) बमोजिमका कागजातका आधारमा Pre-shipment कर्जा प्रदान गरी सकेपछि, उल्लिखित शर्तनामा कुनै कारणवस रद्द भई परिवर्त्य विदेशी मुद्रा प्राप्त हुन नसकेको अवस्थामा निर्यातकर्ताको आफ्नो खातामा भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा वा भविष्यमा अन्य निर्यातबाट प्राप्त हुने विदेशी मुद्राबाट सो कर्जा भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।
- (ट) Pre-shipment कर्जा सुविधा अन्तर्गत लिएको ऋण निर्यात Documents Negotiate गरेकै अवस्थामा चुक्ता गर्न लगाउने वा सोको भुक्तानी प्राप्त भएपछि मात्र चुक्ता गर्न लगाउने भन्ने बारे सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था स्वयम्ले व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
- (ठ) Pre-shipment तथा Post-shipment कर्जा स्वरूप विदेशी मुद्रामा नै ऋण उपलब्ध हुने व्यवस्था Deemed Export को हकमा समेत लागु हुनेछ ।
- (७) **पूर्वाधार परियोजनामा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था**
वाणिज्य बैंकहरुबाट निजी क्षेत्रमार्फत सञ्चालन हुने पूर्वाधार परियोजना अन्तर्गत सडकमार्ग, केवलकार, रेलवे, फनपार्क, विमानस्थल, फ्लाई ओभर रोड, टनेल रोडमा समेत देहायका शर्तहरुको अधिनमा रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा कर्जा प्रवाह गर्न सकिनेछ ।
- (क) परियोजनको लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी, उपकरण र सर-सामान आयात गर्न एवम् प्रचलित व्यवस्था बमोजिम विदेशी पक्षसँग परामर्श-सेवा, प्राविधिक-सेवा वा अन्य सेवा लिए बापत भुक्तानी गर्नु पर्ने विदेशी मुद्राको लागि यस प्रकारको ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ ।
 - (ख) नेपाली मुद्रामा भुक्तानी गर्ने रकम (NPR Denominated Payment) का लागि विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्न पाइने छैन ।
 - (ग) यस्तो ऋणको व्याज दर बैंक र ऋणी दुवैपक्षको सहमतिमा तय गर्नु पर्नेछ ।
 - (घ) यस्तो ऋणको सम्भावित विनिमय दर जोखिम सम्बन्धित पक्षहरु स्वयंले व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।
 - (ङ) यस्तो ऋण अन्तर्गतको रकमबाट सेवाको भुक्तानी गर्नुपूर्व प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत आवश्यक कागजात सहित यस विभागको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :२०/२०७४

**एजेन्सी बैंकहरुमा राख्न सक्ने विदेशी विनिमय मौज्दात, Derivatives उपकरण,
Forward Contact र Interest Rate Swap सम्बन्धी व्यवस्था ।**

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले विदेशस्थित एजेन्सी बैंकहरुमा राख्न सक्ने विदेशी विनिमय मौज्दात, Derivatives उपकरण, Forward कारोवार र Interest Rate Swap सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएकोले सो बमोजिम गर्नु गराउनुहुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरु तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरुलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. **बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले विदेशस्थित एजेन्सी बैंकहरुमा राख्न सक्ने विदेशी विनिमय मौज्दात तथा डेरिभेटिभ्स (Derivatives) उपकरण सम्बन्धी व्यवस्था ।**

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले आफूसँग मौज्दात रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको लगानी व्यवस्थापन तथा विनिमय दरमा हुने उतारचढावको कारणले हुन सक्ने जोखिम व्यवस्थापनको लागि देहाय बमोजिमको व्यवस्था अन्तर्गत आ-आफ्नो संचालक समितिले तोकेको नीतिगत मापदण्डभित्र रही विदेशी मुद्रा बजारमा प्रचलित विभिन्न Derivatives उपकरण सम्बन्धी कारोवारहरु गर्न र आफ्नो विदेशी एजेन्सी बैंकहरुमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मौज्दातको रुपमा लगानी गर्न सक्ने छन् ।

(क) लगानी व्यवस्थापनलाई देहायको बमोजिम हुने गरी गर्नु/गराउनु पर्नेछ :

- (१) अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्था र विदेशी सरकारबाट जारी भएका विभिन्न प्रकार र अवधिका (तल दफा (ज) मा उल्लेख भए बमोजिम हुने गरी) ऋणपत्र, निक्षेप प्रमाणपत्र लगायतका विविध उपयुक्त उपकरणहरुमा लगानी गर्न सकिनेछ
- (२) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको निक्षेपबाट प्राप्त र आफूसँग मौज्दात रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मात्र लगानी गर्न सकिनेछ
- (३) यस्तो लगानी प्रयोजनको लागि अन्तर्राष्ट्रिय वा विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट कुनै किसिमको ऋण लिन पाइने छैन

(ख) विदेशी मुद्रा बजारमा प्रचलित Forward, Futures, Options, Swap जस्ता Derivatives उपकरण सम्बन्धी कारोवार गर्न सकिनेछ

(ग) खण्ड (क) को (१) र (२) मा उल्लिखित कारोवारहरु गर्दा उत्पन्न हुने विनिमय लगायतका जोखिम सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नै व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(घ) बैंक/वित्तीय संस्थाहरुले अग्रिम विनिमय कारोवार (Forward Exchange Contract) गरेको अवस्थामा सो करार दायित्वको सम्पूर्ण रकम विदेशी एजेन्सी बैंकहरुमा मौज्दातको रुपमा राख्न सक्ने छन् । विदेशी विनिमय कारोवारमा अग्रिम विनिमय (Forward Exchange) को सुविधा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा देहायमा उल्लिखित शर्तहरुको अधीनमा रही गर्नु पर्नेछ :

- (१) सम्बन्धित बैंकहरु स्वयम्ले अग्रिम विनिमयदर (Forward Exchange Rate) निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

- (२) अग्रिम विनिमय कारोवार गर्दा निवेदकको आवश्यकताको आधार (Need Based) लाई यकीन गरेर मात्र गर्नु पर्ने छ ।
- (३) यस प्रकार गरिएको अग्रिम विनिमय कारोवारको Cover नेपाल राष्ट्र बैंक मार्फत प्राप्त हुने छैन अर्थात् यसबाट हुन सक्ने लाभ हानी दुवै सम्बन्धित बैंकले नै व्यहोर्नु पर्ने छ ।
- (ङ) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले आफूसँग रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको निक्षेप बापतको सम्पूर्ण रकम विदेशी एजेन्सी बैंकहरूमा मौज्जातको रूपमा राख्न सक्ने छन् ।
- (च) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले खोलेको आयात प्रतीतपत्र लगायत अन्य विदेशी विनिमय दायित्वको हकमा बढीमा ३५ प्रतिशत बराबरको विदेशी मुद्रा मात्र विदेशी एजेन्सी बैंकमा मौज्जातको रूपमा राख्न सक्ने छन् ।
- (छ) प्रतीतपत्रको दायित्व, परिवर्त्य विदेशी मुद्राको निक्षेप तथा अग्रिम विनिमय कारोवार नभएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले समेत आफ्नो कारोवार सञ्चालन गर्न अमेरिकी डलर १० लाखसम्म विद्यमान व्यवस्था अन्तर्गत रही मौज्जातको रूपमा राख्न सक्ने छन् ।
- (ज) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले एजेन्सी मौज्जातबाट आफ्नो दैनिक तरलतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी बढीमा एक वर्ष वा सो भन्दा कम अवधिको कल डिपोजिट, सर्टिफिकेट अफ डिपोजिट वा यस्तै अन्य उपकरणहरूमा लगानी गर्न सक्नेछन् । सो भन्दा बढी अवधिका लागि लगानी गर्नु परेमा आफ्नो नीतिगत व्यवस्था अन्तर्गत रही एजेन्सी बैंकहरूमा रहेको कुल मौज्जातबाट बढीमा ४० प्रतिशत सम्म २ वर्षे अवधि सम्मको कल डिपोजिट, सर्टिफिकेट अफ डिपोजिट वा यस्तै अन्य न्यून जोखिम भएका उपकरणहरूमा लगानी गर्न सक्नेछन् ।

तर यस्तो लगानी नेपाल सदस्य रहेको क्षेत्रीय तथा अन्तराष्ट्रिय सहयोग संगठनका विभिन्न कोषहरूको परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्राप्त हुने निक्षेप सोही मुद्रामा नै यस परिपत्र बमोजिम न्यून जोखिम भएका उपकरणमा लगानी गर्न उक्त ४० प्रतिशतको सीमा लागु हुने छैन ।

२. Forward कारोवारमा हुने जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था :

इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूले आफूसँग मौज्जात रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको लगानी व्यवस्थापन तथा विनिमय दरमा हुने उतार चढावको कारणले हुन सक्ने जोखिम व्यवस्थापनको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम Derivatives सम्बन्धी कारोवार अन्तर्गत Forward को कारोवार गर्दा आसन्न जोखिमलाई पूर्णतया ध्यानमा राख्ने तथा सट्टेवाजी (Speculative) कारोवार नहुने गरी देहाय बमोजिमको शर्तहरूको अधीनमा रही कारोवार गर्नुपर्नेछ ।

- (क) Forward कारोवारमा Open Position राख्न नपाइने अर्थात् उक्त कारोवार Completely Square Up Position हुनु पर्ने ।
- (ख) Forward कारोवारको Exposure परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा देखाउनु पर्ने ।
- (ग) Proprietary Forward कारोवारको बक्यौता (Outstanding) खरिद र विक्री (Buy/Sale) दुवै जोडेर प्राथमिक पूंजीको ३० प्रतिशत भन्दा बढी हुन नहुने ।
- (घ) Proprietary कारोवार ३ महिनाभन्दा बढी अवधिको गर्न नपाइने ।
- (ङ) Forward कारोवारको खुद हिसाव मिलान (Net Settlement) गर्दा विदेशी विनिमय वर्हिगमन हुने अवस्थामा विद्यमान व्यवस्था बमोजिम यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने ।
- (च) Forward कारोवारको साप्ताहिक विवरण यसैसाथ संलग्न अनुसूची २०.१ अनुसार भरी हरेक आइतवार विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागमा पठाउनु पर्ने ।

३. Interest Rate Swap सम्बन्धी व्यवस्था :

परिवर्त्य विदेशी मुद्राको कारोवार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत देहायको व्यवस्था अन्तर्गत रही Interest Rate Swap गर्न सक्नेछन् :

- (क) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले आफूसँग रहेको विदेशी मुद्रा मौज्जातका आधारमा Interest Rate Swap सम्भौता गर्न सक्ने

- (ख) **Interest Rate Swap** सम्भौता गरेपछि कुन बैंक/वित्तीय संस्थासँग के कति **Swap** सम्भौता कति अवधिको लागि गरिएको हो सोको जानकारी ७ (सात) दिन भित्र अनिवार्य रूपमा यस विभागलाई गराउनुपर्ने ।
- (ग) जति रकमको लागि **Swap** गर्ने हो सोही बराबर रकमको लागि अनिवार्य रूपमा लगानी गर्दै जानुपर्ने ।
- (घ) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत विदेशी मुद्रामा ऋण लिएका ऋणीसँग सो ऋणको ब्याजदर **Hedge** गर्ने सिलसिलामा **Interest Rate Swap** सम्भौता गरेमा कुन निकायसँग के कति रकम, कति अवधिको लागि र के कस्तो शर्तमा **Swap** गरिएको हो ? सोको जानकारी १५ (पन्ध्र) दिनभित्र अनिवार्यरूपमा यस विभागलाई गराउनु पर्नेछ ।
- (ङ) उपर्युक्त कारोवारहरूबाट सिर्जना हुने सबै दायित्व सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था आफैले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २० को दफा २(च) को प्रयोजनको लागि)

.....Bank Limited
 Outstanding of Forward Transactions
 As on.....
 Weekly Reporting Format (Sunday-Friday)

A. Proprietary Transactions

Deal Date	Forward Amount (in US\$)	Forward Rate	Value Date	Direction Of Transactions (Buy/Sale)	Counterparty	Remarks
Total in USD						
Exchange Rate						
Total in NPR						

Core Capital (Rs.in million)	
Total Proprietary Forward (Rs. in million) % of Core Capital	
Net Settlement During the weeks (Rs.in Million)	

B. Non - Proprietary Transactions

Deal Date	Forward Amount (in US\$)	Forward Rate	Value Date	Direction Of Transactions (Buy/Sale)	Requesting Customer	Counterparty	Remarks
Total in USD							

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र : २१/२०७४

विदेशी मुद्राको खरीद विक्री कारोवार,
कमिसन र विनिमय दर प्रकाशन सम्बन्धी व्यवस्था

विदेशी मुद्राको खरीद विक्री कारोवार तथा कमिसन सम्बन्धमा निम्न बमोजिमको व्यवस्था गरिएको हुँदा सो अनुसार गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू, इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्था, इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जर एवम् होटलहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ।

१. विदेशी मुद्राको खरीद विक्री कारोवार तथा कमिसन सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक/वित्तीय संस्थाहरू स्वयम्ले परिवर्त्य विदेशी मुद्राहरूको विनिमय दर तोक्न सक्नेछन्।
- (ख) भारतीय रुपैयाँको विनिमय दर यस बैंकले तोके बमोजिम हुनेछ।
- (ग) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले आ-आफूले निर्धारण गरेको विनिमय दरमा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको र यस बैंकबाट निर्धारित विनिमय दरमा भारतीय रुपैयाँको खरीद विक्री कारोवार अन्तर बैंक/वित्तीय संस्था खरीद/विक्री तथा कर्जा सापट लगायतका कारोवार गर्न सक्नेछन्।
- (घ) परिवर्त्य विदेशी विनिमय दरहरूमा हुने थपघटको कारणबाट कारोवारमा हुनसक्ने कुनै पनि किसिमको लाभ हानी सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाहरूकै हुनेछ। तर, भारतीय रुपैयाँको विनिमय दरको थपघटबाट हुने लाभ हानीको मिलान प्रचलित व्यवस्था बमोजिम गरिनेछ।
- (ङ) यस बैंक र इजाजतपत्रप्राप्त बैंक/वित्तीय संस्थाहरूबीच परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरीद/विक्रीको कारोवार सामान्यतया अमेरिकी डलरमा मात्र हुनेछ।
- (च) बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरीद/विक्री कारोवार गर्दा देहाय बमोजिम गर्न पर्नेछ :
 - (१) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ५० (पचास) र सोभन्दा माथिका दरका नगद नोट खरीद गर्दा कुनै किसिमको शुल्क, कमिसन आदि लिन पाइने छैन।
 - (२) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ५० (पचास) दरभन्दा कम दरका नगद नोट खरीद गर्दा सेवा शुल्कको रुपमा बढीमा ०.५० (शुन्य दशमलव पाँच शुन्य) प्रतिशतसम्म लिन पाइनेछ।
 - (३) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको नगद नोट प्रचलित विनिमय दरमा विक्री गर्दा कुनै किसिमको कमिसन, शुल्क आदि लिन पाइने छैन।
- (छ) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरेका मनिचेञ्जरहरूले नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरीद/विक्री कारोवार गर्दा देहाय बमोजिम गर्न सक्ने छन् :
 - (१) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ५० (पचास) र सोभन्दा माथिका दरका नगद नोट खरीद गर्दा आफ्नो बैंक/वित्तीय संस्थाले निर्धारण गरेको विनिमय दरमा बढीमा १.५० (एक दशमलव पाँच शुन्य) प्रतिशतसम्म कम गरी खरीद दर कायम गर्न सक्नेछन्।

- (२) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ५० (पचास) भन्दा कम दरका नगद नोट खरीद गर्दा आफ्नो बैंक/वित्तीय संस्थाले निर्धारण गरेको विनिमय दरमा बढीमा २.०० (दुई) प्रतिशतसम्म कम गरी खरीद दर कायम गर्न सक्नेछन ।
- (३) त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल परिसरमा रहेका इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जरहरूको हकमा सबै दरका परिवर्त्य विदेशी मुद्राको नोट सटही गर्दा आफ्नो बैंक/वित्तीय संस्थाले निर्धारण गरेको विनिमय दरमा बढीमा २.०० (दुई) प्रतिशतसम्म कम गरी खरीद दर कायम गर्न सक्नेछन ।
- (४) नगद भारतीय रुपैयाँ खरीद गर्दा यस बैंकबाट निर्धारित दरमा खरीद गर्नु पर्नेछ र विक्री गर्दा भने भारतीय रुपैयाँ १००।-(एक सय) मा बढीमा -।४० (चालीस) पैसासम्म सेवा शुल्कको रुपमा लिई विक्री गर्न सकिनेछ ।
- (५) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको नगद नोट खरीद विक्री गर्दा यस बैंकले तोकेको बाहेक कुनै किसिमको कमिसन, शुल्क आदि लिन पाइने छैन ।
- (६) यस बैंकबाट राहदानी सुविधा बापतको सटही सुविधा प्रदान गर्न इजाजत लिएका मनिचेञ्जरहरूले त्यस्तो सटही सुविधा प्रदान गर्दा आफ्नो बैंक वित्तीय संस्थाले तोकेको विनिमय दर नै कायम गर्नुपर्नेछ ।
- (७) मनिचेञ्जरले सटही गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा यस बैंकको बैंकिङ कार्यालय लगायत उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरू मार्फत पनि सटही गरी बुझीदिने व्यवस्था गरिएको छ । तर यसरी सटही गर्दा बैंक वित्तीय संस्थाहरूमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाता भएका मनिचेञ्जरहरूको हकमा सोही खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।
- (ज) बैंक/वित्तीय संस्थाहरू र मनिचेञ्जरहरूले आ-आफ्नो मौज्दातको नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा यस बैंकको बैंकिङ कार्यालय र उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूले बुझिलिने व्यवस्था गरिएको छ । यसरी बुझाउन ल्याउँदा देहाय बमोजिम हुने गरी सटही/खरीद/जम्मा गरिनेछ :
- (१) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ५० (पचास) र सोभन्दा माथि दरका नगद नोटको हकमा कुनै किसिमको कमिसन, शुल्क आदि लिइने छैन ।
- (२) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको ५० (पचास) भन्दा कम दरका नगद नोटको हकमा ०.५० (शून्य दशमलव पाँच शून्य) प्रतिशतका दरले सेवा शुल्क लिइनेछ ।
- (३) माथि उल्लेख गरिए बमोजिम प्राप्त परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा लाग्ने कमिसन कट्टा गरी बाँकी हुने रकम खातामा जम्मा गर्ने सम्बन्धमा बैंक/वित्तीय संस्था तथा मनिचेञ्जरको अनुरोधमा देहाय बमोजिम गर्न सकिनेछ :-
- (क) बैंक/वित्तीय संस्थाको हकमा यस बैंकमा रहेको सम्बन्धित विदेशी मुद्रा खाता वा नेपाली रुपैयाँ खातामा जम्मा गर्ने ।
- (ख) सम्बन्धित विदेशी मुद्रामा खाता नभएको विदेशी मुद्राको हकमा प्रचलित विनिमय दर बमोजिम हुने रकम नेपाली रुपैयाँ खातामा जम्मा गर्ने ।
- (ग) मनिचेञ्जरहरूको हकमा सम्बन्धित मनिचेञ्जरको बैंक/वित्तीय संस्थास्थित सम्बन्धित विदेशी मुद्रा वा नेपाली रुपैयाँको खातामा जम्मा हुने गरी रकमान्तर र सम्बन्धित विदेशी मुद्रामा खाता नभएको विदेशी मुद्राको हकमा प्रचलित विनिमय दर बमोजिम हुने रकम नेपाली रुपैयाँको खातामा जम्मा हुने गरी रकमान्तर गर्ने ।
- (भ) यस बैंकबाट खरीद दरमात्र प्रकाशन हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको हकमा समेत यसै परिपत्रको व्यवस्था लागु हुनेछ ।
- (ञ) रोजगारीका लागि विदेश जाने नेपालीहरूले गरेको आर्जन परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भित्र्याउने कार्यको लागि यस विभागबाट इजाजतपत्र लिएका निकायहरूलाई थप प्रोत्साहन र सुविधा बापत प्रचलित खरीद दरका अतिरिक्त प्रति अमेरिकी डलर -।१५ पैसाका दरले इ.प्रा.कमिसन प्रदान गर्ने व्यवस्था

भएको हुँदा त्यस्ता निकायहरूले यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयको एजेन्सी खातामा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा जम्मा गरेमा सोही अनुसार उक्त कार्यालयबाट इ.प्रा.कमिसन प्रदान गरिने छ ।

(ट) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त होटलहरूले आफ्ना ग्राहकसँग आफ्नो सेवाको भुक्तानी प्रयोजनको लागि नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरीद गर्दा यस बैंकले निर्धारण गरेको सो दिनको विनिमय दरको बढीमा २ (दुई) प्रतिशतसम्म कम गरी खरिद दर कायम गर्न सक्नेछन ।

(२) **इजाजतपत्र प्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले अमेरिकी डलर आयात गर्ने र नगद अमेरिकी डलर विक्री गर्दा Cash Handling Charge लिन पाउने सम्बन्धमा :**

नेपालमा भ्रमण गर्ने विदेशी पर्यटकले डेबिट/क्रेडिट कार्डजस्ता बैंकिङ उपकरणबाट भुक्तानी गर्ने प्रवृत्ति बढ्दै गएको र नेपाली नागरिकहरू विदेश भ्रमणमा जाँदा त्यस्तो उपकरणको प्रयोगमा अभ्यस्त भई नसकेको कारणले वाणिज्य बैंकहरूमा नगद अमेरिकी डलर कम हुन गई प्रचलित व्यवस्था बमोजिम नगद अमेरिकी डलर उपलब्ध गराउन कठिनाई भएको सन्दर्भमा नगद अमेरिकी डलरको आपूर्तिमा सहजता प्रदान गर्न देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।

१. नगद अमेरिकी डलरको व्यवस्थापन गर्न वाणिज्य बैंकहरू आफैले नगद अमेरिकी डलर आयात गरी विक्री गर्न सक्नेछन् ।
२. यसरी आयात गर्दा नगद अमेरिकी डलरको नयाँ नोट (Fresh Note) मात्र आयात गरी विक्री गर्नु पर्नेछ ।
३. बैंकले ग्राहकलाई नगद अमेरिकी डलर विक्री गर्दा प्रति अमेरिकी डलर अधिकतम ३० पैसा सम्म Cash Handling Charge बापत लिन सक्नेछन् ।
४. नगद अमेरिकी डलर माग गर्न आउने ग्राहकलाई सकेसम्म बैंकिङ्ग उपकरण मार्फत सटही दिन प्रोत्साहन गर्नु पर्नेछ ।

(३) **विनिमय दर निर्धारण तथा प्रकाशन गरिने विदेशी मुद्रा सम्बन्धी व्यवस्था :**

नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्राको मागलाई दृष्टिगत गरी प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले तपसिल बमोजिमका मुद्राहरूको खरिद तथा विक्री दर कायम गरी खरिद विक्री गर्न सक्नेछन । तर, भारतीय मुद्राको हकमा यस बैंकले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

क्र.सं.	देश	मुद्राको नाम
१	अमेरिका	यु.एस. डलर
२	युरोपियन युनियन	युरोपियन युरो
३	बेलायत	युके पाउण्ड स्टर्लिङ
४	स्विट्जरल्याण्ड	स्विस फ्र्यान्क
५	अष्ट्रेलिया	अष्ट्रेलियन डलर
६	क्यानडा	क्यानेडियन डलर
७	सिंगापुर	सिंगापुर डलर
८	जापान	जापानिज ऐन
९	चीन	चाइनिज युआन
१०	सउदी अरेबिया	साउदी अरेबियन रियाल
११	कतार	कतारी रियाल
१२	थाइल्याण्ड	थाई भाट
१३	युनाइटेड अरब इमिरेट	युएई दिराम
१४	मलेसिया	मलेसियन रिंगिट
१५	दक्षिण कोरिया	दक्षिण कोरियन वन

१६	स्विडेन	स्विडिस कोनर
१७	डेनमार्क	डेनिस कोनर
क्र.सं.	देश	मुद्राको नाम
१८	हङकङ	हङकङ डलर
१९	कुवेत	कुवेती दिनार
२०	बहराइन	बहराइन दिनार

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :२२/२०७४

परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था ।

प्रचलित कानून बमोजिम नेपालमा दर्ता भई कारोवार गर्ने कम्पनीहरूले यस बैंकसँग पूर्व स्वीकृति लिई देहाय बमोजिमको प्रकृत्या पुरयाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋणपत्र जारी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनुहुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत सम्पूर्ण कार्यालयहरू तथा इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्ग तथा राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंक र अन्य सम्बन्धित पक्षहरूलाई समेत यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. प्रचलित कानून बमोजिम नेपालमा दर्ता भई नेपालमा विद्युत उत्पादन तथा प्रसारण लाइन निर्माण गर्न इजाजतपत्र पाएका कम्पनीहरूले कुनै निश्चित परियोजनाको लागि यस बैंकसँग पूर्व स्वीकृति लिई कुनै पनि मर्चेण्ट बैकिङ्ग कारोवार गर्न स्वीकृति पाएका “क” वर्ग र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका सहायक कम्पनी मार्फत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋणपत्र जारी गर्न सक्नेछन
२. कम्पनीले सञ्चालन गर्ने परियोजनाले नियमित रूपमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रामै साँवा तथा व्याज चुक्ता गर्न सक्ने भएमा त्यस्तो परियोजना सम्पन्न गर्ने प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने स्रोत संकलन गर्ने कार्यको लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा यस्तो ऋणपत्र जारी गर्न स्वीकृति प्रदान गरिनेछ
३. यस्तो ऋणपत्र जारी गर्नु अगावै प्रचलित कानून बमोजिम धितोपत्र बोर्डबाट विवरणपत्र स्वीकृत गराई सो बोर्ड तथा यस बैंकमा दर्ता गराउनु पर्नेछ
४. यस्तो ऋणपत्र कम्पनीले सञ्चालन गर्ने निश्चित परियोजनाको लागि आवश्यक पर्ने स्रोत जुटाउन मात्र जारी गर्न सकिनेछ
५. कुल परियोजना लागतको अधिकतम ६० (साठी) प्रतिशतले हुने रकमसम्म मात्र यस व्यवस्थाबाट स्रोतको रूपमा संकलन गर्न सकिनेछ
६. यस्तो ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि कायम गर्दा विनिमयदर, व्याजदर, दायित्व भुक्तानी, वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको असन्तुलन (Mismatch) लगायतका जोखिमहरूको उचित व्यवस्थापन विदेशी मुद्रामा ऋण लिने कम्पनीले नै गर्नु पर्नेछ । यस सम्बन्धी कारोवारमा उत्पन्न हुने कुनै पनि किसिमको विदेशी विनिमय लगायतका आर्थिक दायित्व यस बैंकले व्यहोर्ने छैन
७. व्याज भुक्तानी गर्दा व्याज आम्दानीमा लाग्ने कर स्रोतमै कट्टा गरी भुक्तानी गर्नु पर्नेछ
८. परियोजना सञ्चालन भएको वर्षदेखि ऋणपत्रको साँवा र व्याज भुक्तानीको लागि “ऋणपत्र भुक्तानी कोष” खडा गरी भुक्तानी अवधि अनुसार प्रत्येक वर्षको मुनाफाबाट समानुपातिक दरमा उक्त कोषमा विदेशी मुद्रामा जम्मा गर्दै जानु पर्नेछ
९. ऋणपत्रबाट संकलित विदेशी मुद्रा जुन प्रयोजनको लागि स्वीकृत गरिएको हो सोही प्रयोजनमा मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ
१०. यसरी संकलित विदेशी मुद्रा स्वदेश तथा विदेशबाट सोही परियोजनाको लागि प्रयोग भइरहेको विदेशी मुद्राको ऋणको साँवा र व्याज भुक्तानीको लागि मात्र उपयोग गर्न पाइनेछ
११. ऋणपत्र जारी गरी उठेको रकममध्येबाट मुलुक भित्रै खर्च गर्नु पर्दा प्रचलित व्यवस्था बमोजिम नेपाली रूपैयाँमा नै खर्च गर्नु पर्नेछ

१२. यस्तो ऋणपत्रमा परिवर्त्य विदेशी विनिमयको आम्दानी/स्रोत भएका देहायका बैंक तथा वित्तीय संस्था, निकाय, गैर आवासीय नेपाली नागरिक तथा व्यक्ति विशेषले देहाय बमोजिम लगानी गर्न सक्नेछन् :
- (क) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरी परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा निक्षेप स्वीकार गर्ने “क” वर्ग र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले विदेशी मुद्रामा संकलन गरेका निक्षेप दायित्व रकम मध्ये आफ्नो दायित्व व्यवस्थापनमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी आफूले निर्धारण गरेको विदेशी मुद्रा निक्षेप दायित्वको ४० प्रतिशत सम्मको रकममात्र लगानी गर्न सकिनेछ । यस व्यवस्था अन्तर्गत ऋणपत्रमा लगानी गरेका कारणले परिवर्त्य विदेशी मुद्राको निक्षेप दायित्व भुक्तानी गर्न कठिनाई परेमा यस बैंकबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा उपलब्ध गराइनेछैन ।
- (ख) बैंक/वित्तीय संस्था बाहेक अन्य संघ संस्था तथा व्यक्ति विशेषले लगानी गर्दा आफ्नो भैरहेको विदेशी मुद्रा खाता मार्फत लगानी गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) प्रचलित व्यवस्था बमोजिम विदेशी मुद्राको आम्दानीका स्रोतबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोलेका व्यक्ति विशेष बाहेकका निकायहरूले लगानी गर्नु पर्दा संचालक समिति वा अख्तियार प्राप्त व्यक्ति/निकायको स्वीकृति आवश्यक पर्नेछ ।
१३. यस्तो ऋणपत्रमा न्यूनतम अमेरिकी डलर १,०००।- र सोको गुणकमा लगानी गर्न पाइने छ ।
१४. यस्तो ऋणपत्र प्राथमिक वा दोस्रो बजारमा खरिद/विक्री गर्नुपर्दा आफ्नै खाताबाट आफ्नै नाममा मात्र खरिद/विक्री गर्न सकिनेछ ।
१५. स्वीकृति सीमाभन्दा बढी रकमको ऋणपत्र जारी गर्न पाइने छैन । आह्वान गरिएभन्दा बढी रकमको लागि निवेदन प्राप्त भएमा धितोपत्र सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम बाँडफाँड गर्नु पर्नेछ ।
१६. माथि दफा १२ मा उल्लेख भएको निकाय तथा व्यक्ति विशेषले मात्र खरिद/विक्री गर्न पाउने गरी प्रचलित व्यवस्था बमोजिम यस्तो ऋणपत्रको दोस्रो बजार कारोवार गर्न सकिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
१७. व्यक्तिहरूले खरिद गरेको ऋणपत्र दोस्रो बजारको रूपमा “क” वर्ग तथा राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई विक्री गर्न सक्नेछन् ।
१८. ऋणपत्र निष्काशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा अन्य आवश्यक शर्तहरू तोक्न सकिनेछ । यसरी तोकिएका शर्तहरू अनिवार्य रूपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।
१९. ऋणपत्र निष्काशनको लागि सम्बन्धित कम्पनीले प्रचलित कम्पनी तथा धितोपत्र सम्बन्धी कानूनको प्रकृया पूरा गरी यस बैंकको विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागमा देहायका व्यहोरा खुल्ने कागजात तथा जानकारी सहित निवेदन दिनु पर्नेछ । प्राप्त निवेदन उपर स्वीकृत प्रदान गर्ने/नगर्ने अधिकार यस बैंकमा रहनेछ ।
- (क) संकलित स्रोत लगानी गर्ने परियोजनाको संक्षिप्त विवरण तथा परियोजना स्वीकृत गर्ने निकायबाट स्वीकृत भएको कुल लागत
- (ख) कम्पनीको लेखापरीक्षण भएको पछिल्लो वासलात लगायतका वित्तीय विवरण
- (ग) ऋणपत्रको अवधि सम्मको प्रक्षेपित (Projected) वित्तीय विवरण
- (घ) ऋणपत्रको सांवा तथा व्याज परिवर्त्य विदेशी मुद्रामै भुक्तानी गर्न सक्ने क्षमता खुल्ने विवरण
- (ङ) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन हुने प्रमाण र परियोजना तयार भएपछि ऋणपत्रको भुक्तानी अवधिसम्म वार्षिक आर्जन हुन सक्ने विदेशी मुद्रा रकमको अनुमानित विवरण
- (च) विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन सम्बन्धमा जोखिम व्यवस्थापनको लागि अवलम्बन गरिएका दफा ६ बमोजिमको व्यवस्था सम्बन्धी विवरण
- (छ) ऋणपत्र जारी हुने अवधि, ब्याजदर तथा ब्याज भुक्तानी अवधि
- (ज) ऋण भुक्तानी कोषको व्यवस्था र सञ्चालन विधि
२०. विद्यमान व्यवस्था बमोजिम अन्य निकायबाट लिनु पर्ने स्वीकृति/सहमति सम्बन्धित कम्पनी स्वयम्ले लिनुपर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :२३/२०७४

वैदेशिक लगानीको प्रमाणपत्र, लेखाङ्कन तथा पूर्व सञ्चालन खर्च
लगानीमा गणना सम्बन्धी व्यवस्था

प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी (Foreign Direct Investment-FDI) भित्र्याउँदा जारी गर्नुपर्ने वैदेशिक लगानीको प्रमाणपत्र, लेखाङ्कन र पूर्व सञ्चालन खर्च लगानीमा गणना गर्ने प्रकृया सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनुहुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंक तथा राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. विदेशी लगानीकर्ताको लागि जारी गरिने प्रमाणपत्र सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) नेपाल सरकारको स्वीकृतिप्राप्त संयुक्त लगानी वा शतप्रतिशत विदेशी लगानीमा खोलिने उद्योगहरूमा विदेशी लगानीकर्ताले गर्ने शेयर लगानी बापत भित्रिएको विदेशी मुद्राको स्पष्ट अभिलेख राख्न आवश्यक भएको हुँदा त्यस्ता लगानीकर्ताहरूले नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट विदेशी लगानी गर्न प्राप्त गरेको स्वीकृतिपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट त्यस्तो लगानी बापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउन प्राप्त गरेको स्वीकृति पत्र, फर्म/कम्पनी/उद्योग/दर्ताको प्रमाणपत्र, लगानीको विवरण लगायतका सम्बन्धित कागजात सहितको निवेदनका आधारमा सम्बन्धित बैंकले त्यस्ता उद्योगमा लगानी स्वरूप भित्रिएको विदेशी मुद्राको लागि संलग्न अनुसूची २३.१ बमोजिमको लगानीको प्रमाणपत्र जारी गर्नुपर्नेछ । तर, उद्योग विभागमा दर्ता हुन नपर्ने कम्पनी र संस्थाको हकमा भने यस बैंकले प्रदान गरेको स्वीकृति लगायतका सम्बन्धित कागजात लिई त्यस्तो प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।
- (ख) नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई फर्म/कम्पनी/संस्थाले भित्र्याउने विदेशी मुद्राको ऋणको स्पष्ट अभिलेख राख्न आवश्यक भएको हुँदा त्यस्ता ऋण लिने फर्म/कम्पनी/संस्थाले नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट विदेशी मुद्रामा ऋण लिन प्राप्त गरेको स्वीकृतिपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट त्यस्तो ऋण बापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउन प्राप्त गरेको स्वीकृति पत्र, फर्म/कम्पनी/उद्योग दर्ताको प्रमाणपत्र लगायतका सम्बन्धित कागजात सहितको निवेदनका आधारमा सम्बन्धित बैंकले त्यस्ता ऋण स्वरूप भित्रिएको विदेशी मुद्राको लागि संलग्न अनुसूची २३.२ बमोजिमको विदेशी ऋण भित्रिएको प्रमाणपत्र जारी गर्नुपर्नेछ । तर, उद्योग विभागमा दर्ता हुन नपर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी र संस्थाको हकमा भने यस बैंकले प्रदान गरेको स्वीकृति लगायतका सम्बन्धित कागजात लिई त्यस्तो प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।
- (ग) लगानीको प्रमाणपत्र जारी गर्दा यस्तो प्रमाणपत्र ५ प्रति तयार गरी सोको पहिलो प्रति यस बैंकलाई, दोश्रो प्रति नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय (उद्योग विभाग/लगानी बोर्ड लगायत) लाई, तेश्रो प्रति नेपाल सरकार, कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयलाई चौथो प्रति सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/ उद्योगलाई उपलब्ध गराई पाँचौँ प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था स्वयम्ले अभिलेखको लागि राख्नु पर्नेछ ।
- यसैगरि, विदेशी मुद्राको ऋणको हकमा यस्तो प्रमाणपत्र ४ प्रति तयार गरी सोको पहिलो प्रति यस बैंकलाई, दोश्रो प्रति नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय (उद्योग विभाग/लगानी बोर्ड लगायत) लाई,

तेश्रो प्रति सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योगलाई र चौथो प्रति सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्था स्वयम्ले अभिलेखको लागि राख्नु पर्नेछ ।

- (घ) यस्तो प्रमाणपत्र सम्बन्धित बैंकको केन्द्रीय कार्यालयले मात्र जारी गर्नुपर्नेछ । साथै, यस बैंकलाई उपलब्ध गराइने प्रमाणपत्रका साथ सम्बन्धित SWIFT Message लगायतका प्रमाण समेत संलग्न गरी यस विभागमा पठाउनुपर्नेछ ।
- (ङ) यस बैंकबाट स्वीकृति लिई विदेशी लगानी तथा ऋण बापत भित्रिएको विदेशी मुद्राको प्रचलित व्यवस्था बमोजिमका कागजात संलग्न गरी यस विभागमा लेखाङ्कन गराउनु पर्नेछ । विदेशी लगानीको हकमा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा शेयर लगत कायम गरी सो कार्यालयबाट प्रमाणित शेयरधनी दर्ता किताब समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (च) उल्लिखित प्रकृया पूरा गरी लेखाङ्कनको लागि यस विभागमा निवेदन पेश हुन आएमा आवश्यक प्रकृया पूरा गरी विदेशी लगानीको हकमा संलग्न अनुसूची २३.३ बमोजिमको र विदेशी ऋणको हकमा संलग्न अनुसूची २३.४ बमोजिमको लेखाङ्कनको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराईनेछ ।

२. शतप्रतिशत विदेशी लगानीमा स्थापना भएका कम्पनीको रजिष्ट्रेशन शुल्क तथा पूर्वसञ्चालन खर्च बैंकिङ्ग च्यानल मार्फत् भित्र्याई लगानी रकममा गणना गर्ने सम्बन्धमा ।

नेपालमा शतप्रतिशत लगानीमा व्यवसाय सञ्चालन गर्न चाहने विदेशी लगानीकर्ताले संस्था दर्ता गर्न कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा बुझाउनुपर्ने रजिष्ट्रेशन शुल्क तथा पूर्व सञ्चालन खर्चको लागि कम्पनीको चुक्ता पुँजीको १ प्रतिशतसम्म रकम लगानीकर्ता वा स्थानीय आधिकारिक प्रतिनिधि/एजेण्टको नाउँमा बैंकिङ्ग च्यानलमार्फत् अग्रिम भित्र्याउन पाउने र सो रकम संस्था दर्ता तथा विदेशी लगानीको स्वीकृति भई लगानी भित्रिएपश्चात् लेखापरीक्षकबाट खर्च प्रमाणित गरिए बमोजिमको रकम विदेशी लगानी रकममा गणना गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसरी भित्रिएको रकमको लागि सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले उक्त उद्योग विदेशी लगानीमा दर्ता भएपछि विद्यमान व्यवस्था बमोजिम सो रकमको लागि पनि विदेशी पुँजी लगानीको प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्ने हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २३ को दफा १(क) को प्रयोजनको लागि)
(विदेशी लगानीकर्ताको लागि जारी गरिने प्रमाणपत्र)
 श्रीबैंक
 शाखा

क्र.सं.

मिति :

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
 केन्द्रीय कार्यालय
 विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
 प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी ढम्किण शाखा ।

नेपालमा स्थापना हुने उद्योगमा विदेशी लगानीकर्ताले लगानी गर्ने पुँजी नेपाल भित्र्याएको प्रमाणपत्र

१. विदेशी लगानीकर्ताले लगानी गर्ने उद्योग/कम्पनीको नाम :
२. उद्योग/कम्पनी दर्ता नम्बर :
३. विदेशी लगानीकर्ताको नाम :
ठेगाना :
४. उद्योग/कम्पनीको
(क) अधिकृत पुँजी :
(ख) चुक्ता पुँजी :
५. विदेशी लगानीकर्ताले लगानी गर्ने
(क) पुँजी रकम :
(ख) प्रतिशत :
६. विदेशी लगानीकर्ताले बैंक/वित्तीय संस्थामा जम्मा गर्न ल्याएको पुँजी विवरण
(क) विदेशी मुद्रा र रकम :
(ख) नेपाली रुपैयाँमा हुने रकम :
७. विदेशी मुद्रा जम्मा भएको
(क) एजेन्सी बैंकको नाम :
(ख) मिति :
८. विदेशी लगानी बापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउन नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृत मिति :
९. विदेशी लगानी गर्न नेपाल सरकारको सम्बन्धीत निकायबाट स्वीकृत मिति :
उपर्युक्त बमोजिम विदेशी मुद्रा यस बैंक/वित्तीय संस्थामा जम्मा भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु/छौं ।
अख्तियार प्राप्त अधिकारीको

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
 नाम :
 पद :
 बैंकको छाप :

- बोधार्थ :- १. नेपाल सरकार, लगानी बोर्ड/उद्योग विभाग
 २. नेपाल सरकार, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय
 ३. सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योग

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २३ को दफा १(ख) को प्रयोजनको लागि)

(विदेशी मुद्रामा ऋण भित्रिएको प्रमाण)

श्रीबैंक

..... शाखा

क्र.सं.

मिति :

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी ढम्किण शाखा ।

नेपालमा स्थापना हुने उद्योगमा विदेशी मुद्रामा ऋण भित्रिएको प्रमाणपत्र

१. विदेशी मुद्रामा ऋण प्राप्त गर्ने उद्योग/कम्पनीको नाम :

२. उद्योग/कम्पनी दर्ता नम्बर :

३. विदेशी ऋणदाताको नाम :

ठेगाना :

४. उद्योग/कम्पनीको

(क) अधिकृत पुँजी :

(ख) चुक्ता पुँजी :

६. विदेशी ऋणदाताबाट बैंक/वित्तीय संस्थामा जम्मा गर्न ल्याएको ऋण रकमको विवरण

(क) विदेशी मुद्रा र रकम :

(ख) नेपाली रुपैयाँमा हुने रकम :

७. विदेशी मुद्रा जम्मा भएको

(क) एजेन्सी बैंकको नाम :

(ख) मिति :

८. विदेशी मुद्राको ऋण लिन नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृत मिति :

९. विदेशी मुद्राको ऋण लिन नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृत मिति :

उपर्युक्त बमोजिम विदेशी मुद्राको ऋण वापतको रकम यस बैंक/वित्तीय संस्थामा जम्मा भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु/छौं ।

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको

नाम :

पद:

दस्तखत :

बैंकको छाप:

बोधार्थ :- १. नेपाल सरकार, लगानी बोर्ड/उद्योग विभाग

२. सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योग

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २३ को दफा १(च) को प्रयोजनको लागि)
(विदेशी लगानीको लेखाङ्कनको पत्र)

पत्र संख्या: वि.आ. / / च.नं.

मिति :

श्री
.....

विषय:- विदेशी लगानीको लेखाङ्कन ।

महाशय,

त्यस कम्पनी/उद्योगमा लगानी गर्ने प्रयोजनको लागि यस बैंकको प.सं.....
.मिति को पत्रबाट देहायका विदेशी लगानीकर्ताहरुबाट कुल रु. बराबरको
विदेशी मुद्रा भित्र्याउन स्वीकृति प्रदान गरिएकोमा सो रकममध्ये हालसम्म देहाय बमोजिमको लगानी भित्र्याई शेयर
लगत समेत कायम भईसकेको देखिएकोले तदनुरूप यस बैंकमा विदेशी लगानी लेखाङ्कन गरिएको व्यहोरा
निर्णयानुसार जानकारी गराउँदछु ।

क्र.सं.	विदेशी लगानी कर्ताको नाम र ठेगाना	यस अघि लेखाङ्कन भएको विदेशी लगानी (....दरको)		हाल लेखाङ्कन गरिने विदेशी लगानी (....दरको)		हालसम्म लेखाङ्कन भएको कुल लगानी		विदेशी लगानी भित्रिएको विवरण			
		शेयर संख्या	रकम	शेयर संख्या	रकम	शेयर संख्या	रकम रु.	मिति/तारिख	बैंक	वि.मु. रकम	रकम रु.

भवदीय

(.....)

(.....)

सहायक निर्देशक

उप-निर्देशक

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २३ को दफा १(च) को प्रयोजनको लागि)
(विदेशी मुद्राको ऋण लेखाङ्कनको पत्र)

पत्रसंख्या: वि.आ.....//..... च.नं.

मिति :

श्री

.....

विषय:- विदेशी मुद्राको ऋण लेखाङ्कन गरिएको ।

महाशय,

यस विभागको प.सं. वि.आ. मिति को पत्रबाट तहाँलाई देहाय बमोजिम विदेशी मुद्रामा ऋण लिन स्वीकृती प्रदान गरिएको रकम मध्ये हालसम्म देहाय बमोजिमको विदेशी मुद्राको ऋण भित्र्याएको देखिएकोले सो बमोजिम यस बैंकमा विदेशी मुद्राको ऋण लेखाङ्कन गरिएको व्यहोरा निर्णयानुसार जानकारी गराउँदछु ।

ऋण लेखाङ्कनको विवरण

सि. नं.	ऋण प्रदान गर्ने	स्वीकृत विदेशी मुद्राको ऋण रकम (मुद्रा.....)	यस अघि लेखाङ्कन भएको विदेशी मुद्राको ऋण रकम (मुद्रा.....)	हाल लेखाङ्कन गरिने विदेशी मुद्राको ऋण रकम (.....मुद्रा)	हालसम्म लेखाङ्कन भएको विदेशी मुद्राको कुल ऋण रकम (.....मुद्रा)	ऋण रकम नेपाल भित्रिएको विवरण		
						मिति/तारिख	बैंक	वि.मु. रकम

भवदीय

()

उप-निर्देशक

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र : २४/२०७४

विदेशी मुद्रा कारोवारको इजाजत सम्बन्धी व्यवस्था

भारतीय रुपैयाँ तथा परिवृत्य विदेशी मुद्रा कारोवारलाई व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले यस्तो कारोवार गर्न इजाजतपत्र दिने सन्दर्भमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्न गराउन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. भारतीय रुपैयाँ खरिद गर्ने इजाजत व्यक्तिलाई प्रदान नगरिने :

भारतीय रुपैयाँको खरिद र विक्री कारोवारलाई व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले यस्तो कारोवार गर्न इजाजतपत्र दिने व्यवस्थाको सन्दर्भमा प्रचलित व्यवस्थाको अतिरिक्त तल उल्लिखित व्यवस्था कायम गरीएको छ ।

- (क) व्यक्तिको लागि अब उप्रान्त इजाजतपत्र प्रदान गरिने छैन ।
- (ख) यस अघि इजाजतपत्र लिई कार्य गरिरहेका व्यक्तिगत इजाजतपत्र धारकहरुको हकमा आगामी २०७४ आषाढ मसान्तभित्र कम्पनीमा दर्ता भईसक्नु पर्नेछ ।
- (ग) इजाजतपत्र पाइसकेका व्यक्तिहरुको हकमा निम्नलिखित शर्तहरुको अधीनमा रहि कार्य गर्नुपर्नेछ । यस्तो इजाजतपत्र नवीकरण गर्न आउँदा प्रचलित व्यवस्था अनुसार नवीकरण गर्न सकिनेछ । यसरी इजाजतपत्रप्राप्त व्यक्तिहरुले निम्न बमोजिमको शर्तहरुको अधीनमा रही कार्य गर्नुपर्नेछ ।
 - (१) इजाजतपत्रप्राप्त व्यक्तिले सर्वसाधारणसँग भारतीय रुपैयाँ मात्र खरिद/विक्री गर्न पाइनेछ । भारतीय रुपैयाँ (कम्तीमा १ लाख र रु. १० हजारले भाग जाने सो भन्दा बढी रकम) आफूलाई पायक पर्ने नेपाल राष्ट्र बैंकका कार्यालयहरुमा वा यस बैंकको भा.रु. कोष रहेका बैंकका शाखाहरुमा जम्मा गर्नुपर्नेछ । प्रचलित खरिद दरले हुन आउने रकम सम्बन्धित व्यक्तिलाई तत्कालै उपलब्ध गराइनेछ ।
 - (२) यसरी सट्टी गर्न ल्याएको रकमको आधारमा इजाजतपत्र पाएका अन्य निकायहरुलाई यस बैंकले प्रदान गर्दै आएको (प्रति भा.रु. १०० मा $\frac{1}{2}$ पैसाका दरले) इ.प्रा. कमिसन प्रत्येक महिनाको अन्त्यमा एकमुष्ट प्रदान गरिनेछ ।
 - (३) भारतीय रुपैयाँ खरिद गर्न आवश्यक नेपाली रुपैयाँको व्यवस्था तथा सट्टीको लागि बैंकसम्म लैजाने व्यवस्था व्यक्ति स्वयंले नै गर्नुपर्नेछ ।
 - (४) उपर्युक्त शर्तहरू र विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐनको उल्लंघन हुने गरी कुनै किसिमको कारोवार गरेको पाइएमा जुनसुकै बखत पनि इजाजतपत्र रद्द गर्न सकिनेछ ।

२. बैंक तथा वित्तीय संस्था, विप्रेषण कम्पनी र मनिचेञ्जर कम्पनीको इजाजत सम्बन्धी व्यवस्था :

- (क) विप्रेषक तथा मनिचेञ्जर र अन्य संस्थाको रुपमा काम गर्ने व्यक्ति, फर्म,कम्पनी वा संस्थाको प्रयोजनको लागि इजाजतपत्र प्रदान गर्ने कार्यविधि, पूँजी सम्बन्धी व्यवस्था, काम, कर्तव्य तथा निरीक्षण लगायत अन्य विषयहरु विप्रेषण विनियमावली, २०६७, इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०६७ र मनिचेञ्जर विनियमावली, २०६७ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
- (ख) बैंक तथा वित्तीय संस्था, विप्रेषण कम्पनी र मनिचेञ्जरको इजाजतपत्रको अवधी क्रमसः बढीमा ५, १ र १ वर्ष हुनेछ । इजाजत तथा निरीक्षण विनियमावली अन्तर्गत इजाजत पाउने विभिन्न निकायहरुको हकमा सोही विनियमावली बमोजिम हुनेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र : २५/२०७४

विप्रेषण कारोवार सम्बन्धी व्यवस्था

विदेशबाट प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विप्रेषण सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुने गरी व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय लगायत सबै कार्यालय, इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, इजाजतपत्र प्राप्त विप्रेषण कम्पनीहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

१. नेपाल सरकारको नाममा प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा विप्रेषण सम्बन्धी व्यवस्था :

विदेशबाट नेपाल सरकारको नाममा प्राप्त हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विप्रेषण सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ :

- (क) नेपाल सरकार एवम् अन्य कुनै निकायको यस बैंकमा रहेको खातामा जम्मा हुन आएमा र नेपाली रुपैयाँ उल्लेख गरी विदेशबाट रेमिटेन्स प्राप्त हुन आएमा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था र विप्रेषण कम्पनीले त्यस्तो रेमिटान्स स्वीकार गर्न मिल्ने छैन ।
- (ख) विशेष कारणवस माथि दफा १(क) मा उल्लेख भए अनुसारको कुनै रेमिटेन्स परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा आएको छ भने स्वीकार गर्न सकिने छ तर यस बैंकमा रकमान्तर गर्दा प्राप्त भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै सो रकम रकमान्तर गर्नुपर्ने छ ।

२. Workers' Remittance को तथ्याङ्क सम्बन्धमा ।

रोजगारीको लागि विदेश जाने नेपाली नागरिकहरूले पठाएको रेमिट्यान्सको सम्बन्धमा त्यस्तो रकमको मासिक विवरण देशगत र संस्थागत रूपमा देहाय अनुरूप संलग्न अनुसूची २५.१ र २५.२ बमोजिम यस विभागमा पठाउनुपर्नेछ ।

- (क) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू आफैले वा आफुद्वारा नियुक्त एजेन्ट/सब एजेन्टमार्फत भुक्तानी हुने गरी प्राप्त भएको विदेशी मुद्रा रकमको विवरण
- (ख) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजत प्राप्त गरी रेमिट्यान्सको कार्य गर्ने फर्म/कम्पनीहरू आफैले वा आफुद्वारा नियुक्त एजेन्टमार्फत भुक्तानी हुने गरी प्राप्त विदेशी मुद्रा रकमको विवरण ।
- (ग) उपर्युक्तानुसारको तथ्याङ्क विवरण प्रत्येक महिना समाप्त भएको १५ (पन्ध्र) दिनभित्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३. विप्रेषक संस्थाले सटही गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरिद गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

विप्रेषक संस्थाले विप्रेषण कारोवार बापत प्राप्त गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा यस बैंकको बैङ्किंग कार्यालयले खरिद गरी बुझील्लिने व्यवस्था गरिएको छ ।

४. विप्रेषणको कारोवारलाई व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले गर्दै आइरहेको विप्रेषणको कारोवारलाई व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको गरिएको छ ।

- (क) विप्रेषण कारोवार गर्ने “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकका केन्द्रीय कार्यालयले विप्रेषण कारोवार गर्नका लागि विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को दफा ३ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागबाट सो कार्य गर्न इजाजतपत्र लिनु पर्नेछ।
- (ख) बैंकले विप्रेषण कारोवार गर्ने स्वीकृतिका लागि देहाय बमोजिमका शर्तहरू पूरा गरी यसै साथ संलग्न अनुसूची २५.३ को ढाँचामा यस विभागमा निवेदन दिनु पर्नेछ।
- (१) बैंकले विप्रेषण कार्यका लागि विदेश स्थित बैंक, कम्पनी वा संस्थासँग सम्झौता गरी यस बैंकलाई जानकारी दिनु पर्नेछ।
 - (२) विप्रेषण कारोवारलाई नियन्त्रण, सुपरिवेक्षण तथा निरीक्षण गर्नका लागि बैंक आफैले कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गर्नुपर्ने र यसरी लागु गरेको कार्यविधिको एक प्रति यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ।
 - (३) विप्रेषण आप्रवाह गरेको रकम वितरण गर्दा बैंकमा रकम प्राप्त भइ सकेपछि मात्र भुक्तानी दिनु पर्नेछ अर्थात् Pre-Payment गर्न पाइने छैन। तर विदेशी बैंकको बैंक ग्यारेण्टी प्राप्त भएको अवस्थामा सो सीमाले खाम्ने रकम सम्म र नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली २०६७ को व्यवस्था बमोजिम Pre-Payment गर्न सकिने छ।
 - (४) बैंकले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणका सम्बन्धमा जारी गरिएका निर्देशनको पालना गर्न KYC/AML/CFT सम्बन्धी आफ्नो छुट्टै कार्यविधि तयार गरी लागु गर्नुपर्नेछ।
 - (५) बैंकले विदेशी रेमिटान्स कम्पनीबाट अग्रिम भुक्तानीको रूपमा रकम प्राप्त गरेको भएमा सो रकम बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै नेपालमा ल्याउनु पर्नेछ।
 - (६) विप्रेषण आप्रवाहका लागि विदेशी कम्पनीसँग गरिएको सम्झौताको नवीकरण हुँदा यस विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ र त्यस्तो सम्झौताका कुनै प्रावधान संशोधन तथा थप गर्नुपरेको अवस्थामा भने यस विभागको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।
 - (७) बैंकले आफूले पाउने कमिसन विदेशी मुद्रामा नै प्राप्त गर्नुपर्नेछ।
 - (८) विप्रेषण आप्रवाहबाट प्राप्त गरेको विदेशी मुद्रा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनिलाउण्डरिङ्ग) प्रयोजनका लागि रेमिट नभएको कुरामा यकीन गर्नु पर्नेछ।
 - (९) विप्रेषण कारोवार गर्ने बैंकको केन्द्रीय कार्यालयलाई इजाजतपत्र प्रदान गरिनेछ। हरेक शाखा कार्यालयले यस्तो विप्रेषण कारोवार गर्ने इजाजतपत्र लिनुपर्ने छैन।
- (ग) विप्रेषणको विनिमय दर सम्बन्धमा :
- बैंक तथा वित्तीय संस्था र रेमिटान्स कम्पनीहरूले विप्रेषणका लागि प्रयोग गर्ने विनिमयदरको सम्बन्धमा बैंकहरूले Documents (Others) प्रयोजनका लागि निर्धारण गरेको विनिमयदरबाट फेडान ((lapeN fo noitaicossA srelaeD egnahcxE ngieroF मार्फत औसत खरिद दर तय गरी प्रत्येक दिन विहान १० बजे र दिनको २ बजे रेमिटान्स विनिमय दरको रूपमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ। सो दरलाई आधार मानी बैंक तथा वित्तीय संस्था र रेमिटान्स कम्पनीहरूले विप्रेषण प्रयोजनका लागि समान रूपमा विनिमय दर कायम गर्नुपर्नेछ। यसरी फेडानले दैनिक २ पटक प्रकाशन गर्ने रेमिटान्स विनिमयदर इजाजतपत्रप्राप्त सबै बैंक तथा वित्तीय संस्था र रेमिटान्स कम्पनीहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। साथै, त्यस्तो विनिमय दरको विवरण फेडानले प्रत्येक दिन विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागमा समेत पठाउनु पर्नेछ। विप्रेषण कारोवार गर्ने सबै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले फेडानको सदस्यता लिनुपर्नेछ।
- (घ) नगदमा भुक्तानी दिन सकिने रकमको सीमा सम्बन्धमा :
- रेमिटान्स कारोवार गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था र रेमिटान्स कम्पनीहरूले २०७४ साल साउनबाट रु.२ लाख भन्दा बढी विप्रेषण वापतको रकम भुक्तानी गर्दा अनिवार्यरूपमा बैंक खाता वा चेक मार्फत भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

- (ड) विप्रेषण गरी ल्याएको विदेशी मुद्रा र भुक्तानी गरेको रकमको विस्तृत विवरण अद्यावधिक रूपमा राख्नु पर्नेछ । प्रति ग्राहक रु.१० लाख वा शंकास्पद कारोवारको विवरण तथा सूचना प्रचलित व्यवस्था बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (च) बैंकले विदेशी बैंक/कम्पनी मार्फत प्राप्त विदेशी मुद्राको विप्रेषण सम्बन्धी कारोवारको लागि विदेशमा छुट्टै खाता खोल्नु पर्नेछ । सो खाताबाट भएको कारोवारको बैंक स्टेटमेण्ट मासिक रूपमा यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ । तर, कुनै बैंकले एउटै खाताबाट रेमिटान्सको विवरण स्पष्टरूपमा छुट्ट्याएर Report पेश गर्न सक्छ भने छुट्टै खाता राख्न अनिवार्य हुने छैन ।
- (छ) बैंकले कुल विप्रेषण आप्रवाह र भुक्तानीको विवरण मासिक रूपमा र आम्दानी, खर्च, कमिसन आदिको विवरण छुट्टै तयार गरी सो कारोवारको अर्धवार्षिक हिसाब किताब तयार गरी सोको एक प्रति यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ज) बैंकले विप्रेषण कारोवार गर्दा सो कारोवारबाट सृजना हुने कुनै पनि किसिमको आर्थिक वा विदेशी विनिमय दायित्व नेपाल राष्ट्र बैंकले व्यहोर्ने छैन ।
- (झ). विदेशमा विप्रेषण संकलन सम्बन्धी कार्यको लागि प्रचलित व्यवस्थाले तोकेको सेवा बापतको खर्च रकम भन्दा बढी रकम विदेश पठाउनु परेमा यस विभागको समेत स्वीकृति लिनु पर्नेछ । आफ्नो कर्मचारी बाहेक अन्य नेपाली नागरिक नियुक्त गरेको अवस्थामा सो सम्भौताको एक प्रति यस विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ञ) बैंकले “नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली, २०६७” बमोजिम इजाजतपत्रका लागि शुरुमा रु.२५०००।- यस बैंकको ना.नो.आ. हिसाबमा जम्मा गरी सोको भौचर सहित यस विभागमा निवेदन पेश गर्नुपर्ने छ । यसरी प्रदान गरिने इजाजतको अवधी ५ वर्षको हुनेछ । तत्पश्चात प्रत्येक वर्षका लागि रु.५००० का दरले एकमुष्ट शुल्क तिरी अधिकतम ५ वर्षसम्मको लागि इजाजतपत्र नवीकरण गर्न सकिनेछ । तोकिएको समयमा नवीकरण नगराएमा प्रत्येक महिनाका लागि रु.५०००।- का दरले बीलम्व शुल्क लिई नवीकरण हुन नसकेको औचित्यपूर्ण कारणको आधारमा इजाजतपत्र नवीकरण गरिदिन सकिनेछ ।

५. विप्रेषण कारोवार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त कम्पनीहरूको चुक्ता पुँजी सम्बन्धमा :

- (क) विप्रेषण व्यवसायमा संलग्न संस्थाहरूको क्रमशः निम्न बमोजिम न्यूनतम चुक्ता पुँजी कायम गरिएको छ :

 - (१) रेमिटान्स कार्ड जारी गर्ने विप्रेषण कम्पनीको हकमा रु.२५ करोड
 - (२) प्रिन्सिपल कम्पनी भई कारोवार गर्ने विप्रेषक कम्पनीहरूको रु.१० करोड
 - (३) विदेशस्थित प्रिन्सिपल कम्पनीको एजेन्ट भई विप्रेषणको कारोवार गर्ने कम्पनीहरूको रु.२ करोड

- (ख) विप्रेषण कारोवार गर्ने फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूले खण्ड (क) मा उल्लिखित चुक्ता पुँजी २०७४ असार मसान्तसम्ममा कायम गरिसक्नु पर्नेछ
- (६) विप्रेषण कारोवार मात्र गर्ने इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले पुँजीगत प्रकृतिका कारोवारको लागि भित्रिने रकमको विप्रेषण गर्न पाउने छैनन । तर, “क” र राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही त्यस्तो रकम रकमान्तर गर्न सक्नेछन ।
- (७) इजाजतपत्र प्राप्त कुनै पनि संस्थाले नेपाली रुपैयाँ उल्लेख गरी विदेशबाट कुनै पनि विप्रेषण र अन्य रकम ट्रान्सफर गरी प्राप्त गर्न पाइने छैन ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २५ को दफा ४(ख) को प्रयोजनको लागि)
विप्रेषण कारोवार गर्ने स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने निवेदनको ढाँचा
(“क” तथा राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक वित्तीय संस्थाहरुको लागि)

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
वालुवाटार, काठमाडौं ।

महोदय,

विदेशमा रहेका नेपालीहरुको आर्जनलाई बैंकिङ्ग प्रणालीमार्फत नेपालमा ल्याई सरोकारवालालाई भुक्तानी उपलब्ध गराउने विप्रेषण (इनवार्ड रेमिट्यान्स) को कारोवार गर्नका लागि देहाय बमोजिमको विवरण सहित विप्रेषणको कारोवार गर्ने स्वीकृतिका लागि यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

विवरणहरु

१. विप्रेषण कारोवार गर्ने बैंकको ईजाजतपत्रको प्रतिलिपि
(क) बैंकको कर्पोरेट कार्यालयको ठेगाना, मोवाइल/फोन नम्बर
(ख) फ्याक्स नम्बर :
(ग) इमेल ठेगाना:
(घ) पोस्ट बक्स नम्बर:
२. विप्रेषण ल्याउने मुलुक तथा प्रिसिपल/एजेण्टको नाम:
३. बैंकले कुनै रेमिट्यान्स प्रोडक्ट जारी गरेको भए सोको नाम र विवरण :

भवदीय,

अख्तियार प्राप्त अधिकारीको दस्तखत
नाम :
पद :
बैंकको छाप :

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :२६/२०७४

मनिचेञ्जरलाई प्रदान गरिने बट्टा तथा चुक्ता पुँजी सम्बन्धी व्यवस्था

मनिचेञ्जरलाई प्रदान गरिने बट्टा तथा चुक्ता पुँजी सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मनिचेञ्जरको कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त कम्पनीहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ।

१. मनिचेञ्जरहरूलाई भारतीय रुपैयाँमा बट्टा प्रदान गर्ने सम्बन्धमा :

इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जरहरूले आफूले प्राप्त गरेको भारतीय रुपैयाँ नेपाल राष्ट्र बैंकका वैकिङ्ग कार्यालय लगायत उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरू मार्फत सट्टी गर्न सक्नेछन्। यस बैंकले यस्तो नगद भारतीय रुपैयाँ खरिद गर्दा निर्धारित दरमा खरिद गरी प्रति भा.रु. १०० मा १५ पैसाका दरले बट्टा प्रदान गरिनेछ।

२. मनिचेञ्जरको कारोवार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको चुक्ता पुँजी सम्बन्धी व्यवस्था

(क) भारतीय रुपैयाँको मात्र खरिद/विक्री कारोवार गर्ने संस्थाहरूको लागि रु.१० लाख

(ख) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरिद कारोवार गर्ने संस्थाहरूको लागि रु. १५ लाख

(ग) भारतीय रुपैयाँ खरिद/विक्री र परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खरिद सम्बन्धी दुबै कारोवार गर्ने संस्थाहरूका लागि रु.२० लाख

(घ) विदेश भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकहरूलाई राहदानि बापतको सट्टी सुविधा प्रदान गर्ने कारोवारका लागि थप ५ लाख

मनिचेञ्जर कारोवारमा संलग्न इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको उल्लिखित चुक्ता पुँजी २०७४ असार मसान्तसम्ममा कायम गरिसक्नु पर्नेछ

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :२७/२०७४

विदेशी विनिमय सटही रसीद सम्बन्धी व्यवस्था ।

- (१) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त सबै निकायहरूले नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खरिद गर्दा यसै साथ संलग्न दरपिठयोग्य विदेशी मुद्रा सटही रसीद Foreign Exchange Encashment Receipt (FEER) जारी गर्ने गराउने सम्बन्धमा विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त सबै निकायहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- (क) कुनै पनि व्यक्तिसँग परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही गर्नासाथ FEER अनुसारको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी सोको पहिलो प्रति सटहीकर्तालाई दिनुपर्नेछ ।
- (ख) FEER ले खाम्नेसम्मको मात्र नेपाली रुपैयाँमा सम्बन्धित इजाजतप्राप्त निकायले भुक्तानी लिँदा FEER को पछिल्लो भागमा अनिवार्य रुपले दरपीठ गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) उपर्युक्त अनुसार भुक्तानी लिँदा यसभन्दा अगाडि FEER धनीले कुनै प्रयोजनमा नेपाली रुपैयाँ भुक्तानी लिई FEER को पछिल्लो भाग दरपीठ गराइसकेको रहेछ भने दरपीठ गरी बाँकी रहेको मौज्जातसम्मको मात्र भुक्तानी लिन मिल्नेछ ।
- (घ) सटहीकर्ताबाट नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी लिँदा सो रकम दरपिठ पश्चात पनि नेपाली रुपैयाँ बाँकी रहेमा सो मौज्जात प्रष्टसँग FEER मा खुलाईदिनु पर्नेछ ।
- (ङ) नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी दरपीठ भई कुनै पनि मौज्जात बाँकी नरहेको अवस्थामा उक्त FEER बाट नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी लिन मिल्ने छैन ।
- (च) FEER को आधारमा केही रकम नेपाली रुपैयाँमा र बाँकी विदेशी मुद्रामा लिनुपर्ने अवस्थामा सो समेत गर्न मिल्नेछ ।
- (छ) FEER मा बाँकी रकमले खामेसम्म सोही FEER को आधारमा हवाई टिकट समेत बिक्री गर्न मिल्नेछ ।
- (ज) आफ्नो वीलको भुक्तानी लिई FEER को पहिलो प्रतिमा दरपीठ गरी सम्बन्धित पर्यटकलाई अनिवार्य रुपले फिर्ता दिनुपर्ने छ ।
- (झ) यसै परिपत्रसाथ संलग्न अनुसूची २७.१ को निर्देशन बमोजिम FEER का सम्पूर्ण महलहरूमा प्रष्ट बुझिने गरी व्यहोरा उल्लेख गर्नुपर्नेछ र FEER का कुनै पनि महलहरूमा व्यहोरा छुटाउन पाइने छैन । FEER मा कुनै पनि महल छुटाई सो रसीद जारी गरेको पाइएमा सम्बन्धित व्यक्ति उपर आवश्यक कार्यवाही गर्न सकिनेछ ।
- (ञ) एउटा FEER प्रतिमा एकजना सटहीकर्ताको नाम मात्र उल्लेख गर्नु पर्नेछ र सटही गरी सकेपछि कुनै हालतमा पनि पर्यटकको नाम र राहदानी नम्बर लगायतका अन्य विवरणहरूमा केरमेट र थपघट गर्न मिल्ने छैन ।
- (ट) उपर्युक्त अनुसार FEER को आधारमा नेपाली र भारतीय नागरिकहरूलाई बाहेक अन्यलाई खर्च गरी बाँकी रहन आएको नेपाली रुपैयाँको रकम बराबरको हुने परिवर्त्य विदेशी मुद्रा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको प्रस्थान कक्षस्थित सटही काउण्टरबाट फिर्ता भुक्तानी दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ । तर, अमेरिकी डलर १००- वा सो बराबरसम्म हुने नेपाली रुपैयाँबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही

गर्न FEER आवश्यक पर्ने छैन । यसरी त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको प्रस्थानकक्षस्थित सटही काउण्टरबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही दिँदा सम्बन्धित विदेशी नागरिकको राहदानी र बोर्डिङ्ग पासको प्रतिलिपि अनिवार्य रूपमा लिई अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

- (ठ) यसरी सटही भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको यसैसाथ संलग्न अनुसूची २७.३ बमोजिम FEER को विवरण महिना समाप्त भएको १५ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) भारतीय मुद्राको कारोवार गर्नु इजाजतपत्रप्राप्त सबै निकायहरूले नगद भारतीय रुपैयाँ खरिद गर्दा यसै साथ संलग्न भारतीय रुपैयाँ सटही रसीद Indian Currency Purchase Receipt (ICPR) तथा बिक्री गर्दा Indian Currency Sales Receipt (ICSR) जारी गर्ने गराउने सम्बन्धमा विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त सबै निकायहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- (क) कुनै पनि व्यक्तिसँग भारतीय मुद्रा खरिद गर्नासाथ अनुसूची २७.४ बमोजिम ICPR अनुसारको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी सोको पहिलो प्रति तत्कालै बिक्रीकर्तालाई दिनुपर्नेछ ।
- (ख) कुनै पनि व्यक्तिलाई भारतीय मुद्रा बिक्री गर्दा प्रमाणको रूपमा बिक्री रसिद/बैंक भौचर/ICSR अनुसारको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी सोको पहिलो प्रति खरिदकर्तालाई दिनुपर्नेछ ।
- (ग) एउटा ICPR/ ICSR प्रतिमा एकजना सटहीकर्ताको नाम मात्र उल्लेख गर्नु पर्नेछ र सटही गरी सकेपछि उल्लेख भएका विवरणहरूमा केरमेट र थपघट गर्नु मिल्ने छैन ।
- (घ) यसरी सटही भएको भारतीय रुपैयाँको खरिद, बिक्री र सोको विवरण यसैसाथ संलग्न अनुसूची २७.६ बमोजिम महिना समाप्त भएको १५ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २७ को दफा १(भ) को प्रयोजनको लागि)

FEER रसीद भर्ने निर्देशन

१. राहदानीमा उल्लेख भएको पूरा नाम :
२. राहदानी नं. :
३. नागरिकता :
४. राहदानीमा उल्लेखित घरको ठेगाना :
५. नगद - (अक्षरमा लेख्ने)
६. विदेशी मुद्रा अङ्कमा - दशमलवको अङ्क समेत उल्लेख गर्ने,
७. सटही गर्ने दिनको प्रचलित सटही दर (दशमलव अङ्क समेत उल्लेख गर्ने)
८. विदेशी मुद्रालाई प्रचलित सटही दरबाट गुणन गर्दा प्राप्त जम्मा रकम (रुपैयाँमा दशमलव अङ्क समेत उल्लेख गर्ने)
९. रुपैयाँको कुल जम्मा रकम दशमलव समेत उल्लेख गर्ने,
१०. इजाजतप्राप्त व्यक्तिको नाम, ठेगाना, दस्तखत र छाप :
११. विदेशी मुद्रा खरीद गरेको अक्षरेपीमा पनि उल्लेख गर्ने,
१२. ग्राहकको सही,
१३. नेपालमा बस्ने ठेगाना :

विदेशी मुद्रा सटही गर्दा एकै व्यक्तिबाट दुई वा दुईभन्दा बढी विदेशी मुद्रा सटहीको निमित्त पेश भएमा FEER रसीद छुटाछुट्टै भर्नुपर्नेछ। जस्तै:- अमेरिकी डलर र स्टर्लिङ पाउण्ड पेश भएमा दुईवटा छुटाछुट्टै रसीद काट्नु पर्नेछ।

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २७ को दफा (१) को प्रयोजनको लागि)

FOREIGN EXCHANGE ENCASHMENT RECEIPT

SERIAL NO: _____

DATE: _____

We hereby certify that we have purchased to-day foreign currency as mentioned below
from Mr/Mrs/Miss _____ Passport No. _____

Nationality _____ Home Address _____

Particular Cash	Currency Amount	Rate	Rupee Equivalent		Authorized Dealer's Name, Address, Stamp and Signature
		Total Rs.			

Foreign Currency in words _____

Customer's Signature: _____ Local Address: _____

PLEASE READ IMPORTANT INFORMATION OVERLEAF

**ENDORSEMENT TO BE MADE BY AUTHORISED
DEALER ACCEPTING THEIR BILL IN RUPEES**

S.No.	Date	Kind of service	Bill		Balance after billing in Rs.	Authorized dealer's Name, Address, Stamp & Signature
			No. & date	Rs.		
1						
2						

IMPORTANT INFORMATION:

- (1) According to the Nepalese Law, it is illegal to deal in foreign exchange with a person other than an authorized dealer.
- (2) You must obtain proper receipt whenever you exchange money.
- (3) The Nepalese Rupees balance remaining with you (not for Nepalese and Indian) will be converted back into US \$ at the departure Exchange counter at the Tribhuvan International Airport up to 15% of the total foreign currency exchange, at the time of your departure, on submission of this receipt.
- (4) The receipt marked "USED" will not be considered for refund.

THIS EXCHANGE RECEIPT SHOULD BE CAREFULLY PRESERVED WHEN YOU ARE IN NEPAL

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २७ को दफा २(क) को प्रयोजनको लागि)

INDIAN CURRENCY PURCHASE RECEIPT(ICPR)

SERIAL NO: _____

DATE: _____

We hereby certify that we have purchased to-day indian currency as mentioned below
 from Mr/Mrs/Miss _____ Citizenship/Passport/ID No. _____
 Nationality _____ Home Address _____

Particular Cash	Indian Currency Amount	Rate	Rupee Equivalent		Authorized Dealer's Name, Address, Stamp and Signature
		Total Rs.			

Indian Currency in words _____

Customer's Signature: _____ Local Address: _____

Contact No. _____

IMPORTANT INFORMATION:

- (1) According to the Nepalese Law, it is illegal to deal in foreign exchange with a person other than an authorized dealer.
- (2) You must obtain proper receipt whenever you exchange money.
- (3) This exchange report Should be carefully preserved for the reference

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २७ को दफा २(ख) को प्रयोजनको लागि)

INDIAN CURRENCY SALES RECEIPT (ICSR)

SERIAL NO: _____

DATE: _____

We hereby certify that we have sold to-day indian currency as mentioned below to
Mr/Mrs/Miss _____ Citizenship/Passport/ID No. _____

Nationality _____ Home Address _____

Particular Cash	Rupee	Rate	Indian Currency Amount		Authorized Dealer's Name, Address, Stamp and Signature
			Total INR		

Indian Currency in words _____

Customer's Signature: _____ Local Address: _____

Contact No. _____

IMPORTANT INFORMATION:

- (1) According to the Nepalese Law, it is illegal to deal in foreign exchange with a person other than an authorized dealer.
- (2) You must obtain proper receipt whenever you exchange money.
- (3) This exchange report Should be carefully preserved for the reference

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :२८/२०७४

सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी व्यवस्था

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अनुमति प्राप्त मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरू र विप्रेषण तथा मुद्रा स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थालाई सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा लगानी गर्ने कार्य निवारण गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन जारी गर्न वाञ्छनिय भएकोले सो सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्नु गराउनुहुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत अन्य कार्यालय र इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, इजाजतपत्रप्राप्त मनिचेञ्जर/होटल/ट्राभल एण्ड टुर्स/ट्रेकिङ्ग/कार्गो/अस्पताल/ एयरलाइन्स, विप्रेषण तथा मुद्रा स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरू लगायत अन्य सबै इजाजतपत्रप्राप्त संस्था तथा निकायहरूलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी यो निर्देशन जारी गरिएको छ।

(क) मुद्रा सटही सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई निर्देशन :

परिच्छेद - १

परिभाषा

१. विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो निर्देशनमा:

- (क) “ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति” भन्नाले यस निर्देशनमा तोके बमोजिमको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) लाई सम्झनु पर्दछ।
- (ख) “हिताधिकारी” भन्नाले कुनै ग्राहकको मालिक वा अन्तिमरूपमा नियन्त्रण गर्ने प्राकृतिक व्यक्ति (जसको लागि लाभ पुग्ने गरी कारोवार गरिन्छ) सम्झनु पर्दछ। यो शब्दले कुनै कानूनी व्यक्ति वा व्यवस्थापनलाई नियन्त्रणमा राख्ने अन्तिम अधिकार प्रयोग गर्ने व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ।
- (ग) “वित्तीय जानकारी इकाइ” भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को दफा ९ बमोजिम गठन भएको वित्तीय जानकारी इकाइलाई सम्झनु पर्दछ।
- (घ) “उच्च पदस्थ व्यक्ति” भन्नाले नेपाल वा कुनै विदेशी मुलुकमा राजनैतिक, व्यवसायिक, सामाजिक, वित्तीय, प्रशासनिक, व्यापारिक, औद्योगिक क्षेत्रमा उच्च तहमा कार्यरत वा कार्य गरिसकेका, उच्च सार्वजनिक जिम्मेवारीमा रहेका वा रहिसकेका राष्ट्र प्रमुख, सरकार प्रमुख, मन्त्री, उच्च पदस्थ निजामती, प्रहरी तथा सैनिक कर्मचारी, सरकारी स्वामित्वमा रहेका संस्थान तथा स्वायत्त संस्थाका पदाधिकारी, निजी क्षेत्र तथा सामाजिक क्षेत्रका उच्च पदस्थ पदाधिकारी, राजनितिक दलका उच्च पदस्थ नेताहरू सम्झनु पर्दछ। यो शब्दले त्यस्ता व्यक्तिका परिवारका सदस्य तथा नजिकका सहयोगी समेतलाई जनाउँछ।
- (ङ) “FATF” भन्नाले फाइनान्सियल एक्सन टास्क फोर्स (Financial Action Task Force) सम्झनु पर्दछ।
- (च) “विद्युतीय माध्यमबाट स्थानान्तरण” भन्नाले विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी कुनै बैंक, वित्तीय संस्था, विप्रेषण, स्थानान्तरण कार्य गर्ने संस्था मार्फत कुनै व्यक्तिको रकम एक स्थानबाट अर्को

स्थानमा पठाउने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ । (यसरी रकम पठाउने र प्राप्त गर्ने व्यक्ति एउटै वा अलग अलग हुन सक्दछन ।)

- (छ) “उत्पत्तिकर्ता” भन्नाले खातावाला वा खाता नभए पनि कुनै बैंक, वित्तीय संस्था, विप्रेषण र स्थानान्तरण कार्य गर्ने संस्थालाई एक स्थानबाट अर्को स्थानमा विद्युतीय माध्यमबाट रकम स्थानान्तरण गर्न अनुरोध गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ज) “अपराधिक आर्जन” भन्नाले कुनै प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपमा कुनै अपराधिक कार्यबाट प्राप्त भएको सम्पत्ति वा आर्थिक लाभ सम्झनु पर्दछ । साथै, यो शब्दले त्यस्तो सम्पत्तिबाट बढे बढाएको वा पूर्ण वा आंशिकरूपले स्वरूप परिवर्तन गरेको सम्पत्तिलाई समेत जनाउँछ ।

परिच्छेद – २ नीति, प्रक्रिया र अभ्यास

२. सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कार्यको नियन्त्रण एवम् निरोपणका लागि सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियमावली, २०६६ र यस निर्देशनले तोके बमोजिम सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले आवश्यक नीति, प्रक्रिया र अभ्यासको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।
३. दफा २ बमोजिम लागु गरिएको नीति, प्रक्रिया र अभ्यासमा मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले आफ्नो व्यवसाय तथा कारोवारको मात्रा तथा प्रकृति भल्कने गरी तयार गर्नु पर्नेछ । सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने सम्बन्धी अपराध हुने जोखिम कम छ भनी सम्बन्धित मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले राष्ट्र बैंकमा निवेदन दिएमा राष्ट्र बैंकले जोखिममा आधारित भई यस निर्देशनको कार्यान्वयन गर्नमा आवश्यक छुट दिन सक्नेछ ।
४. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले तयार गर्ने नीति, प्रक्रिया र अभ्यासमा कम्तिमा देहायका विषयका सम्बन्धमा आवश्यक तथा उपयुक्त व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :
- (क) जोखिममा आधारित प्रक्रिया सहित ग्राहकको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) लाई आवश्यकता अनुसार लागु गर्ने
- (ख) ग्राहकको अद्यावधिक अभिलेख कायम गर्ने
- (ग) कारोवार तथा अन्य विवरण सुरक्षित राख्ने
- (घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ तथा यस निर्देशनको दफा २३ अनुसार वित्तीय जानकारी इकाइमा सीमा सम्बन्धी कारोवार विवरण पठाउने
- (ङ) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४, वित्तीय जानकारी इकाइबाट जारी गरिएका निर्देशन तथा यस निर्देशनको दफा २७ ले तोके अनुरूपका शंकास्पद कारोवारको विवरण वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउने र
- (च) यस निर्देशनको पालना गर्न आवश्यक पर्ने आन्तरिक नीति, प्रक्रिया, प्रणाली र नियन्त्रणका उपायहरूको तर्जुमा गर्ने

परिच्छेद – ३ जोखिममा आधारित प्रणालीको प्रयोग गरी ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) कायम गर्ने ।

५. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले गर्ने ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) ले देहायका कुराहरू समावेश गर्नु पर्नेछ
- (क) ग्राहक र ग्राहकको हिताधिकारीको पहिचान गर्ने
- (ख) ग्राहक र ग्राहकको हिताधिकारीको बारेमा आवश्यक सूचना संकलन गर्ने र आवश्यकता अनुसार ग्राहकको जोखिम विवरण तयार गर्ने

- (ग) नयाँ ग्राहकहरु स्वीकार गर्ने नीति लागु गर्ने
 - (घ) ग्राहक र ग्राहकको हिताधिकारीको सूचना तथा विवरण नियमितरूपमा अद्यावधिक गर्ने
 - (ङ) ग्राहकको कारोवारको विवरण तथा निजसँगको सम्बन्धलाई नियमितरूपमा अनुगमन गर्ने ।
६. जोखिमका आधारमा अर्थात् उच्च जोखिममा रहेका ग्राहकको लागि परिस्कृत तथा कम जोखिममा रहेका ग्राहकको लागि सामान्य ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धतिको लागु गर्नु पर्नेछ । जोखिममा आधारित ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति लागु गर्ने सम्बन्धमा यस निर्देशनको परिच्छेद १० मा थप स्पष्ट गरिएको छ ।

परिच्छेद – ४ ग्राहकको पहिचान

- ७. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले बेनामी तथा काल्पनिक नाममा कारोवार गर्ने वा गर्न खोज्ने कुनै पनि व्यक्तिसँग कारोवार गर्न हुदैन ।
- ८. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले आफ्ना ग्राहक तथा हिताधिकारीको वास्तविक परिचय थाहा पाउनु पर्नेछ । ग्राहक भन्ने शब्दले देहायका व्यक्तिहरुलाई जनाउँछ :
 - (क) व्यवसायिक सम्बन्ध भएका
 - (ख) एक पटक वा पटके रूपमा यस निर्देशनको दफा २३ मा तोकिएको सीमा वा सो भन्दा बढी कारोवार गर्ने
 - (ग) कारोवार गर्दा कुनै समयमा सो व्यक्ति सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कार्यमा संलग्न भएको वा हुन सक्ने आंशका रहेको कारोवार वा व्यवसायमा संलग्न भएको
- ९. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले देहायका कुनै पनि समयमा ग्राहकको उपयुक्त पहिचान गर्न आवश्यक परिचय लिने र सोको उचित परीक्षण गरी रेकर्ड समेत कायम गर्नुपर्नेछ ।
 - (क) व्यवसायिक सम्बन्धका लागि अनुरोध गर्दा,
 - (ख) निश्चत सीमा भित्रको पटके कारोवार गर्दा,
 - (ग) कुनै व्यक्ति शंकास्पद कारोवार वा कार्यमा संलग्न भएको पाइएमा, र
 - (घ) कुनै व्यक्तिको सम्बन्धमा पहिले नै प्राप्त गरिसकेको पहिचान सम्बन्धी कागजातमा कुनै शंका वा द्विविधा उत्पन्न भएमा ।

परिच्छेद – ५ ग्राहकको जोखिम विवरण तयार गर्ने

- १०. आफ्ना प्रत्येक ग्राहकमा निहित जोखिमको विवरण यस निर्देशन अनुरूपको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति पूरा गर्न सकिने गरी राख्नु पर्नेछ । यस्तो विवरणमा ग्राहकको बारेमा पर्याप्त जानकारी हुनका साथै उक्त ग्राहकले संस्थासँग राख्न खोजेको सम्बन्ध र आवश्यक भए रकम तथा सम्पत्तिको स्रोतको बारेमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद – ६ नयाँ ग्राहकको स्वीकार

- ११. यस निर्देशन बमोजिम आफ्नो वा हिताधिकारीको परिचय खुलाउन वा पुष्टि हुन नसक्ने वा जोखिम विवरण तयार गर्न पर्याप्त सूचना संकलन गर्न नसकिने कुनै व्यक्तिलाई ग्राहकको रूपमा स्वीकार गर्न हुदैन । यस्तो अवस्थामा संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा २७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा लिई सोको विवरण पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ७

ग्राहकको सूचना निरन्तररूपमा कायम राख्ने

१२. आफ्ना ग्राहकहरूका सम्बन्धमा निरन्तर आवश्यक सूचना र विवरण संकलन गरी राख्नु पर्नेछ । ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (CDD) प्रक्रिया अन्तरगत संकलन गरिएका कागजात, तथ्यांक, वा सूचनाहरू मुद्रा सट्टी सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले निश्चित समयमा आवश्यक समीक्षा गरी सोको विवरण व्यवस्थित तरिकाले राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ८

ग्राहकको कारोवारको निरन्तररूपमा अनुगमन गर्ने

१३. आफ्ना ग्राहकहरूको कारोवार र उनीहरूसँगको सम्बन्धको निरन्तर अनुगमन गर्नु पर्नेछ । यस्तो अनुगमनले मुद्रा सट्टी सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले पहिचान गरे अनुरूप नै ग्राहकले कारोवार गरे नगरेको कुरा तथा ग्राहकको जोखिम विवरण, आवश्यकता अनुसार रकम वा सम्पत्तिको स्रोत, र पहिले नै निर्धारण गरिएको रकम वा कारोवारको सीमा र प्रकार समेतलाई समेटनु पर्नेछ ।
१४. सबै जटिल कारोवार, आर्थिक र कानूनी उद्देश्य नभएका अस्वभाविकरूपले ठूला देखिने वा अस्वभाविक प्रकृतिका कारोवारलाई विशेष निगरानीका साथ हेर्नु पर्नेछ । यस्ता कारोवारको उद्देश्य तथा आधारहरू पत्ता लगाई त्यस्तो जानकारी लिखित रूपमा राख्नु पर्नेछ । यस्तो जानकारी वित्तीय जानकारी इकाई, लेखापरीक्षक एवम् अन्य सक्षम निकायले परीक्षण गर्न सक्ने गरी पाँच वर्ष सम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ । कुनै कारोवारलाई आर्थिक र कानूनी उद्देश्य नभएका अस्वभाविकरूपले ठूला वा अस्वभाविक प्रकृतिका कारोवार भनी पत्ता लगाई सकेपछि त्यस्तो कारोवारलाई वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा २७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा पनि पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ९

ग्राहकसँगको सम्बन्धको समाप्ति

१५. कुनै नयाँ ग्राहकको यस निर्देशन अनुरूपको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति सम्पन्न गर्न नसक्ने अवस्था विद्यमान भएमा त्यस्ता ग्राहकसँगको सम्बन्धलाई समाप्त गरी त्यस्तो कारोवारलाई वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा २७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा पनि पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०

कम जोखिमयुक्त ग्राहकहरूका लागि सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्न सक्ने

१६. आफूले गरेको लिखित जोखिम मूल्याङ्कनका आधारमा कम जोखिमयुक्त ग्राहकको सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्न सक्नेछन । यस्तो पद्धति अवलम्बन गर्दा आवश्यक पर्ने कागजात र जोखिम निर्धारणका आधारहरू बारेमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट माग भई आएमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
१७. सामान्यतया सबै ग्राहकहरूका लागि यस निर्देशनमा उल्लेखित ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । केही परिस्थितिहरूमा संस्थाले गरेको मूल्याङ्कनमा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने जोखिम कम रहेको, सम्बन्धित ग्राहक र हिताधिकारीको बारेमा सार्वजनिक रूपमा नै जानकारी उपलब्ध भएको, वा राष्ट्रिय प्रणालीमा उपयुक्त नियन्त्रण र परीक्षणको व्यवस्था रहेको अवस्थामा सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्न सकिनेछ ।
१८. जोखिम कम भएका ग्राहक तथा कारोवारको वा उत्पादनहरूको उदाहरणको रूपमा देहाय बमोजिमका ग्राहक, कारोवारहरू पर्न सक्नेछन :

- (क) अन्य नियमनमा रहेका संस्थाहरु (नेपाल राष्ट्र बैंकले सुपरिवेक्षण गर्ने)
- (ख) यस निर्देशनको दफा १५ मा उल्लेख भए अनुरूप उपयुक्त नियमन र सुपरिवेक्षण अन्तरगत रहेका विदेशी वित्तीय संस्थाहरु
- (ग) नेपाल धितोपत्र बोर्डले नियमन गर्ने स्टक एक्सचेन्जमा सूचिकृत भएको पब्लिक कम्पनी र वित्तीय जानकारी इकाइले स्वीकृत गरेका र प्रकाशन (Disclosure) सम्बन्धी उपयुक्त नियमन र सुपरिवेक्षण अन्तरगत रहेका विदेशी स्टक एक्सचेन्जमा सूचिकृत भएका पब्लिक कम्पनीहरु
- (घ) रु १०,०००/- भन्दा कम वार्षिक कारोवार भएका साना ग्राहकहरु ।
१९. गैर आवासीय तथा विदेशी कम्पनीहरुको हकमा त्यस्ता कम्पनीहरु रहेको स्थान वा मुलुकले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरुको पालना गरेको हुनुपर्ने छ । मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले सम्बन्धित मुलुकले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरुको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा निर्धारण गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले प्रकाशित गरेको सूची वा प्रतिवेदन, FATF, APG, IMF, World Bank जस्ता निकायहरुका वेभसाईटमा प्रकाशन भएका विवरणका आधारमा गर्नु पर्नेछ ।
२०. नेपाल राष्ट्र बैंकले कुनै मुलुक वा क्षेत्रले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरुको पालना नगरेको भनी जानकारी गराएको वा विश्वस्त स्वतन्त्र सूचनाहरुका आधारमा सम्बन्धित संस्थाले नै सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरुको पालना नगरेको भनि पत्ता लगाएको वा अन्य कुनै कारणले सो सम्बन्धी जोखिम रहेको भनी शंका गर्नु पर्ने कारण भएका स्थानमा आधारित ग्राहकको हकमा भने सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति लागू गर्न हुदैन ।

परिच्छेद – ११

अभिलेख सुरक्षित तरिकाले राख्ने

२१. स्वदेशी तथा विदेशी सबै कारोवार तथा वित्तीय जानकारी इकाइलाई पठाएका सीमा तथा शंकास्पद कारोवारहरुको अभिलेख कारोवार भएको मितिले कम्तिमा पाँच वर्षसम्म सुरक्षित रूपमा राख्नु पर्नेछ । यो व्यवस्था सम्बन्ध कायम भएका वा कारोवार चालु रहेका वा समाप्त भएका दुवै अवस्थामा लागू हुनेछ ।
२२. कारोवारको विवरण प्रत्येक कारोवार पूर्ण पहिचान गर्न सकिने र आवश्यक पर्दा फौजदारी अभियोगमा अभियोजन गर्दा प्रमाणमा लिन सक्ने किसिमले राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो कारोवार विवरणमा देहायका कुराहरु समावेश गर्नु पर्नेछ :
- (क) ग्राहकको (हिताधिकारी समेत) को नाम, ठेगाना (पहिचान सम्बन्धी अन्य मध्यस्थद्वारा राखिएको विवरण)
- (ख) कारोवारको प्रकृति र मिति
- (ग) प्रयोग भएको मुद्राको प्रकार र मात्रा
- (घ) कारोवारमा प्रयोग भएको खाता नम्बर र सोको प्रकार

परिच्छेद – १२

सीमा कारोवार विवरण पठाउनु पर्ने

२३. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले देहायका सीमा भित्रको रुपैयाँ तथा सो बराबरको विदेशी मुद्राको कारोवारको विवरण त्यस्तो कारोवार भएको मितिले १५ दिन भित्र अनुसूची-२ को ढाँचामा वित्तीय जानकारी इकाइ समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

- (क) कुनै ग्राहकले एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा गरेको अमेरिकी डलर पाँच हजार वा सो भन्दा बढी रकमको सटही कारोवार
२४. तोकिएको सीमा भन्दा बढीको कारोवार गर्ने ग्राहक, त्यस्तो कारोवार वा रकमको स्रोत समेत उल्लेख गरी छुट्टै रजिष्टर खडा गरी राख्नु पर्नेछ ।
२५. यदि कुनै कारोवार सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने उद्देश्यले गरिएको भनी मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थालाई लागेमा त्यस्तो कारोवार माथि उल्लेखित सीमा भन्दा माथिको भए वा नभए पनि वित्तीय जानकारी इकाइले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा २७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा पनि वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउन पर्नेछ ।
२६. दफा २३ र २५ अनुरूपका विवरणहरू वित्तीय जानकारी इकाइले तोके बमोजिम विद्युतीय वा अन्य माध्यमबाट पठाउन सकिनेछ ।

परिच्छेद - १३

शंकास्पद कारोवारको विवरण पठाउने

२७. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को दफा ७ अनुरूप कुनै रकम देहाय बमोजिम रहेको शंका लागेमा वा शंका गर्नु पर्ने पर्याप्त आधार भएमा सोको विवरण वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (क) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) ले तोकेको अपराध वा अपराधिक आर्जनसँग जोडिएको वा सम्बन्धित रहेको, वा
- (ख) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) ले तोके बमोजिम आतंकवाद, आतंकवादी कार्य, आतंकवादी संगठन, वा आतंकवादी कार्यमा लगानीसँग जोडिएको वा सम्बन्धित रहेको
- (ग) वित्तीय जानकारी इकाइले जारी गरेको निर्देशनमा तोकिएका आधारमा शंकास्पद देखिएको
२८. सबै शंकास्पद रकम तथा कारोवार र कारोवारको प्रयास समेतको विवरण पठाउनु पर्नेछ । विवरण पठाउने दायित्व अन्य कुनै किसिमले छुट हुनेछैन ।
२९. संस्थाले शंकास्पद देखिने वित्तिकै शंकास्पद कारोवारको विवरण यथाशक्य चाँडो पठाउनु पर्नेछ ।
३०. शंकास्पद कारोवार वा सोको प्रयास समेतको विवरणमा यस निर्देशनको अनुसूची-३ मा दिइएको ढाँचामा वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १४

अनधिकृत व्यक्तिलाई सूचना दिन प्रतिबन्ध

३१. सूचना दिने व्यवस्था सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्था, सोका सञ्चालक, पदाधिकारी र कर्मचारीहरू (स्थायी र अस्थायी) कसैले पनि वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाएको सीमा वा शंकास्पद कारोवार वा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने सम्बन्धी अपराधको सम्बन्धमा भएको वा भईरहेको अनुसन्धान वा अन्य सम्बद्ध सूचनाहरू खण्ड (ख) मा उल्लेख भएको अवस्थामा र प्रचलित कानूनले तोकेको अवस्थामा बाहेक कुनै पनि किसिमले व्यक्त गर्नु वा प्रकट गर्नु हुदैन ।
- (ख) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ को कुनै व्यवस्थाको कार्यान्वय गरिरहेको निकायले माग गरेका बखत त्यस्तो जानकारी प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) कसैले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (प्रथम संशोधन २०६८ सहित) को प्रशासनको लागि बाहेक शंकास्पद कारोवारको विवरण तयार गर्ने, वित्तीय जानकारी इकाइ वा अन्य सरकारी निकायलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण गर्ने कार्यको लागि विवरण पठाउने व्यक्तिको परिचय वा परिचय खुल्न सक्ने कुनै पनि कुरा संकेत वा प्रकट गर्नु हुदैन ।

- (घ) कसैले पनि न्यायको प्रयोजनका लागि आवश्यक भएको भनी न्यायधिश वा मुद्दा हेर्ने अधिकारीले प्रकट गर्न आदेश दिएकोमा बाहेक शंकास्पद कारोवारको विवरण वा सोमा समावेश भएका अन्य जानकारी वा सोसँग प्रदान गरिएका अन्य जानकारी, त्यस्तो विवरण तयार गर्ने, विवरण पठाउने व्यक्तिहरूको परिचय वा परिचय खुल्न सक्ने कुनै पनि विवरण दिन हुदैन ।
३२. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित), नियम २०६६ तथा यस निर्देशनको व्यवस्था अनुरूप सदनियत साथ विवरण पठाएको वा जानकारी दिएको कारणले कुनै पनि सूचक संस्था वा त्यसका सञ्चालक, पदाधिकारी, साभेदार, पेशागत व्यवसायी वा कर्मचारीलाई वैकिङ्ग वा अन्य कुनै पनि पेशागत गोप्यता भंग गरेको आरोपमा कुनै पनि फौजदारी, देवानी, अनुशासनात्मक वा प्रशासकीय कारवाही हुने छैन ।

परिच्छेद - १५

आन्तरिक नीति, प्रक्रिया, प्रणाली र नियन्त्रण

३३. यस निर्देशनको पालना हुने गरी आवश्यक आन्तरिक नीति, प्रक्रिया, तथा नियन्त्रण प्रणालीको तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्नेछ । त्यसले कम्तिमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियम २०६६ का व्यवस्थाहरू समेटनु पर्नेछ ।
३४. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाको सञ्चालक समितिले कम्तिमा तीन महिनाको एक पटक सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियम २०६६ र यस निर्देशनका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयनको अवस्थाको बारेमा समीक्षा गर्नु पर्नेछ । आर्थिक वर्ष शुरु भएको पहिलो महिनाको आधारमा प्रत्येक तीन महिनामा त्यस्तो समीक्षा वित्तीय जानकारी इकाइमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
३५. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने सम्बन्धी अपराधको नियन्त्रण सम्बन्धमा आवश्यक सूचनाहरू आपसमा आदान प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
३६. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले यी नीति, प्रक्रिया तथा नियन्त्रणका संयन्त्रहरूको कार्यान्वयन भए नभएको परीक्षण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक स्रोत तथा स्वतन्त्र लेखापरीक्षण (नमुना परीक्षण समेत) सम्बन्धी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
३७. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा हुने लगानी नियन्त्रण गर्न विकसित भई रहेका संयन्त्रहरू र सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा प्रयोग भई रहेका तरिका र प्रवृत्तिहरू, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा हुने लगानी सम्बन्धी अपराध नियन्त्रण गर्न बनेका कानूनको कार्यान्वयन गर्न पूरा गर्नु पर्ने दायित्व, ग्राहक पहिचान प्रक्रिया र शंकास्पद कारोवारको विवरण पठाउने समेतका बारेमा आफ्ना कर्मचारीहरूलाई आवश्यक तालिम एवम् जानकारी दिने व्यवस्था निरन्तर रूपमा गर्नु पर्नेछ ।
३८. मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले कर्मचारी छनौट गर्दा उपयुक्त मापदण्ड सहितको छनौट प्रक्रिया अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १६

कारवाही र सजाय

३९. यस निर्देशनको कुनैपनि व्यवस्थाको उल्लंघन गर्ने व्यक्ति/संस्था/पदाधिकारी कारवाहीको भागिदार हुनेछ ।
४०. यस निर्देशनको व्यवस्था कार्यान्वयन नगर्ने संस्थाहरूलाई विदेशी विनियम (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र सो अन्तरगत बनेका नियम, विनियम बमोजिमको जरिवाना वा तोकिएका अन्य कारवाही हुनेछ ।
४१. दफा ४० बमोजिमका ऐन नियम तथा विनियमहरूमा जरिवाना तथा कारवाहीका सम्बन्धमा स्पष्ट उल्लेख नभएको अवस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) तथा सो अन्तर्गत जारी भएको नियम, विनियम, निर्देशन वा आदेश बमोजिम तोकिएको समयमा वित्तीय जानकारी इकाईलाई

विवरण उपलब्ध नगराउने मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरुलाई उक्त सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित) को दफा ३१ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकले जरिवाना गर्न सक्नेछ । यस निर्देशनको अनुसूची २ र ३ बमोजिमको विवरण पठाउदा देहाय बमोजिमको ठेगानामा पठाउनु पर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाई
बालुवाटार, काठमाण्डौ
फोन: ४४९९८०४, ४४९९८०५, ४४९९८०७ (Ext. ४९४, ४९७, ४९८)
फ्याक्स: ४४४९०५९, इमेल: reportfiu@nrb.org.np

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २८ (क) को प्रयोजनको लागि)
अनुसूची १

ग्राहकको मूल्याङ्कन पद्धति (पहिचान) कायम गर्ने कार्यविधि :

- (क) पूरा नाम र ठेगाना
- (ख) नागरिकताको प्रमाणपत्र, राहदानी, राष्ट्रियता खुल्ने परिचयपत्र, (भारतीय मुद्रामा हुने खरिद विक्रीमा)
- (ग) राहदानी र प्रवेशाज्ञाको प्रतिलिपि (परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा हुने खरिदमा)
- (घ) स्थाई/अस्थायी ठेगाना
- (ङ) टेलिफोन नम्बर :
- (च) सटही गरिने रकमको स्रोत
- (छ) आवश्यकता अनुसार ग्राहकसँगको अन्तरवार्ता
- (ज) अन्य आवश्यक कागजातहरू (सम्बन्धित संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २८ (क) को प्रयोजनको लागि)

अनुसूची ३

Suspicious Transaction Report and Internal Record Form for Money Changers

Name of Reporting Institution:

S. N	Name and address of the Customer (with passport number & visa or citizenship, or national Id, etc.)	Name and address of the sender (with passport number & visa or citizenship, or national Id, etc.)	Date of Transaction	Source of Money	Amount Involved in NPR	Reasons for Suspicion	Signature for Internal Recording	Remarks

कृष्णलवतगचभ र

ढकृजभारगतजयचषाभम एभचकयलण

लकभ र

म्भकृष्णलवतप्यल र

एजयलभ र

भुवर्ष र

विह र

म्भतभ र

(ख) विप्रेषण तथा मुद्रा स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई निर्देशन :

परिच्छेद - १

परिभाषा

१. विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो निर्देशनमा :

- (क) “ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति” भन्नाले यस निर्देशनमा तोके बमोजिमको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “हिताधिकारी” भन्नाले कुनै ग्राहकको मालिक वा अन्तिमरूपमा नियन्त्रण गर्ने प्राकृतिक व्यक्ति (जसको लागि लाभ पुग्ने गरी कारोवार गरिन्छ) सम्झनु पर्दछ । यो शब्दले कुनै कानूनी व्यक्ति वा व्यवस्थापनलाई नियन्त्रणमा राख्ने अन्तिम अधिकार प्रयोग गर्ने व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ ।
- (ग) “वित्तीय जानकारी इकाइ” भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को दफा ९ बमोजिम गठन भएको वित्तीय जानकारी इकाइलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “उच्च पदस्थ व्यक्ति” भन्नाले नेपाल वा कुनै विदेशी मुलुकमा राजनैतिक, व्यवसायीक, सामाजिक, वित्तीय, प्रशासनिक, व्यापारिक, औद्योगिक क्षेत्रमा उच्च तहमा कार्यरत वा कार्य गरिसकेका, उच्च सार्वजनिक जिम्मेवारीमा रहेका वा रहिसकेका राष्ट्र प्रमुख, सरकार प्रमुख, मन्त्री, उच्च पदस्थ निजामती, प्रहरी तथा सैनिक कर्मचारी, सरकारी स्वामित्वमा रहेका संस्थान तथा स्वायत्त संस्थाका पदाधिकारी, निजी क्षेत्र तथा सामाजिक क्षेत्रका उच्च पदस्थ पदाधिकारी, राजनितिक दलका उच्च पदस्थ नेताहरू सम्झनु पर्दछ । यो शब्दले त्यस्ता व्यक्तिका परिवारका सदस्य तथा नजिकका सहयोगी समेतलाई जनाउँछ ।
- (ङ) “FATF” भन्नाले फाइनान्सियल एक्सन टास्क फोर्स (Financial Action Task Force) सम्झनु पर्दछ ।
- (च) “विद्युतीय माध्यमबाट स्थानान्तरण” भन्नाले विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी कुनै बैंक, वित्तीय संस्था, विप्रेषण, स्थानान्तरणको कार्य गर्ने संस्था मार्फत कुनै व्यक्तिको रकम एक स्थानबाट अर्को स्थानमा पठाउने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ । (यसरी रकम पठाउने र प्राप्त गर्ने व्यक्ति एउटै वा अलग अलग हुन सक्दछन ।)
- (छ) “उत्पत्तिकर्ता” भन्नाले खातावाला वा खाता नभए पनि कुनै बैंक, वित्तीय संस्था, विप्रेषण र स्थानान्तरण कार्य गर्ने संस्थालाई एक स्थानबाट अर्को स्थानमा विद्युतीय माध्यमबाट रकम स्थानान्तरण गर्न अनुरोध गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ज) “अपराधिक आर्जन” भन्नाले कुनै प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरुमा कुनै अपराधिक कार्यबाट प्राप्त भएको सम्पत्ति वा आर्थिक लाभ सम्झनु पर्दछ । साथै, यो शब्दले त्यस्तो सम्पत्तिबाट बढे वढाएको वा पूर्ण वा आंशिक रूपले स्वरूप परिवर्तन गरेको सम्पत्तिलाई समेत जनाउँछ ।

परिच्छेद - २

नीति, प्रक्रिया र अभ्यास

२. सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कार्यको नियन्त्रण एवम् निरोपणका लागि सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (प्रथम संशोधन २०६८ सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियमावली, २०६६ र यस निर्देशनले तोके बमोजिम विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले आवश्यक नीति, प्रक्रिया र अभ्यासको तर्जुमा तथा कार्यान्वय गर्नु पर्नेछ ।
३. दफा २ बमोजिम लागु गरिएको नीति, प्रक्रिया र अभ्यासमा आफ्नो व्यवसाय तथा कारोवारको मात्रा तथा प्रकृति भल्कने गरी तयार गर्नु पर्नेछ । सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने

- सम्बन्धी अपराध हुने जोखिम कम छ भनी संस्थाले राष्ट्र बैंकमा निवेदन दिएमा राष्ट्र बैंकले जोखिममा आधारित भई यस निर्देशनको कार्यान्वयन गर्नमा आवश्यक छुट दिन सक्नेछ ।
४. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले तयार गर्ने नीति, प्रक्रिया र अभ्यासमा कम्तिमा देहायका विषयका सम्बन्धमा आवश्यक तथा उपयुक्त व्यवस्था गर्नु पर्नेछ
- (क) जोखिममा आधारित प्रक्रिया सहित ग्राहकको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) लाई आवश्यकता अनुसार लागु गर्ने,
- (ख) ग्राहकको अद्यावधिक अभिलेख कायम गर्ने,
- (ग) कारोवार तथा अन्य विवरण सुरक्षित राख्ने,
- (घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) तथा यस निर्देशनको दफा ४३ अनुसार वित्तीय जानकारी इकाइमा सीमा सम्बन्धी कारोवार विवरण पठाउने,
- (ङ) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित), वित्तीय जानकारी इकाइबाट जारी गरिएका निर्देशन तथा यस निर्देशनको दफा ४७ ले तोके अनुरूपका शंकास्पद कारोवारको विवरण वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउने,
- (च) यस निर्देशनको पालना गर्न आवश्यक पर्ने आन्तरिक नीति, प्रक्रिया, प्रणाली र नियन्त्रणका उपायहरूको तर्जुमा गर्ने ।
५. नेपाल बाहिर कुनै शाखा वा सहायक कम्पनी मार्फत कारोवार गरिरहेका संस्थाले यस निर्देशन, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धी प्रचलित कानून तथा नियमहरूलाई त्यस्ता कारोवारका सम्बन्धमा पनि लागु गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो स्थानमा रहेका शाखा वा सहायक कम्पनीलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियमावली, २०६६ र यस निर्देशनको कार्यान्वयनमा कुनै प्रतिवन्ध वा व्यवधान भएमा सोको जानकारी नेपाल राष्ट्र बैंकलाई दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ३

जोखिममा आधारित प्रणालीको प्रयोग गरी ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) कायम गर्ने

६. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले गर्ने ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Customer Due Diligence) ले देहायका कुराहरू समावेश गर्नु पर्नेछ :
- (क) ग्राहक र ग्राहकको हिताधिकारीको पहिचान गर्ने,
- (ख) ग्राहक र ग्राहकको हिताधिकारीको बारेमा आवश्यक सूचना संकलन गर्ने र आवश्यकता अनुसार ग्राहकको जोखिम विवरण तयार गर्ने,
- (ग) नयाँ ग्राहकहरू स्वीकार गर्ने नीति लागु गर्ने,
- (घ) ग्राहक र ग्राहकको हिताधिकारीको सूचना तथा विवरण नियमितरूपमा अद्यावधिक गर्ने,
- (ङ) ग्राहकको कारोवारको विवरण तथा निजसँगको सम्बन्धलाई नियमितरूपमा अनुगमन गर्ने ।
७. जोखिमका आधारमा अर्थात् उच्च जोखिममा रहेका ग्राहकको लागि परिष्कृत तथा कम जोखिममा रहेका ग्राहकको लागि सामान्य ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति लागु गर्नु पर्नेछ । जोखिममा आधारित ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति लागु गर्ने सम्बन्धमा यस निर्देशनको परिच्छेद ११ र १२ मा थप स्पष्ट गरिएको छ ।

परिच्छेद - ४

ग्राहकको पहिचान

८. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले बेनामी तथा काल्पनिक नाममा कारोवार गर्ने वा गर्न खोज्ने कुनै पनि व्यक्तिसँग कारोवार गर्न हुदैन ।

९. संस्थाले आफ्ना ग्राहक तथा हिताधिकारीको वास्तविक परिचय थाहा पाउनु पर्नेछ । ग्राहक भन्ने शब्दले देहायका व्यक्तिहरूलाई जनाउँछ :
- व्यवसायिक सम्बन्ध भएका,
 - एक पटक वा पटके रुपमा यस निर्देशनको दफा ४३ मा तोकिएको सीमा वा सो भन्दा बढी कारोवार गर्ने,
 - यस निर्देशनको परिच्छेद १३ मा उल्लेख भए अनुरूपको विद्युतीय माध्यमबाट स्थानान्तरणको कार्यमा संलग्न,
 - कारोवार गर्दा कुनै समयमा सो व्यक्ति सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वितीय लगानी सम्बन्धी कार्यमा संलग्न भएको वा हुन सक्ने आशंका रहेको कारोवार वा व्यवसायमा संलग्न भएको ।
१०. संस्थाले देहायका कुनै पनि समयमा ग्राहकको उपयुक्त पहिचान कायम गर्न आवश्यक परिचय लिने र सोको उचित परीक्षण गर्नु पर्नेछ ।
- व्यवसायिक सम्बन्धका लागि अनुरोध गर्दा,
 - निश्चित सीमा भित्रको पटके कारोवार गर्दा,
 - विद्युतीय माध्यमबाट रकम स्थानान्तरण गर्दा,
 - कुनै व्यक्ति शंकास्पद कारोवार वा कार्यमा संलग्न भएको पाइएमा,
 - कुनै व्यक्तिको सम्बन्धमा पहिले नै प्राप्त गरिसकेको पहिचान सम्बन्धी कागजातमा कुनै शंका वा द्विविधा उत्पन्न भएमा ।
११. संस्थाले प्राकृतिक व्यक्तिको सम्बन्धमा पहिचान कायम गर्दा विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले यस निर्देशनको अनुसूची-१ मा उल्लेख गरे अनुरूपका कागजात, तथ्याङ्क, सूचनाहरू प्राप्त गरी सो लाई स्वतन्त्र र भरपर्दो स्रोतबाट पुष्टि गर्नु पर्नेछ ।
१२. कानूनी व्यक्ति वा संस्थापनाहरूको सम्बन्धमा पहिचान कायम गर्दा यस निर्देशनको अनुसूची-१ मा उल्लेख गरे अनुरूपका कागजात, तथ्याङ्क, सूचनाहरू प्राप्त गरी सोलाई स्वतन्त्र र भरपर्दो स्रोतबाट पुष्टि गर्नु पर्नेछ ।
१३. सबै प्राकृतिक तथा कानूनी व्यक्तिको पहिचान स्थापना गर्ने कागजात तथा जानकारीहरूको प्रतिलिपि बुझ्न सकिने किसिमले व्यवस्थित गरी राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ५ ग्राहकको हिताधिकारीको निर्धारण

१४. कुनै ग्राहकले एक वा एक भन्दा बढी हिताधिकारीको लागि कारोवार गरिरहेको कुरा सुनिश्चित गर्नका लागि संस्थाले आवश्यक मापदण्डहरू निर्धारण गर्नु पर्नेछ । यदि कुनै ग्राहकको हिताधिकारी भएमा विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले त्यस्ता हिताधिकारीको पहिचानको लागि आफू सन्तुष्ट हुनेगरी आवश्यक सूचना तथा तथ्याङ्क विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त गरी सोको पुष्टि समेत गर्नु पर्नेछ । हिताधिकारीको सम्बन्धमा प्राप्त गरिने सूचना यस निर्देशनको अनुसूची-१ मा तोकिए अनुरूप हुनुपर्ने छ ।
१५. कानूनद्वारा नियमन गरिएका धितोपत्र बजारमा सुचीकृत पब्लिक लिमिटेड कम्पनी, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वितीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड लागु गरेको मुलुकका कानूनद्वारा नियमन तथा सुपरीवेक्षण गरिएका धितोपत्र बजारमा सूचिकृत भएका विदेशी कम्पनीहरूको हकमा यस निर्देशनको अनुसूची-१ मा उल्लेख भएका कागजात र विवरणका अतिरिक्त अन्य थप जानकारी आवश्यक पर्ने छैन । संस्थाले सम्बन्धित मुलुकले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वितीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड लागु गरे नगरेको कुरा Financial Action Task Force (FATF), Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG) जस्ता र सोही प्रकारका अन्य क्षेत्रीय संस्थाहरू,

International Monetary Fund, र World Bank जस्ता अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूद्वारा वेवसाइटमा प्रकाशित रिपोर्ट तथा विवरणहरूका आधारमा निर्धारण गर्न सक्नेछन ।

१६. अन्य कानूनी व्यक्ति तथा संस्थापनहरूका सन्दर्भमा त्यस्तो ग्राहकको वास्तविक धनी वा नियन्त्रणमा राख्ने प्राकृतिक वा कानूनी व्यक्तिको बारेमा देहाय बमोजिमको जानकारी लिनु पर्नेछ :
- (क) दफा १३ को व्यवस्था अनुरूप कुनै कम्पनी, सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्म, वा यस्तै प्रकारको अन्य संस्थापनाहरूका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका प्रत्येक प्राकृतिक व्यक्तिको विवरणः
- (१) बीस प्रतिशत भन्दा बढी शेयर खरिद गरेको वा मतदानको अधिकार प्राप्त गरेको,
- (२) कम्पनी, सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्म, वा यस्तै प्रकारको अन्य संस्थापनाहरूको व्यवस्थापनमा संलग्न,
- (३) कानूनी व्यक्ति वा संस्थापनाको नियन्त्रण गर्ने वा नियन्त्रणको अधिकार प्रयोग गर्ने ।
- (ख) गुठी वा यस्तै प्रकारका संस्थापनाका सम्बन्धमा सोको सञ्चालक, ट्रष्टी र हिताधिकारीको पहिचान कायम गर्ने ।
१७. शेयर स्वार्थको अप्रत्यक्ष स्वामित्वको स्थापित गर्दा देहायको आधारमा गर्नु पर्नेछ :
- (क) कम्पनी, सीमितदायित्व भएको साभेदारी फर्म, वा यस्तै प्रकारको अन्य संस्थापना र गुठीले धारण गरेको शेयरमा समानुपातिक रूपमा त्यस्तो संस्थाको शेयरहोल्डर, साभेदार अथवा हिताधिकारी,
- (ख) परिवारको सदस्यले धारण गरेको शेयरको सम्बन्धमा परिवारको प्रत्येक सदस्यले धारण गरेको शेयर (परिवार भन्नाले आफ्नै वा भट्केला दाजु भाई, दिदी बहिनी, पति पत्नी, हजुरबा हजुर आमा, र नाति नातिनालाई जनाउँछ ।)
१८. सम्बद्ध सबै सूचनाको तथा जानकारीहरूको प्रतिलिपि बुझ्न सकिने किसिमले व्यवस्थित गरी राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ६

ग्राहकको जोखिम विवरण तयार गर्ने

१९. संस्थाले आफ्ना प्रत्येक ग्राहकमा निहित जोखिमको विवरण यस निर्देशन अनुरूपको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति पूरा गर्न सकिने गरी राख्नु पर्नेछ । यस्तो विवरणमा ग्राहकको बारेमा पर्याप्त जानकारी हुनुका साथै उक्त ग्राहकले संस्थासँग राख्न खोजेको सम्बन्ध र आवश्यक भए रकम तथा सम्पत्तिको स्रोतको बारेमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ७

नयाँ ग्राहकको स्वीकार

२०. यस निर्देशन बमोजिम आफ्नो वा हिताधिकारीको परिचय खुलाउन वा पुष्टि हुन नसक्ने वा जोखिम विवरण तयार गर्न पर्याप्त सूचना संकलन गर्न नसकिने कुनै व्यक्तिलाई ग्राहकको रूपमा स्वीकार गर्न हुदैन । यस्तो अवस्थामा संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा ४७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा लिई सोको विवरण पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ८

ग्राहकको सूचना निरन्तररूपमा कायम राख्ने

२१. संस्थाले आफ्ना ग्राहकहरूको सम्बन्धमा निरन्तर आवश्यक सूचना र विवरण संकलन गरी राख्नु पर्नेछ । ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (CDD) प्रक्रिया अन्तरगत संकलन गरिएका कागजात, तथ्यांक, वा सूचनाहरू निश्चित समयमा आवश्यक समीक्षा गरी सोको विवरण व्यवस्थित तरिकाले राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ९
ग्राहकको कारोवारको निरन्तररूपमा अनुगमन गर्ने

२२. संस्थाले आफ्ना ग्राहकहरूको कारोवार र उनीहरूसँगको सम्बन्धको निरन्तर अनुगमन गर्नु पर्नेछ । यस्तो अनुगमनले पहिचान गरे अनुरूप नै ग्राहकले कारोवार गरे नगरेको कुरा तथा ग्राहकको जोखिम विवरण, आवश्यकता अनुसार रकम वा सम्पत्तिको स्रोत तथा पहिले नै निर्धारण गरिएको रकम वा कारोवारको सीमा र प्रकार समेतलाई समेटनु पर्नेछ ।
२३. संस्थाले सवै जटिल कारोवार, आर्थिक र कानूनी उद्देश्य नभएका अस्वभाविकरूपले ठूला देखिने वा अस्वभाविक प्रकृतिका कारोवारलाई विषेश निगरानीका साथ हेर्नु पर्नेछ । यस्ता कारोवारको उद्देश्य तथा आधारहरू पत्ता लगाई त्यस्तो जानकारी लिखित रूपमा राख्नु पर्नेछ । यस्तो जानकारी वित्तीय जानकारी इकाइ, लेखापरीक्षक एवम् अन्य सक्षम निकायले परीक्षण गर्न सक्ने गरी पाँच वर्ष सम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ । कुनै कारोवारलाई आर्थिक र कानूनी उद्देश्य नभएका अस्वभाविकरूपले ठूला वा अस्वभाविक प्रकृतिका कारोवार भनी पत्ता लगाई सकेपछि त्यस्तो कारोवारलाई वित्तीय जानकारी इकाइले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा ४७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०
ग्राहकसँगको सम्बन्धको समाप्ति

२४. संस्थाले कुनै नयाँ ग्राहकको यस निर्देशन अनुरूपको ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति सम्पन्न गर्न नसक्ने अवस्था विद्यमान भएमा त्यस्ता ग्राहकसँगको सम्बन्धलाई समाप्त गरी त्यस्तो कारोवारलाई वित्तीय जानकारी इकाइले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा ४७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ११
उच्च जोखिमयुक्त ग्राहकहरूका लागि परिष्कृत ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Enhanced CDD) अवलम्बन गर्ने

२५. संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी अपराधको उच्च जोखिममा रहेका, राजनीतिक रूपमा प्रभावशाली व्यक्तिहरू (PEPs) र आमने सामने नभई कारोवार गर्ने ग्राहकहरूका लागि परिष्कृत ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Enhanced CDD) अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । परिष्कृत ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Enhanced CDD) ले अन्य कुराका अतिरिक्त सम्पत्तिको स्रोत र कारोवार रकमको स्रोतलाई पनि समावेश गर्नु पर्नेछ ।
२६. उच्च जोखिममा रहेका ग्राहकलाई पहिचान प्रक्रियाको हरेक चरणमा परिष्कृत ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति (Enhanced CDD) लागु गर्नु पर्नेछ ।
२७. संस्थाको व्यवस्थापन तहको माथिल्लो अधिकारीले स्विकृति नदिएसम्म उच्च जोखिममा रहेका ग्राहकहरूसँग सम्बन्ध स्थापना गर्न हुदैन ।
२८. देहायको आधारमा कुनै ग्राहक उच्च जोखिममा रहेको निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।
- (क) आमने सामने भइ बाहेक अन्य तरिकाले सम्बन्ध स्थापना भएको,
 - (ख) गैर आवासीय, वा त्यस्तो व्यक्तिको राष्ट्रियता, हाल बसोबास रहेको मुलुक वा पहिलेको बसोबास रहेको मुलुक समेतका आधारमा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी अपराधको उच्च जोखिममा रहेको स्थानका ग्राहक,
 - (ग) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी अपराधको नियन्त्रणमा उपयुक्त स्तर कायम गर्न नसकेको मुलुक वा क्षेत्रसँग सम्बन्धित ग्राहक,

- (घ) राजनीतिक रूपमा प्रभावशाली व्यक्तिहरु (PEPs) वा तिनका परिवारका सदस्य तथा सम्बन्धित व्यक्ति,
- (ङ) धेरै नेटवर्थ भएको, रकम वा सम्पत्तिको स्रोत प्रष्ट नभएको वा निजी बैकिङ्ग व्यवसायमा संलग्न भएको ग्राहक,
- (च) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी अपराधमा संलग्न हुन सक्ने शंकास्पद व्यवसायमा संलग्न भएको ग्राहक,
- (छ) व्यक्तिगत सम्पत्ति धारण गर्ने साधनको रूपमा रहेको कानूनी व्यक्ति वा संस्थापना,
- (ज) प्रष्ट आर्थिक तथा कानूनी उद्देश्य विना नै जटिल प्रकृतिको स्वामित्व संरचना भएका कानूनी व्यक्ति वा संस्थापना,
- (झ) नोमिनी शेयरहोल्डर वा धारक शेयर भएको कम्पनी,
- (ञ) अत्यधिक भ्रष्टाचार रहेको भनी चिनिएको मुलुक वा अन्य यस्तै आधारमा उच्च जोखिममा रहेको देशका ग्राहक,
- (ट) नगदको बढी प्रयोग हुने व्यवसायिक कारोवारमा संलग्न भएका क्षेत्रका ग्राहकहरु ।
२९. दफा २८ (क) मा उल्लेखित आमने सामने नभई हुने कारोवारले अन्य कुराका अतिरिक्त देहायका कारोवारलाई आधार लिनु पर्नेछ :
- (क) इन्टरनेटबाट स्थापित सम्बन्ध वा यस्तै अन्य प्रकारले जस्तो हुलाक मार्फत स्थापित सम्बन्ध,
- (ख) इन्टरनेटबाट प्रदान गरिने सेवा तथा कारोवार,
- (ग) ATM को प्रयोग गरी गरिने कारोवार,
- (घ) टेलिफोन बैकिङ्ग,
- (ङ) फ्याक्स वा अन्य यस्तै प्रकारका माध्यमबाट निर्देशन वा निवेदन दिइ भएका कारोवार,
- (च) पहिले नै भुक्तानी गरेका, नवीकरण गर्न मिल्ने वा कुनै खातासँग जोडिएका कार्ड मार्फत गरिने रकम निष्कासन वा भुक्तानी सम्बन्धी कारोवार
३०. आमने सामने नभई हुने कारोवारमा गरिने परिष्कृत ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धतिमा देहायका विषय समेट्नु पर्नेछ :
- (क) नोटरी वा अन्य विश्वास योग्य व्यक्तिले प्रमाणित गरेको कागजात
- (ख) प्रत्यक्षरूपमा कारोवार गरिने ग्राहकसँग माग गरिने कागजातका अतिरिक्त थप कागजातको प्राप्ति
- (ग) स्वतन्त्ररूपमा ग्राहकसँग सम्पर्क स्थापना गर्ने प्रक्रियाको विकास
३१. राजनीतिक रूपमा प्रभावशाली व्यक्तिहरु (PEPs) को निर्धारण देहाय बमोजिमको प्रक्रियाबाट गर्नु पर्नेछ :
- (क) सम्भावित ग्राहकसँग प्राप्त गरिने सम्बद्ध सूचनाको आधारमा,
- (ख) सार्वजनिकरूपमा उपलब्ध सूचनाको आधारमा,
- (ग) उपलब्ध भएका राजनीतिक रूपमा प्रभावशाली व्यक्तिहरु (PEPs) को तथ्यांक (Data Base) मा पहुँच स्थापित गरेर ।
३२. परिष्कृत ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति प्रयोग गर्दा विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले लिंग, वर्ण, रंग, वैवाहिक सम्बन्ध, धर्म, वा राष्ट्रियताको आधारमा गैर कानूनी भेदभाव हुन नदिने तर्फ आवश्यक सतर्कता अपनाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १२
कम जोखिमयुक्त ग्राहकहरूका लागि सरल ग्राहक
मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्न सक्ने

३३. संस्थाले आफुले गरेको लिखित जोखिम मूल्याङ्कनका आधारमा कम जोखिमयुक्त ग्राहकको सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्न सक्नेछन । यस्तो पद्धति अवलम्बन गर्दा आवश्यक पर्ने कागजात र जोखिम निर्धारणका आधारहरू बारेमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जानकारी माग भई आएमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
३४. सामान्यतया सबै ग्राहकहरूका लागि यस निर्देशनमा उल्लेखित ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । केही परिस्थितिहरूमा जब संस्थाले गरेको मूल्याङ्कनमा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने जोखिम कम रहेको, सम्बन्धित ग्राहक र हिताधिकारीको बारेमा सार्वजनिक रूपमा नै जानकारी उपलब्ध भएको, वा राष्ट्रिय प्रणालीमा उपयुक्त नियन्त्रण र परीक्षणको व्यवस्था रहेको अवस्थामा सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गर्न सकिनेछ ।
३५. जोखिम कम भएका ग्राहक, कारोवार वा उत्पादनहरूको उदाहरणको रूपमा देहाय बमोजिमका ग्राहक, कारोवार वा उत्पादनहरू पर्न सक्नेछन :
- (क) अन्य नियमनमा रहेका संस्थाहरू (नेपाल राष्ट्र बैंकले सुपरिवेक्षण गर्ने)
- (ख) यस निर्देशनको दफा १५ मा उल्लेख भए अनुरूप उपयुक्त नियमन र सुपरिवेक्षण अन्तरगत रहेका विदेशी वित्तीय संस्थाहरू
- (ग) नेपाल धितोपत्र बोर्डले नियमन गर्ने स्टक एक्सचेन्जमा सूचिकृत भएको पब्लिक कम्पनी र वित्तीय जानकारी इकाइले स्विकृत गरेका र प्रकाशन (Disclosure) सम्बन्धी उपयुक्त नियमन र सुपरिवेक्षण अन्तरगत रहेका विदेशी स्टक एक्सचेन्जमा सूचिकृत भएका पब्लिक कम्पनीहरू
- (घ) रु १०,०००/- भन्दा कम वार्षिक कारोवार भएका साना ग्राहकहरू
३६. दफा ३५ को खण्ड (ख) र (ग) मा उल्लेख भएका गैर आवासीय तथा विदेशी कम्पनीहरूको हकमा त्यस्ता कम्पनीहरू रहेको स्थान वा मुलुकले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूको पालना गरेको हुनुपर्ने छ । संस्थाले सम्बन्धित मुलुकले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा निर्धारण गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले प्रकाशित गरेको सूचि वा प्रतिवेदन, FATF, APG, IMF, World Bank जस्ता निकायहरूका वेबसाईटमा प्रकाशन भएका विवरणका आधारमा गर्नु पर्नेछ ।
३७. नेपाल राष्ट्र बैंकले कुनै मुलुक वा क्षेत्रले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूको पालना नगरेको भनी जानकारी गराएको, वा विश्वस्त स्वतन्त्र सूचनाहरूका आधारमा सम्बन्धित संस्थाले नै सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा रहेका अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूको पालना नगरेको भनी पत्ता लगाएको, वा अन्य कुनै कारणले सो सम्बन्धी जोखिम रहेको भनी शंका गर्नु पर्ने कारण भएका स्थानमा आधारित ग्राहकको हकमा भने सरल ग्राहक मूल्याङ्कन पद्धति लागु गर्न हुदैन ।

परिच्छेद - १३
विद्युतीय माध्यमबाट गरिने स्थानान्तरण (Wire Transfer) सम्बन्धी नीति र प्रक्रिया

३८. संस्थाले आफुले प्राप्त गर्ने सबै विद्युतीय माध्यमबाट गरिने स्थानान्तरणको सम्बन्धमा उत्पत्तिकर्ताको पूर्ण सूचना प्राप्त गर्ने र सोको सत्यता पुष्टि गर्ने गर्नु पर्नेछ ।
३९. उत्पत्तिकर्ताको पूर्ण सूचनामा देहायका कुराहरू समावेश गर्नु पर्नेछ :
- (क) उत्पत्तिकर्ताको नाम

- (ख) उत्पत्तिकर्ताको खाता नम्बर (खाता नम्बर नभएको अवस्थामा छुट्टै पहिचान नम्बर)
- (ग) उत्पत्तिकर्ताको परिचयपत्र नम्बर वा ठेगाना
४०. उत्पत्तिकर्ताको पूर्ण विवरण नभएका विद्युतीय विप्रेषणको भुक्तानी दिने संस्थाले त्यस्तो कारोवारलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने कार्यको जोखिमयुक्त रहेको मान्नु पर्नेछ । यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित संस्थाले सब भन्दा पहिले आदेश दिने संस्थाबाट उत्पत्तिकर्ताको सम्बन्धमा छुट्टै विवरण माग गर्नु पर्नेछ । यदि छुट्टै विवरण प्राप्त नभएमा उत्पत्तिकर्ताको पूर्ण विवरणको अभावमा त्यस्तो वा सम्बद्ध कारोवारलाई शंकास्पद कारोवारको रूपमा लिई सोको विवरण वित्तीय जानकारी इकाइलाई दिनु पर्नेछ । यसका अतिरिक्त विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले त्यस्तो कारोवार गर्न इन्कार पनि गर्न सक्नेछ । उपर्युक्त अवस्थामा भुक्तानी दिने संस्थाले यस निर्देशनको पालना नगर्ने संस्थासँग कारोवार गर्न प्रतिवन्ध लगाउने वा सम्बन्ध समाप्त गर्न पनि सक्नेछ ।

परिच्छेद - १४

अभिलेख सुरक्षित तरिकाले राख्ने

४१. संस्थाले स्वदेशी तथा विदेशी सबै कारोवार तथा वित्तीय जानकारी इकाइलाई पठाएका सीमा तथा शंकास्पद कारोवारहरूको अभिलेख कारोवार भएको मितिले कम्तिमा पाँच वर्षसम्म सुरक्षित रूपमा राख्नु पर्नेछ । यो व्यवस्था सम्बन्ध वा कारोवार चालु रहेका वा समाप्त भएका दुवै अवस्थामा लागु हुनेछ ।
४२. कारोवारको विवरण प्रत्येक कारोवार पूर्ण पहिचान गर्न सकिने र आवश्यक पर्दा फौजदारी अभियोगमा अभियोजन गर्दा प्रमाणमा लिन सक्ने किसिमले राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो कारोवार विवरणमा देहायका कुराहरू समावेश गर्नु पर्नेछ :
- (क) ग्राहकको (हिताधिकारी समेत) को नाम, ठेगाना : (पहिचान सम्बन्धी अन्य मध्यस्थद्वारा राखिएको विवरण)
- (ख) कारोवारको प्रकृति र मिति
- (ग) प्रयोग भएको मुद्राको प्रकार र मात्रा
- (घ) कारोवारमा प्रयोग भएको खाता नम्बर र सोको प्रकार

परिच्छेद - १५

सीमा कारोवार विवरण पठाउनु पर्ने

४३. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले देहायका सीमा भित्रको रुपैयाँ तथा सो वरावरको विदेशी मुद्राको कारोवारको विवरण त्यस्तो कारोवार भएको मितिले १५ दिन भित्र अनुसुची - २ को ढाँचामा वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (क) विप्रेषण र स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले देहायको विवरण वित्तीय जानकारी इकाईलाई पठाउनु पर्नेछ ।
- (१) कुनै ग्राहकले एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा गरेको रु.१० लाख वा सो भन्दा बढीको नगद रकमको कारोवार
- (२) कुनै ग्राहकलाई एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा गरेको रु.१० लाख वा सो भन्दा बढी रकम नेपालमा भुक्तानी गरेको वा नेपालको सीमा वारपार हुने गरी गरेको विप्रेषण वा स्थानान्तरणको कारोवार
४४. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले तोकिएको सीमा भन्दा बढीको कारोवार गर्ने ग्राहक, त्यस्तो कारोवार वा रकमको स्रोत समेत उल्लेख गरी छुट्टै रजिष्टर खडा गरी राख्नु पर्नेछ ।
४५. यदि कुनै कारोवार सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने उद्देश्यले गरिएको भनी लागेमा त्यस्तो कारोवार माथि उल्लेखित सीमा भन्दा माथिको भए वा नभए पनि वित्तीय जानकारी

इकाइले जारी गरेको निर्देशन र यस निर्देशनको दफा ४७ अनुसार शंकास्पद कारोवारको रुपमा पनि वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउन पर्नेछ ।

४६. दफा ४३ र ४५ अनुरूपका विवरणहरु वित्तीय जानकारी इकाइले तोके बमोजिम विद्युतीय वा अन्य माध्यमबाट पठाउन सकिनेछ ।

परिच्छेद - १६

शंकास्पद कारोवारको विवरण पठाउने

४७. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को दफा ७ अनुरूप कुनै रकम देहाय बमोजिम रहेको शंका लागेमा वा शंका गर्नु पर्ने पर्याप्त आधार भएमा सोको विवरण वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (क) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) ले तोकेको अपराध वा अपराधिक आर्जनसँग जोडिएको वा सम्बन्धित रहेको, वा
- (ख) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) ले तोके बमोजिम आतंकवाद, आतंकवादी कार्य, आतंकवादी संगठन, वा आतंकवादी कार्यमा लगानीसँग जोडिएको वा सम्बन्धित रहेको ।
- (ग) वित्तीय जानकारी इकाइले जारी गरेको निर्देशनमा तोकिएका आधारमा शंकास्पद देखिएको ।
४८. सबै शंकास्पद रकम तथा कारोवार र कारोवारको प्रयास समेतको विवरण पठाउनु पर्नेछ । विवरण पठाउने दायित्व अन्य कुनै किसिमले छुट हुने छैन ।
४९. संस्थाले शंकास्पद देखिने बित्तिकै शंकास्पद कारोवारको विवरण यथाशक्य चाँडो पठाउनु पर्नेछ ।
५०. संस्थाले शंकास्पद कारोवार वा सोको प्रयास समेतको विवरणमा यस निर्देशनको अनुसूची ३ मा दिइएको ढाँचामा वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १७

अनधिकृत व्यक्तिलाई सूचना दिन प्रतिवन्ध र दायित्वबाट संरक्षण

५१. सूचना दिने वा दायित्वबाट संरक्षण सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्था, सोका सञ्चालक, पदाधिकारी र कर्मचारीहरु (स्थाई र अस्थाई) कसैले पनि वित्तीय जानकारी इकाइमा पठाएको सीमा वा शंकास्पद कारोवार वा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने सम्बन्धी अपराधको सम्बन्धमा भएको वा भईरहेको अनुसन्धान वा अन्य सम्बद्ध सूचनाहरु खण्ड (ख) मा उल्लेख भएको अवस्थामा र प्रचलित कानूनले तोकेको अवस्थामा बाहेक कुनै पनि किसिमले व्यक्त गर्नु वा प्रकट गर्नु हुँदैन
- (ख) विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को कुनै व्यवस्थाको कार्यान्वयन गरिरहेको निकायले माग गरेका बखत त्यस्तो जानकारी प्रकट गर्नु पर्नेछ
- (ग) कसैले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को प्रशासनको लागि बाहेक शंकास्पद कारोवारको विवरण तयार गर्ने, वित्तीय जानकारी इकाइ वा अन्य सरकारी निकायलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण गर्ने कार्यको लागि विवरण पठाउने व्यक्तिको परिचय वा परिचय खुल्न सक्ने कुनै पनि कुरा संकेत वा प्रकट गर्नु हुँदैन
- (घ) कसैले पनि न्यायको प्रयोजनका लागि आवश्यक भएको भनी न्यायधिश वा मुद्दा हेर्ने अधिकारीले प्रकट गर्न आदेश दिएकोमा बाहेक शंकास्पद कारोवारको विवरण वा सोमा समावेश भएका अन्य

जानकारी वा सोसँग प्रदान गरिएका अन्य जानकारी, त्यस्तो विवरण तयार गर्ने, विवरण पठाउने व्यक्तिहरूको परिचय वा परिचय खुल्न सक्ने कुनै पनि विवरण प्रकट गर्न हुदैन ।

५२. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित), नियम २०६६ तथा यस निर्देशनको व्यवस्था अनुरूप सदैनियत साथ विवरण पठाएको वा जानकारी दिएको कारणले कुनै पनि सूचक संस्था वा त्यसका सञ्चालक, पदाधिकारी, साभेदार, पेशागत व्यवसायी वा कर्मचारीलाई बैकिङ्ग वा अन्य कुनै पनि पेशागत गोप्यता भंग गरेको आरोपमा कुनै पनि फौजदारी, देवानी, अनुशासनात्मक वा प्रशासकीय कारवाही हुने छैन ।

परिच्छेद - १८

आन्तरिक नीति, प्रक्रिया, प्रणाली र नियन्त्रण

५३. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले यस निर्देशनको पालना हुने गरी आवश्यक आन्तरिक नीति, प्रक्रिया, तथा नियन्त्रण प्रणालीको तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्नेछ । त्यसले कम्तिमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियम २०६६, यस निर्देशनका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयनको व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्थापकीय स्तरको कार्यान्वयन अधिकृत नियुक्त गर्ने व्यवस्थाहरू समेटनु पर्नेछ ।
५४. कार्यान्वयन अधिकृत तथा अन्य सम्बद्ध कर्मचारीले ग्राहक पहिचान तथा ग्राहक पहिचान पद्धति अनुरूपका विवरण, कारोवारको विवरण, र अन्य सम्बद्ध जानकारीहरू समयमै प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । कार्यान्वयन अधिकृतले स्वतन्त्ररूपमा कार्य गर्ने तथा उसको आफ्नो सुपरीवेक्षक भन्दा माथिल्लो तहको अधिकारी वा सञ्चालक समिति वा समान स्तरको अन्य कुनै समिति समक्षको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।
५५. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले कार्यान्वयन अधिकृतको नाम, ठेगाना, योग्यता, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग तथा वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।
५६. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाको सञ्चालक समितिले कम्तिमा तीन महिनाको एक पटक सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित), सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियम २०६६, यस निर्देशनका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयनको अवस्था बारेमा समीक्षा गर्नु पर्नेछ । आर्थिक वर्ष शुरु भएको पहिलो महिनाको आधारमा प्रत्येक तीन महिनामा त्यस्तो समीक्षा वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
५७. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी गर्ने सम्बन्धी अपराधको नियन्त्रण सम्बन्धमा आवश्यक सूचनाहरू आपसमा आदान प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
५८. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले यी नीति, प्रक्रिया तथा नियन्त्रणका संयन्त्रहरूको कार्यान्वयन भए नभएको परीक्षण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक स्रोत तथा स्वतन्त्र लेखापरीक्षण (नमुना परीक्षण समेत) सम्बन्धी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
५९. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरूले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा हुने लगानी नियन्त्रण गर्न विकसित भई रहेका संयन्त्रहरू र सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा प्रयोग भई रहेका तरिका र प्रवृत्तिहरू, र सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा हुने लगानी सम्बन्धी अपराध नियन्त्रण गर्न बनेका कानूनको कार्यान्वयन गर्न पूरा गर्नु पर्ने दायित्व, ग्राहक पहिचान प्रक्रिया र शंकास्पद कारोवारको विवरण पठाउने समेतका बारेमा आफ्ना कर्मचारीहरूलाई आवश्यक तालिम एवम् जानकारी दिने व्यवस्था निरन्तर रूपमा गर्नु पर्नेछ ।

६०. विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरुले कर्मचारी छनौट गर्दा उपयुक्त मापदण्ड सहितको छनौट प्रक्रिया अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद – १९

कारवाही र सजाय

६१. यस निर्देशनको कुनैपनि व्यवस्थाको उल्लंघन गर्ने व्यक्ति/संस्था/पदाधिकारी कारवाहीको भागिदार हुनेछ ।
६२. यस निर्देशनको व्यवस्था कार्यान्वयन नगर्ने विप्रेषण तथा स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरुलाई विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ र सो अन्तरगत बनेका नियम, विनियम बमोजिमको जरिवाना वा तोकिएका अन्य कारवाही हुनेछ ।
६३. दफा ६२ बमोजिमका ऐन नियम तथा विनियमहरुमा जरिवाना तथा कारवाहीका सम्बन्धमा स्पष्ट उल्लेख नभएको अवस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) तथा सो अन्तर्गत जारी भएको नियम, विनियम, निर्देशन वा आदेश बमोजिम तोकिएको समयमा वित्तीय जानकारी इकाईलाई विवरण उपलब्ध नगराउने विप्रेषण, स्थानान्तरण तथा मुद्रा सटही सम्बन्धी कारोवार गर्ने संस्थाहरुलाई उक्त सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ (संशोधन सहित) को दफा ३१ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकले जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

यस निर्देशनको अनुसूची २ र ३ बमोजिमको विवरण पठाउदा देहाय बमोजिमको ठेगानामा पठाउनु पर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाई

बालुवाटार, काठमाण्डौ

फोन: ४४१९८०४, ४४१९८०५, ४४१९८०७ (Ext. ४१४, ४१७, ४१८)

फ्याक्स: ४४४१०५१, ईमेल: reportfiu@nrb.org.np

(इ.प्रा.परिपत्र संख्या २८(ख) को प्रयोजनको लागि)
अनुसूची १
ग्राहकको मूल्याङ्कन पद्धति (पहिचान) कायम गर्ने कार्यविधि

- (क) पूरा नाम र ठेगाना
- (ख) नागरिकताको प्रमाणपत्र, राहदानी, राष्ट्रियता खुल्ने परिचयपत्र (भारतीय मुद्रामा हुने स्थानान्तरण तथा भुक्तानीमा)
- (ग) राहदानी र प्रवेशाज्ञाको प्रतिलिपि (विदेशी मुद्रामा हुने स्थानान्तरण तथा भुक्तानीमा)
- (घ) स्थाई/अस्थायी ठेगाना
- (ङ) टेलिफोन नम्बर (भएमा उल्लेख गर्ने)
- (च) स्थानान्तरण गरिने रकमको स्रोत
- (छ) रकम पठाउने र प्राप्त गर्ने बीचको सम्बन्ध
- (ज) रकम पठाउने र प्राप्त गर्ने उद्देश्य
- (झ) रकम पठाउने र प्राप्त गर्नेको पत्राचार गर्ने ठेगाना
- (ञ) आवश्यकता अनुसार ग्राहकसँगको अन्तरवार्ता
- (ट) अन्य आवश्यक कागजातहरू (सम्बन्धित संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(ग) सूचीकृत भएका आतंककारी व्यक्ति, समूह वा सङ्गठन सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी हासिल गर्नुपर्ने सम्बन्धी निर्देशन :

सूचीकृत भएका आतंककारी व्यक्ति, समूह वा सङ्गठन सम्बन्धी अद्यावधिक जानकारी हासिल गर्नुपर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” र “घ” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्था, विप्रेषण कम्पनी, मनिचेन्जर, ट्राभल, टुर्स, ट्रेकिङ्ग, होटल, एयरलाइन्स, जिएसए/पिएसए, कार्गो, कुरियर तथा इजाजतपत्रप्राप्त अन्य सबै निकायहरूलाई यो निर्देशन जारी गरिएको छ :

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ (संशोधन सहित) को दफा २९ड. को उपदफा (१) बमोजिम संयुक्त राष्ट्र संघको सुरक्षा परिषद्बाट पारित निर्णय बमोजिम सूचीकृत भएका आतंककारी व्यक्ति, समूह वा सङ्गठनको अद्यावधिक सूची नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले आफ्नो वेबसाइटमा राख्ने गरेको र सो सूचीमा रहेका आतंककारी व्यक्ति, समूह वा सङ्गठनको सम्पत्ति वा कोष रोक्का राख्न सोही दफाको उपदफा (२) र (३) बमोजिम नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयले आदेश जारी गरी वेबसाइटमा प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा सोही दफाको उपदफा (४) बमोजिम इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले नियमित रूपमा वेबसाइट हेरी प्रकाशित सूचीमा उल्लिखित व्यक्ति, समूह वा सङ्गठनहरूको बारेमा अद्यावधिक जानकारी हासिल गरी सोही सूचना बमोजिम गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र : २९/२०७४

विविध व्यवस्था

१ साप्ताहिक सञ्चिति विवरण पठाउने सम्बन्धी व्यवस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट साप्ताहिक रूपमा पठाउने गरेको विदेशी विनिमय सञ्चिति सम्बन्धी विवरणलाई एकरूपता बनाउन तथा विदेशी विनिमय सञ्चिति सम्बन्धी रिपोर्टिङ कार्यलाई थप सरल गर्ने उद्देश्यले यसैसाथ संलग्न अनुसूची २९.१ र २९.२ बमोजिमको विवरण तयार गरी हप्ता समाप्त भएको तीन कार्य दिनभित्र यस विभागको लगानी शाखामा पेश गर्ने व्यवस्था गर्न विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

२. Gold Quest सम्बन्धमा ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयको मिति २०५९।१०।२२ को सूचना बमोजिम **Gold Quest** नामक संस्थाले नेपाल अधिराज्यको विभिन्न स्थानमा सञ्चालन गरी राखेको कारोवार योजना (Scheme) गैरकानूनी भएकोले उक्त संस्थासँग सम्बन्धित कुनै पनि विदेशी विनिमय कारोवार नगर्न/नगराउन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा १२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

३. सार्वजनिक विदामा विदेशी विनिमय कारोवार गर्ने बारे ।

विदेशी विनिमय कारोवार गर्न यस बैंकको इजाजतपत्र लिएका बैंक/वित्तीय संस्थाहरूले सार्वजनिक विदाका दिनहरूमा र अन्य दिनहरूमा पनि कार्यालय समय अघि र पछि विदेशी विनिमय कारोवार गर्न चाहेमा सोको लागि यस विभागबाट छुट्टै अनुमति लिई रहनु नपर्ने व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी इजाजतपत्रप्राप्त “क” र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

४. आयातको लागि विदेशी मुद्रामा Loan Book गर्न पाउने व्यवस्था सम्बन्धमा ।

व्यापारिक फर्म/कम्पनीले प्रतितपत्र मार्फत आयात गर्ने सामानको भुक्तानी गर्ने रकमसम्म देहाय बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा Loan Book गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय लगायत अन्य कार्यालय र इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूलाई विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

(क) विदेशबाट सामान आयात गर्ने व्यापारिक फर्म/कम्पनीले प्रतितपत्र मार्फत आयात हुने सामानको लागि प्रचलित व्यवस्था बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमसम्मको लागि बढीमा ९० दिनसम्म सम्बन्धित बैंकसँग विदेशी मुद्रामा Loan Book गर्न सक्नेछन ।

(ख) बैंकहरूले आफूसँग रहेको स्वतन्त्र (Free of Charge) परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मौज्दातको Back-up मा मात्र यस्तो कर्जा प्रवाह गर्न सक्नेछन ।

(ग) यस्तो कर्जा प्रवाह गर्ने प्रयोजनको लागि यस बैंकबाट सटही माग गर्न पाईने छैन ।

(घ) त्यस्तो कर्जा २०७४ बैशाख मसान्तसम्म मात्र प्रवाह गर्न सकिनेछ ।

(ङ) प्रत्येक महिना यसरी प्रवाह गरेको कर्जाको विवरण बैंकको केन्द्रीय कार्यालयले महिना व्यतित भएको ७ दिनभित्र यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

..... Bank
Weekly Reserve Statement
Data As Of.....

In US Dollar

S.N.	Statement	Last week	This week	Change
1	<i>Cash Balance</i>			
2	<i>Agency Bank Balance</i>			
	<i>2.1 Balance with NRB</i>			
	<i>2.2 Balance Held Domestically</i>			
	<i>2.2.1 Balance with other domestic banks</i>			
	<i>2.2.2 Investments in domestic banks</i>			
	<i>Sub Total</i>			
	<i>2.3 Balance Held Abroad</i>			
	<i>2.3.1 Bank balances</i>			
	<i>2.3.2 Investments</i>			
	<i>Sub Total</i>			
	<i>Total (2.1+2.2+2.3)</i>			
3	<i>Other Receivables</i>			
4	<i>Clean Bills Purchase</i>			
	<i>Purchase</i>			
	<i>Realization</i>			
5	<i>Documentary Bills Purchase</i>			
	<i>Purchase</i>			
	<i>Realization</i>			
	<i>Grand Total (1+2+3+4+5)#</i>			
6	<i>Import LC Obligation</i>			
	<i>Open</i>			
	<i>Payment/Retirement/Cancellation</i>			
	<i>LC Payable</i>			
7	<i>FC Account Balance (Customers' A/C)</i>			
8	<i>Forward Liabilities</i>			
	<i>Purchase</i>			
	<i>Sale (Liabilities)</i>			

Net inflows should tally with the sum of total assets (S.N. 1 to 5 i.e., grand total)

Reporting Person :

Designation:

Contact Telephone No. :

Stamp ₹

..... Bank
 Detail of Major Inflows and Outflows of Convertible Currencies**
 Data As Of.....

Inflow Details	Amount \$	Outflow Details	Amount \$
A. Items Affecting the Overall Reserves of the System		A. Items Affecting the Overall Reserves of the System	
Workers' Remittance		Import Payments (Excluding Gold & Petroleum Product)	
Export Proceeds		Under LC	
Foreign Direct Investment (FDI)		Under TT/ Draft	
Foreign Commercial Borrowing		Gold Import from Overseas	
Receipts in NGOs/INGOs A/C		Payment/Withdrawal from Customers' A/C	
Receipts in Other Customers A/C		Payment under PPA	
Cash Purchase from Customers		FDI Repatriation	
Card Realization		Repayment of Foreign Commercial Borrowings	
Other Inflows*		Payment under Passport Facility	
		Payment under Education Facility	
		Other Services Payments or Repatriations	
		Other Outflows*	
B. Intra-System Transfers		B. Intra-System Transfers	
Purchase from NRB		Sale to NRB	
Purchase from BFIs &		Sale to BFIs &	
Borrowing/Placements from BFIs		Repayment of Borrowings/Return of Placements Matured	
Gold Sale to Domestic Banks		Gold Purchase from Domestic Banks	
Other Transfers from BFIs		Other Transfers to BFIs	
TOTAL		TOTAL	
		NET INFLOWS #	

Reporting Person:
Designation:
Contact Telephone No. :
Stamp

घ The details of interbank purchase and sales (amount, counterparties, value date) to be disclosed in a separate sheet.

* Material items should be disclosed in a separate sheet.

** Inflows and outflows should be Reported on cash basis.

Net inflows should tally with the sum of total assets (S.N. 1 to 5 i.e., grand total)

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

एकिकृत इ.प्रा. परिपत्र :३०/२०७४

वि.वि.नि.फाराम तथा Online Reporting सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) विदेशी विनिमय कारोवार सम्बन्धी निम्न वि.वि.नि.फारामहरू तोकिए बमोजिमको अवधिभित्र यस बैंकमा अनिवार्य रूपमा प्रेषित गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरि इजाजतपत्रप्राप्त सम्बन्धित सबै निकायहरूलाई यो परिपत्र जारी गरिएको छ ।

क्र.सं.	वि.वि.नि.फा.नं.	परिपत्र/अनुसूची	विषय	पेश गर्नुपर्ने निकाय	अवधि
१	३	१.१	आयात प्रतीतपत्र खोलेको विवरण	सम्बन्धित आयातकर्तालाई भर्न लगाई बैंक/वित्तीय संस्थाले पेश गर्ने ।	दैनिक
२	३ "क"	१.८	ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधाको निवेदन		दैनिक
३	३ "ख"	१.५	नगद/ड्राफ्ट/टि.टि.सटही सुविधाको निवेदन (तातोपानी भन्सार)	सम्बन्धित आयातकर्तालाई भर्न लगाई बैंक/वित्तीय संस्थाले पेश गर्ने ।	दैनिक
४	-	१.७	तिब्बतबाट आयात गर्नको लागि प्रदान गरिएको नगद वि.मु.सटही र बैंक ड्राफ्ट/ टि.टि.को विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	पार्श्विक
५	४	१.२	पैठारी भुक्तानी प्रमाणपत्र	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	दैनिक
६	४ "क"	१.९	ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधाको पैठारी भुक्तानी प्रमाणपत्र	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	दैनिक
७	४ "ख"	१.६	नगद/ड्राफ्ट/टि.टि. सटही सुविधाको पैठारी भुक्तानी प्रमाणपत्र (तातोपानी भन्सार)	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	दैनिक
८	४ "ग"	१.१०	नगद/ड्राफ्ट/टि.टि.सटही सुविधा (भा.रु)	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	दैनिक
९	४ "घ"	१.३	क्रेडिट (Usance Bill) सुविधा अन्तर्गत हुने आयात ।	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	दैनिक
१०	भा.रु.२	१.१२	भारतीय विमा कम्पनीहरूले रिप्याट्रियसनको लागि अनुरोध गर्दा पेश गर्नुपर्ने	सम्बन्धित विमा कम्पनीलाई भर्न लगाई बैंक/वित्तीय संस्थाले पेश गर्ने ।	नियमित
११	भा.रु.३	१.१३	भारतीय वायुसेवाहरूले रिप्याट्रियसनको लागि अनुरोध गर्दा पेश गर्नुपर्ने	सम्बन्धित वायुसेवाहरूलाई भर्न लगाई बैंक/वित्तीय संस्थाले पेश गर्ने ।	नियमित
१२	भा.रु.४	१.१५	भा.रु. खरिदको साप्ताहिक/मासिक विवरण	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	साप्ताहिक/मासिक
१३	भा.रु. ५	१.१६	भा.रु. बिक्रीको साप्ताहिक/मासिक विवरण	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	साप्ताहिक/मासिक
१४	-	१.४	परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा सामान आयात गर्ने गरी खोलिएका प्रतीतपत्रहरूको साप्ताहिक विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	साप्ताहिक
१५	-	३.१	सुन आयात तथा बिक्रीको मासिक विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	मासिक
१६	-	५.२	निर्यातको लागि प्राप्त अग्रिम भुक्तानी रकम मध्ये फिर्ता गरिएको रकमको विवरण	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	मासिक
१७	१	५.३	निर्यात प्रतीतपत्र खोलेको विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	साप्ताहिक
१८	२	५.४	दृष्य निर्यातबाट हुने प.वि.मु.को आम्दानी विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	साप्ताहिक
१९	२ (क)	५.५	निर्यात भुक्तानी प्राप्त हुन नआएको विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने ।	मासिक
२०	-	७.२	राहदानी बापत सटही सुविधा	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	मासिक

क्र.सं.	वि.वि.नि फा.नं.	परिपत्र/ अनुसूची	विषय	पेश गर्नुपर्ने निकाय	अवधि
२१	-	७.३	व्यापार प्रवर्द्धन बापत प्रदान गरिएको सटही सुविधा	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	मासिक
२२	-	७.७	नेपाल समुद्रपार निकासी पैठारी संघको सिफारिसमा प्रदान भएको सटही सुविधा	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने।	मासिक
२३	-	१९.१	जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारण परियोजनालाई प्रदान गरिएको ऋण सम्बन्धमा	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने।	दैनिक
२४	-	१९.२	भुक्तानी गर्न बाँकी ऋणको जानकारी	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने।	अर्धवार्षिक र वार्षिक
२५	-	२०.१	Forward कारोवारको साप्ताहिक विवरण	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने।	साप्ताहिक
२६	-	२३.१	विदेशी लगानीकर्ताको लागि जारी गरिने प्रमाणपत्र	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त बैंकहरूले तयार गरी पेश गर्ने।	नियमित
२७	-	२३.२	विदेशी मुद्रामा ऋण भित्रिएको प्रमाणपत्र	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त बैंकहरूले तयार गरी पेश गर्ने।	नियमित
२८	-	२५.१	Statement Of Inward Remittance (Countrywise Transaction)	रेमिटान्स कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त सम्पूर्ण निकायहरूले तयार गरी पेश गर्ने।	मासिक
२९	-	२५.२	Statement Of Inward Remittance (Companywise Transaction)	रेमिटान्स कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त सम्पूर्ण निकायहरू।	मासिक
३०	-	२७.४	होटल/ट्राभल/ट्रेकिङ एजेन्सीको वि.मु. कारोवार।	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	मासिक
३१	-	२७.७	Indian Currency Purchase/Sales Statement	सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	मासिक
३२	अनुसूची २	२८(क)	Threshold Transaction Report (TTR) Form for MSBs	मुद्रा सटही सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	पाक्षिक
३३	अनुसूची ३	२८(क)	Suspicious Transaction Report and Internal Record Form for Money Changers	मुद्रा सटही सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	तत्काल
३४	अनुसूची २	२८(ख)	Threshold Transaction Report (TTR) Form for MSBs	विप्रेषण तथा मुद्रा स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	पाक्षिक
३५	अनुसूची ३	२८(ख)	Suspicious Transaction Report and Internal Record Form for MSBs	विप्रेषण तथा मुद्रा स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्ने सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त निकाय	तत्काल
३६	-	२९.१	Weekly Reserve Statement	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने।	साप्ताहिक
३७	-	२९.२	Detail of Major Inflows and Outflows of Convertible Currencies	सम्बन्धित बैंक/वित्तीय संस्थाले तयार गरी पेश गर्ने।	साप्ताहिक

(२) **Online Reporting सम्बन्धमा :**

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ३ बमोजिम यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कारोवार गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था, रेमिटान्स कम्पनी, सटही कारोवार गर्ने मनिचेञ्चर, विदेशी विनिमयको कारोवार गर्ने होटल, ट्राभल्स, ट्रेकिङ, कार्गो लगायतका निकायहरूले आफूले गरेको विदेशी विनिमय कारोवारको मासिक विवरण तथा कागजात यस विभागमा नियमित रूपमा बुझाउने व्यवस्था रहेकोमा सो कार्यलाई सरलीकृत र व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले यही २०७४ साल बैसाखदेखिको त्यस्तो विवरण अनिवार्य रूपमा Online Reporting का माध्यमबाट मात्र पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ। यस व्यवस्थाको कार्यान्वयनको लागि सबै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको आधिकारिक व्यक्ति पहिलो पटक यस विभागमा आफै उपस्थित तोकिए बमोजिमको विवरण सहितको फाराम बुझाई आफ्नो User Name र Password प्राप्त गरी सोही बमोजिम Online Reporting गर्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो परिपत्र जारी गरिएको छ। साथै, उक्त फाराम बुझाउँदा Online-Reporting गर्ने तरीका बारे समेत प्रशिक्षण दिइने व्यवस्था मिलाइएको छ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को प्रयोजनको लागि
जारी गरिएका सार्वजनिक सूचनाहरू

(१) **प्रत्यक्ष वैदेशीक लगानी : पुँजी, ऋण, व्याज तथा लाभांश सम्बन्धी सूचना :**

(मिति २०६८/१२/२१ को सार्वजनिक सूचनालाई खारेज गरी मिति २०६९/१०/९ को निर्णयानुसार जारी गरिएको)

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १०क. बमोजिम विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा लगानी गर्ने उक्त ऐनको दफा १०ख. बमोजिम विदेशी विनिमयमा ऋण लिने तथा उक्त ऐनको दफा १०ग. बमोजिम विदेशी मुद्रामा नेपाल बाहिर लगानी फिर्ता लैजाने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमको कागजात पेश गरी यस बैंक समक्ष स्वीकृतिको लागि पेश गर्नुपर्ने भएकोले सम्बन्धित सबैको लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

(क) **विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा लगानी गर्ने सम्बन्धमा :**

१. विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा लगानी गर्दा विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी नेपाल सरकार, उद्योग विभाग वा घरेलु तथा साना उद्योग विभागबाट प्राप्त स्वीकृतिपत्र
२. विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा लगानी गर्न स्वीकृति प्राप्त गरेको कुरा सम्बन्धित नियमनकारी निकाय तथा सम्बन्धित व्यक्तिले यस बैंकलाई दिएका जानकारीपत्र
३. लगानी भित्र्याउने संस्थाको निर्णयको प्रतिलिपि
४. व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर, कर चुक्ता गरेको अद्यावधिक विवरण र प्रवन्धपत्र तथा नियममावली भए सो सम्बन्धी कागजातहरू
५. लगानी भित्र्याउने फर्म, कम्पनी वा संस्था कर्जा सूचना केन्द्रको कालोसूचीमा नरहेको प्रमाणित हुने कागजात
६. विदेशी लगानीकर्ताले लगानी गर्दा कम्तिमा १ वर्ष लगानी फिर्ता नगर्ने प्रतिवद्धता पत्र^९
७. लगानी गर्ने विदेशी फर्म/कम्पनी/संस्थाको लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित वित्तीय विवरण
८. लगानीको स्रोत तथा उक्त लगानी नेपाल भित्र्याउने समय तालिका (Time Schedule) उल्लेख भएको कागजात
९. अन्य कुराको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुने ।

(ख) **विदेशी मुद्रामा ऋण लिने सम्बन्धमा :**

(अ) **फर्म,कम्पनी वा संस्थाहरूका लागि**

१. ऋण लिने फर्म/कम्पनी/संस्था र ऋण दिने फर्म/कम्पनी/संस्था बीच भएको सम्झौता ।
२. ऋण बैकिङ्ग प्रणालीबाट प्राप्त हुने प्रतिवद्धता पत्र
३. विदेशबाटै ऋण लिनुपर्ने आवश्यकता पुष्टि हुने कागजात
४. सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/संस्थाको निर्णयको प्रतिलिपि
५. ऋण लिने फर्म/कम्पनी/संस्थाको नियामक निकायको स्वीकृतिपत्र

^९ मिति २०७०/५/२६ को निर्णयानुसार दफा ६, ७, र ८ थप भएको

६. व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर, कर चुक्ता गरेको अद्यावधिक विवरण र प्रवन्धपत्र तथा नियममावली भए सो सम्बन्धी कागजातहरू
 ७. ऋण लिने फर्म, कम्पनी वा संस्था कर्जा सूचना केन्द्रको कालोसूचीमा नरहेको प्रमाणित हुने कागजात
 ८. ऋण चुक्ता गर्ने आधार खुल्ने कागजात
 ९. ऋण उपयोग गर्ने क्षेत्र खुल्ने कागजात
 १०. विनिमय जोखिमको संभावना र त्यसलाई व्यवस्थित गर्ने आधार खुल्ने कागजात
 ११. विदेशबाट ऋण लिन चाहने नेपाली कम्पनीहरूले विदेशबाट लिने ऋणको व्याज निर्धारण गर्दा बढीमा प्रचलित वार्षिक Libor Rate मा मनासिव प्रिमियम दर थप गरी व्याजदर कायम गरेको हुनु पर्नेछ
 १२. विदेशबाट ऋण भित्र्याउन उद्योगी, व्यक्ति, फर्म, कम्पनी तथा संघ संस्थाले विदेशबाट लिइने भनिएको ऋण नेपालकै वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट आवश्यक परिमाण र व्याजदरमा लिन नसक्ने अवस्था सृजना भएको कुरा निवेदनमा विस्तृत रूपमा उल्लेख भएको हुनुपर्नेछ^५
 १३. विदेशस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट ऋण प्राप्त गर्न कठिनाई भएमा विदेशस्थित सम्बन्धित देशको सरकार वा केन्द्रीय बैंक वा अन्य नियामक निकायबाट कर्जा प्रवाह गर्न स्वीकृति प्राप्त गरेको वित्त कम्पनी वा वित्तीय संस्थाहरूबाट कर्जा लिनु पर्ने । त्यस्तो संस्थाहरूबाट पनि कर्जा प्राप्त गर्न कठिनाई भएमा यस बैंकले तोकेको शर्तहरूको अधीनमा रही विदेशी संस्था/कम्पनीहरूबाट पनि कर्जा लिन सक्ने तर यसरी कर्जा लिँदा कर्जा प्रदान गर्ने विदेशी संस्था/कम्पनीको लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित वित्तीय विवरण तथा कर्जाको स्रोत एवम् उक्त कर्जा ल्याउने तथा फिर्ता लैजाने समय तालिका (Time Schedule) उल्लेख भएको कागजात पेश गर्नु पर्नेछ^६
 १४. सबै किसिमको कर्जा लिँदाको व्याजदर अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलित व्याजदरसँग सामञ्जस्य राख्ने किसिमको हुनुपर्नेछ^{१०}
 १५. अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरू विश्व बैंक, IFC, ADB जस्ता सदस्य भएका अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रिय संस्थाहरूले नीजि क्षेत्रलाई प्रदान गर्ने ऋणको हकमा यस बैंकले निर्णय गरे अनुरूप हुनेछ^{११}
 १६. बुँदा नं. (१३) मा उल्लेखित संस्थाबाट ऋण लिँदा ऋणको व्याजदर बढीमा One Year Libor rate+upto 5.5% भित्र हुनुपर्नेछ^{१२}
 १७. ऋण लिने स्वीकृतिको लागि निवेदन दिँदा सो ऋण प्राप्त गर्ने र तिर्ने समय तालिका (Repayment – Schedule) संलग्न हुनुपर्नेछ^{१३}
- उपर्युक्त विवरणहरू सहित प्राप्त हुने निवेदनउपर यस बैंकले आवश्यक अध्ययन गरी उपयुक्त देखिएमा ऋण लिन स्वीकृती दिनेछ, र यसरी स्वीकृती दिँदा बैंकले आवश्यक देखिएमा शर्तहरू पनि

^५ मिति २०७०/१/२३ को निर्णयानुसार बुँदा १२ थप भएको

^९ मिति २०७०/१/२३ को निर्णयलाई मिति २०७०/५/२६ को निर्णयबाट संशोधन भई कायम हुन आएको

^{१०} मिति २०७०/१/२३ को निर्णयानुसार बुँदा १४ थप भएको

^{११} मिति २०७०/१/२३ को निर्णयानुसार बुँदा १५ थप भएको

^{१२} मिति २०७०/१/२३ को निर्णयलाई २०७०/५/२६ को निर्णयबाट संशोधन भई कायम हुन आएको

^{१३} मिति २०७०/५/२६ को निर्णयबाट थप भएको

तोक्न सक्नेछ । त्यसरी तोकिएका शर्तहरू पालना गर्नु निवेदक फर्म, कम्पनी वा संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

(आ) **नेपाली नागरिकले विदेशबाट ऋण लिन पाउने सम्बन्धमा** :नेपाली नागरिकले आफ्नो व्यवसाय गर्न वा भइरहेको व्यवसाय विस्तार गर्न यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिई विदेशमा रहेका आफ्ना नातेदार, अन्य व्यक्ति, गैर आवासीय नेपाली वा संघ संस्थाबाट देहायका शर्तहरूका अधीनमा रही अमेरिकी डलर २ लाख सम्म ऋण लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

१. निवेदकले गरिरहेको वा गर्ने व्यवसायको किसिम र ऋण उपयोग गर्ने योजना पेश गर्नु पर्ने
२. यस्तो ऋण विना व्याज हुनु पर्ने
३. यस्तो ऋणको भुक्तानी अवधि न्यूनतम ५ वर्षको हुनुपर्ने
४. यस्तो रकम बैंकिङ्ग माध्यमबाट आउनु पर्ने
५. ऋण चुक्ता गर्ने आधार पेश गर्नु पर्ने ।

(इ) **नेपाली फर्म, कम्पनी, उद्योग वा अन्य संस्थाहरूले आफ्नै कम्पनीका विदेशी व्यक्तिगत लगानीकर्ताबाट विदेशी मुद्रामा ऋण लिने सम्बन्धमा**^{१४}

१. आफ्नै कम्पनीका विदेशी व्यक्तिगत लगानीकर्ताबाट नेपालमा ऋण लगानी गर्ने सम्बन्धमा विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी आफ्नो नियामक निकाय वा नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, उद्योग विभाग वा घरेलु तथा साना उद्योग विभागबाट प्राप्त स्वीकृतिपत्र ।
२. ऋण लिने फर्म/कम्पनी/उद्योग/अन्य संस्था र ऋण दिने विदेशी व्यक्तिगत लगानीकर्ता बीच भएको सम्झौता ।
३. ऋण बैंकिङ्ग प्रणालीबाट प्राप्त हुने प्रतिवद्धता पत्र
४. विदेशबाटै ऋण लिनुपर्ने आवश्यकता पुष्टि हुने कागजात
५. सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योग/अन्य संस्थाको ऋण लिने सम्बन्धी निर्णयको प्रतिलिपि ।
६. व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर, कर चुक्ता गरेको अद्यावधिक विवरण र प्रवन्धपत्र तथा नियममावली भए सो सम्बन्धी कागजातहरू
७. ऋण लिने फर्म/कम्पनी/उद्योग/अन्य संस्था कर्जा सूचना केन्द्रको कालोसूचीमा नरहेको प्रमाणित हुने कागजात
८. ऋण चुक्ता गर्ने आधार खुल्ने कागजात
९. विनिमय जोखिमको सम्भावना र त्यसलाई व्यवस्थित गर्ने आधार खुल्ने कागजात ।
१०. कर्जा प्रदान गर्ने विदेशी व्यक्तिको लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित आय/सम्पत्ति विवरण वा करको दायरामा रहेको प्रमाणित हुने कागजात र कर्जाको स्रोत
११. कर्जा ल्याउने तथा फिर्ता लैजाने समय तालिका (*Time Schedule*) उल्लेख भएको कागजात ।
१२. विदेशबाट ऋण भित्र्याउने फर्म/कम्पनी/उद्योग/अन्य संस्थाले विदेशबाट लिइने भनिएको ऋण नेपालकै वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट आवश्यक परिमाण र व्याजदरमा लिन नसक्ने अवस्था सृजना भएको कुरा निवेदनमा विस्तृत रूपमा उल्लेख भएको हुनुपर्ने ।
१३. विदेशी व्यक्तिगत लगानीकर्ताले प्रवाह गर्ने ऋणको हकमा नेपालमा पुँजी/शेयरमा गरेको लगानीको ६० प्रतिशत भन्दा बढी ऋण दिन नपाइने अर्थात् *Debt/Equity Ratio* ६०:४० भन्दा बढी हुन नहुने

^{१४} मिति २०७२/७/१८ को निर्णयानुसार थप भएको

१४. विदेशबाट ऋण लिन चाहने नेपाली फर्म/कम्पनी/उद्योग/अन्य संस्थाहरूले विदेशबाट लिने ऋणको व्याजदर निर्धारण गर्दा प्रचलित वार्षिक Libor Rate मा २.०० प्रतिशत भन्दा बढी प्रिमियम दर थप गर्न नपाइने ।
१५. ऋण बापतको रकम सम्बन्धित फर्म/कम्पनी/उद्योग/अन्य संस्थाको तोकिएको क्षेत्रमा नै उपयोग गर्नुपर्ने ।
१६. ऋण प्राप्त भएको ३५ दिन भित्र सोको विवरण सहित यस बैंकमा अनिवार्यरूपमा लेखाङ्कन गराउनुपर्ने ।

(ग) विदेशी मुद्रामा नेपाल बाहिर लगानी फिर्ता लैजाने सम्बन्धमा :

१. नेपालमा लगानी गर्नका लागि व्यवसायको प्रकार बमोजिमको नियमनकारी निकायबाट लिइएको स्वीकृति पत्रको प्रतिलिपि
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट विदेशी लगानी बापत विदेशी मुद्रा नेपालमा ल्याउन दिइएको स्वीकृति पत्रको प्रतिलिपि
३. पुँजी भित्रिएको प्रमाण स्वरूप विदेशी बैंक मार्फत नेपाली बैंकमा जम्मा भएको खाताको स्टेटमेण्ट वा बैंक तथा वित्तीय संस्थाद्वारा जारी गरिएको प्रमाणपत्र
४. सम्बन्धित नियमनकारी निकायबाट प्रमाणित गरेको विदेशी लगानीकर्ता (शेयर विक्रीकर्ता) र खरीदकर्ता बीच भएको शेयर किनबेच सम्बन्धी कागजात (Sale and Purchase Agreement) को प्रतिलिपि
५. शेयर विक्री गर्ने फर्म, कम्पनी, वा संस्थाको सम्पत्ति तथा दायित्व मूल्यांकन गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन
६. व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर, प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रतिलिपि ।
७. अद्यावधिक कर चुक्ता गरेको विवरण
८. कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयबाट प्रमाणित गरिएको शेयरधनीको अद्यावधिक लगत विवरण ।
९. खरीदकर्ता नेपाली नागरिक भएको खण्डमा निज खरीदकर्ता व्यक्ति/संस्था/कम्पनी कर्जा सूचना केन्द्रमा कालोसूचीमा नभएको प्रमाणित हुने कागजात
१०. विदेशी लगानी अन्तरगत यस बैंकको समेत स्वीकृति लिई विदेशबाट ऋण लिएका नेपाली कम्पनीहरूले विदेशमा व्याज तथा सांवा भुक्तानी पठाउनु अघि कर्जा सूचना केन्द्रबाट कालो सूचीमा नरहेको प्रमाण र नेपालका कुनै पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग भाखा नाघेको ऋण नभएको स्वघोषणापत्र ।
११. नेपाल धितोपत्र विनिमय बजार लि. मा सुचीकृत नभएका कम्पनीको हकमा कम्पनीको वासलातको सम्पत्ति र दायित्वको आधारमा कायम हुन आएको मूल्यमा Nepal Financial Reporting Standard 3: Business Consideration मा भएको व्यवस्था बमोजिम सम्पत्ति तथा दायित्वको Fair Value Amount ले हुने शेयर मूल्य ^{१५}
१२. प्रचलित व्यवस्था बमोजिम कुनै सरकारी निकाय, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त अनुदानबाट Capital Reserve मा गणना गरेको रहेछ भने तोकिएको कार्य सम्पन्न भएको नियामक निकायबाट प्रमाणित पत्र
१३. उपर्युक्त बमोजिम सटही सुविधाको लागि माग गर्दा यस बैंकले विदेशी मुद्रामा नेपाल बाहिर लगानी फिर्ता लैजाने सम्बन्धमा मिति २०६९/१०/०९ मा जारी सुचना बमोजिम तोकेको

^{१५} मिति २०७१/०६/८ को निर्णयनुसार दफा ११ बख १३ सम्म थप भएको

कागजातहरूका साथै प्रचलित व्यवस्था बमोजिम लाग्ने पुँजीगत लाभ कर तथा कर बुझाएको व्यहोरा सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व विभागबाट प्रमाणित पत्र

(घ) विदेशी मुद्रामा गरेको लगानीबाट आर्जन गरेको मुनाफा फिर्ता लैजाने सम्बन्धमा :

१. नेपालमा लगानी गर्नका लागि व्यवसायको प्रकार बमोजिमका नियमनकारी निकायबाट लिइएको स्वीकृति पत्रको प्रतिलिपि
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट विदेशी लगानी बापत विदेशी मुद्रा नेपालमा ल्याउन दिएको स्वीकृति पत्रको प्रतिलिपि
३. पुँजी भित्रिएको प्रमाण स्वरूप विदेशी बैंक मार्फत नेपाली बैंकमा जम्मा भएको खाताको स्टेटमेण्ट
४. व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर, प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रतिलिपि
५. लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित भई साधारण सभा मार्फत पारित भएको व्यवसायको लेखा प्रतिवेदन तथा वार्षिक प्रतिवेदन
६. लाभांशमा नियमानुसार लाग्ने कर दाखिला गरेको निस्साको प्रतिलिपि
७. अद्यावधिक कर चुक्ता गरेको विवरण

भिष्मराज हुंगाना
कार्यकारी निर्देशक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

(२) विदेशी लगानी (शेयर तथा ऋण) को लेखांकन गराउने सम्बन्धमा गोरखापत्रमा प्रकाशित सूचना

नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको

विदेशी लगानी तथा ऋणको लेखांकन

नेपालमा स्थापना हुने उद्योग/फर्म/कम्पनीमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय र यस बैंकको स्वीकृति लिई भएको विदेशी लगानी र सोही बमोजिम स्वीकृति लिई विदेशबाट लिएको ऋण तथा लगानी सम्बन्धी विवरणको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धमा मिति २०६९ फागुन १० गते गरिएको सार्वजनिक सूचनाको आधारमा केही उद्योग, फर्म तथा कम्पनीले मात्र विवरण पेश गरी अधिकांशले सो विवरण पेश नगरेको हुँदा पुनः यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। तसर्थ, विदेशी लगानी रहेका वा विदेशबाट ऋण सापट लिई यस बैंकमा लेखांकन नगराएका त्यस्ता उद्योग, फर्म तथा कम्पनीले यस बैंकले गरेको व्यवस्था अनुरूप देहाय बमोजिमको कागजात र विवरण सहित विदेशी लगानी तथा ऋणको लेखांकन गराउन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ।

- (क) उद्योग, फर्म तथा कम्पनीमा भएको यथार्थ लगानी (शेयर तथा ऋण) को विवरण अद्यावधिक गर्नका लागि यस बैंकको विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागमा आवेदन दिई विदेशी लगानीको अभिलेख गराउनुपर्ने छ। विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा लगानी गर्न र विदेशी मुद्रामा ऋण लिन यस बैंक समक्ष पेश गर्न पर्ने कागजातको सूची यस बैंकको वेभसाइट बाट प्राप्त गर्न सकिने छ।
- (ख) यसरी विदेशी लगानी (ऋण समेत) स्वीकृति लिई सकेका र यस पछि स्वीकृति लिने उद्योग, फर्म तथा कम्पनीले आफ्नो उद्योगको लागि स्वीकृत भएको विदेशी लगानी रकम (ऋण समेत) र भित्र्याएको वैदेशिक लगानी (ऋण समेत) को विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको साउन र माघ महिनामा यस विभागमा अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ। एक पटक विवरण अद्यावधिक गराएपछि, सोही विवरण पुनः पठाउनुपर्ने छैन। तर लगानी थप भएमा, स्वीकृत लगानीको बाँकी रकम भित्रिएमा वा वैदेशिक लगानी अनुपात परिवर्तन भएमा भने यस व्यवस्था बमोजिमको विवरण अद्यावधिक गराउनु पर्नेछ।
- (ग) लेखांकन नभएको लगानी तथा ऋणको सटही सुविधा उपलब्ध गराउन यो बैंक बाध्य हुने छैन।

मिति : २०७१११११

भिष्मराज ढुंगाना
कार्यकारी निर्देशक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

- (३) नगद नेपाली तथा विदेशी मुद्रा ओसार पसारमा प्रतिबन्ध लगाइएको सम्बन्धी मिति २०७२।७।८ को निर्णयानुसार मिति २०७२।८।६ मा प्रकाशित सूचना

नेपाल राष्ट्र बैंकको नगद नेपाली तथा विदेशी मुद्रा ओसार पसारमा प्रतिबन्ध लगाइएको सम्बन्धी सूचना

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ५ को व्यवस्था बमोजिम नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले मिति २०७१।१०।१५ गते नेपाल राजपत्र भाग ५ मा प्रकाशित गरेको सूचनामा नेपाली नागरिकले यस बैंकले व्यवस्था गरेको बाहेक नेपाली तथा भारतीय मुद्रा अन्य मुलुकमा लैजान वा पठाउन नपाइने र भारत बाहेक अन्य मुलुकबाट ल्याउन नपाइने व्यवस्था रहेको र विदेशी नागरिकको हकमा यस बैंकले तोकि दिएको सीमा भन्दा बढी विदेशी मुद्रा लैजान वा ल्याउन परेमा त्यस्ता व्यक्तिहरुले नेपाल प्रवेश गर्दा आफुसँग ल्याएको नगद विदेशी मुद्राको हकमा त्यस्तो विदेशी मुद्राको रकम भन्सार अधिकृत समक्ष घोषणा र प्रमाणित गरेको हुनु पर्नेछ, भन्ने व्यवस्था रहेको हुँदा नेपाली मुद्रा तथा विदेशी विनिमयको ओसार पसारमा नियन्त्रण गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय अनुसारको सीमा तथा व्यवस्था कायम गरिएकोले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १२ को अधिकार प्रयोग गरी सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

१. नेपाली वा विदेशी नागरिक अन्य मुलुकमा जाँदा प्रतिव्यक्ति नेपाली रुपैयाँ ५,०००।- भन्दा बढी साथमा लैजान वा अन्य मुलुकबाट साथमा लिई आउन पाउने छैन ।
२. नेपाली वा विदेशी नागरिकले नेपालबाट अन्य मुलुकमा जाँदा प्रतिव्यक्ति अमेरिकी डलर ५,०००।- (पाँच हजार) वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भन्दा बढी नगदै साथमा लैजान पाउने छैन । तर विशेष प्रयोजनका लागि राहदानीमा बैंकले दरपिठ गरी सटही दिएको हकमा सो बन्देज लाग्ने छैन ।
३. नेपाली वा विदेशी नागरिकले नगद विदेशी मुद्रा अमेरिकी डलर ५,०००।- (पाँच हजार) वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भन्दा बढी साथमा ल्याएको वखत भन्सार घोषणा गरी प्रमाणित गरेको हुनु पर्नेछ ।
४. उपरोक्त व्यवस्था कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अडकाउ परेमा सम्बन्धित पक्षले नेपाल राष्ट्र बैंकमा निवेदन दिई त्यस्तो बाधा अडचन फुकाउन सकिनेछ ।

भिष्मराज हुंगाना
कार्यकारी निर्देशक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

(४) नेपाली तथा विदेशी नागरिकले आफुसंग भएको विदेशी विनिमयको विवरण बुझाउने सम्बन्धी सूचना

नेपाल गजेट

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

(खण्ड १३) काठमाण्डौ, चैत्र १७ गते २०२० साल (संख्या ५०)

श्री ५ को सरकार
अर्थ मन्त्रालयको
सूचना

विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९ को दफा ११ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले निम्न लिखित आदेश जारी गरेको छ।

नेपालमा वा विदेशमा भा.रु.बाहेक अन्य विदेशी विनिमय राखेका (०२०।४।२२ र मिति २०२०।१०।२७ को नेपाल गजेट भाग ३ मा प्रकाशित) तोकिएका क्षेत्रहरूमा बसोबास गरेका सबै नेपाली नागरिकहरू तथा उक्त क्षेत्रहरूमा बसोबास गरी नाफा गर्ने उद्देश्यले कुनै व्यापार गरिरहेका विदेशीहरूले समेत निजहरूसंग भएको विदेशी विनिमयको देहाय बमोजिमको विवरण यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ४ महिनाभित्र नेपाल राष्ट्र बैंक केन्द्रीय अफिस काठमाण्डौमा दिन आदेश जारी गरेको छु।

१. विदेशी विनिमयको धनीको पूरा नाम :-
२. ऐ ऐ को पूरा ठेगाना:-
३. निजसंग रहेको विदेशी विनिमयको मौज्जात:-
४. विदेशी विनिमय कुन रूप (Form) मा राखिएको छ :-
५. विदेशी विनिमय बैंक मौज्जातको रूपमा राखिएको भए हिसाव राख्ने बैंकको नाम र ठेगाना:-
६. विदेशी विनिमय विदेशी सेक्यूरिटीको रूपमा राखेको भए देहाय बमोजिमको विवरण दिनु पर्नेछ :-
 - (क) धनीको पूरा नाम र ठेगाना:-
 - (ख) सेक्यूरिटीको पूर्ण विवरण जस्तै : ब्यार-वण्ड, रजिष्टर्ड अथवा इन्स्क्राइब्ड स्टक इत्यादी के हो ?
 - (ग) सेक्यूरिटीको मूल (Nominal) रकम :-
 - (घ) सेक्यूरिटी मुक्त छ अथवा प्रतिबन्धित ? प्रतिबन्धित भए प्रतिबन्धको पूर्ण विवरण दिनु पर्छ र सो सेक्यूरिटीको धितोमा कुनै ऋण लिएको भए कुन मुद्रामा सो ऋण लिएको र कुन व्यक्ति वा संस्थाबाट लिएको हो नाम र ठेगाना सहित विवरण खोल्नु पर्दछ:-
 - (ङ) कुन स्थानमा कुन व्यक्ति वा संस्थासंग सो सेक्यूरिटी जम्मा गरी राखिएको छ सोको नाम, ठेगाना :-
 - (च) कुन व्यक्तिको नाममा सो सेक्यूरिटी राखिएको छ ? निजको पूरा नाम र ठेगाना (यदि यो विवरण पेश गर्ने व्यक्ति बाहेक अन्य व्यक्तिको नाममा रहेको भए) विदेशी विनिमय आर्जन गर्ने अचल सम्पत्तिको हकमा देहाय बमोजिमको विवरण दिनुपर्ने छ:-
 - (क) यस प्रकारको अचल सम्पत्ति भएको स्थान र सम्पत्तिको रूप:-
 - (ख) उक्त सम्पत्ति रहेको स्थानको कर अधिकारीद्वारा मूल्यांकन गरिएको मूल्य :-
 - (ग) त्यस अचल सम्पत्तिबाट हुने वार्षिक सरदर आम्दानी:-

द्रष्टव्य :

विदेशी विनिमय भन्नाले विदेशी मुद्रा सम्भन्तुपर्दछ र यो शब्दले विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने वा हुनसक्ने सबै किसिमको डिपोजिट क्रेडिट र मौज्जात विदेशी सेक्युरिटी विदेशी शेयर र नेपाली मुद्रामा लेखिएको वा निकालिएको (ड्रन) तर विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने वा हुनसक्ने जुनसुकै ड्राफ्ट ट्राभलर्स चेक प्रतितपत्र (Letter of Credit) र बील अफ एक्सचेञ्जलाई समेत जनाउँछ।

आज्ञाले-

(डा.यादवप्रसाद पन्त)

श्री ५ को सरकारको सचिव

(५) हुलाकबाट सामान निर्यात गर्ने सम्बन्धी सूचना

नेपाल गजेट

भाग -३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं, वैशाख २९ गते २०२१ साल

नेपाल राष्ट्र बैंकको सूचना

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) नियमहरू, २०२० को नियम ४ को खण्ड (क) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी (२०२०।४।२२ र २०२०।१०।२७ को नेपाल गजेट भाग ३ मा प्रकाशित) तोकिएका क्षेत्रहरूमा लागू हुने गरी तल लेखिए बमोजिमको प्रज्ञापनपत्र भर्ने फर्म “क” र “ख” को नमूना सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ :-

बैंक फर्म ख.

यस फर्मलाई पार्सलमा टाँस्नु हुँदैन ।

पहिलो प्रति :- सामान निर्यात गर्नुअघि पोष्ट अफिसद्वारा प्रमाणित गराई नेपाल राष्ट्र बैंकमा बुझाउनु पर्ने ।

प्रज्ञापन-पत्र
नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय नियन्त्रण

सिरियल नम्बर पार्सल रसिद नम्बर
पोष्ट अफिसको नाम र ठेगाना
नेपालबाट भारत बाहेक अन्य मुलुकहरुमा पोष्ट अफिसद्वारा सामान निर्यात गर्दा सामान निर्यात गर्ने व्यक्तिले दिनु पर्ने सूचना ।

नेपालबाट भारत बाहेक अन्य मुलुकहरुमा पोष्ट अफिसद्वारा सामान निर्यात गर्दा सामान निर्यात गर्ने व्यक्तिले दिनु पर्ने सूचना ।

१. सामान निर्यात गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना :.....
२. सामान प्राप्त गर्नेको नाम र ठेगाना :
३. सामानको छोटकरी विवरण तथा परिमाण
४. सामानको इन्भ्वाइस (Invoice) बमोजिमको मूल्य (विदेशी मुद्रामा)

म हामी यो ज्ञापन गर्दछु/छौं :-

- (क) मैले/हामीले यसमा उल्लेख गरे बमोजिमको सामान विक्री गरेको, निर्यात गर्न लागेको हुँ/हौं,
- (ख) माथि नं. ४ मा उल्लिखित मूल्य आयातकर्ता (इम्पोर्टर) संग भएको सम्झौता बमोजिमको साँचो तथा पूरा निर्यात मूल्य हो,
- (ग) उक्त मूल्य बमोजिमको विदेशी मुद्रा तोकिएको समयभित्र नेपाल राष्ट्र बैंक वा इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थालाई बुझाउनेछु ।

..... सही :-

..... निर्यात लाइसेन्स नम्बर :-

(भुक्तानी प्राप्त गर्ने बैंकको नाम र ठेगाना)

मिति

ठेगाना :

मिति :-

यो प्रमाणित गरिन्छ कि माथी उल्लेख भए बमोजिमको सामान निकासी भएको ठिक साँचो हो ।

मिति :

.....
पोष्ट अफिसको छाप र दस्तखत

नोट :

- (१) सामानको निर्यात सम्बन्धी सबै डकुमेण्टहरु इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति मार्फत सामान निर्यात गरेको २१ दिनभित्र पठाउनुपर्दछ ।
- (२) यस फर्मको सबै विवरणहरु शुद्धसंग लेख्नुपर्दछ ।

बैंक फर्म ख.

यस फर्मलाई पार्सलमा टाँस्नु हुँदैन ।

दोश्रो प्रति :- पोष्ट अफिसको रेकर्डमा रहने ।

प्रज्ञापन-पत्र

नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय नियन्त्रण

सिरियल नम्बर पार्सल रसिद नम्बर

पोष्ट अफिसको नाम र ठेगाना

नेपालबाट भारत बाहेक अन्य मुलुकहरुमा पोष्ट अफिसद्वारा सामान
निर्यात गर्दा सामान निर्यात गर्ने व्यक्तिले दिनु पर्ने सूचना

१. सामान निर्यात गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना :.....
२. सामान प्राप्त गर्नेको नाम र ठेगाना :
३. सामानको छोटकरी विवरण तथा परिमाण
४. सामानको इन्भोइस (Invoice) बमोजिमको मूल्य (विदेशी मुद्रामा)

म हामी यो ज्ञापन गर्दछु/छौं कि :-

- (क) मैले/हामीले यसमा उल्लेख गरे बमोजिमको सामान विक्री गरेको, निर्यात गर्न लागेको हुँ/हौं,
- (ख) माथि नं. ४ मा उल्लिखित मूल्य आयातकर्ता (इम्पोर्टर) संग भएको सम्झौता बमोजिमको साँचो तथा पूरा निर्यात मूल्य हो,
- (ग) उक्त मूल्य बमोजिमको विदेशी मुद्रा तोकिएको समयभित्र नेपाल राष्ट्र बैंक वा इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थालाई बुझाउनेछु ।

.....

सही :-

.....

निर्यात लाइसेन्स नम्बर :-

(भुक्तानी प्राप्त गर्ने बैंकको नाम र ठेगाना)

मिति

ठेगाना :

मिति :-

यो प्रमाणित गरिन्छ कि माथी उल्लेख भए बमोजिमको सामान निकासी भएको ठिक साँचो हो ।

मिति :

पोष्ट अफिसको छाप र दस्तखत

नोट :

- (१) सामानको निर्यात सम्बन्धी सबै डकुमेण्टहरु इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति मार्फत सामान निर्यात गरेको २१ दिनभित्र पठाउनुपर्दछ ।
- (२) यस फर्मको सबै विवरणहरु शुद्धसंग लेख्नुपर्दछ ।

बैंक फर्म ख.

यस फर्मलाई पार्सलमा टाँस्नु हुँदैन ।

तेस्रो प्रति :- सामानको मूल्य प्राप्त गरी नेपाल बैंक
लिमिटेडले नेपाल राष्ट्र बैंकमा बुझाउनुपर्ने ।

प्रज्ञापन-पत्र

नेपाल राष्ट्र बैंक

विदेशी विनिमय नियन्त्रण

सिरियल नम्बर पार्सल रसिद नम्बर
पोष्ट अफिसको नाम र ठेगाना
नेपालबाट भारत बाहेक अन्य मुलुकहरुमा पोष्ट अफिसद्वारा सामान

निर्यात गर्दा सामान निर्यात गर्ने व्यक्तिले दिनु पर्ने सूचना

१. सामान निर्यात गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना :.....
२. सामान प्राप्त गर्नेको नाम र ठेगाना :
३. सामानको छोटकरी विवरण तथा परिमाण
४. सामानको इन्व्वाइस (Invoice) बमोजिमको मूल्य (विदेशी मुद्रामा)

म हामी यो ज्ञापन गर्दछु/छौं कि :-

- (क) मैले/हामीले यसमा उल्लेख गरे बमोजिमको सामान विक्री गरेको, निर्यात गर्न लागेको हुँ/हौं,
- (ख) माथि नं. ४ मा उल्लिखित मूल्य आयातकर्ता (इम्पोर्टर) संग भएको सम्भौता बमोजिमको साँचो तथा पूरा निर्यात मूल्य हो,
- (ग) उक्त मूल्य बमोजिमको विदेशी मुद्रा तोकिएको समयभित्र नेपाल राष्ट्र बैंक वा इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थालाई बुझाउनेछु ।

..... सही :-

..... निर्यात लाइसेन्स नम्बर :-

(भुक्तानी प्राप्त गर्ने बैंकको नाम र ठेगाना)

मिति

ठेगाना :

मिति :-

भुक्तानी प्राप्त गर्ने बैंकले प्रमाणित गर्नुपर्ने

हामी यो प्रमाणित गर्दछौं कि यस फर्ममा उल्लिखित सामानको निर्यात सम्बन्धमा विदेशी मुद्रा.....

..... मिति :

वा

हामी यो प्रमाणित गर्दछौं कि यस फर्ममा उल्लिखित सामानहरु नेपालमा फिर्ता प्राप्त भएको वारेको आवश्यक कागजपत्रहरु हामीले हेरेका छौं ।

ठेगाना : सही :-

मिति :

नोट :-

- (१) सामानको नियति सम्बन्धी सबै डकुमेन्टहरु इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति मार्फत सामान निर्यात गरेको २१ दिनभित्र पठाउनु पर्दछ ।
- (२) यस फर्मको सबै विवरणहरु शुद्धसंग लेख्नुपर्दछ ।

लक्ष्मीनाथ गौतम
गभर्नर

स्पष्टीकरण

नेपाल राष्ट्र बैंकको प्रज्ञापनपत्र सम्बन्धी सूचना मिति २०२०।१२।२४ खण्ड १३ संख्या ५१ को नेपाल गजेट भाग ३ मा प्रकाशित हुँदा प्रज्ञापनपत्र क. र ख. दुवै प्रकाशित हुनुपर्नेमा क. मात्र र पछि २०२१।१।१५ खण्ड १४ संख्या ३ मा पनि ख. को तेस्रो प्रति मात्र प्रकाशित भएको हुँदा उक्त दुवै प्रज्ञापनपत्रहरू संकलन गरी एकै पटक प्रकाशित गरिएको छ ।

प्र.वि.

(६) नेपाल राष्ट्र बैकलाई विदेशी मुद्रा समर्पण गरेमा पाउने सुविधा सम्बन्धी सूचना

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड (४१) काठमाडौं, मंसिर १६ गते २०४८ साल (संख्या ३३)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

अर्थ मन्त्रालयको

सूचना १

श्री ५ को सरकारले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) नियमहरू, २०२० को दफा २ को उपदफा १ (छ) को प्रयोजनको लागि वाणिज्य बैकहरूमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोल्न ग्राह्य खातावालाले परिवर्त्य विदेशी मुद्राको निक्षेपबाट कुल जम्मा रकम प्रचलित विनिमय दरमा नेपाल राष्ट्र बैकलाई समर्पण गरेमा समर्पण गरेको पूरै रकमको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा शिक्षा, स्वास्थ्य, विदेश भ्रमण तथा मालसामान आयात गर्न चाहेमा उपलब्ध गराइने भएकोले यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

खण्ड २५ संख्या १७ मिति २०४२/४/२१ को नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित यस मन्त्रालयको सूचना १ खारेज गरिएको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

(७) परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विवरण पेश गर्ने सम्बन्धी सूचना

खण्ड ४१

संख्या ३३

नेपाल राजपत्र भाग ३

मिति २०४८।८।१६

सूचना २

श्री ५ को सरकारले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ११ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपालमा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरुले आफूसंग भएको भारतीय रुपैयाँ बाहेक अन्य प्रकारको विदेशी विनिमयको विवरण देहायको ढाँचामा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ४ महिनाभित्र यो एक पटकको लागि आर्जनको स्रोत उल्लेख नगरी, नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, विदेशी विनिमय विभागमा दिन आदेश जारी गरेको छ ।

यसरी दिएको विवरण गोप्य रहने छ र नेपालस्थित वाणिज्य बैंकहरुमा विदेशी विनिमयको खाता खोल्न ग्राह्य हुनेछन् ।

विवरण

१. विदेशी विनिमय धनीको पूरा नाम :-
२. विदेशी विनिमय धनीको पूरा ठेगाना :-
३. विदेशी विनिमय मौज्जात :-
४. विदेशी विनिमय कुन रूपमा राखिएको :-
५. विदेशी विनिमय बैंक मौज्जातको रूपमा राखिएको भए हिसाव राख्ने बैंकको नाम र ठेगाना :-
६. विदेशी विनिमय विदेशी सेक्युरिटीको रूपमा राखिएको भए देहाय बमोजिमको विवरण दिनुपर्छ :-
 - (क) धनीको पूरा नाम र ठेगाना :-
 - (ख) सेक्युरिटीको पूर्ण विवरण र किसिम :-
 - (ग) सेक्युरिटीको कूल रकम :-
 - (घ) सेक्युरिटी मुक्त छ वा प्रतिबन्धित ? प्रतिबन्धित भए प्रतिबन्धको पूर्ण विवरण दिनु पर्छ र सो सेक्युरिटीको धितोमा कुनै ऋण लिएको र कुन व्यक्ति वा संस्थाबाट लिइएको हो नाम र ठेगाना सहित विवरण खोल्नु पर्छ ।

आज्ञाले,

शशिनारायण शाह

श्री ५ को सरकारको सचिव

(द) विदेशी विनिमयमा ऋण लिने/दिने सम्बन्धी व्यवस्था ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

मिति २०५९ फाल्गुण ८ गते

विषय : विदेशी विनिमयमा ऋण लिने । दिने सम्बन्धी व्यवस्था ।

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा १० ख को प्रयोजनको लागि विदेशी विनिमयमा ऋण लिने । दिने सम्बन्धमा निम्न बमोजिमको नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ ।

नेपालभित्रबाट नै परिवर्त्य विदेशी विनिमयमा लिने । दिने ऋण सम्बन्धी व्यवस्था^{१६}

वाणिज्य बैंकहरूले नेपाली निकायहरूलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा दिने ऋण सम्बन्धी व्यवस्थाको हकमा निम्नानुसारको व्यवस्था गरिएको छ ।

१ निर्यात क्षेत्रमा लागेका औद्योगिक उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीहरूको हकमा

निर्यात क्षेत्रमा लागेका औद्योगिक उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीहरूलाई कच्चा पदार्थ आयात गर्न निम्न शर्तहरूको अधीनमा रही वाणिज्य बैंकहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा अल्पकालीन ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :

शर्तहरू :

- (क) यस्तो ऋण प्रदान गर्दा सम्बन्धित निर्यात उद्योगलाई आवश्यक हुने कच्चा पदार्थको आयातका लागि खोलिएको प्रतीत-पत्रको आधारमा मात्र प्रदान गर्नुपर्ने,
- (ख) यस्तो ऋण प्रदान गर्दा निर्यात भई भुक्तानी आउन बाँकी रहेको निर्यात प्रतीत-पत्रले खाम्ने रकमसम्म मात्र प्रदान गर्नुपर्ने,
- (ग) यसरी प्राप्त ऋणको साँवा, व्याज भुक्तानी सम्बन्धित उद्योगले आफ्नो निर्यात आर्जनबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामानै गर्नुपर्ने, र
- (घ) यस्तो ऋणमा लाग्ने व्याज दर सम्बन्धित वाणिज्य बैंक आफैले तोक्न सक्ने ।

२. विद्युत शक्ति उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने निजी क्षेत्रका उद्योगको हकमा

१०० कि.वा. देखि १००० कि.वा. सम्म विद्युत शक्ति उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने निजी क्षेत्रका उद्योग तथा आफ्नै प्रयोजनका लागि विद्युत उत्पादन गरी खपत गर्ने उद्योगहरूलाई निम्न शर्तहरूको अधीनमा रही वाणिज्य बैंकहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा अल्प वा मध्यमकालीन ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ :

शर्तहरू :

- (क) सानो स्केलमा विद्युत उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्न वा कुनै उद्योगले आफ्नै प्रयोजनका लागि विद्युत उत्पादन गर्नका निमित्त परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा लगानी गर्नुपर्ने भएमा मात्र यस्तो ऋण प्रदान गर्न सकिने,
- (ख) यसरी प्रदान गरिने ऋण विद्युत उत्पादन सम्बन्धी उपकरणहरूको आयात भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि मात्र उपयोग गर्नुपर्ने,
- (ग) यस्तो ऋण सुविधा उपलब्ध गराउँदा विद्युत उत्पादनका उपकरणहरू आयात गर्न खोलिएका प्रतीत-पत्रको आधारमा मात्र गर्नुपर्ने,
- (घ) यस्तो ऋणमा लाग्ने व्याज दर सम्बन्धित वाणिज्य बैंकले आफै तोक्न सक्ने, र
- (ङ) आफ्नो उद्योगको आवश्यकता बाहेक विद्युत उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने साना स्केलका उद्योगहरूको हकमा भने यस प्रकारको ऋण सुविधा प्रदान गर्दा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

^{१६} इ.प्रा.परिपत्र संख्या १९, मा समावेश भइसकेको

३. पर्यटन र निर्यात उद्योगहरूको हकमा

परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने पर्यटन र निर्यात उद्योगहरूलाई देहायका प्रयोजनका लागि देहायका शर्तहरूको अधिनमा रही वाणिज्य बैंकले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्न सकिनेछ ।

शर्तहरू :

- (क) यो सुविधा सम्बन्धित पर्यटन र निर्यात उद्योगहरूको लागि आवश्यक हुने आयातको भुक्तानीको लागि मात्र प्रयोग गर्न पाइने ।
- (ख) यस्तो ऋण रकमको सांवा/व्याज सम्बन्धित उद्योगले आफूसंग रहेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा मध्येबाट भुक्तानी गर्नुपर्ने ।
- (ग) यस प्रयोजनको लागि वाणिज्य बैंकहरूले विदेशी बैंकबाट कुनै किसिमको ऋण सुविधा लिन पाउने छैन । तर यस प्रयोजनका लागि वाणिज्य बैंकहरूलाई विदेशी मुद्रा आवश्यक परेको खण्डमा यस बैंकले प्रचलित विनिमय दरमा आवश्यक विदेशी मुद्रा विक्री गर्नेछ ।

४. गलैँचा उद्योगले खपत गर्ने उन आयात गर्ने प्रयोजनको हकमा

गलैँचा उद्योगले खपत गर्ने उन मात्र आयात गर्ने उद्देश्यले खोलिएका कम्पनीहरूले “गलैँचा तथा ऊन विकास परिषद्” को सिफारीसमा प्रतीत-पत्रमार्फत कच्चा उन आयात गर्दा वाणिज्य बैंकहरूले देहायमा उल्लेखित शर्तहरूको अधिनमा रही परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्न सक्नेछ ।

शर्तहरू

- (क) यो सुविधा अधिकतम ६ महिनाको लागि मात्र हुनेछ ।
- (ख) ऋणको व्याजदर सम्बन्धित वाणिज्य बैंक आफैले निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) यो सुविधा अन्तर्गत लिएका ऋणको हिसाव किताव विदेशी मुद्रामानै राख्नुपर्नेछ ।
- (घ) ऋणको सांवा/व्याज चुक्ता गर्दा प्रचलित विनिमय दर अनुसार नेपाली रुपैयांमा भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

५. निर्यातकर्ताहरूलाई विदेशी विनिमयमा ऋण उपलब्ध गराउने बारे ।

निम्न व्यवस्थाहरू अन्तर्गत निर्यातकर्ताहरूलाई प्रि-शिपमेन्ट तथा पोष्टशिपमेन्ट कर्जा स्वरूप परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

१. परिवर्तित विदेशी मुद्रा आर्जन हुने गरी निर्यात कारोवार गर्ने निर्यातकर्ताहरूबाट अमेरिकी डलरमा प्रि-शिपमेन्ट तथा पोष्टशिपमेन्ट कर्जा माग गरेमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत रही त्यस्तो कर्जा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ, र त्यस्तो कर्जामा लाग्ने व्याजदर समय समयमा नेपाल राष्ट्र बैंकले तोके बमोजिम हुनेछ, र सोको सांवा/व्याज परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।
२. त्यस्तो कर्जा प्रदान गरेबापत सम्बन्धित वाणिज्य बैंकहरूले माग गरेमा नेपाल राष्ट्र बैंकले समय समयमा तोकेको व्याजदरमा अमेरिकी डलरमा नै यस बैंकले पुनरकर्जा उपलब्ध गराउने छ ।
३. वाणिज्य बैंकहरूले यसरी पुनरकर्जा माग गर्दा तोकिए बमोजिमको ढाँचा अनुसारको फर्म अनिवार्य रूपले भर्नुपर्नेछ ।
४. यस्तो पुनरकर्जा यु.एस.डलर १,००,००० (एकलाख) को मल्टिपलमा मात्र उपलब्ध गराइनेछ ।
५. यस्तो पुनरकर्जाको सांवा व्याज अमेरिकी डलरमा नै तोकिएको अवधिभित्रै भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।
६. परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रि-शिपमेन्ट कर्जा लिएको ग्राहकले कुनै कारणवश सामान निर्यात गर्न नसकेको कारण उपरोक्त कर्जा विदेशी मुद्रामा नै चुक्ता गर्न नसकेको खण्डमा नेपाली रुपैयांमा नै आवश्यक हिसाव मिलान गर्न सकिनेछ । तर त्यसरी हिसाव मिलान गर्दा हिसाव मिलान हुने दिनको विनिमय दर लागू गर्नुपर्नेछ, र साथै व्याजदरको हकमा नेपाली रुपैयांको कर्जामा लिने अधिकतम व्याज दर कर्जा लिएको मिति देखिनै लिन सकिनेछ ।

७. यस्तैगरी पोष्टशिपमेन्ट कर्जाको हकमा पनि **Opening bank** ले डिस्क्रिपेन्सी देखाई निर्यात भुक्तानी पूर्णरूपमा प्राप्त हुन नसकेको खण्डमा भुक्तानी ल्याउन नसकेको रकमको हकमा माथि दफा-६ मा उल्लेख गरिए अनुसार गर्नुपर्नेछ । साथै यस्तो विदेशी मुद्रा प्राप्त नभएसम्म वा नेपाल राष्ट्र बैंकले यस वारे स्वीकृति नदिएसम्म यसरी हिसाव मिलान गरिएका केशहरुको अभिलेख अनिवार्यरूपले कलेक्शनमा पठाइएका डकुमेन्ट सम्बन्धी उपयुक्त लेखा शीर्षकअन्तर्गत राख्नुपर्नेछ ।
८. कारणवश निर्यात हुन नसकी निर्यात कर्जा लिने निर्यातकर्ताले उक्त कर्जा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्न नसक्ने स्थिति आइपरेमा त्यस्ता निर्यातकर्ताको विदेशी मुद्रा खाता रहेको भए त्यस्तो विदेशी मुद्रा खातामा रहेको मौज्जातबाट हिसाव मिलान गर्न सकिनेछ । तर यसको लागि निर्यात नभएको व्यहोरा सम्बन्धित वाणिज्य बैंकले यकिन गर्नुपर्नेछ ।
९. अमेरिकी डलरमा पोष्टशिपमेन्ट कर्जा दिंदा निर्यात डकुमेन्ट निगोसियट गर्दाकै अवस्थामा निर्यातकर्ताको अमेरिकी डलर खातामा जम्मा गर्न मिल्नेछ । तर कथंकदाचित् निगोसियट गरिएका उपरोक्त डकुमेन्टहरुको पूर्ण भुक्तानी प्राप्त नभएको अवस्थामा यसलाई प्रचलित व्यवस्था अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकलाई अनिवार्य रूपले जानकारी दिनुपर्नेछ ।
१०. प्रि-शिपमेन्ट कर्जा दिंदा निर्यातकर्ताको नाउमा प्रतीत-पत्र प्राप्त भइ सकेको हुनुपर्नेछ ।
११. प्रि-शिपमेन्ट कर्जा सुविधा अन्तर्गत लिएको ऋण निर्यात डकुमेन्ट निगोसियट गरेकै अवस्थामा चुक्ता गर्न लगाउने वा सोको भुक्तानी प्राप्त भएपछि मात्र चुक्ता गर्न लगाउने भन्ने वारे सम्बन्धित वाणिज्य बैंकहरु आफैले व्यवस्था गर्न सक्नेछन् ।
१२. प्रि-शिपमेन्ट तथा पोष्टशिपमेन्ट कर्जा सुविधा अन्तर्गत प्रचलित व्यवस्था अनुसार सम्बन्धित वाणिज्य बैंकले यस बैंकबाट लिएको पुनरकर्जा अनिवार्य रूपले विदेशी मुद्रामा नै (सांवा तथा व्याज दुवै) चुक्ता गर्नुपर्नेछ ।
१३. प्रि-शिपमेन्ट तथा पोष्टशिपमेन्ट कर्जा स्वरूप विदेशी मुद्रामा नै ऋण उपलब्ध हुने व्यवस्था **Deemed Export** को हकमा पनि लागू हुनेछ ।
माथि उल्लेख गरिएका कारोवारहरुको हकमा बाहेक नेपाल भित्र परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा गरिने अन्य कारोवारहरुको हकमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

नेपाल बाहिरबाट विदेशी विनिमयमा लिने । दिने ऋण सम्बन्धी व्यवस्था

(क)^{१७} प्रचलित कानूनले छुट्ट पाएका बाहेक अन्य नेपाली निकायहरुले नेपालबाहिर परिवर्त्य तथा अपरिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण लिनु । दिनु परेमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वीकृति लिनु अनिवार्य हुनेछ । यसरी स्वीकृतिको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकमा आवेदन दिदा निम्न व्यहोराहरु खुलाउनु पर्नेछ

१. निवेदकको नाम, ठेगाना
२. निवेदक फर्म । कम्पनीले गर्ने कामको स्वरूप
३. ऋण लिनु पर्नाको कारण
४. ऋण उपयोग गर्ने क्षेत्र
५. विदेशबाटै ऋण लिनु पर्नाको कारण
६. ऋणको सावां व्याज चुक्ता गर्ने आधार (**Strategy**)
७. विनिमय जोखिमको संभावना र त्यसलाई व्यवस्थित गर्ने आधार

यसरी प्राप्त हुन आउने निवेदनहरु उपर नेपाल राष्ट्र बैंकले आवश्यक अध्ययन गरी स्वीकृति दिन उपयुक्त देखिएमा स्वीकृति दिनेछ र यसरी स्वीकृति दिंदा बैंकले आवश्यक देखिएका सर्तहरु तोक्न सक्नेछ । त्यसरी तोकिएका सर्तहरु पालना गर्नु निवेदक फर्म । कम्पनीहरुको कर्तव्य हुनेछ ।

(ख) अपरिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नेपालभित्र कसैले पनि ऋण लिन । दिन पाइने छैन ।

^{१७} मिति २०६८।१२।२१ मा परिमार्जन सहित जारी गरिएको

- (९) विदेशी लगानी वापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउने, लेखांकन गराउने र लाभांश लैजान दिइएको स्थायी सटही अनुमतिपत्र बारेको सूचना

नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

विदेशी लगानी वापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउने, लेखांकन गराउने
र लाभांश लैजान दिइएको स्थायी सटही अनुमतिपत्र बारेको सूचना
(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०७३।१२।३१) गोरखापत्र

प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई विदेशी लगानीमा स्थापना हुने फर्म/कम्पनी/उद्योगले विदेशी लगानीकर्ताले शेयरमा गर्ने लगानी वापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउने, लेखांकन गराउने, लाभांश लैजाने तथा विदेशी लगानी फिर्ता लैजाने सम्बन्धमा यस बैंकले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा १०क, १०ख र १०ग मा भएको व्यवस्था बमोजिम वि.सं.२०५९, वि.सं.२०६८ वि.सं.२०६९ र वि.सं.२०७१ सालमा सूचना जारी गरिसकेको व्यहोरा विदितै छ । तथापि, यदाकदा केही फर्म कम्पनी उद्योगले सम्बन्धित सरकारी निकायबाट स्वीकृति लिई तर यस बैंकको पूर्व स्वीकृति नलिई विदेशी लगानी वापतको विदेशी मुद्रा भित्र्याउने गरेको र केही फर्म कम्पनी उद्योगले यस बैंकबाट स्वीकृति लिई विदेशी लगानी भित्र्याई सकेको तर हालसम्म पनि यस बैंकमा लेखाङ्कन गराएको नपाइएकोले त्यस्ता सम्बन्धित फर्म, कम्पनी उद्योगलाई तोकिएको प्रकृया पुरा गरी विदेशी लगानी भित्र्याउनु पूर्व यस बैंकको स्वीकृति लिन र उपरोक्तानुसार भित्र्याईसकेको विदेशी लगानीको हकमा देहाय बमोजिमको कागजात तथा प्रकृया पुरा गरी अनिवार्यरूपमा लेखाङ्कन गराउनको लागि आगामी २०७४ असार मसान्तसम्ममा यस बैंक समक्ष निवेदन पेश गर्नुहुन यो सार्वजनिक सूचना पुनः प्रकाशित गरिएको छ । सो अवधिभित्र आवश्यक कागजात सहित निवेदन दिई लेखाङ्कन नगराउने फर्म/कम्पनी/उद्योगलाई लाभांश वा लगानी फिर्ता गर्नका लागि विदेशी मुद्राको सटही सुविधा उपलब्ध गराउन यस बैंक बाध्य नहुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ ।

लेखाङ्कन गराउँदा पुरा गर्नुपर्ने प्रकृया तथा कागजात :

- विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा विदेशी लगानीको रूपमा लगानी गर्न प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त स्वीकृति पत्र
- लगानी लेखाङ्कन गराउने सम्बन्धमा संस्थाको निर्णय
- यस बैंकबाट विदेशी मुद्रा भित्र्याउन प्राप्त स्वीकृति (स्वीकृति लिएको भएमा)
- विदेशी लगानी नेपाल भित्रिएको सम्बन्धमा सम्बन्धित बैंकबाट जारी भएको लगानीको प्रमाणपत्र वा प्रमाण
- लगानी भित्र्याउने फर्म/कम्पनी/संस्था कर्जा सूचना केन्द्रको कालोसूचीमा नरहेको प्रमाण
- प्रबन्धपत्र तथा नियमावली, व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर, अद्यावधिक कर चुक्ता गरेको प्रमाणपत्र
- व्यवसाय सञ्चालन गर्न सम्बन्धित निकायबाट इजाजत लिनुपर्ने भएमा त्यस्तो इजाजतपत्र
- विदेशी लगानीकर्ता फर्म/कम्पनीको दर्ता प्रमाणपत्र र व्यक्तिको हकमा राहदानी वा त्यस्तै प्रकृतिका पहिचान खुल्ने कागजात
- लगानी गर्ने सम्बन्धमा विदेशी लगानीकर्ता फर्म, कम्पनीको निर्णय
- लगानी भित्र्याउने संस्थाको लेखापरीक्षण भएको अद्यावधिक वित्तीय विवरण
- लगानी गर्ने विदेशी संस्थाको हकमा लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण
- कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयद्वारा प्रमाणित अद्यावधिक शेयरधनी दर्ता किताब
- यस बैंकले आवश्यक ठानी माग गरेका स्रोत खुल्ने कागजात तथा अन्य विवरण (तर एकपटक पेश भईसकेका कागजातहरू पुनः पेश गर्नुपर्ने छैन ।)

यस बैंकबाट विदेशी लगानी भित्र्याउन स्वीकृति पाएका फर्म/कम्पनी/उद्योगले भित्र्याएको शेयर तथा ऋण लगानीको विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ३ महिनाभित्र यस विभागमा पेश गरी अद्यावधिक गराउनुपर्नेछ । एक पटक विवरण अद्यावधिक गराएपछि उक्त विवरणमा परिवर्तन नभएसम्म सोही विवरण पुनः पेश गर्नुपर्ने छैन । तर, लगानीमा (लगानी रकम, शेयर स्वामित्व, लगानी संरचना आदि) परिवर्तन भएमा त्यस्तो विवरण समेत पेश गरी लेखाङ्कन अद्यावधिक गराउन पर्नेछ ।

साथै, विदेशी लगानीमा प्राप्त लाभांश वा विदेशी मुद्राको ऋणको साँवा वा व्याज भुक्तानी गर्न यस अघि यस बैंकले विभिन्न फर्म/कम्पनी/उद्योग र बैंक तथा वित्तीय संस्था समेतलाई प्रदान गरेको सम्पूर्ण स्थायी सटही अनुमतिपत्र यसै सूचनाद्वारा रद्द गरिएको छ र भविष्यमा यस किसिमका रकम भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि यस बैंकबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यहोरा समेत सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराइन्छ ।

भिष्मराज ढुंगाना
कार्यकारी निर्देशक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको
Online Reporting गर्ने सम्बन्धी सूचना
(प्रथम पटक गोरखापत्रमा प्रकाशन मिति : २०७४।२।३)

विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा ३ बमोजिम यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषण कारोवार गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था, रेमिटान्स कम्पनी, सटही कारोवार गर्ने मनिचेञ्चर, विदेशी विनिमयको कारोवार गर्ने होटल, ट्राभल्स, ट्रेकिङ्ग, कार्गो लगायतका निकायहरूले आफूले गरेको विदेशी विनिमय कारोवारको मासिक विवरण तथा कागजात यस विभागमा नियमित रूपमा बुझाउने व्यवस्था रहेकोमा सो कार्यलाई सरलीकृत र व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले यही २०७४ साल बैसाखदेखिको त्यस्तो विवरण अनिवार्य रूपमा Online Reporting का माध्यमबाट मात्र पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाईएको व्यहोरा अनुरोध छ । यस व्यवस्थाको कार्यान्वयनको लागि सबै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको आधिकारिक व्यक्ति पहिलो पटक यस विभागमा आफै उपस्थित भई ई.प्रा.परिपत्र संख्या ६६७ मा संलग्न भए बमोजिमको फाराम बुझाई आफ्नो User Name र Password प्राप्त गरी सोही बमोजिम Online Reporting गर्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु हुन विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा-१२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।

भिष्मराज ढुंगाना
कार्यकारी निर्देशक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
वालुवाटार काठमाण्डौ